

ANNA
ΣΙΟΥΕΛ

Μαύρη Καλλονή

Γλώσσα - Λογοτεχνία
Ε΄ Δημοτικού

Μαύρη Καλλονή

Τίτλος: *Μαύρη Καλλονή*
Τίτλος πρωτότυπου: *Black Beauty*
Συγγραφέας: Άννα Σιούελ (Anna Sewell)

Ομάδα Εργασίας ΙΕΠ

Γιαννίκας Αθανάσιος, ΠΕ70, Σύμβουλος Α΄ (Συντονιστής και μέλος αρχικής και ανασυγκροτημένης ομάδας)
Βαρτζιώτη Βασιλική, ΠΕ02, Σύμβουλος Β΄ (μέλος ανασυγκροτημένης ομάδας)
Δούμα Ελπίδα, ΠΕ60, Σύμβουλος Β΄ (μέλος αρχικής ομάδας)
Καραγιάννη Σοφία, ΠΕ70, Σύμβουλος Β΄ (μέλος αρχικής και ανασυγκροτημένης ομάδας)
Λαμπροπούλου Ελένη, ΠΕ60, Σύμβουλος Β΄ (μέλος ανασυγκροτημένης ομάδας)
Μπίστα Πολυξένη, ΠΕ02, Σύμβουλος Α΄ (μέλος αρχικής ομάδας)
Τουρίμπαμπα Αγλαΐα, ΠΕ02, Σύμβουλος Β΄ (μέλος ανασυγκροτημένης ομάδας)

Μετάφραση: Γιώργος Μαρκάκης, Μαρία Καρβέλα
Επιμέλεια κειμένου: Μαρίνα Καλεώδη
Σχεδιασμός εξώφυλλου: Βάνα Ρουσιώτη
Εικονογράφηση: Cecil Aldin, Henry Altemus
Επιχρωματισμός εικόνων: Μιχαλής Παπαδόπουλος
Επιμέλεια έκδοσης: Μαρία Καρβέλα, Πέτρος Παπαπέτρος

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ Σπυρίδων Δουκάκης Πρόεδρος του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Το παρόν εκπονήθηκε με ευθύνη των Επιστημονικών Μονάδων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, του Τμήματος Β΄: Προγραμμάτων Σπουδών και Εκπαιδευτικού Υλικού του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής σύμφωνα με υπ' αρ. πρωτ. 145275/ΓΔ4/04-12-2024 (ΑΔΑ: 66ΦΨ46ΝΚΠΔ-Χ7Ρ) Υπουργική Απόφαση

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ANNA ΣΙΟΥΕΛ

Μαύρη Καλλονή

Γλώσσα - Λογοτεχνία
Ε΄ Δημοτικού

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

ΣΜΥΡΝΙΩΤΑΚΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

I	Η πρώτη μου κατοικία	9
II	Το κυνήγι	14
III	Η εκπαίδευση	20
IV	Το αρχοντικό Μπέρτγουικ	25
V	Μια καλή αρχή	29
VI	Η ελευθερία	34
VII	Η Τζίντζερ	37
VIII	Συνέχεια της αφήγησης της Τζίντζερ	44
IX	Ο Πηδηχτούλης	49
X	Συζήτηση στο περιβόλι	53
XI	Σταράτες κουβέντες	60
XII	Μια μέρα με καταιγίδα	65
XIII	Το σημάδι του διαβόλου	70
XIV	Ο Τζέιμς Χάουαρντ	75
XV	Ένας παλιός ιπποκόμος	78
XVI	Η φωτιά	82
XVII	Η ιστορία του Τζον Μάνλι	88
XVIII	Σε αναζήτηση γιατρού	92
XIX	Ήταν ζήτημα άγνοιας	97
XX	Ο Τζο Γκριν	101
XXI	Ο αποχωρισμός	105

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

XXII	Το Ίαρσκολ	111
XXIII	Απόπειρα ελευθερίας	116
XXIV	Η λαίδη Άννα	120
XXV	Ο Ρούμπεν Σμιθ	128

XXVI	Η κατάληξη της ιστορίας	134
XXVII	Ταξίδι με το τρένο	137
XXVIII	Το μισθωμένο άλογο και οι οδηγοί του	141
XIX	Οι Κόκνις	145
XXX	Ένας κλέφτης	152
XXXI	Ένας απατεώνας	156

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

XXXII	Το παζάρι των αλόγων	161
XXXIII	Άλογο σε αγοραία άμαξα του Λονδίνου	167
XXXIV	Ένας βετεράνος του πολέμου	172
XXXV	Ο Τζέρι Μπάκκερ	179
XXXVI	Η άμαξα της Κυριακής	186
XXXVII	Ο χρυσός κανόνας	191
XXXVIII	Η Ντόλι συναντά έναν πραγματικό τζέντλεμαν	195
XXXIX	Ο Μπατιρο-Σαμ	200
XL	Η φτωχή μου η Τζίντζερ	204
XLI	Ο χασάπης	207
XLII	Οι εκλογές	211
XLIII	Μια φίλη σε ώρα ανάγκης	214
XLIV	Ο γερο-λοχαγός και ο διάδοχός του	219
XLV	Η πρωτοχρονιά του Τζέρι	225

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

XLVI	Ο Τζέικς και η κυρία	233
XLVII	Οι δύσκολοι καιροί	237
XLVIII	Ο κτηματίας θόρουγουντ και ο εγγονός του	242
XLIX	Το τελευταίο μου σπίτι	247

	Η Άννα Σιούελ και η Μαύρη Καλλονή	252
--	-----------------------------------	-----

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

I

Η πρώτη μου κατοικία

Ο πρώτος τόπος που έζησα, και που θυμάμαι ακόμη και σήμερα πολύ καθαρά, ήταν ένα χαριτωμένο λιβάδι με μια μικρή κρυστάλλινη λιμνούλα, όπου φύτεωναν σπάρτα και νούφαρα. Τα κλαδιά των δέντρων έγερναν πάνω από το νερό, δίνοντας μια δροσερή σκιά. Από τη μια μεριά της απλωνόταν ένα οργωμένο χωράφι, πίσω από έναν μικρό φράχτη, κι από την άλλη διακρινόταν το σπίτι του αφέντη μας, που δέσποζε στην άκρη του δρόμου. Στο πάνω μέρος του λιβαδιού φύτεωναν έλατα, ενώ στο κάτω μέρος κυλούσε ένα ρυάκι, μπροστά από ένα μικρό ύψωμα.

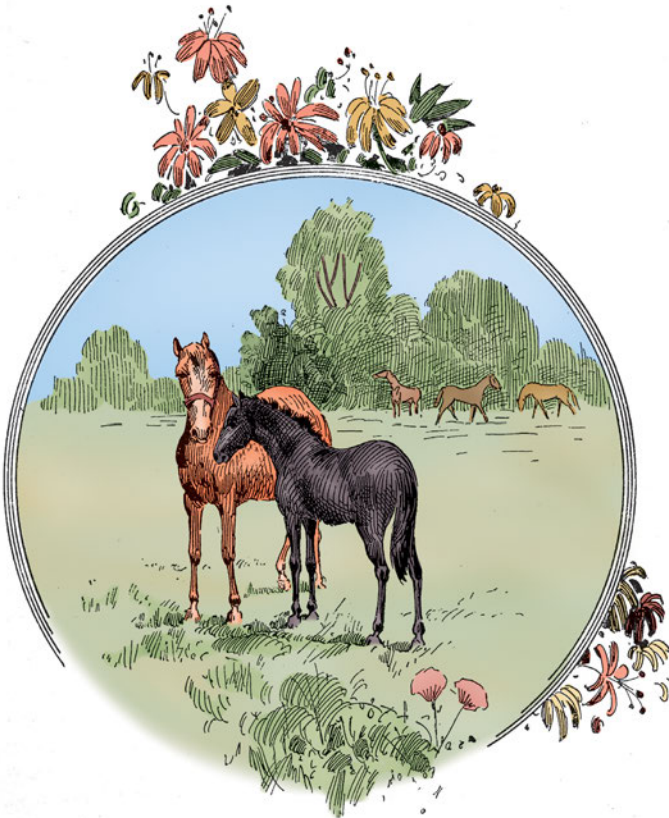
Τον πρώτο καιρό τρεφόμουν με το γάλα της μάνας μου – ήμουν ακόμα πολύ μικρός για να βοσκήσω. Τη μέρα έτρεχα δίπλα της και τη νύχτα κοιμόμουν στο πλευρό της. Όταν έκανε πολλή ζέστη, καθόμασταν στην άκρη της λιμνούλας κάτω από τη σκιά των δέντρων. Τον χειμώνα, ένα ζεστό καταφύγιο μας περιέμενε κοντά στα έλατα.

Μόλις μεγάλωσα αρκετά και μπορούσα να βοσκήσω, η μητέρα μου ξανάρχισε την καθημερινή δουλειά της και επέστρεφε μόνο το βράδυ.

Άλλα έξι πουλάρια ζούσαν μαζί μου στο λιβάδι. Ήταν πιο μεγάλα από εμένα. Μερικά, μάλιστα, κόντευαν να ενηλικιωθούν. Μου άρεσε να τρέχω μαζί τους και να καλπάζουμε όλοι μας όσο πιο γρήγορα μπορούσαμε. Μερικές φορές τα παιχνίδια μας γίνονταν βίαια και τότε δαγκώναμε ο ένας τον άλλο ή, μέσα στο κυνηγητό μας, ρίχναμε άγριες κλοτσιές.

Μια μέρα που χτυπιόμασταν συνέχεια με τις οπλές μας, η μητέρα μου έκανε νόημα να πάω κοντά της.

«Θέλω να προσέξεις καλά αυτό που θα σου πω. Τα πουλάρια που ζουν εδώ είναι γενναία, αλλά σκοπός τους είναι να σέρνουν άμαξες, έτσι κανείς δεν κάνει τον κόπο να τους μάθει πώς να συμπεριφέρονται. Εσύ παίρνεις εξαιρετική εκπαίδευση γιατί είσαι άλογο ράτσας. Το όνομα του πατέρα σου είναι γνωστό σε όλη την περιοχή και ο παππούς σου κέρδισε πριν από δύο χρόνια το κύπελλο στις ιπποδρομίες του Νιουμάρκετ. Η γιαγιά σου είχε τον πιο υπάκουο χαρακτήρα που έχω γνωρίσει. Και βέβαια δεν μ' έχεις ποτέ δει να δαγκώνω ή να δίνω την παραμικρή κλοτσιά. Γι' αυτό ελπίζω ότι, μεγαλώνοντας, θα γίνεις καλός και υπάκουος και ότι δεν θ' αποκτήσεις ποτέ κακές συνήθειες. Κάνε τη δουλειά σου με προθυμία, σήκωνε αρκετά ψηλά τις οπλές σου όταν

τροχάζεις και ποτέ να μην κλοτσάς, ούτε να δαγκώνεις, ακόμη κι αν πρόκειται για παιχνίδι».

Δεν ξέχασα ποτέ τις συμβουλές της μητέρας μου. Γνώριζα ότι ήταν μια ηλικιωμένη φοράδα γεμάτη σοφία και ότι ο αφέντης μας της είχε μεγάλη εκτίμηση. Την έλεγαν Δούκισσα, αλλά της μιλούσε συχνά με τρυφερά χαϊδευτικά ονόματα. Ο αφέντης μας ήταν καλός και γλυκός άνθρωπος. Μας πρόσφερε νόστιμη τροφή

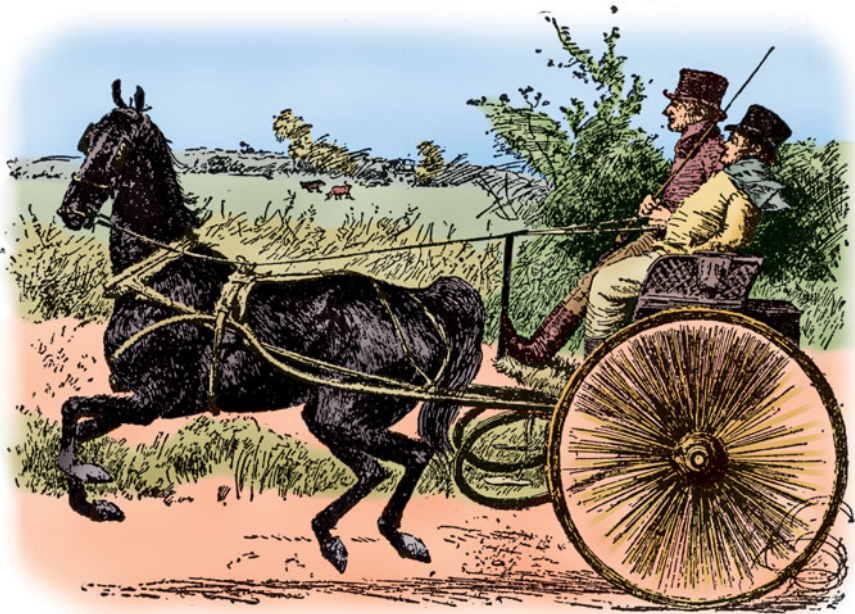

και άνετη στέγη, χωρίς να λογαριάζει τα έξοδα, και μας μιλούσε πάντα φιλικά, με την ίδια καλοσύνη που είχε και για τα ίδια του τα παιδιά. Τον αγαπούσαμε όλοι, αλλά η μητέρα μου ήταν πολύ δεμένη μαζί του. Όταν τον έβλεπε κοντά στον μικρό φράχτη, χλιμίντριζε από χαρά και έτρεχε να τον προϋπαντήσει.

Αυτός τη χάιδευε τρυφερά και της έλεγε:

«Λοιπόν, παλιά μου φίλη, πώς πάει ο Μαυρούλης σου;»

Είχα πράγματι μαύρο χρώμα, σαν τον έβено, και γι' αυτό με αποκαλούσε έτσι. Μου έδινε λοιπόν ένα κομμάτι ψωμί και μερικές φορές έφερνε στη μητέρα μου ένα καρότο. Όλα τα άλογα έρχονταν κοντά του, αλλά είμαι βέβαιος ότι ήμασταν τα πιο αγαπημένα του. Όταν πήγαινε στην πόλη, τις μέρες που γινόταν η αγορά, πάντα η μητέρα μου έσερνε το μικρό του αμαξάκι.

Θυμάμαι επίσης κι ένα αγροτόπαιδο, τον Ντικ. Πού και πού ερχόταν στο λιβάδι μας και καταβρόχθιζε τα βατόμουρα από τον φράχτη. Όταν χόρταινε, διασκέδαζε, όπως έλεγε, με τα πουλάρια, πετώντας τους πέτρες και κομμάτια από ξύλο για να τα κάνει να τρέχουν. Δεν μας ενοχλούσε και πολύ, αφού μπορούσαμε να

απομακρυνθούμε καλπάζοντας. Εντούτοις, μερικές φορές, μας έβρισκε καμιά πέτρα και μας τραυμάτιζε.

Μια μέρα που το γλένταγε με τέτοιου είδους πειράγματα, δεν αντιλήφθηκε ότι ο αφέντης μας βρισκόταν στο γειτονικό κτήμα. Όταν είδε τι συνέβαινε, πήδηξε από τον φράχτη, άρπαξε τον Ντικ από το μπράτσο και του έδωσε ένα χαστούκι τόσο δυνατό, που τον έκανε να φωνάξει από την έκπληξη και τον πόνο. Εμείς πλησιάσαμε για να απολαύσουμε τη σκηνή.

«Παλιόπαιδο», του έλεγε, «παλιόπαιδο! Ακούς εκεί να κυνηγάς τα πουλάρια! Και ασφαλώς δεν είναι ούτε η πρώτη ούτε η δεύτερη φορά. Σίγουρα όμως είναι η τελευταία σου! Να, πάρε τα χρήματά σου και γύρνα σπίτι σου. Δεν θέλω πια να σε ξαναδώ εδώ γύρω».

Δεν ξαναείδαμε ποτέ πια τον Ντικ. Ο γερο-Ντάνιελ, ο άντρας που περιποιούνταν τα άλογα, ήταν το ίδιο ευγενικός όπως και ο αφέντης μας, κι έτσι ζούσαμε ευτυχισμένα.

II

Το κυνήγι

Δεν είχα γίνει καλά καλά δύο ετών, όταν συνέβη κάτι που δεν θα ξεχάσω ποτέ. Ήταν αρχές της άνοιξης. Τη νύχτα είχε λίγη παγωνιά και μια ελαφριά ομίχλη πλανιόταν ακόμα πάνω από τους αγρούς και τα λιβάδια. Τα άλλα πουλάρια κι εγώ βοσκούσαμε στην κάτω μεριά του λιβαδιού, όταν ακούσαμε από μακριά κάτι που έμοιαζε με γαβγίσματα. Το μεγαλύτερο πουλάρι σήκωσε το κεφάλι και είπε:

«Τα κυνηγόσκυλα!»

Κι όρμησε μπροστά με μικρό καλπασμό. Τον ακολουθήσαμε κι εμείς στην πάνω μεριά του λιβαδιού, απ' όπου μπορούσαμε να διακρίνουμε, πάνω από τον φράχτη, τα χωράφια που απλώνονταν κάτω. Η μητέρα μου και ένα γέρικο άλογο ιππασίας του αφέντη μας βρίσκονταν κι αυτά εκεί κοντά. Έδειχναν να γνωρίζουν πολύ καλά τι συνέβαινε.

«Βρήκαν λαγό», είπε η μητέρα μου. «Αν έρθουν προς τα δω, θα δούμε κι εμείς το κυνήγι».

Σε λιγάκι, ένα κοπάδι σκυλιά όρμησε προς όλες τις κατευθύνσεις στο χωράφι με το πράσινο στάρι που βρισκόταν δίπλα στο δικό μας. Δεν είχα ακούσει ποτέ ήχο που να μοιάζει με αυτόν εδώ. Δεν ήταν ούτε γάβγισμα, ούτε ουρλιαχτό, ούτε κλάμα, αλλά ένα μακρόσυρτο «γάουου-γαβ-γάουου», που συνεχιζόταν όλο και πιο οξύ. Πίσω τους έρχονταν οι καβαλάρηδες –μερικοί φορούσαν πράσινη στολή– ριγμένοι σε μια ξέφρενη κούρσα. Το γέρικο άλογο τους παρακολουθούσε ρουθουνίζοντας με πάθος. Εμείς, τα πουλάρια, δεν είχαμε παρά μία επιθυμία: να καλπάσουμε μαζί με τους κυνηγούς. Αλλά εκείνοι απομακρύνθη-

καν ταχύτατα προς τους αγρούς κάτω. Όπως τους βλέπαμε από ψηλά, φαίνονταν σαν ακίνητοι. Τα σκυλιά σταμάτησαν κι έπειτα άρχισαν να τρέχουν δεξιά κι αριστερά, με τη μύτη τους στη γη.

«Έχασαν τον ντορό», είπε το γέρικο άλογο. «Ίσως ο λαγός καταφέρει να ξεφύγει».

«Ποιος λαγός;» ρώτησα.

«Τι θα πει ποιος λαγός; Μπορεί κάποιος από τους δικούς μας, που το έσκασε από το κτήμα. Απ' όπου και να 'ναι, κάνει γι' αυτή τη δουλειά, οι άνθρωποι και τα σκυλιά μπορούν να τον κυνηγήσουν».

Λίγες στιγμές αργότερα τα σκυλιά ξανάρχισαν το «γάουου-γαβ-γάουου» και όρμησαν ίσια προς το λιβάδι μας, στο σημείο όπου το ύψωμα και ο φράχτης δεσπόζουν πάνω από το ρυάκι.

«Τώρα θα δούμε τον λαγό», είπε η μητέρα μου.

Πράγματι, την ίδια στιγμή, ένα ζωάκι, τρελαμένο από τον τρόπο, πέρασε από μπροστά μας και όρμησε προς τα έλατα. Τα σκυλιά πήδηξαν το ρυάκι και ξεχύθηκαν ξοπίσω του, ακολουθούμενα από τους κυνηγούς. Έξι ή οχτώ καβαλάρηδες διέσχισαν με

τα άλογά τους το ρυάκι, ακριβώς πίσω από τα σκυλιά. Ο λαγός προσπάθησε να περάσει τον φράχτη: ήταν πολύ πυκνός. Έστριψε λοιπόν προς την κατεύθυνση του δρόμου, αλλά ήταν πολύ αργά: τα σκυλιά είχαν πέσει επάνω του. Μέσα από τα άγρια γαβγί-

σματά τους ακούστηκε μια κραυγή, κι αυτό ήταν το τέλος. Ένας από τους καβαλάρηδες πλησίασε κι απομάκρυνε τα σκυλιά με το μαστίγιό του για να μην κατασπαράξουν το θήραμά τους. Έπειτα ο άντρας σήκωσε τον ματωμένο λαγό από το ένα πόδι και όλοι οι κύριοι φάνηκαν πολύ ικανοποιημένοι.

Όσο για μένα, είχα μείνει κατάπληκτος και δεν είδα αμέσως τι γινόταν κοντά στο ρυάκι. Όταν κοίταξα επιτέλους, το θέαμα που αντίκρισα ήταν πολύ θλιβερό. Δυο όμορφα άλογα κείτονταν καταγής. Το ένα χτυπιόταν μέσα στο ρυάκι και το άλλο βογκούσε πάνω στα χόρτα. Ένας καβαλάρης βγήκε από το νερό καταλασπωμένος, αλλά ο δεύτερος ήταν ακίνητος πάνω στο έδαφος.

«Έχει σπάσει τον σβέρκο του», είπε η μητέρα μου.

«Καλά να πάθει», είπε ένα από τα πουλάρια.

Σκεφτόμουν κι εγώ το ίδιο, αλλά η μητέρα μου δεν είχε την ίδια γνώμη.

«Ελάτε λοιπόν, δεν πρέπει να λέμε τέτοια πράγματα», είπε. «Πάντως, αν και είμαι μια ηλικιωμένη φοράδα κι έχω δει πολλά κι έχω ακούσει άλλα τόσα, δεν μπορώ να καταλάβω γιατί οι άνθρωποι αγαπούν αυτό το σπορ. Πολύ συχνά χτυπάνε, πληγώνουν όμορφα άλογα, καταστρέφουν τα χωράφια, κι όλα αυτά για έναν κακόμοιρο λαγό, μια αλεπού ή ένα ελάφι, που θα μπορούσαν να τα πιάσουν μ' έναν πιο απλό τρόπο. Αλλά εμείς είμαστε άλογα και δεν μας επιτρέπεται να κρίνουμε».

Όσο η μητέρα μου μιλούσε, εμείς συνεχίζαμε να παρατηρούμε αυτά που συνέβαιναν. Οι περισσότεροι καβαλάρηδες είχαν τώρα πλησιάσει τον νεαρό άντρα, αλλά ο αφέντης μου, που τα είχε δει όλα, ήταν ο πρώτος που τον σήκωσε. Το κεφάλι του νεαρού ξανάπεσε προς τα πίσω και τα μπράτσα του κρεμάστηκαν άτονα. Όλοι φαίνονταν πολύ σκυθρωποί. Δεν ακουγόταν κανένας θόρυβος, ακόμη και τα σκυλιά είχαν ηρεμήσει σαν να καταλάβαιναν ότι κάτι πολύ σοβαρό είχε συμβεί. Μετέφεραν τον νεαρό στο σπίτι του αφέντη μας. Έμαθα στη συνέχεια ότι επρόκειτο για τον Τζορτζ Γκόρντον, τον μοναχογιό του άρχοντα, έναν όμορφο, κομψό νεαρό, το καμάρι των γονιών του.

Τώρα οι καβαλάρηδες έτρεχαν προς όλες τις κατευθύνσεις, στον γιατρό, στον πεταλωτή και, χωρίς αμφιβολία, στον κύριο Γκόρντον για να του ανακοινώσουν το νέο. Όταν ο κύριος Μποντ, ο πεταλωτής, έφτασε κοντά στο μαύρο άλογο που βογκούσε πάνω στα χόρτα, το ψηλάφισε σε όλο του το σώμα κι έπειτα κούνησε το κεφάλι: το ζώο είχε σπάσει ένα πόδι. Κάποιος έτρεξε μέχρι το σπίτι του αφέντη μας και ξαναγύρισε με ένα τουφέκι. Σε λίγο ακούστηκε μια δυνατή εκπυρσοκρότηση, που την ακολούθησε ένα σπαρακτικό ουρλιαχτό. Έπειτα όλα σώπασαν. Το μαύρο άλογο δεν κουνιόταν πια.

Η μητέρα μου φαινόταν πολύ συγκινημένη. Μας είπε ότι γνώριζε αυτό το άλογο εδώ και πολλά χρόνια και ότι λεγόταν Ρομπ

Ρόι. Ήταν καλό άλογο, δυνατό και χωρίς ελαττώματα. Από τότε δεν ξαναπάτησε σε αυτή τη μεριά του αγρού.

Λίγες μέρες μετά το δυστύχημα, η καμπάνα της εκκλησίας χτυπούσε για πολλή ώρα. Πάνω από τον φράχτη διακρίναμε τότε μια παράξενη άμαξα, μακριά και μαύρη, σκεπασμένη με μαύρο ύφασμα, που την τραβούσαν μαύρα άλογα. Πίσω της ερχόταν μια άλλη, έπειτα μια άλλη και μια άλλη, όλες κατάμαυρες. Η καμπάνα συνέχισε να χτυπά, να χτυπά. Η πομπή οδηγούσε τον νεαρό Γκόρντον στο νεκροταφείο. Δεν θα ξανανέβαινε πια σε άλογο. Τι έκαναν τον Ρομπ Ρόι, δεν το έμαθα ποτέ. Κι όλα αυτά για έναν μικρό λαγό.

III

Η εκπαίδευση

Μεγαλώνοντας γινόμεουν όλο και πιο όμορφος. Το τρίχωμά μου ήταν στιλπνό και μεταξένιο κι είχε λαμπερό μαύρο χρώμα. Το ένα μου πόδι ήταν άσπρο και το μέτωπό μου στολισμένο με ένα ωραίο άσπρο αστέρι. Όλοι με έβρισκαν πολύ όμορφο. Ο αφέντης μου αρνιόταν να με πουλήσει πριν φτάσω τα τέσσερα χρόνια. Έλεγε ότι τα αγόρια δεν πρέπει να δουλεύουν όπως οι άντρες, ούτε τα πουλάρια όπως τα άλογα, προτού ενηλικιωθούν.

Όταν έγινα τεσσάρων ετών, ήρθε να με δει ο κύριος Γκόρντον. Εξέτασε τα μάτια μου, το στόμα μου και ψηλάφισε τα πόδια μου από πάνω μέχρι κάτω. Έπειτα με έβαλαν να περπατήσω, να τροχάσω και να καλπάσω μπροστά του. Φάνηκε να εκτιμά αυτό που έβλεπε και είπε:

«Όταν εκπαιδευτεί, θα είναι ό,τι πρέπει».

Ο αφέντης μου δήλωσε ότι θα το αναλάμβανε αυτός ο ίδιος για να μην τρομάξω και να μην τραυματιστώ. Χωρίς να χάσει χρόνο, άρχισε την άλλη κιόλας μέρα.

Ίσως οι περισσότεροι να μη γνωρίζουν τι ακριβώς σημαίνει εκπαίδευση, γι' αυτό θα σας το εξηγήσω. Σημαίνει, λοιπόν, να μάθεις ένα άλογο να φοράει σέλα και χαλινάρι, έπειτα να δέχεται να το ιππεύσει ένας άντρας, μια γυναίκα ή ένα παιδί, να προχωρεί ακριβώς όπως επιθυμεί ο αναβάτης του, με σταθερότητα και ηρεμία. Το άλογο πρέπει επίσης να μάθει να φοράει τη λαιμαριά, την πιστιά (το λουρί του σαμαριού ή της σέλας που περνάει κάτω από την ουρά) και το λουρί που κατεβαίνει κάτω από τους μηρούς, να κάθεται ήσυχο όταν του τα φορούν, να είναι δεμένο σε κάρο ή αμαξάκι και όταν περπατάει ή τροχάζει να τα σέρνει

πίσω του. Πρέπει να πηγαίνει γρήγορα ή αργά, σύμφωνα με τις επιθυμίες του οδηγού. Δεν πρέπει ποτέ να αφηνιάζει, ούτε να μιλάει με τα άλλα άλογα, ούτε να δαγκώνει, ούτε να κλοτσάει, ούτε και να ικανοποιεί τις προσωπικές του επιθυμίες, αλλά πάντα να υπακούει στη θέληση του αφέντη του, ακόμη και αν νιώθει κουρασμένο ή πεινασμένο. Το χειρότερο είναι ότι, όταν πια θα του τα έχουν φορέσει όλα αυτά, δεν πρέπει ούτε να χοροπηδάει από χαρά, ούτε να ξαπλώνει για να ξεκουραστεί. Έτσι, όπως βλέπετε, η εκπαίδευση είναι μια σημαντική υπόθεση.

Βέβαια με είχαν συνηθίσει εδώ και πολύ καιρό να φοράω καπίστρι, δηλαδή το σχοινί γύρω από το κεφάλι που χρησιμεύει για να σε δένουν σε κάποιον στύλο, και κεφαλαριά, το χαλινάρι γύρω από το κεφάλι, και να δέχομαι ήσυχα να με οδηγούν μέσα στο λιβάδι ή στους δρόμους. Αλλά τώρα θα έπρεπε να φοράω και τη στομίδα και το χαλινάρι. Ο αφέντης μου έδωσε, όπως συνήθιζε, λίγη βρόμη. Έπειτα, με τα χαϊδολογήματα, κατάφερε να βάλει τη στομίδα μέσα στο στόμα μου και να στερεώσει το χαλινάρι. Ω! Πόσο δυσάρεστο ήταν! Όσοι δεν έχουν φορέσει ποτέ στομίδα δεν μπορούν να καταλάβουν πόσο δυσάρεστο είναι. Φανταστείτε να σπρώχνουν μέσα στο στόμα σας, ανάμεσα στα δόντια και τη γλώσσα, ένα χοντρό ατσάλινο κομμάτι, σκληρό και κρύο, χοντρό σαν το δάχτυλο ενός άντρα, και στα άκρα του, στις γωνίες των χειλιών σας, να είναι σφιγμένα λουριά που περνούν πάνω στο κεφάλι σας, κάτω από τον λαιμό και το πιγούνι σας! Και να μην υπάρχει τρόπος να ξεφορτωθείτε αυτό το δυσάρεστο και ενοχλητικό μαραφέτι. Είναι πράγματι φριχτό. Αυτό τουλάχιστον πίστευα, αλλά γνώριζα ότι και η μητέρα μου φορούσε ένα τέτοιο κάθε φορά που έβγαινε, και το ίδιο γινόταν με όλα τα μεγάλα άλογα. Έτσι, χάρη στη βρόμη και στα τρυφερά λόγια, στα χάδια και στους γλυκούς τρόπους του αφέντη μου, δέχτηκα τη στομίδα και το χαλινάρι.

Έπειτα ήρθε η σειρά της σέλας. Αυτό ήταν λιγότερο τρομερό. Ο αφέντης μου τη φόρεσε γλυκά πάνω στην πλάτη ενώ ο γερο-Ντά-νιελ μου κρατούσε το κεφάλι. Έπειτα ξανάσφιξε τα λουριά κάτω από την κοιλιά μου, χωρίς να σταματά να με χαϊδεύει και να μου

μιλά, μου έδωσε βρόμη και με έβαλε να κάνω έναν μικρό γύρο. Έκανε το ίδιο κάθε μέρα μέχρι που με έκανε να επιθυμώ τη βρόμη... και τη σέλα. Τέλος, ένα πρωί με καβαλίκεψε και με έβαλε να κάνω τον γύρο του λιβαδιού. Αν και η αίσθηση ήταν πολύ παράξενη, πρέπει να ομολογήσω ότι ένιωσα μάλλον περήφανος που σήκωνα τον αφέντη μου. Και καθώς συνέχισε να με ιππεύει λίγο κάθε μέρα, κατέληξα να το συνηθίσω.

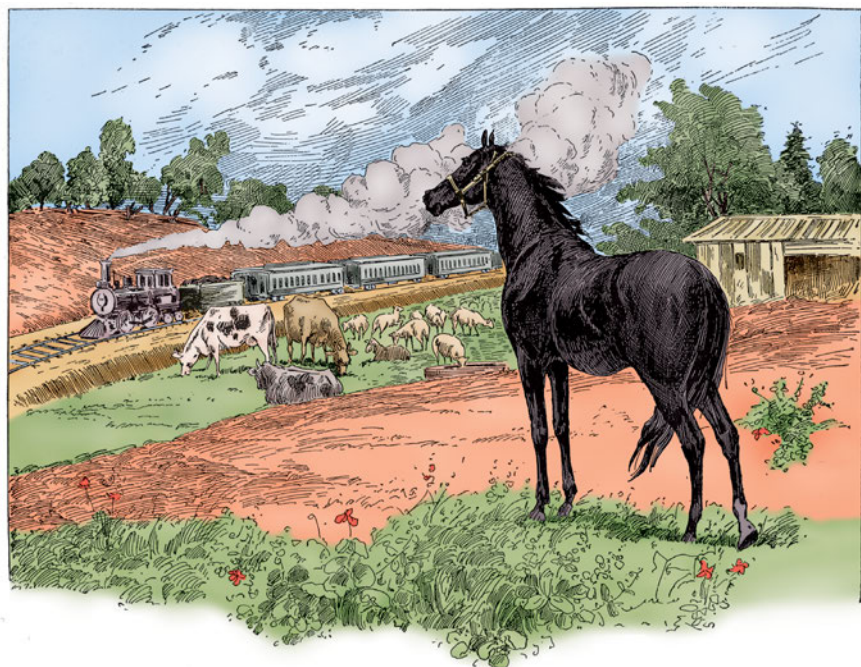
Το επόμενο βήμα ήταν το πετάλωμα, που μου φάνηκε επίσης πολύ δυσάρεστο και στην αρχή μάλιστα ήταν και οδυνηρό. Ο αφέντης μου με συνόδευσε ο ίδιος στο σιδηρουργείο του πεταλωτή για να μην τρομάξω ούτε να τραυματιστώ. Ο πεταλωτής πήρε τις οπλές μου, τη μια μετά την άλλη, στα χέρια του και τις έξυσε λίγο. Αυτό δεν με πονούσε κι έτσι στεκόμουν ήσυχα στα τρία μου πόδια μέχρι που να τελειώσει. Έπειτα πήρε ένα κομμάτι μέταλλο στο σχήμα του ποδιού μου και το στερέωσε στο πόδι μου, μπήγοντας καρφιά ως την οπλή μου σχεδόν. Τα πόδια μου ήταν τώρα βαριά και άκαμπτα. Αλλά με τον καιρό κατάφερα να το συνηθίσω.

Ο αφέντης μου συνέχισε την εκπαίδευση με την ιπποσκευή. Υπήρχαν ένα σωρό καινούρια πράγματα που έπρεπε να φορέσω. Πρώτα, ένα σκληρό και βαρύ περιλαίμιο πάνω στον σβέρκο μου κι ένα χαλινάρι με παρωπίδες στο ύψος των ματιών μου. Το όνομά τους είναι σωστά διαλεγμένο, γιατί δεν μπορούσα πια να δω παρά μόνον ευθεία μπροστά μου. Έπειτα ήρθε η σειρά μιας μικρής σέλας με ένα ενοχλητικό άκαμπτο λουρί, που περνούσε ακριβώς κάτω από την ουρά μου, την πιστιά. Σιχαινόμουν να νιώθω τη μακριά μου ουρά διπλωμένη και στριμωγμένη μέσα σ' αυτό το λουρί – ήταν σχεδόν το ίδιο δυσάρεστο όσο και η στομίδα. Ποτέ δεν είχα νιώσει τόσο δυνατή την επιθυμία να κλοτσήσω. Φυσικά ποτέ δεν θα κλοτσούσα έναν τόσο ευγενικό αφέντη! Με τον καιρό τα συνήθισα όλα και μπόρεσα να εκπληρώσω τα καθήκον μου το ίδιο καλά όπως και η μητέρα μου.

Δεν θα παραλείψω μια λεπτομέρεια της εκπαίδευσής μου που στη συνέχεια κατάλαβα ότι ήταν μεγάλο πλεονέκτημα. Ο αφέντης μου με έστειλε να περάσω δυο βδομάδες κοντά σε έναν

καλλιεργητή που είχε νοικιάσει γη των γειτόνων του. Με έβαλαν σ' ένα λιβάδι παρέα με πρόβατα και αγελάδες. Κατά μήκος της μιας πλευράς του λιβαδιού περνούσε η σιδηροδρομική γραμμή.

Δεν θα ξεχάσω ποτέ το πρώτο τρένο που πέρασε. Έβροσκα με την ησυχία μου κοντά στον φράχτη που χώριζε το λιβάδι από τη σιδηροδρομική γραμμή, όταν άκουσα από μακριά έναν παρὰξενο θόρυβο. Προτού καταλάβω από πού ερχόταν, ένα μακρύ μαύρο τρένο, που μετέφερε δεν ξέρω τι φορτίο, πέρασε με μεγάλη ταχύτητα, κάνοντας έναν θόρυβο που ξεκούφαινε και βγάζοντας ένα σύννεφο καπνού. Χάθηκε πριν προλάβω να κρατήσω την ανάσα μου. Κατέφυγα καλπάζοντας στην άλλη άκρη του χωραφιού, χρεμετίζοντας από έκπληξη και τρόμο. Όλη εκείνη τη μέρα πέρασαν κι άλλα τρένα, μερικά πιο αργά από το πρώτο, που σταματούσαν στον κοντινό σταθμό μ' ένα φρικιαστικό τρίξιμο. Το έβρισκα φοβερό, αλλά οι αγελάδες εξακολουθούσαν να τρώνε με την ησυχία τους και μόλις που σήκωναν το κεφάλι, όταν το φοβερό αυτό μαύρο πράγμα περνούσε τρίζοντας και ξεφυσώντας.

Τις πρώτες μέρες δεν μπορούσα να βοσκήσω με ησυχία, αλλά όταν κατάλαβα ότι το φρικαλέο αυτό δημιούργημα δεν θα ερχόταν ποτέ μέσα στο χωράφι και δεν θα μου έκανε κανένα κακό, έφτασα στο σημείο να αδιαφορήσω.

Σε λίγο καιρό αντιμετώπιζα το πέραςμα ενός τρένου ψύχραιμα, όπως οι αγελάδες και τα πρόβατα.

Από τότε συνάντησα πολλά άλογα που στη θέα ή στον θόρυβο της ατμομηχανής τρόμαζαν ή γίνονταν απείθαρχα. Αλλά, χάρη στη φροντίδα του καλού μου αφέντη, εγώ ένιωθα τόσο λίγο φοβισμένος μέσα σε έναν σταθμό τρένου όσο και στον ίδιο μου τον στάβλο.

Να λοιπόν! Γνωρίζετε τώρα ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος για να εκπαιδεύσετε ένα άλογο, αν κάποτε χρειαστεί να το κάνατε...

Ο αφέντης μου με έζηυε συχνά με τη μητέρα μου, γιατί ήταν ήρεμη και με βοηθούσε να γίνομαι καλύτερος.

IV

Το αρχοντικό Μπέρτγουικ

Εκείνη την εποχή έμαθα να ζω μέσα στον στάβλο. Μου βούρτσιζαν το τρίχωμα κάθε μέρα μέχρι που έλαμπε σαν τα φτερά

του κόρακα. Στις αρχές Μαΐου, ένας άντρας, σταλμένος από τον άρχοντα Γκόρντον, ήρθε να με πάρει.

«Αντίο, Μαυρούλη», μου είπε ο αφέντης μου. «Να είσαι καλό άλογο και να βάλεις όλα σου τα δυνατά».

Δεν μπορούσα να του απαντήσω, έτσι ακούμπησα τη μουσούδα μου μέσα στο χέρι του, που με χάιδευε με μεγάλη στοργή. Έπειτα άφησα την πρώτη μου κατοικία.

Μια και η ζωή μου στο αρχοντικό κράτησε αρκετά χρόνια, είναι προτιμότερο να σας περιγράψω από τώρα εκείνο το μέρος.

Το αρχοντικό βρισκόταν κοντά στο χωριό Μπέρτγουικ. Αφού διέσχισα τη φαρδιά σιδερένια εξώπορτα, κοντά στην οποία βρισκόταν το σπιτάκι του φύλακα, ακολουθήσαμε έναν δρόμο ανάμεσα στο δασάκι. Έπειτα συναντήσαμε άλλο ένα σπιτάκι κι άλλη μια πόρτα, που οδηγούσε στο σπίτι και στους κήπους. Λίγο πιο πέρα απλωνόταν το περιφραγμένο λιβάδι για τις φοράδες και τα πουλάρια, το παλιό περιβόλι με τα οπωροφόρα και οι στάβλοι. Πολλά άλογα και αμάξια μπορούσαν να στεγαστούν εκεί, αλλά εγώ θα σας περιγράψω μόνο τον στάβλο όπου έμεινα. Ήταν ένα πολύ ευρύχωρο κτίσμα που είχε τέσσερα χωρίσματα για άλογα. Ο χώρος αεριζόταν καλά από ένα παράθυρο που έβλεπε στην αυλή και ήταν πολύ ευχάριστος.

Το πρώτο χώρισμα ήταν φαρδύ και τετράγωνο και έκλεινε με μια ξύλινη πόρτα, τα άλλα ήταν εξίσου ωραία αλλά λιγότερο άνετα. Το πρώτο χώρισμα είχε ένα παχνί για τον σανά και μια ταΐστρα για τη βρόμη. Ήταν αυτό που λέμε μποξ, δηλαδή ειδικό διαμέρισμα όπου το άλογο δεν είναι δεμένο αλλά μπορεί να κινείται όπως θέλει.

Είναι πράγματι πολύ ευχάριστο να έχεις ένα τέτοιο δικό σου διαμέρισμα. Ε, λοιπόν, μέσα σε αυτό το μποξ με έβαλε ο ιπποκόμος. Το μέρος ήταν καθαρό, δροσερό και είχε καλό εξαερισμό. Ποτέ στην υπόλοιπη ζωή μου δεν έζησα σε τόσο άνετο χώρο. Άλλωστε οι τοίχοι δεν ήταν πολύ ψηλοί και μπορούσα να βλέπω μέσα από το κιγκλίδωμα του χωρίσματος τι γινόταν έξω.

Ο άντρας μού έδωσε μια γερή μερίδα βρόμης, με χάιδεψε, μου είπε μερικά φιλικά λόγια κι έφυγε. Όταν σταμάτησα να τρώω,

κοίταξα γύρω μου. Στο διπλανό χώρισμα βρισκόταν ένα παχουλό γκριζό πόνι με φουντωτή χάιτη και ουρά, με μικρό λεπτό κεφάλι και προκλητική μυτούλα.

Πέρασα το κεφάλι μέσα από το κιγκλίδωμα του χωρίσματος και του μίλησα:

«Καλημέρα. Πώς σε λένε;»

Έστριψε όσο του επέτρεπε το καπίστρι, σήκωσε το κεφάλι και μου απάντησε:

«Το όνομά μου είναι Πηδηχτούλης. Είμαι πολύ όμορφος, κουβαλάω στην πλάτη μου τις νεαρές δεσποινίδες και, μερικές φορές, σέρνω το μικρό αμαξάκι της κυρίας μας. Όλος ο κόσμος λέει τα καλύτερα λόγια για μένα, το ίδιο και ο Τζέιμς. Θα μείνεις εδώ, δίπλα μου;»

Του απάντησα ναι.

«Ε, λοιπόν», είπε, «ελπίζω να έχεις καλό χαρακτήρα. Απεχθάνομαι τους γείτονες που δαγκώνουν».

Τη στιγμή αυτή, πάνω από ένα χώρισμα που ήταν λίγο πιο μακριά, φάνηκε το κεφάλι ενός αλόγου. Είχε όρθια αυτιά, τραβηγμένα προς τα πίσω, και βλέμμα μάλλον εκδικητικό. Ήταν μια μεγάλη καστανόχρωμη φοράδα με ωραίο λαιμό. Γύρισε προς εμένα και είπε:

«Ωστε έτσι, λοιπόν, εσύ με έβγαλες από το χώρισμά μου; Είμαι μεγάλο θράσος ένα μικρό νιόφερτο πουλάρι να διώχνει από το σπίτι της μια κυρία σαν εμένα!»

«Ζητώ συγγνώμη», είπα, «αλλά δεν έδιωξα κανέναν. Ο άνθρωπος που με έφερε με εγκατέστησε εδώ χωρίς να με ρωτήσει. Όσο για τον όρο “πουλάρι”... τι να πω... μόλις έκλεισα τα τέσσερα και είμαι ενήλικο άλογο. Μέχρι σήμερα δεν έχω τσακωθεί με κανέναν, ούτε άλογο ούτε φοράδα, και το μόνο που θέλω είναι να ζήσω ειρηνικά».

«Θα το δούμε», είπε, «πάντως, ούτε που μου πέρασε από το μυαλό να τσακωθώ με ένα πλάσμα τόσο νεαρό σαν εσένα».

Δεν πρόσθεσα ούτε λέξη.

Το απόγευμα, όταν έβγαλαν τη φοράδα έξω, ο Πηδηχτούλης μου εξήγησε όλη την ιστορία.

«Το πρόβλημα με την Τζίντζερ», είπε, «είναι ότι έχει την κακή συνήθεια να δαγκώνει και να ορμάει. Όταν ήταν μέσα στο μποξ, δάγκωνε συνεχώς. Μια φορά δάγκωσε το μπράτσο του Τζέιμς μέχρι που το μάτωσε, και οι δεσποινίδες Φλόρα και Τζέσι, που με αγαπούν πολύ, έφτασαν στο σημείο να φοβούνται να έρθουν στον στάβλο. Συνήθιζαν να μου φέρνουν λιχουδιές: ένα μήλο, ένα καρότο ή κάνα κομμάτι ψωμί, αλλά μετά την εγκατάσταση της Τζίντζερ μέσα στο μποξ, δεν τόλμησαν να πλησιάσουν ξανά. Μου λείπουν πολύ από τότε. Ελπίζω ότι τώρα θα ξανάρχονται, αν εσύ δεν δαγκώνεις».

Τον διαβεβαίωσα ότι το μόνο που δάγκωνα ήταν το χόρτο, ο σανός και η βρόμη και δεν καταλάβαινα τι ευχαρίστηση έβρισκε η Τζίντζερ δαγκώνοντας ανθρώπους.

«Για να πούμε την αλήθεια, δεν νομίζω ότι την ευχαριστεί», είπε ο Πηδηχτούλης. «Είναι απλώς μια κακή συνήθεια που έχει αποκτήσει. Λέει πως κανένας ποτέ δεν ήταν καλός μαζί της, κι έτσι, γιατί να μη δαγκώνει; Βέβαια είναι φριχτή συνήθεια, αλλά, αν όλα όσα λέει είναι αλήθεια, πρέπει να την είχαν κακομεταχειριστεί πολύ πριν φτάσει εδώ. Ο Τζον κάνει ό,τι μπορεί για να την ευχαριστήσει και ο Τζέιμς επίσης, και ο αφέντης μας δεν χρησιμοποιεί ποτέ το μαστίγιο όσο ένα άλογο συμπεριφέρεται καλά. Νομίζω ότι θα μπορούσε να δείξει λίγη καλή θέληση. Βλέπεις», πρόσθεσε περήφανα, «είμαι δώδεκα χρονών κι έχω πολλά χρόνια πίσω μου. Ε, λοιπόν, μπορώ να σε διαβεβαιώσω ότι σε ολόκληρη τη χώρα δεν υπάρχει καλύτερο μέρος για ένα άλογο. Ο Τζον είναι ο πιο ικανός απ' όλους τους σταβλίτες. Πάνε δεκατέσσερα χρόνια τώρα που δουλεύει εδώ. Όσο για τον Τζέιμς, δεν θα συναντήσεις ποτέ αγόρι πιο ευγενικό. Η Τζίντζερ η ίδια φταίει που την έβγαλαν από το μποξ».

Μια καλή αρχή

Ο σταβλίτης λεγόταν Τζον Μάνλι και ζούσε με τη γυναίκα του και το παιδάκι του σε ένα σπιτάκι κοντά στους στάβλους. Την άλλη μέρα το πρωί με έβγαλε στην αυλή και με περιποιήθηκε με μεγάλη φροντίδα. Καθώς επέστρεφα στο χώρισμά μου, με το τρίχωμά μου λαμπερό και μεταξένιο, ήρθε να με δει ο αφέντης, ο οποίος μου φάνηκε πολύ ικανοποιημένος.

«Τζον», είπε, «έλεγα να δοκιμάσω το καινούριο άλογο σήμερα το πρωί, αλλά δεν είμαι ελεύθερος. Μπορείς να το πας μια βόλτα μετά το πρόγευμα. Να περάσεις από τον δημόσιο δρόμο προς το Χάιγουντ και να επιστρέψεις από τον μύλο και το ποτάμι, για να δούμε πώς θα τα πάει».

«Πολύ καλά, κύριε», είπε ο Τζον.

Μετά το πρόγευμα ο σταβλίτης ήρθε να μου βάλει τα χαλινάρια. Ήταν πολύ προσεχτικός και, όταν μου φόρεσε τα λουριά και τα έσφιξε, φρόντισε να τα προσαρμόσει σωστά γύρω από το κεφάλι μου ώστε να αισθάνομαι άνετα. Έπειτα έφερε μια σέλα πολύ στενή για τη ράχη μου, αλλά το κατάλαβε αμέσως και γύρισε να βρει μια άλλη που μου ταίριαζε. Με έβαλε πρώτα να βαδίσω, έπειτα να τροχάσω, δηλαδή να τρέξω λίγο πιο γρήγορα, κι έπειτα να κάνω ραβάνι, δηλαδή να σηκώνω ταυτόχρονα το εμπρός και το πίσω πόδι τη στιγμή που ακουμπάω τα άλλα δύο στο έδαφος, και όταν φτάσαμε στον δημόσιο δρόμο, με άγγιξε ελαφρά με το μαστίγιό του κι άρχισα έναν καταπληκτικό καλπασμό.

«Ω! Ω, αγόρι μου!» είπε τραβώντας τα χαλινάρια, «θα νόμιζε κανείς ότι βρίσκεσαι σε έφιππο κυνήγι».

Επιστρέφοντας μέσα από το πάρκο, συναντήσαμε τον άρχοντα Γκόρντον και τη γυναίκα του, που έκαναν βόλτα με τα πόδια. Σταμάτησαν και ο Τζον πήδησε στο έδαφος.

«Λοιπόν, Τζον, πώς τα πάει;»

«Πολύ καλά, κύριε, απάντησε ο Τζον. «Ανάλαφρο σαν ζαρκάδι και με ταμπεραμέντο ορμητικό, αλλά και η πιο ελαφριά κίνηση στα χαλινάρια είναι αρκετή για να το καθοδηγήσει. Στην κάτω πλευρά του δημόσιου δρόμου συναντήσαμε ένα πλανόδιο κάρο ξέχειλο με πανέρια, με χαλιά κι ένα σωρό άλλα πράγματα. Ξέ-

ρετε, κύριε, ότι τα περισσότερα άλογα αναστατώνονται καθώς προσπερνούν αυτά τα κάρρα. Ε λοιπόν, αυτός απλώς το κοίταξε κι έπειτα συνέχισε τον δρόμο του, ήρεμος και ψύχραιμος, σαν να μη συνέβαινε τίποτε. Κοντά στο Χάιγουντ κυνηγούσαν λαγό και μια τουφεκιά ρίχτηκε πολύ κοντά μας· έκοψε λίγο το τρέξιμό του κι έριξε μια ματιά, αλλά δεν παρέκκλινε ούτε σπιθαμή, ούτε από τα αριστερά ούτε από τα δεξιά. Κράτησα τα χαλινάρια χωρίς να τον πιέσω. Δεν πρέπει να τον έχουν τρομάξει ούτε να τον έχουν κακομεταχειριστεί όταν ήταν μικρός».

«Τέλεια», είπε ο αφέντης, «θα τον δοκιμάσω κι εγώ ο ίδιος αύριο».

Την άλλη μέρα με οδήγησαν μπροστά στον αφέντη μου. Θυμήθηκα αμέσως τις συμβουλές της μητέρας μου και του παλιού μου ιδιοκτήτη κι έβαλα όλα μου τα δυνατά να κάνω ό,τι μου ζητούσε ο κύριος Γκόρντον. Ανακάλυψα ότι ήταν εξαιρετικός αναβάτης, πολύ προσεχτικός με το άλογό του. Όταν επιστρέψαμε, η οικοδέσποινα στεκόταν στο κεφαλόσκαλο.

«Λοιπόν, αγαπητέ μου, πώς τον βρίσκεις;»

«Είναι ακριβώς όπως τον περιέγραψε ο Τζον. Κι είναι πολύ ευχάριστο να τον ιππεύεις. Πώς θα τον ονομάσουμε;»

«Τι θα έλεγες για το όνομα Έβενο; Ταιριάζει με το χρώμα του».

«Όχι, όχι Έβενο».

«Μήπως Μαυροπούλι, όπως το άλογο του θείου σου;»

«Όχι, το γέρικο Μαυροπούλι δεν είναι τόσο όμορφο όσο αυτός εδώ».

«Πράγματι είναι πεντάμορφος. Έχει τόσο γλυκό ύφος και τόσο έξυπνα μάτια! Τι θα έλεγες να το πούμε Μαύρη Καλλονή;»

«Μαύρη Καλλονή; Στ' αλήθεια αυτό το όνομα του πάει καλά. Αν είναι αυτή η επιθυμία σου, ας τον λέμε έτσι».

Έτσι ονομάστηκε Μαύρη Καλλονή.

Όταν ο Τζον επέστρεψε στον στάβλο, ενημέρωσε τον Τζέιμς ότι ο αφέντης και η γυναίκα του είχαν διαλέξει για μένα ένα ωραίο όνομα πραγματικά εγγλέζικο, ένα όνομα που τουλάχιστον σημαίνει κάτι, όχι σαν τα ονόματα Μαρένγκο ή Πήγασος ή Αμπντουλάχ. Άρχισαν να γελάνε και ο Τζέιμς είπε:

«Αν δεν υπήρχε το παρελθόν, θα τον είχα ονομάσει Ρομπ Ρόι, γιατί δεν έχω δει ποτέ δυο άλογα που να μοιάζουν τόσο».

«Δεν είναι καθόλου παράξενο», είπε ο Τζον, «δεν ξέρεις πως και οι δυο τους έχουν για μητέρα τη γρια-Δούκισσα του κτηματία Γκρέι;»

Ποτέ δεν μου το είχαν πει αυτό. Έτσι λοιπόν, ο φτωχός Ρομπ Ρόι, που σκοτώθηκε σ' εκείνο το κυνήγι, ήταν αδελφός μου! Γι' αυτό η μητέρα μου ήταν τόσο λυπημένη. Φαίνεται ότι τα άλογα δεν έχουν οικογένεια, άλλωστε από τη στιγμή που θα πουληθούν δεν γνωρίζονται πια μεταξύ τους.

Ο Τζον έδειχνε πολύ περήφανος για μένα. Κατάφερνε να κάνει τη χαίτη μου και την ουρά μου μεταξένιες σαν τα μαλλιά μιας γυναίκας, και δεν σταμάταγε να μου μιλά. Βέβαια, δεν τα καταλάβαινα όλα όσα μου έλεγε, αλλά σιγά σιγά μάθαινα τι ήθελε να κάνω. Ήταν τόσο γλυκός κι ευγενικός που τελικά δέθηκα πολύ μαζί του. Ήξερε πώς ακριβώς αισθάνεται ένα άλογο και, όταν με ξύστριζε, πρόσεχε ιδιαίτερα τα λεπτά και ευαίσθητα σημεία μου. Όταν με βούρτσιζε στο κεφάλι, φρόντιζε τα μάτια μου με τόση προσοχή σαν να ήταν τα δικά του. Δεν μου προκάλεσε ποτέ την παραμικρή άσχημη διάθεση.

Ο Τζέιμς Χάουαρντ, ο βοηθός του σταβλότη, ήταν το ίδιο γλυκός κι ευγενικός, με αποτέλεσμα να είμαι απόλυτα ευτυχής. Ένας άλλος άντρας βοηθούσε στις εξωτερικές δουλειές, αλλά η Τζίντζερ κι εγώ δεν είχαμε καμιά σχέση μ' αυτόν.

Λίγες μέρες αργότερα η Τζίντζερ κι εγώ έπρεπε να οδηγήσουμε το αμάξι. Αναρωτιόμουν πώς θα τα πάμε οι δυο μας. Τελικά, εκτός από το ότι όρθωνε τα αφτιά της μόλις την πλησίαζα, συμπεριφέρθηκε πολύ καλά. Έκανε το καθήκον της καλόπιστα, ολοκληρώνοντας το μέρος της δουλειάς που της αναλογούσε. Δεν γνώρισα ποτέ καλύτερη σύντροφο από αυτή. Όταν φτάσαμε μπροστά σε μια ανηφόρα, δεν ελάττωσε καθόλου την ταχύτητα, αντίθετα έριχνε όλο της το βάρος στη λαιμαριά και τραβούσε μέχρι επάνω. Είχαμε τον ίδιο ζήλο για τη δουλειά και ο Τζον έπρεπε μάλλον να μας συγκρατεί παρά να μας πιέζει. Δεν χρειάστηκε ποτέ να χρησιμοποιήσει το μαστίγιο για κανέναν από τους

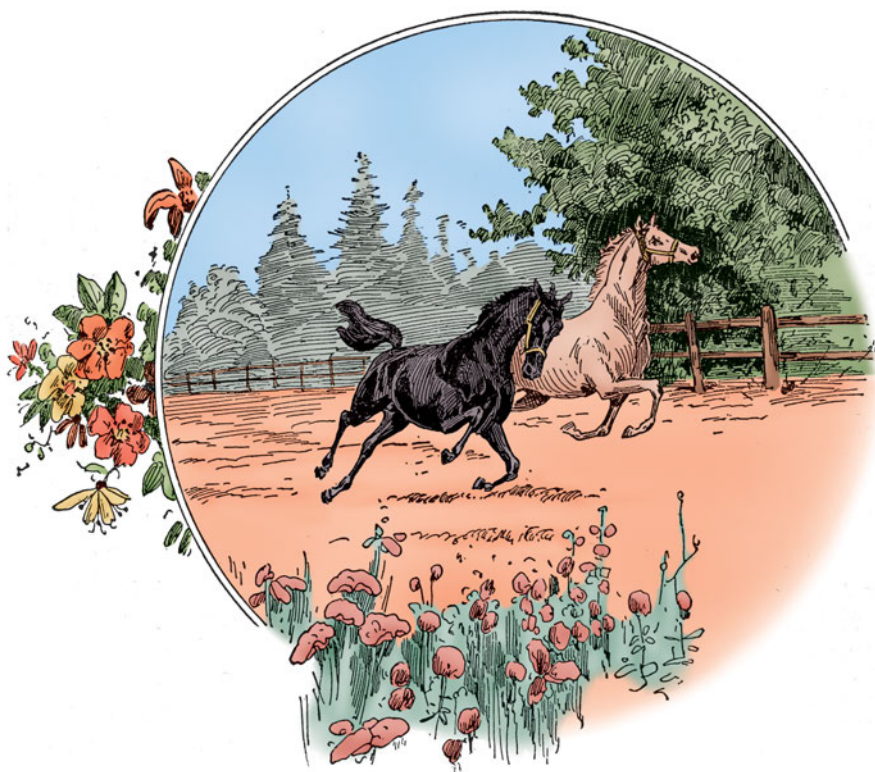
δυο μας. Επιπλέον, το βάδισμά μας ήταν αισθητά όμοιο και μου ήταν εύκολο να διατηρώ την ίδια ταχύτητα με την Τζίντζερ όταν τροχάζαμε. Η κούρσα γινόταν πιο ευχάριστη και ο αφέντης μας, καθώς και ο Τζον, εκτιμούσαν τον σωστά συντονισμένο ρυθμό μας.

Έπειτα από δυο-τρεις εξόδους που κάναμε μαζί, οι σχέσεις μας έγιναν πολύ φιλικές και περισσότερο οικείες, πράγμα που μου έδωσε την εντύπωση ότι είχα βρει πραγματικά ένα σπίτι.

Ο Πηδηχτούλης κι εγώ γίναμε γρήγορα καλοί φίλοι. Ήταν τόσο χαρούμενος, θαρραλέος και υπάκουος! Άλλωστε ήταν αγαπητός σε όλους, κυρίως στις δεσποινίδες Φλόρα και Τζέσι. Τον ίππευαν συχνά μέσα στο περιβόλι και διασκέδαζαν με κάθε λογής παιχνίδια παίρνοντας μαζί και τον μικρό τους σκύλο, τον Φίσκι. Ο αφέντης μας είχε άλλα δύο άλογα στον στάβλο. Το πρώτο, ο Δικαίος, ένα μικρόσωμο ψαρί άλογο, το ίππευαν ή το έζευαν στο κάρο με τις αποσκευές. Το άλλο ήταν ένα καστανό άλογο, κατ'άλληλο για το κυνήγι, που το έλεγαν Σερ Όλιβερ. Τώρα ο Σερ Όλιβερ ήταν πολύ γέρος για δουλειά, επειδή όμως ήταν από τα πιο αγαπημένα άλογα του αφέντη μας, αυτός τον ίππευε ακόμα όταν ήθελε να κάνει τον γύρο του πάρκου. Κάποιες φορές τον έζευαν σε ελαφρά αμάξια ή κουβαλούσε στη ράχη του μια από τις δυο δεσποινίδες, όταν πήγαιναν ιππασία μαζί με τον πατέρα τους. Ήταν τόσο γλυκός που μπορούσες να του εμπιστευτείς ανεπιφύλαχτα ακόμη κι ένα παιδί, ακριβώς όπως και στον Πηδηχτούλη. Ο Σερ Όλιβερ ήταν γερό άλογο, καλοκαμωμένο και υπάκουο. Μερικές φορές φλυαρούσαμε μαζί στο λιβάδι με τις φοράδες, αλλά δεν είχα την ίδια οικειότητα μαζί του όπως με την Τζίντζερ, που ζούσαμε μαζί στον ίδιο στάβλο.

Η ελευθερία

Η μουν αρκετά ευτυχισμένος στην καινούρια μου θέση και δεν μου έλειπε παρά μόνο ένα πράγμα για να είμαι ακόμη περισσότερο. Μη νομίζετε ότι δεν ήμουν ικανοποιημένος. Όλοι γύρω μου ήταν καλοί, είχα έναν δροσερό στάβλο και την καλύτερη τροφή. Τι άλλο θα μπορούσα να επιθυμήσω; Ένα μόνο πράγμα: την ελευθερία! Τριάμισι χρόνια της ζωής μου είχα απολαύσει

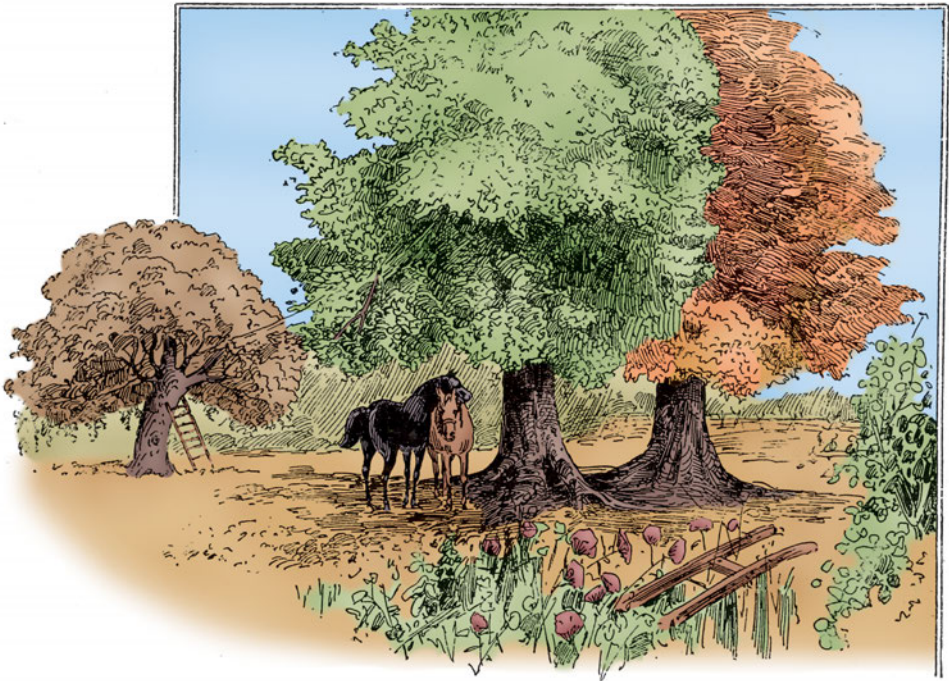
όλη την ελευθερία που θα μπορούσα να ευχηθώ. Τώρα, βδομάδα με τη βδομάδα, μήνα με τον μήνα και χωρίς αμφιβολία χρόνο με τον χρόνο, έπρεπε να περνάω τις μέρες και τις νύχτες μου μέσα σε έναν στάβλο, απ' όπου έβγαινα μόνον όταν με χρειάζονταν. Σε αυτές τις περιπτώσεις έπρεπε πάντα να είμαι ήρεμος και ψυχραιμος σαν γέρικο άλογο με είκοσι χρόνια πείρα. Λουριά αποδω, λουριά αποκεί, στομίδα μέσα στο στόμα και παρωπίδες στα μάτια. Δεν παραπονιέμαι, ξέρω ότι έτσι γίνεται. Θέλω μόνο να πω ότι για ένα νέο άλογο, γεμάτο ενέργεια και ζωηράδα, συνηθισμένο στα μεγάλα λιβάδια όπου μπορεί να σηκώνει το κεφάλι, να κουνάει την ουρά και να τρέχει με γρήγορο καλπασμό, έπειτα να κάνει στροφή και να ξεφυσάει τινάζοντας το κεφάλι, μαζί με τους συντρόφους του, είναι οδυνηρό να μην έχει περισσότερη ελευθερία. Μερικές φορές, όταν είχα κάνει λιγότερες ασκήσεις από ό,τι συνηθώς, ένιωθα να βράζει μέσα μου τόση ενέργεια που, όταν με έβγαζε ο Τζον, δεν τα κατάφερνα να μείνω ήσυχος. Παρά τη θέλησή μου, είχα την επιθυμία να πηδήξω, να χορέψω, να τρέξω γύρω γύρω, και θα πρέπει να είχε νιώσει πολλά τινάγματα, κυρίως τις πρώτες φορές. Αλλά μου έδειχνε πάντα την ίδια καλοσύνη και την ίδια υπομονή.

«Μαλακά, μαλακά αγόρι μου», μου έλεγε. «Περίμενε λιγάκι και θα πάρουμε έναν ρυθμό που γρήγορα θα διώξει “τα μυρμηγκια” από τα πόδια σου».

Πράγματι, μόλις βγαίναμε από το χωριό, με έβαζε να τροχάζω με γρήγορο ρυθμό για αρκετά μίλια και, όταν επέστρεφα, ήμουν το ίδιο σφριγηλός όπως στην αρχή αλλά απαλλαγμένος από τη νευρικότητά μου. Τα ορμητικά άλογα που δεν ασκούνται αρκετά αποκτούν συχνά τη φήμη ότι είναι νευρικά, ότι τσινάνε, ενώ έχουν μόνο διάθεση να παίζουν. Μερικοί σταβλίτες τα τιμωρούν, ο Τζον όμως ποτέ. Καταλάβαινε ότι πρόκειται απλώς για υπερβολική ζωτικότητα. Άλλωστε ήξερε να μου δείχνει τι θέλει με τη χροιά της φωνής του ή με ένα μικρό τράβηγμα του χαλινარიού. Όταν ήταν σοβαρός και αποφασιστικός, το καταλάβαινα πάντα από τη φωνή του και αυτό με επηρέαζε πολύ περισσότερο από οτιδήποτε άλλο.

Πρέπει, πάντως, να ομολογήσω ότι υπήρχαν φορές που μας έδιναν την ελευθερία μας για μερικές ώρες: κυρίως το καλοκαίρι, τις Κυριακές που είχε καλό καιρό. Το αμάξι δεν έβγαινε, γιατί η εκκλησία δεν ήταν πολύ μακριά.

Τι απόλαυση ήταν τότε για μας να βρισκόμαστε στο λιβάδι ή στο περιβόλι με τα δέντρα! Το χορτάρι κάτω από τα πόδια μας, ήταν δροσερό και τρυφερό, ο αέρας τόσο γλυκός και μας ήταν πολύ ευχάριστο να κάνουμε ό,τι μας αρέσει: να καλπάζουμε, να ξαπλώνουμε, να κυλιόμαστε ανέμελοι ή να μασουλάμε το τρυφερό χορτάρι. Ήταν επίσης η κατάλληλη στιγμή για τις εκμυστηρεύσεις, κάτω από τη σκιά της μεγάλης καστανιάς.

VII

Η Τζίντζερ

Μια μέρα που βρισκόμασταν και οι δυο μας κάτω από τη σκιά ενός δέντρου, η Τζίντζερ κι εγώ κάναμε μια μακρά συζήτηση. Ήθελε να μάθει τα πάντα γύρω από την εκπαίδευση και τη διαπαιδαγώγησή μου και της τα διηγήθηκα.

«Λοιπόν», είπε, «αν είχα μεγαλώσει σαν εσένα, ίσως ο χαρακτήρας μου να ήταν το ίδιο καλός με τον δικό σου, αλλά τώρα νομίζω πως είναι πολύ αργά».

«Γιατί;» τη ρώτησα.

«Γιατί για μένα όλα έγιναν τελείως διαφορετικά», απάντησε. «- Ποτέ κανείς δεν μου έδειξε καλοσύνη για να του την ανταποδώσω και να θέλω να τον ευχαριστήσω. Πρώτα πρώτα με πήραν από τη μητέρα μου αμέσως μετά τον απογαλάκτισμό μου και με έβαλαν μαζί με άλλα πουλάρια. Κανένας μας δεν νοιαζόταν για τον άλλο. Δεν είχα όπως εσύ έναν στοργικό αφέντη να με φροντίζει, να μου μιλά και να μου δίνει νόστιμα πράγματα να φάω. Ο άντρας που μας φρόντιζε δεν μου είπε ποτέ μια λέξη αγάπης. Δεν λέω ότι μας φερόταν άσχημα, αλλά τον ένοιαζε μόνο να έχουμε αρκετή τροφή και στέγη για τον χειμώνα, χωρίς να τον απασχολούν τα υπόλοιπα.

»Ένα μονοπάτι διέσχιζε το λιβάδι μας και τα αγόρια που περνούσαν μας πέταγαν συχνά πέτρες για να μας βλέπουν να καλπάζουμε. Δεν με πέτυχε ποτέ πέτρα, αλλά ένα πουλάρι, ένα όμορφο ζώο, πληγώθηκε στο κεφάλι και μάλλον θα του μείνει σημάδι για όλη του τη ζωή. Δεν κινδυνεύαμε από αυτά τα παιδιά, αλλά μας έκαναν ακόμη πιο άγρια και η πεποίθηση ότι είναι εχθροί μας ρίζωσε τότε στο μυαλό μας.

»Στο λιβάδι διασκεδάζαμε καλπάζοντας χωρίς περιορισμούς,

παίζοντας κυνηγητό και ξαπλώνοντας μετά κάτω από τη σκιά των δέντρων. Αλλά ήρθε ο καιρός της εκπαίδευσης που ήταν για μένα πολύ σκληρή δοκιμασία. Ήρθαν πολλοί άντρες μαζί για να με πιάσουν. Όταν τελικά κατάφεραν να με στριμώξουν σε μια γωνιά του λιβαδιού, ο ένας τους με άρπαξε από το τσουλούφι κι ο άλλος μου έσφιξε τη μύτη τόσο δυνατά που δεν μπορούσα ν' ανασάνω. Ο τρίτος πίεσε το σαγόνι μου με το ροζιασμένο του χέρι, αναγκάζοντάς με να ανοίξω το στόμα. Τότε μου έβαλαν τη στομίδα και το καπίστρι και, ενώ ο ένας με τραβούσε με το χαλινάρι, ο άλλος με μαστίγωνε από πίσω για να με αναγκάσει να προχωρήσω. Έτσι, η πρώτη πραγματική συνάντησή μου με τους ανθρώπους σημαδεύτηκε με βία. Δεν μου έδωσαν ούτε μια ευκαιρία να καταλάβω τι ήθελαν. Αλλά είχα ταμπεραμέντο αλόγου ράτσας και ήμουν ασφαλώς πολύ άγρια. Έτσι, το ομολογώ, τα βρήκαν δύσκολα μαζί μου. Πρέπει να καταλάβεις πόσο φριχτό ήταν για μένα να βρεθώ φυλακισμένη από τη μια μέρα στην άλλη, ενώ μέχρι τότε ζούσα ελεύθερη. Δάγκωνα τη στομίδα, πνιγόμενι και δεν σκεφτόμουν παρά πώς να ελευθερωθώ. Το ξέρεις και συ, είναι δύσκολο για μας ακόμη κι όταν οι αφέντες είναι καλοί και σε χαϊδολογούν, μα εγώ δεν είχα ούτε αυτό.

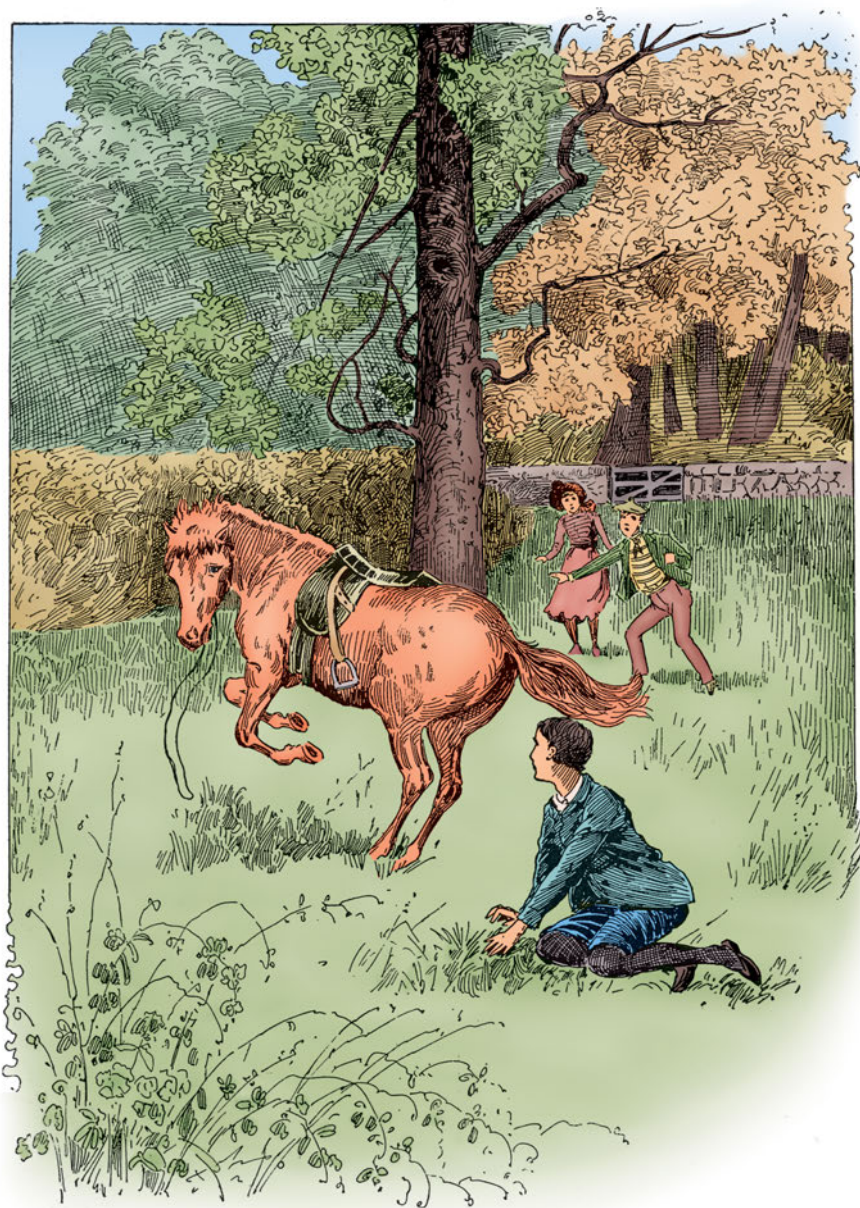
»Υπήρχε βέβαια ο γερο-αφέντης, ο κύριος Ράιντερ, που εύκολα θα με έπειθε να κάνω ό,τι ήθελε. Δυστυχώς, όμως, είχε αναθέσει αυτό το λεπτό έργο στον γιο του και σ' έναν άλλο ειδικό και ο ίδιος ερχόταν μόνο πού και πού για να επιβλέπει. Ο γιος του ήταν εύσωμος, ψηλός και ρωμαλέος και τον έλεγαν Σαμφών. Καυχιόταν ότι ποτέ δεν τον είχε ρίξει άλογο απ' τη σέλα. Δεν είχε τον γλυκό χαρακτήρα του πατέρα του. Αντίθετα, η φωνή του, το βλέμμα του, το χέρι του έδειχναν τη σκληρότητά του. Ένιωσα αμέσως ότι η μόνη του επιθυμία ήταν να τσακίσει την ορμητικότητά μου, να με κάνει ήρεμη, ταπεινή και υπάκουη. Ναι, δεν σκεφτόταν παρά μόνο αυτό».

Η Τζίντζερ χτύπησε το έδαφος με την οπλή της λες και η ανάμνηση αυτού του ανθρώπου την εξόργιζε.

«Αν δεν έκανα ακριβώς αυτό που ήθελε», συνέχισε, «εξοργιζόταν. Κρατώντας τότε το σχοινί που ήταν δεμένο γύρω από το

κεφάλι μου, με ανάγκαζε να τρέχω γύρω γύρω στον χώρο της εκπαίδευσης μέχρι που να εξαντληθώ. Νομίζω πως έπινε πολύ, και όσο πιο πολύ έπινε, τόσο πιο αδυσώπητος γινόταν μαζί μου. Μια μέρα με ξεθέωσε όσο δεν μπορείς να φανταστείς. Όταν τελικά ξάπλωσα για να αναπαυτώ, ένιωσα εξαντλημένη, άθλια και πολύ επιθετική. Την άλλη μέρα με πήρε και μ' έβαλε να τρέξω αρκετή ώρα. Αφού με άφησε να ξεκουραστώ μόνο μία ώρα, επέστρεψε με τη σέλα, το χαλινάρι και μια στομίδα νέου τύπου. Δεν θυμάμαι πολύ καλά πώς συνέβη, αλλά μόλις με καβαλίκηψε θα πρέπει να έκανα κάτι που τον εξαγρίωσε, γιατί τράβηξε βίαια τα χαλινάρια. Η καινούρια στομίδα με πόνεσε τόσο πολύ που τινάχτηκα απότομα, και αυτό τον εκνεύρισε ακόμη πιο πολύ. Άρχισε να με χτυπάει με το μαστίγιο. Ένιωσα τότε όλο μου το μίσος να στρέφεται εναντίον του: άρχισα να κλοτσάω, να γέρνω προς τα μπρος και να τινάζομαι, όπως τότε, στο παρελθόν. Ήταν πραγματική πάλη, σώμα με σώμα. Κατάφερε να μείνει κάμποση ώρα πάνω στη σέλα, χτυπώντας με βάνανυ με τα σπιρούνια του και το μαστίγιο. Αλλά το αίμα έβραζε μέσα στις φλέβες μου και λίγο μ' ένοιαζε το τι μπορούσε να μου κάνει από τη στιγμή που τον έβγαλα από τον αναβολέα. Τελικά, έπειτα από μια μάχη χωρίς οίκτο, τον πέταξα από τη σέλα. Τον άκουσα να πέφτει βαρύς στο χορτάρι και, χωρίς να ρίξω ούτε μια ματιά πίσω μου, έφυγα καλπάζοντας ως την άλλη άκρη του αγρού. Εκεί έστριψα το κεφάλι και είδα τον διώκτη μου να σηκώνεται με μεγάλη δυσκολία και να κατευθύνεται προς τους στάβλους.

»Στάθηκα κάτω από μια βελανιδιά και περίμενα, αλλά κανείς δεν ήρθε να με βρει. Η ώρα πέρασε, ο ήλιος έκαιγε, οι μύγες βούιζαν γύρω μου και κάθονταν πάνω στα ματωμένα από τα χτυπήματα των σπιρουνιών πλευρά μου. Πεινούσα, γιατί είχα να φάω από πολύ νωρίς το πρωί, αλλά στο χωράφι δεν είχε χορτάρι ούτε για χήνα. Ονειρευόμουν να ξαπλώσω για να ξεκουραστώ, αλλά η σέλα, που ήταν καλά δεμένη με τα λουριά, με εμπόδιζε. Δεν υπήρχε ούτε σταγόνα νερό εκεί κοντά. Το απόγευμα πέρασε και ο ήλιος έπεσε. Είδα που έβαζαν μέσα τα άλλα πουλάρια και ήξερα ότι θα τους δώσουν να φάνε. Τελικά, τη στιγμή που

έπεφτε ο ήλιος, είδα τον γερο-αφέντη να βγαίνει με ένα κόσκινο στο χέρι.

»Ήταν ένας ωραίος γέροντας με μαλλιά που είχαν αρχίσει να ασπρίζουν. Θα αναγνώριζα ανάμεσα σε χίλιες άλλες τη σταθερή

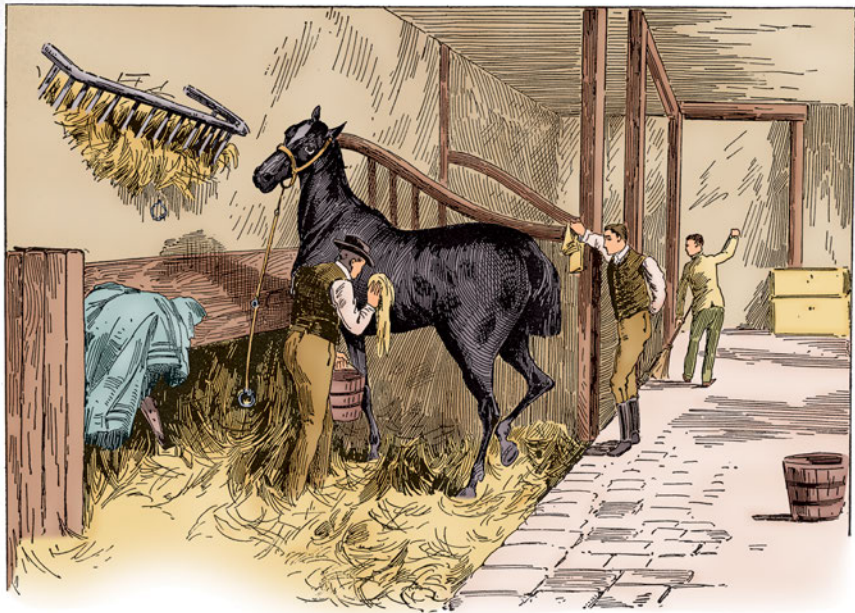
φωνή του, ούτε διαπεραστική ούτε βαριά, αλλά γεμάτη, καθαρή και φιλική. Όταν έδινε διαταγές είχε ύφος νηφάλιο και αποφασιστικό, και όλοι, άντρες και άλογα, ήξεραν ότι έπρεπε να τον υπακούσουν. Πλησίασε με ηρεμία, κουνώντας πού και πού τη βρόμη μέσα στο κόσκινο και μιλώντας με φωνή χαρούμενη και γλυκιά: “Έλα, κορίτσι μου, έλα, πλησίασε, πλησίασε”. Έμεινα

ακίνητη και τον άφησα να πλησιάσει. Μου άπλωσε τη βρόμη και άρχισα να τρώω χωρίς φόβο. Η φωνή του μου έδωχνε κάθε φόβο. Έμεινε κοντά μου όλη την ώρα που έτρωγα. Κάποια στιγμή είδε τα τραύματα που είχα στα πλευρά μου και μουρμούρισε εξοργισμένος: “Φτωχό μου κορίτσι! Τι βρομοδουλειά! Τι φοβερή βρομοδουλειά!”

»Επιασε μαλακά τα χαλινάρια και με οδήγησε στον στάβλο. Ο Σαμφών βρισκόταν πίσω από την πόρτα. Καθώς τον αντίκρισα,

όρθωσα τα αφτιά μου κι ετοιμάστηκα να τον δαγκώσω. “Πήγαινε πίσω”, τον διέταξε ο πατέρας του, “χάσου απ’ τον δρόμο της. Αυτό που έκανες σήμερα στη φοραδίτσα είναι μεγάλη βρομοδουλειά”. Ο γιος άρχισε να μουρμουρίζει κάτι για βιτσιόζικα ζώα. “Άκουσέ με καλά”, είπε ο πατέρας του, “όποιος έχει κακό χαρακτήρα δεν θα καταφέρει ποτέ να πειθαρχήσει το άλογό του. Δεν ξέρεις ακόμα τίποτε γι’ αυτή τη δουλειά, Σαμφών”. Έπειτα με οδήγησε στο χώρισμά μου, μου έβγαλε τη σέλα και το χαλινάρι και με έδεσε. Ζήτησε έναν κουβά με χλιαρό νερό κι ένα σφουγγάρι, έβγαλε το πανωφόρι του και, ενώ ο σταβλίτης τού κράταγε τον κουβά, πέρασε το σφουγγάρι πάνω από τα πληγωμένα μου πλευρά τόσο απαλά, σαν να μάντευε πόσο μωλωπισμένα και

πονεμένα ήταν. “Σιγά σιγά, ομορφούλα μου, μην κουνιέσαι, μην κουνιέσαι”. Η φωνή του μου έκανε καλό και η φροντίδα του με ανακούφιζε πολύ. Το στόμα μου είχε σχιστεί τόσο πολύ στις άκρες του που δεν μπόρεσα να φάω τη βρόμη μου. Εξέτασε το στόμα μου προσεχτικά, κούνησε το κεφάλι και είπε στον σταβλίτη να μου ετοιμάσει βρεγμένο πίτουρο ανακατεμένο με αλεύρι

και βρόμη. Πόσο εξαίρετο μου φάνηκε αυτό το μίγμα και πόσο ανακούφιζε το πληγωμένο μου στόμα!

»Ο γερο-αφέντης έμεινε κοντά μου όσο έτρωγα, χαϊδεύοντάς με και συμβουλεύοντας τον βοηθό του: “Αν δεν εκπαιδεύσεις προσεχτικά και ήπια μια φοράδα με τέτοιον χαρακτήρα, δεν θα είναι ποτέ ικανή για τίποτε”. Ύστερα από αυτό το επεισόδιο με επισκεπτόταν συχνά, και όταν το στόμα μου επουλώθηκε, ο άλλος εκπαιδευτής, ο Τζομπ, ανέλαβε την εκπαίδευσή μου. Ήταν ήρεμος και σοβαρός και πολύ γρήγορα έμαθα να κάνω αυτό που ζητούσε από μένα».

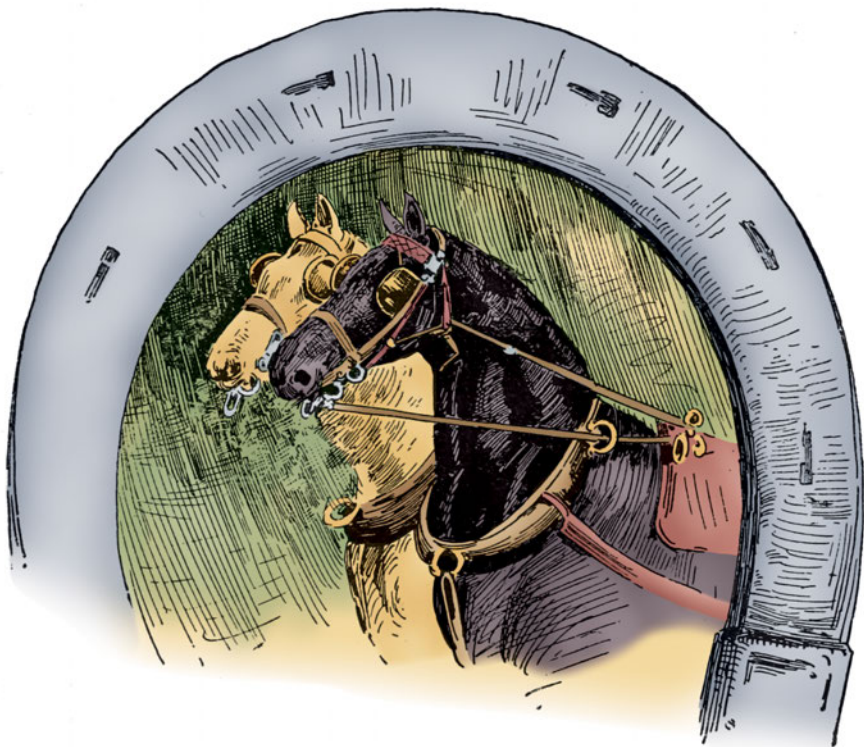
Συνέχεια της αφήγησης της Τζίντζερ

Όταν η Τζίντζερ κι εγώ ξαναβρεθήκαμε στο λιβάδι με τις φοράδες, μου μίλησε για την πρώτη της θέση.

«Όταν τελείωσε η εκπαίδευσή μου, με αγόρασε ένας έμπορος αλόγων για να με κάνει ζευγάρι με ένα άλλο καστανόχρωμο άλογο. Οδηγούσαμε μαζί αρκετές βδομάδες, έπειτα μας πούλησε σε έναν κομφό νέο και μας έστειλε στο Λονδίνο. Ο έμπορος αλόγων μού φόραγε ήδη το σταθερό χαλινάρι που βάζουν στο κεφάλι μας για να μην μπορούμε να σκύψουμε και το απεχθανόμουν περισσότερο απ' οτιδήποτε άλλο. Αλλά σε αυτό τον νέο μας χώρο μάς το φορούσαν ακόμη πιο σφιχτά. Ο ιπποκόμος και ο αφέντης του νόμιζαν ότι έτσι θα ήμασταν πιο κομποί όταν εμφανιζόμασταν σε μέρη που ήταν της μόδας και όπου έπρεπε να οδηγήσουμε το αμάξι. Όσοι δεν έχουν φορέσει ποτέ σταθερό χαλινάρι δεν μπορούν να καταλάβουν, πίστεψέ με όμως, είναι πραγματικό μαρτύριο.

»Μου αρέσει να κρατάω το κεφάλι μου ψηλά, όπως αρέσει σε όλα τα άλογα. Φαντάσου, όμως, να σου βάζουν το κεφάλι σου ακόμη πιο ψηλά και να πρέπει να το κρατάς σ' αυτή τη θέση ώρες ολόκληρες, χωρίς να μπορείς να το κουνήσεις, εκτός κι αν το σηκώσεις ακόμη πιο πολύ. Ύστερα από λίγο ο σβέρκος σου παθαίνει αγκύλωση και ο πόνος γίνεται ανυπόφορος. Εμείς είχαμε δύο στομίδες αντί για μία και η δική μου ήταν τόσο κοφτερή που μου πλήγωνε τη γλώσσα και τα ούλα. Το αίμα κοκκίνιζε τον αφρό που ξέφευγε από τα χείλη μου κάθε φορά που δάγκωνα τη στομίδα ή τα χαλινάρια. Τέλος, όταν έπρεπε να περιμένουμε την κυρία μας πολλές ώρες στην έξοδο κάποιας δεξίωσης, τα πράγ-

ματα γίνονταν χειρότερα. Κι αν καμιά φορά κουνιόμουν νευρικά ή εκδηλώνω την ανυπομονησία μου χτυπώντας την οπλή, με χτύπαγαν με το μαστίγιο. Αυτό θα είχε τρελάνει οποιονδήποτε».

«Ο αφέντης σας δεν ενδιαφερόταν για σας;» ρώτησα.

«Όχι, το μόνο που τον ένοιαζε ήταν να έχει επιβλητική εμφάνιση. Νομίζω ότι δεν ήξερε και πολλά πράγματα για τα άλογα και τα είχε αναθέσει όλα στον ιπποκόμο του. Αυτός, λοιπόν, του είχε πει ότι είχα νευρικό χαρακτήρα και ότι δεν με είχαν συνηθίσει στα σταθερά χαλινάρια, αλλά ότι γρήγορα θα τα συνήθιζα. Πάντως, αυτός δεν ήταν κατάλληλος για να με πείσει να τα υπομείνω. Μόλις γύριζα επιτέλους στον στάβλο, δυστυχημένη και πονεμένη, αντί να με ηρεμήσει και να με παρηγορήσει με καλοσύνη, με έβριζε και με χτυπούσε. Αν ήταν ευγενικός, θα είχα κάνει μια προσπάθεια, γιατί ήμουν έτοιμη να δουλέψω και μάλιστα να δουλέψω σκληρά. Αλλά να περνάω όλα αυτά τα βασανιστήρια,

μόνο και μόνο για να ικανοποιώ τα καπρίτσια τους, με γέμιζε λύσσα. Με ποιο δικαίωμα με έκαναν να υποφέρω έτσι; Και μαζί με τον πόνο στο στόμα και στον σβέρκο, δυσκολευόμουν να αναπνεύσω, και αν έμενα κι άλλο σ' αυτή τη θέση, θα είχα αναπνευστικό πρόβλημα. Χωρίς να το θέλω, γινόμουν όλο και πιο νευρική και ευερέθιστη, άρχισα να κλοτσάω και να δαγκώνω κάθε φορά που μου φορούσαν την ιπποσκευή, με αποτέλεσμα να τις τρώω από τον υπηρέτη του στάβλου. Μια μέρα, την ώρα που μας έζευαν και μου σήκωναν το κεφάλι με αυτό το καταραμένο χαλινάρι, άρχισα να κλοτσάω με όλες μου τις δυνάμεις. Έσπασα τα λουριά και κατάφερα ν' απαλλαγώ: έτσι τέλειωσε η διαμονή μου σε αυτούς τους αφέντες.

Μετά το κατόρθωμά μου, με έστειλαν στο Τάτερσαλ για να πουληθώ σε πλειστηριασμό. Επειδή δεν μπορούσαν να πουν ότι δεν είχα κανένα βίτσιο, δεν μίλησαν καθόλου για τον χαρακτήρα μου. Η ωραία μου εμφάνιση και η περήφανη περπατησιά μου γρήγορα προσέλκυσαν έναν αγοραστή και με πούλησαν σε έναν άλλο έμπορο αλόγων. Δοκίμασε πάνω μου όλων των ειδών τις στομίδες και τις ιπποσκευές και γρήγορα ξεκαθάρισε τι μπορούσα να ανεχτώ. Στο τέλος με οδηγούσε χωρίς σταθερό χαλινάρι και όταν πια έγινα ήρεμη φοράδα, με πούλησε σε κάποιον επαρχιώτη.

»Ήταν καλός αφέντης και όλα πήγαιναν καλά, μέχρι που ο βοηθός στον στάβλο έφυγε και ήρθε ένας άλλος. Αυτός ο άνθρωπος ήταν τόσο σκληρόκαρδος όσο και ο Σαμφών και μίλαγε πάντα με φωνή τραχιά και ανυπόμονη. Μέσα στον στάβλο, αν δεν τραβιόμουν τη στιγμή που ήθελε αυτός, με χτύπαγε στο κότσι μου με τη σκούπα, το δίκρανο ή με ό,τι έπεφτε στα χέρια του. Ήταν βίαιος και τον μίσησα βαθιά. Ήθελε να μου επιβληθεί τρομοκρατώντας με, αλλά είχα πολύ δυνατό χαρακτήρα για να φοβηθώ έναν άνθρωπο σαν κι αυτόν. Μια μέρα με έφερε σε τέτοια απόγνωση, που δεν κρατήθηκα και τον δάγκωσα. Αυτό τον έκανε να λυσσάξει και με χτύπησε πολλές φορές στο κεφάλι με το μαστίγιο. Από τη στιγμή εκείνη, όμως, δεν τόλμησε πια να ξανάρθει μέσα στο χώρισμά μου: γνώριζε ότι τον περίμεναν τα δόντια και οι οπλές μου. Παρ' όλα αυτά, αν και ήμουν αρκετά ήρεμη με τον

αφέντη μου, εκείνος πίστεψε όσα του διηγήθηκε αυτός ο άντρας και με πούλησαν πάλι.

»Ο ίδιος έμπορος άκουσε να μιλάνε για μένα και είπε ότι γνώριζε ένα μέρος που θα μου έκανε. “Θα ήταν κρίμα”, είπε, “ένα τόσο όμορφο άλογο να πάρει κακό δρόμο, επειδή δεν του δόθηκε η ευκαιρία”.

»Και βρέθηκα εδώ λίγο πριν από σένα. Να λοιπόν. Δυστυχώς έμαθα ότι οι άνθρωποι είναι οι φυσικοί μου εχθροί και ότι πρέπει να φυλάγομαι απ’ αυτούς. Βέβαια, εδώ είναι όλα διαφορετικά, μα ποιος ξέρει πόσον καιρό θα κρατήσει αυτό. Θα ’θελα να ’βλεπα τα πράγματα από τη δική σου σκοπιά, αλλά έπειτα απ’ όσα πέρασα, δεν τα καταφέρνω».

«Θα ήταν πράγματι φριχτό αν δάγκωνες ή κλότσαγες τον Τζον ή τον Τζέιμς».

«Δεν έχω την πρόθεση», είπε, «όσο θα είναι καλοί μαζί μου. Έχω δαγκώσει μια φορά τον Τζέιμς, και μάλιστα πολύ βαθιά, αλλά ο Τζον αρκέστηκε να πει: “Δοκίμασε με γλυκό τρόπο”. Ε, λοιπόν, όχι μόνο δεν με τιμώρησε ο Τζέιμς, όπως περίμενα, αλλά ήρθε να με δει με το μπράτσο τυλιγμένο στους επιδέσμους, φέροντάς μου ένα μεγάλο πιάτο με πίτουρο και με χάιδεψε ευγενικά. Δεν τον ξαναδάγκωσα ποτέ από τότε κι ούτε θα τον δαγκώσω στο μέλλον».

Λυπόμουν πολύ για την Τζίντζερ, αλλά την εποχή εκείνη δεν είχα ακόμα μεγάλη πείρα κι έλεγα ότι μπορεί να τα παράλεγε. Πάντως, καθώς περνούσαν οι βδομάδες, διαπίστωνα ότι γινόταν όλο και πιο γλυκιά και χαρούμενη και ότι δεν κοίταζε ανήσυχα και νευρικά κάθε ξένο που την πλησίαζε. Τέλος, άκουσα τον Τζέιμς να λέει μια μέρα:

«Νομίζω πως αυτή η φοραδίτσα άρχισε να με αγαπά πολύ. Σήμερα το πρωί χλιμίντρισε όταν της χάιδεψα το μέτωπο».

«Είναι φυσικό, Τζιμ, αυτό το αποτέλεσμα έχει η συνταγή Μπέρτγουικ», είπε ο Τζον. «Θα δεις ότι στο τέλος θα γίνει τόσο υπάκουη όσο και η Μαύρη Καλλονή. Το μόνο που χρειάζεται αυτή η δύστυχη μικρούλα είναι τρυφεράδα».

Ο αφέντης παρατήρησε κι αυτός την αλλαγή. Μια μέρα που

κατέβηκε από την άμαξα και ήρθε να μας μιλήσει, όπως έκανε συχνά, χάιδεψε τον ωραίο τράχηλο της Τζίντζερ.

«Λοιπόν, ομορφούλα μου, πώς πάνε τώρα τα πράγματα; Φαίνεσαι λίγο πιο ευτυχισμένη από τότε που μας ήρθες».

Με μεγάλη εμπιστοσύνη, η Τζίντζερ πλησίασε το μουσούδι της στο φιλικό χέρι, που τη χάιδεψε ευγενικά.

«Θα τη γιατρέψουμε, έτσι δεν είναι Τζον;»

«Ω! Και βέβαια, κύριε. Η βελτίωση είναι κιόλας εκπληκτική. Δεν είναι πια όπως πριν. Ας είναι καλά η συνταγή Μπέρτγουικ, κύριε», είπε ο Τζον γελώντας.

Αυτό ήταν ένα από τα αστεία του Τζον. Έλεγε πάντα ότι μια κανονική διατροφή με τη συνταγή Μπέρτγουικ γιάτρευε οποιοδήποτε βιτσιόζικο ζώο. Η συνταγή ήταν απλή κατά τη γνώμη του: λίγη υπομονή και γλυκύτητα, λίγη σταθερότητα και χάρδια, ανακατεμένα με μισό λίτρο κοινή λογική. Πρέπει να το χορηγούμε στους ασθενείς κάθε μέρα.

Ο Πηδηχτούλης

Ο κύριος Μπλούμφιλντ, ο εφημέριος, είχε μεγάλη οικογένεια, πολλά αγόρια και κορίτσια, που έρχονταν μερικές φορές να παίξουν με τις δεσποινίδες Φλόρα και Τζέσι. Το ένα κορίτσι του είχε την ίδια ηλικία με την Τζέσι, δύο από τα αγόρια ήταν πιο μεγάλα και τα άλλα παιδιά ήταν πιο μικρά. Όταν έρχονταν στο κτήμα, ο Πηδηχτούλης είχε πολλή δουλειά γιατί τα παιδιά τρελαίνονταν να τον ιππεύουν, το καθένα με τη σειρά του, μέσα στο περιβόλι με τα δέντρα και στο λιβάδι με τις φοράδες και τα πουλάρια. Κι αυτό φυσικά κρατούσε ώρες ολόκληρες.

Ένα απόγευμα που είχε περάσει πολλή ώρα με τα παιδιά, ο Πηδηχτούλης γύρισε στον στάβλο μαζί με τον Τζέιμς, ο οποίος, αφού του πέρασε το καπίστρι, του είπε:

«Λοιπόν, γερο-κατεργάρη, πρόσεχε τι κάνεις, αλλιώς θα έχουμε με πελάδες».

«Τι συνέβη, Πηδηχτούλη;» ρώτησα.

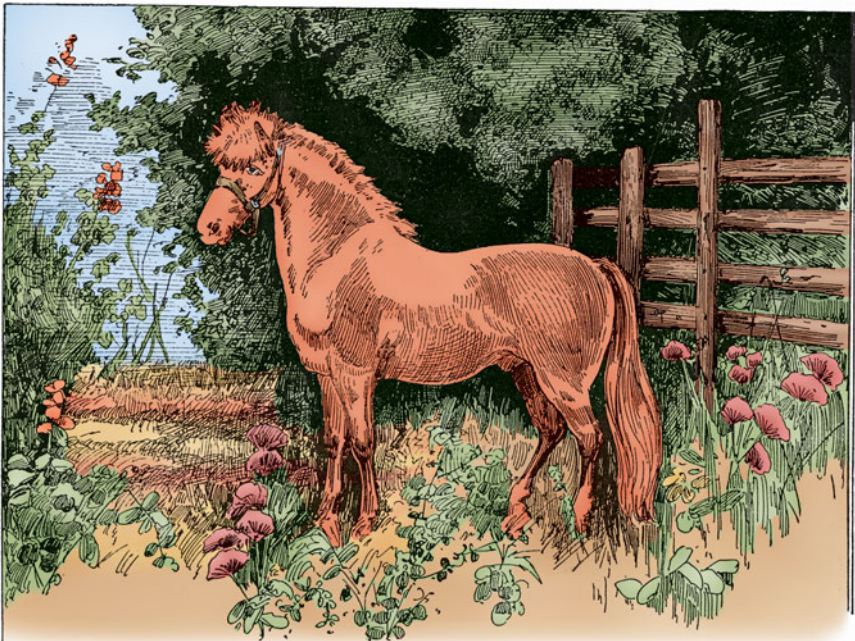
«Ω!» είπε κουνώντας το μικρό του κεφάλι. «Μόλις τώρα έδωσα ένα μάθημα σ' αυτούς τους νεαρούς. Δεν μπορούσαν να καταλάβουν ότι έφτανε πια και γι' αυτούς και για μένα. Έτσι, τους έριξα κάτω. Ήταν η μόνη λύση».

«Πώς!» είπα. «Έριξες κάτω τα παιδιά; Δεν θα πίστευα ποτέ ότι είσαι ικανός για τέτοιο πράγμα! Δεν φαντάζομαι ν' αναποδογύρισες και τη δεσποινίδα Φλόρα και τη δεσποινίδα Τζέσι;»

Φάνηκε πολύ σοκαρισμένος και μου απάντησε:

«Ασφαλώς όχι. Ποτέ δεν θα έκανα τέτοιο πράγμα, ακόμη και για όλη τη βρόμη του κόσμου. Σε παρακαλώ, προσέχω τις δυο δεσποινίδες σαν τα μάτια μου κι όσο για τα μικρά, εγώ δεν τα

μαθαίνω να ιππεύουν; Όταν είναι πάνω στην πλάτη μου και τα νιώθω τρομαγμένα ή νευρικά, βαδίζω τόσο μαλακά και προσεχτικά, σαν γέριχη γάτα που κυνηγά κάποιο πουλί, και μόνο όταν αισθανθούν πιο άνετα πηγαίνω πιο γρήγορα για να τα συνηθίσω. Λοιπόν, άσε τις συμβουλές. Αυτά τα παιδιά δεν πρόκειται να βρουν καλύτερο φίλο και εκπαιδευτή από μένα. Δεν πρόκειται γι' αυτά, αλλά για τα αγόρια. Τα αγόρια», είπε κουνώντας το κεφάλι, «είναι διαφορετικά, πρέπει να διαπαιδαγωγηθούν ακριβώς όπως και μεις όταν είμαστε πουλάρια. Πρέπει να μάθουν το γιατί και το πώς του κάθε πράγματος. Τα άλλα παιδιά με είχαν ιππεύσει σχεδόν δύο ώρες, όταν τα αγόρια αποφάσισαν πως ήταν η σειρά τους. Έτσι κι έγινε, και ήμουν πολύ πρόθυμος. Με καβαλίκεψαν ο καθένας με τη σειρά του και κάλπασα από τη μια άκρη του χωραφιού ως την άλλη και μέσα στο περιβόλι για μία ολόκληρη ώρα. Ο καθένας τους είχε κόψει ένα χοντρό κλαδί φουντουκιάς και το χρησιμοποιούσε αντί για μαστίγιο, και μάλιστα αρκετά δυνατά. Αλλά δεν το πήρα στραβά μέχρι που, τελικά, θεώρησα ότι έφτανε πια. Σταμάτησα λοιπόν δυο τρεις φορές ώστε να τους δώσω να

το καταλάβουν. Βλέπεις, τα αγόρια νομίζουν ότι το άλογο ή το πόνι είναι σαν την ατμομηχανή, που λειτουργεί όση ώρα θέλουμε και με όση ταχύτητα επιθυμούμε. Δεν τους περνάει απ' το μυαλό ότι μπορεί να είναι κουρασμένα ή ότι μπορεί να έχουν αισθήματα. Έτσι, καθώς αυτός που με μαστίγωνε δεν καταλάβαινε τους υπαινιγμούς μου, ορθώθηκα στα πισινά μου πόδια και τον άφησα να γλιστρήσει. Αυτό είναι όλο. Ξανανέβηκε και του ξανάκανα το ίδιο. Το άλλο αγόρι με καβαλίκεψε με τη σειρά του, μα μόλις άρχισε να χρησιμοποιεί το ραβδί του, το έριξα στο χορτάρι, και ούτω καθεξής, μέχρι που στο τέλος κατάλαβαν. Αυτό είναι όλο. Δεν είναι κακά αγόρια, δεν είναι από τη φύση τους σκληρά και τα αγαπώ πολύ. Αλλά δεν συμφωνείς και συ ότι τους χρειαζόταν ένα μάθημα; Με πήγαν στον Τζέιμς και του διηγήθηκαν τι είχε συμβεί και νομίζω πως θύμωσε πολύ όταν είδε τόσο χοντρά ξύλα στα χέρια τους. Τους εξήγησε ότι αυτό δεν άρμοζε σε νεαρούς με καλή ανατροφή, αλλά μόνο σε αυτούς που οδηγούν βόδια και μουλάρια ή στους τσιγγάνους.

«Αν ήμουν στη θέση σου», είπε η Τζίντζερ, «θα είχα δώσει σε αυτά τα αγόρια μια γερή κλοτσιά. Αυτό θα τους γινόταν μάθημα».

«Δεν αμφιβάλλω», είπε ο Πηδηχτούλης, «επίτρεφέ μου όμως να πω πως δεν είμαι τόσο τρελός για να θυμώσω τον αφέντη μας ή να ντροπιάσω τον Τζέιμς. Έχω ευθύνη γι' αυτά τα παιδιά όταν ιππεύουν. Θα έλεγα μάλιστα ότι μου τα έχουν εμπιστευτεί. Ορίστε, πριν από λίγες μέρες άκουσα τον αφέντη μας να λέει στην κυρία Μπλούμφιλντ: “Αγαπητή κυρία, μην ανησυχείτε για τα μικρά σας, ο γερο-Πηδηχτούλης μας θα τα φροντίσει όσο εσείς κι εγώ, σας διαβεβαιώνω ότι δεν θα πούλαγα αυτό το πόνι για όλο το χρυσάφι του κόσμου. Έχει υπέροχο χαρακτήρα και του έχουμε μεγάλη εμπιστοσύνη”. Νομίζεις πως είμαι τόσο βάρβαρος ώστε να ξεχάσω τον θαυμάσιο τρόπο με τον οποίο με μεταχειρίζονται εδώ και πέντε χρόνια τώρα, καθώς και την εμπιστοσύνη που μου δείχνουν; Νομίζεις ότι είμαι τόσο τρελός ώστε να γίνω τσινιάρης, επειδή δυο μικροί χαζούληδες με κακομεταχειρίστηκαν; Όχι, όχι. Δεν έζησες ποτέ σε κάποιο μέρος που να σου έδειξαν καλοσύνη, γι' αυτό δεν γνωρίζεις τίποτε και λυπάμαι για σένα. Αλλά μπορώ

να σε διαβεβαιώσω ότι τα καλά σπίτια κάνουν τα καλά άλογα. Δεν θα ήθελα να θυμώσω κανέναν εδώ, για τίποτε στον κόσμο, τους αγαπώ πάρα πολύ», είπε ο Πηδηχτούλης.

Από τη μύτη του ξέφυγε ένα σοβαρό «χον, χον, χον», σαν και αυτό με το οποίο υποδεχόταν τον Τζέιμς κάθε πρωί μόλις άκουγε τα βήματά του στην πόρτα. Και συνέχισε:

«Άλλωστε τι θα μου συνέβαινε αν άρχιζα να κλοτσάω; Θα με πουλούσαν σε χρόνο μηδέν και, στιγματισμένος με κακή φήμη, θα κινδύνευα να βρεθώ στα χέρια κανενός χασαπόπαιδου ή να με εκμεταλλεύονται μέχρι να πεθάνω σε κάποια λουτρόπολη γεμάτη ανθρώπους που το μόνο τους ενδιαφέρον θα ήταν να μάθουν με τι ταχύτητα μπορώ να τρέξω. Εκτός κι αν μ' έζευαν σε άμαξα να με μαστιγώνουν τρεις-τέσσερις χοντροί που πάνε να γλεντήσουν την Κυριακή. Το έχω δει να γίνεται πολύ συχνά στα μέρη που έζησα πριν έρθω εδώ. Όχι, ευχαριστώ», είπε κουνώντας το κεφάλι, «ελπίζω πραγματικά ότι αυτό δεν θα μου συμβεί ποτέ».

Συζήτηση στο περιβόλι

Η Τζίντζερ κι εγώ δεν ήμασταν από τη ράτσα των αλόγων που προορίζονται για να τραβούν αμάξια, δεν είχαμε το κατάλληλο ανάστημα. Στις φλέβες μας κυλούσε αίμα αλόγων κούρσας. Το ύψος μας, περίπου δεκαπεντέμισι παλάμες, μας έκανε κατάλληλους και για ιππασία και για ζέψιμο. Ο αφέντης μας έλεγε συχνά ότι του άρεσαν τα άλογα που είναι ικανά για πολλές δουλειές. Καθώς δεν ήταν καθόλου του γούστου του να επιδεικνύεται στα λονδρέζικα πάρκα, προτιμούσε μια ράτσα αλόγων πιο δραστήρια και πιο αποτελεσματική. Όσο για μας, όταν μας έβαζαν τη σέλα ήταν η πιο μεγάλη μας ευχαρίστηση: ο αφέντης πάνω στην Τζίντζερ, η κυρία πάνω μου και τα νεαρά κορίτσια στον Σερ Όλιβερ και τον Πηδηχτούλη. Η μεγαλύτερή μου ευτυχία ήταν όταν τροχάζαμε ή καλπάζαμε όλοι μαζί. Αυτό μας δημιουργούσε πολύ καλή διάθεση. Η μεγαλύτερη χαρά ήταν η δική μου, γιατί μετέφερα πάντα την κυρία μας: δεν ήταν πολύ βαριά, η φωνή της ήταν γλυκιά και τα χέρια της τόσο ανάλαφρα όταν κρατούσε τα χαλινάρια, που με οδηγούσε σχεδόν χωρίς να το καταλαβαίνω.

Αχ! Αν οι άνθρωποι γνώριζαν τι αίσθηση ευτυχίας είναι για τα άλογα ένα ανάλαφρο χέρι και πόσο μας βοηθάει να διατηρούμε το στόμα μας σε καλή κατάσταση και να έχουμε υπάκουο χαράκτρη, δεν θα πέρναγαν τον καιρό τους τινάζοντας τα χαλινάρια ή τραβώντας τα, όπως κάνουν τόσο συχνά. Το στόμα μας είναι τόσο λεπτό που, αν δεν το καχομεταχειριστούν μέχρι που να χάσει την ευαισθησία του, αντιλαμβάνεται την παραμικρή αλλαγή στο χέρι του αναβάτη και καταλαβαίνουμε τι περιμένει από μας. Το στόμα μου δεν είχε πάθει καμιά ζημιά και νομίζω ότι αυτός

ήταν ο λόγος που η κυρία με προτιμούσε από την Τζίντζερ, αν και η περπατησιά της ήταν το ίδιο άνετη με τη δική μου. Ο Σερ Όλιβερ συνήθιζε να της λέει: «Έλα, μην είσαι ζηλιάρα, όλες οι τιμές σου ανήκουν. Μια φοράδα που κατορθώνει να σηκώσει έναν άντρα στο ύψος και το βάρος του αφέντη μας χωρίς να χάσει την ευκινησία της και τη χαριτωμένη περπατησιά της, δεν πρέπει να στενοχωριέται που δεν έχει το προνόμιο να σηκώνει την κυρία. Πρέπει να δεχόμαστε τα πράγματα όπως έρχονται και, όσο μας μεταχειρίζονται καλά, ας είμαστε ικανοποιημένοι και ας βάζουμε όλα μας τα δυνατά».

Συχνά αναρωτιόμουν γιατί η ουρά του Σερ Όλιβερ ήταν τόσο κοντή. Δεν είχε πάνω από πέντε έξι δάχτυλα μήκος και κατέληγε σε μια τούφα από αλογότριχες. Μια μέρα, καθώς ξεκουραζόμασταν στο περιβόλι, τόλμησα να τον ρωτήσω κάτω από ποιες ατυχείς περιστάσεις την είχε χάσει.

«Ατυχείς!» γκρίνιαξε με βλέμμα εξαγριωμένο. «Δεν ήταν ατύχημα, αλλά μια πράξη απάνθρωπη, αισχρή, που έγινε με πλήρη ψυχραιμία! Ήμουν ακόμα νέος, όταν με οδήγησαν σ' ένα μέρος όπου έκαναν αυτές τις ωμότητες. Με έδεσαν σφιχτά για να μην μπορώ να κουνηθώ κι έπειτα μου έκοψαν την ωραία μου ουρά μέχρι το κόκαλο μέσα από το δέρμα».

«Τι φρίκη!» αναφώνησα.

«Όσο για φρίκη, ναι, ήταν πράγματι φρίκη! Όχι μόνο για τον πόνο, που ήταν τρομερός και κράτησε πολύ, ούτε για την ντροπή που μου στέρησαν το πιο ωραίο μου στολίδι, αν και αυτό με στενοχώρησε πάρα πολύ, αλλά επειδή ήξερα πως ποτέ πια δεν θα μπορούσα να διώξω τις μύγες που κάθονταν στα πλευρά μου και στα πίσω μου πόδια. Εσείς που έχετε ουρά μαστιγώνετε τον αέρα χωρίς καν να το σκεφτείτε και δεν φαντάζεστε πόσο υποφέρω εγώ όταν νιώθω τις μύγες να κάθονται πάνω μου και να με τσιμπούν αδιάκοπα, χωρίς να μπορώ να τις διώξω. Πιστέψτε

με, είναι άδικο αυτό που μου έκαναν και θα υποφέρω σ' όλη μου τη ζωή. Ευτυχώς αυτές οι πρακτικές δεν είναι πια της μόδας».

«Γιατί το έκαναν τότε»; ρώτησε η Τζίντζερ.

«Ήταν θέμα μόδας», είπε το γέρι-κο άλογο χτυπώντας την οπλή του για να τονίσει την απάντησή του. «Ξέρετε τι θα πει μόδα; Δεν υπάρχει ούτε

ένα άλογο ράτσας στον καιρό μου που να γλίστρωσε από αυτή την κουτσουρεμένη ουρά. Λες κι ο καλός Θεός που μας έπλασε δεν ήξερε τι έκανε και τι μας ταίριαζε».

«Φαίνεται ότι μόδα είναι και αυτές οι φριχτές στομίδες που με βασάνιζαν στο Λονδίνο», παρατήρησε η Τζίντζερ.

«Ασφαλώς», είπε. Κατά τη γνώμη μου, η μόδα είναι ένα από τα χειρότερα δεινά. Δείτε, για παράδειγμα, πώς μεταχειρίζονται τα σκυλιά, που τους κόβουν την ουρά για να φαίνονται επιθετικά ή πετσοκόβουν τα ωραία τους αυτάκια για να τα κάνουν μυτερά και να τους δώσουν όψη πιο ξεχωριστή. Παλιά είχα μια πολύ καλή φίλη, ένα μαύρο τεριέ που λεγόταν Σκάι. Με αγαπούσε τόσο πολύ που κοιμόταν μόνο στο χώρισμά μου. Είχε βρει τη θέση της κάτω από την ταϊστρα κι εκεί γέννησε πέντε θαυμάσια μικρά κουτάβια. Δεν έπνιξαν κανένα γιατί είχαν αξία. Πόσο περήφανη ήταν γι' αυτά! Με το που άνοιξαν τα μάτια, άρχισαν να τρέχουν με τα μικροσκοπικά ποδαράκια τους πάνω-κάτω και ήταν χάρμα να τα βλέπει κανείς. Μια μέρα, ένας άντρας ήρθε να τα πάρει. Σκέφτηκα ότι τα πήρε για να μην τα πατήσω. Αλλά δεν ήταν αυτός ο λόγος. Το βράδυ η φτωχιά μου η Σκάι τα ξανάφερε με το στόμα της το ένα μετά το άλλο. Δεν ήταν πια τα ευτυχισμένα μικρά πλάσματα που είχα γνωρίσει, αλλά μικρές ματωμένες υπάρξεις που έκλαιγαν με λυγμούς. Τους είχαν κόψει ένα κομμάτι από την ουρά τους και η τρυφερή πτυχή στα μικρά όμορφα αυτιά τους είχε εξαφανιστεί. Πώς τα έγλειφε η μάνα τους και πόσο ανήσυχη φαινόταν η δόλια!

»Δεν ξέχασα ποτέ αυτή τη μέρα. Οι πληγές τους επουλώθηκαν και ο πόνος ξεχάστηκε, αλλά αυτή η πτυχή, που προστάτευε το ευαίσθητο σημείο των αυτιών τους από τη σκόνη και τα τραύματα, είχε εξαφανιστεί για πάντα. Γιατί οι άνθρωποι δεν κόβουν τα αυτιά των ίδιων τους των παιδιών κάνοντάς τα μυτερά για να φαίνονται πιο έξυπνα; Γιατί δεν κόβουν την άκρη της μύτης τους για να φαίνονται πιο θαρραλέοι; Θα ήταν το ίδιο έξυπνο όσο οτιδήποτε άλλο! Με ποιο δικαίωμα βασανίζουν και παραμορφώνουν τα πλάσματα του Θεού;

»Ο Σερ Όλιβερ ήταν ένα ευγενικό γεροντοπαλικάρο, γεμάτο

ορμητικότητα, αλλά αυτό που μου έλεγε τώρα ήταν τόσο καινούριο και τόσο φριχτό για μένα, που πρώτη φορά ένιωσα να γεννιέται μέσα μου μια δυσφορία για τους ανθρώπους. Προφανώς, αυτή η ιστορία δημιούργησε και στην Τζίντζερ μεγάλη νευρική κατάσταση – σήκωνε το κεφάλι και τα μάτια της πετούσαν αστραπές. Με τα ρουθούνια ορθάνοιχτα, δήλωσε ότι οι άνθρωποι ήταν σκληρόκαρδοι και ηλίθιοι.

«Ποιος μιλά για ηλίθιους;» ρώτησε ο Πηδηχτούλης. Ερχόταν από τη γέρικη μηλιά, όπου είχε πάει να τριφτεί σε κάποιο χαμηλό κλαδί. «Ποιος μιλά για ηλίθιους; Δεν είναι χυδαία τέτοια λόγια;»

«Οι χυδαίες λέξεις μας μιλάνε για χυδαία πράγματα», είπε η Τζίντζερ και του επανέλαβε αυτό που μας είχε διηγηθεί ο Σερ Όλιβερ.

«Όλα αυτά είναι αλήθεια», είπε ο Πηδηχτούλης με θλιμμένο ύφος, «και εκεί που ζούσα στην αρχή το κάνανε πολύ συχνά στα σκυλιά. Αλλά ας μη μιλάμε για τέτοια πράγματα εδώ πέρα. Όπως ξέρουμε όλοι, οι αφέντες μας, ο Τζον κι ο Τζέιμς, είναι καλοί μαζί μας. Δεν είναι δίκαιο να λέμε κακό για τους ανθρώπους σ' ένα μέρος σαν αυτό εδώ, μοιάζει με αχαριστία. Υπάρχουν και αλλού καλοί αφέντες και καλοί σταβλίτες, μα οι δικοί μας είναι οι καλύτεροι».

Τα σοφά λόγια του καλού Πηδηχτούλη μάς φάνηκαν σωστά και μας ηρέμησαν όλους, ιδιαίτερα τον Σερ Όλιβερ, που αγαπούσε βαθιά τον αφέντη. Και για να αλλάξουμε θέμα, ρώτησα:

«Μπορεί κανείς να μου εξηγήσει τη χρησιμότητα των παρωπίδων;»

«Όχι», είπε ο Σερ Όλιβερ, «γιατί δεν υπάρχει καμιά!»

«Υποτίθεται», είπε ήρεμα ο Δικαίος, «ότι εμποδίζουν τα άλογα να αφηνιάζουν και να πανικοβάλλονται με κίνδυνο να προκαλούν δυστυχήματα».

«Τότε γιατί δεν τις φορούν στα άλογα ιππασίας και ιδιαίτερα σε αυτά που ιππεύουν γυναίκες;»

«Ούτε και γι' αυτό υπάρχει λόγος», συνέχισε ο Δικαίος με την ίδια ηρεμία, «πάντως έτσι είναι η μόδα. Ισχυρίζονται ότι αν ένα άλογο έβλεπε τις ρόδες της άμαξας που σέρνει ή μια άμαξα

που έρχεται από πίσω, θα τρόμαζε και θα το έσκαγε καλπάζοντας. Φυσικά τις βλέπει ολόγυρά του, κυρίως όταν οι δρόμοι είναι γεμάτοι. Παραδέχομαι ότι μερικές φορές είναι δυσάρεστο να μας πλησιάζουν οι άμαξες, αλλά δεν το βάζουμε και στα πόδια. Το έχουμε συνηθίσει και καταλαβαίνουμε τι συμβαίνει. Αν δεν μας είχαν φορέσει ποτέ παρωπίδες, δεν θα τις είχαμε ανάγκη. Όταν βλέπουμε τι βρίσκεται μπροστά μας, μαθαίνουμε τι είναι και ασφαλώς τρομάζουμε πολύ λιγότερο απ' όσο τώρα που δεν βλέπουμε γύρω μας καλά και δεν μπορούμε να καταλάβουμε τι συμβαίνει. Ασφαλώς υπάρχουν άλογα που είναι πιο νευρικά από άλλα γιατί τραυματίστηκαν ή τρομοκρατήθηκαν στην παιδική τους ηλικία και ίσως είναι προτιμότερο να τις φορούν. Αλλά επειδή δεν είχα ποτέ τέτοιο πρόβλημα, δεν μπορώ να κρίνω».

«Νομίζω ότι οι παρωπίδες είναι επικίνδυνες τη νύχτα», είπε ο Σερ Όλιβερ. «Η όρασή μας στο σκοτάδι είναι πολύ καλύτερη από την όραση των ανθρώπων και πολλά δυστυχήματα θα είχαν αποφευχθεί αν τα άλογα είχαν ολόκληρο το πεδίο της όρασής τους. Πριν από λίγα χρόνια μια νεκροφόρα, που ήταν γεμάτη σε δυο άλογα, επέστρεφε μες στην κατασκότεινη νύχτα. Ακριβώς μπροστά στην αγροικία των Σπάροου, εκεί που ο δρόμος περνάει δίπλα από μια μικρή λίμνη, οι ρόδες πλησίασαν τόσο πολύ την άκρη της λίμνης που η νεκροφόρα έπεσε στο νερό. Τα άλογα πνίγηκαν και ο οδηγός τη γλίτωσε παρά τρίχα. Έπειτα από αυτό το δυστύχημα τοποθέτησαν μια γερή μεταλλική ράμπα βαμμένη άσπρη και εύκολα ορατή, αλλά αν τα άλογα δεν ήταν μισότυφλα, θα είχαν από μόνα τους αποφύγει την όχθη και το δυστύχημα θα είχε αποφευχθεί. Όταν η άμαξα του αφέντη μας αναποδογύρισε, πριν από τον ερχομό σου, είπαν ότι αν το αριστερό φανάρι δεν είχε σβήσει, ο Τζον θα είχε δει τον λάκκο που είχαν αφήσει οι συντηρητές του δρόμου. Αν όμως ο γερο-Κόλιν δεν φορούσε παρωπίδες, θα είχε αποφύγει την τρύπα, με ή χωρίς φανάρι, γιατί είχε μεγάλη πείρα και δεν θα διέτρεχε κανέναν κίνδυνο. Αυτός τραυματίστηκε βαριά, η άμαξα έγινε κομμάτια και κανείς ποτέ δεν κατάλαβε πώς κατάφερε ο Τζον να τη γλιτώσει».

«Αυτοί οι άνθρωποι, που είναι τόσο ατσίδες», είπε η Τζίντζερ ανασηκώνοντας τα ρουθούνια, «καλά θα έκαναν να δώσουν διαταγές ώστε όλα τα πουλάρια να γεννιούνται με τα μάτια ακριβώς στη μέση του μετώπου, αντί για τα πλάγια! Θεωρούν πάντα τον εαυτό τους ικανό να βελτιώσει τη φύση και να διορθώσει αυτά που έφτιαξε ο Θεός».

Η συζήτηση είχε αρχίσει να γίνεται πάλι πολύ σοβαρή, όταν ο Πηδηχτούλης όρθωσε το λεπτό όμορφο μουτράκι του και είπε:

«Θα σας εμπιστευτώ ένα μυστικό: νομίζω ότι ο Τζον δεν εγκρίνει τις παρωπίδες. Τον άκουσα τις προάλλες που συζητούσε γι' αυτό με τον αφέντη μας. Ο αφέντης τού έλεγε πως αν τα άλογα ήταν συνηθισμένα να τις φορούν, ίσως να ήταν επικίνδυνο για μερικά να τις αφαιρέσουν. Ο Τζον του απάντησε ότι θα ήταν καλό τα πουλάρια να εκπαιδεύονται χωρίς παρωπίδες, όπως συνέβαινε σε μερικές χώρες. Ας χαρούμε λοιπόν γι' αυτό το νέο και ας κάνουμε έναν μικρό καλπασμό ως την άλλη άκρη του περιβολιού. Νομίζω πως ο αέρας έριξε μερικά μήλα κι είναι καλύτερο να τα φάμε εμείς παρά οι γυμνοσάλιαγκες».

Κανείς δεν μπορούσε να αντισταθεί στον Πηδηχτούλη, κι έτσι διακόψαμε τη συζήτησή μας και ξαναβρήκαμε όλη μας την καλή διάθεση τραγανίζοντας τα λίγα ώριμα μήλα που ήταν σκορπισμένα στο χορτάρι.

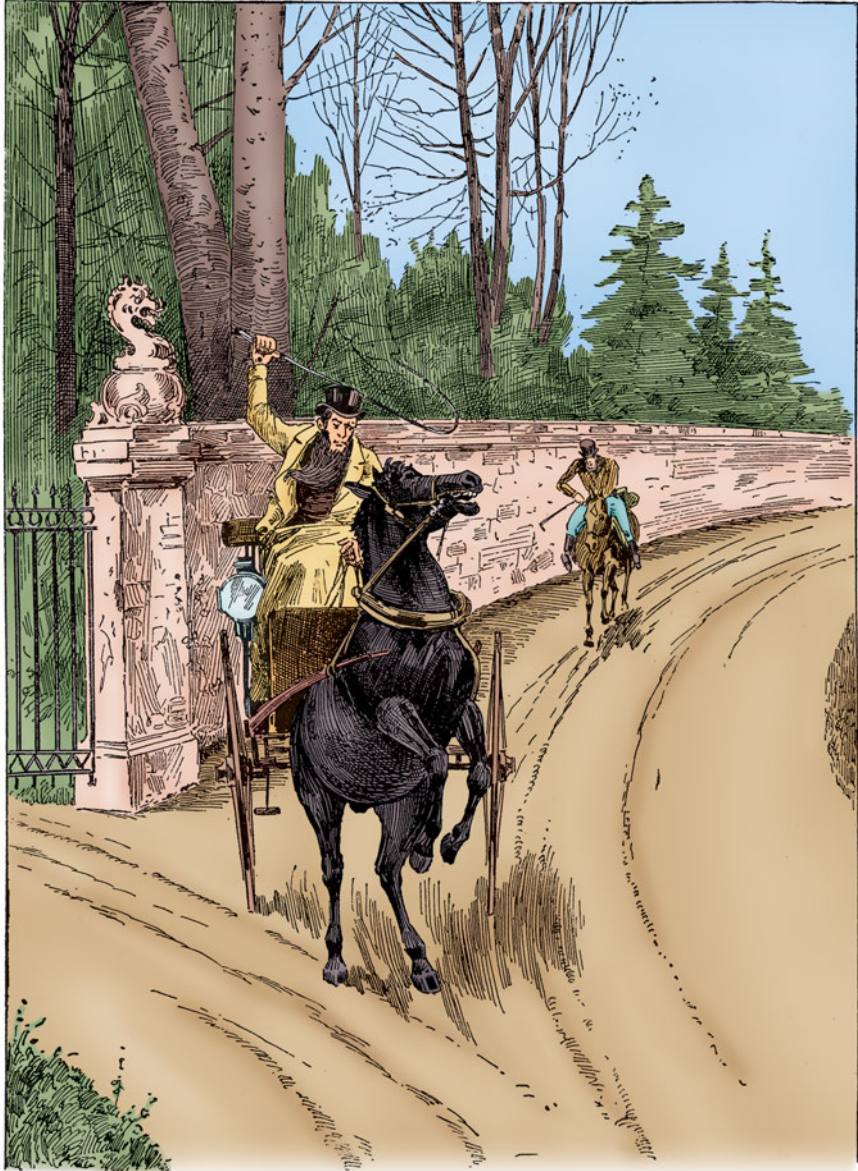
Σταράτες κουβέντες

Όσο πιο πολύ ζούσα στο Μπέρτγουικ, τόσο πιο ευτυχισμένος και περήφανος ήμουν που είχα μια τέτοια θέση. Ο αφέντης μας και η κυρία μας ήταν αγαπητοί και σεβαστοί σε όλους. Ήταν καλοί και ευγενικοί με όλο τον κόσμο, όχι μόνο με τους άντρες και τις γυναίκες, αλλά και με τα άλογα, τα γαϊδουράκια, τα σκυλιά και τις γάτες, τις αγελάδες και τα πουλιά. Κάθε καταπιεσμένο ή κακομεταχειρισμένο πλάσμα έβρισκε σε αυτούς έναν σύμμαχο, και την ίδια τακτική είχαν και οι άνθρωποι που βρίσκονταν στη δούλεψή τους. Αν ένα παιδί του χωριού συμπεριφερόταν βάνουσα σε ένα αθώο πλάσμα, πολύ σύντομα δεχόταν επιπλήξεις από το αρχοντικό.

Ο άρχοντας και ο κτηματίας Γκρέι είχαν δουλέψει μαζί, όπως έλεγαν, πάνω από είκοσι χρόνια για να βάλουν τέλος στη χρήση των σταθερών χαλιναριών, και στην περιοχή μας δεν τα βλέπαμε πια σχεδόν καθόλου. Μερικές φορές, μάλιστα, αν τύχαινε να συναντήσει η κυρία μας στον δρόμο της ένα άλογο βαριά φορτωμένο και με το κεφάλι τραβηγμένο προς τα πάνω, σταματούσε την άμαξά της και έβγαινε για να συζητήσει με τον αμαξά του φορτωμένου ζώου. Με τη γλυκιά και σοβαρή φωνή της, προσπαθούσε να τον κάνει να καταλάβει το παράλογο και τη σκληρότητα αυτής της πρακτικής. Κανείς δεν μπορούσε να αντισταθεί στη δύναμη των λόγων της. Αν ήταν όλες οι γυναίκες σαν κι αυτή!

Ο αφέντης μας ήταν επίσης ανυποχώρητος. Ένα πρωί που γυρίζαμε στο σπίτι, είδαμε να έρχεται προς το μέρος μας ένας παχύς άντρας, που οδηγούσε ένα αμαξάκι ζεμένο σ' ένα όμορφο μικρό πόνι με πόδια λεπτά και μακριά και κεφαλάκι έξυπνο,

που έδειχνε να είναι από καλή ράτσα. Μόλις έφτασε κοντά στην πύλη του αρχοντικού, το πόνι έκανε μια κίνηση σαν να ήθελε να στρίψει προς αυτή την κατεύθυνση. Ο άντρας, χωρίς καμιά προειδοποίηση, του τράβηξε το κεφάλι προς τα πίσω τόσο βίαια, που το ανάγκασε να σηκωθεί σχεδόν στα πισινά του πόδια. Όταν

Ξαναβρήκε την ισορροπία του, το αλογάκι συνέχισε τον δρόμο του και τότε ο άντρας άρχισε να το μαστιγώνει έξαλλος από θυμό. Το πόνι προσπάθησε να σκύψει το κεφάλι, αλλά ο άντρας το εμπόδισε τόσο δυναμικά που παραλίγο να του σπάσει τα δόντια, συνεχίζοντας να του μαστιγώνει τα πλευρά. Αυτό το θέαμα μου ήταν ανυπόφορο, γιατί γνώριζα τι φριχτό πόνο προκαλούσε σ' ένα λεπτό στόμα αυτού του είδους η μεταχείριση. Ο αφέντης μου με μια κοφτή διαταγή με οδήγησε κοντά σ' αυτόν τον άντρα.

«Σόγερ», είπε με αυστηρή φωνή, «αυτό το πλάσμα είναι φτιαγμένο με σάρκα και αίμα».

«Με σάρκα, αίμα και παλιοχαρακτήρα!» απάντησε ο άντρας. «Της αρέσει να κάνει το δικό της κι αυτό δεν μου αρέσει εμένα».

Η φωνή του έδειχνε μεγάλο θυμό. Ήταν ένας χτίστης που εργόταν συχνά στο αρχοντικό για δουλειές.

«Και πιστεύεις πραγματικά», ρώτησε με ύφος σκληρό ο αφέντης μου, «ότι μια τέτοια μεταχείριση θα την κάνει πιο υπάκουη;»

«Δεν έπρεπε να στρίψει, πρέπει να πάει ολόισια».

«Έχεις έρθει πολλές φορές στο σπίτι μου μ' αυτό το πόνι», είπε ο αφέντης μου, «και αυτό δείχνει την εξυπνάδα και τη μνήμη του. Πώς να ήξερε ότι αυτή τη φορά δεν πήγαινες πάλι εκεί; Αλλά δεν είναι αυτό το ζήτημα. Οφείλω να σου πω, κύριε Σόγερ, ότι μέχρι σήμερα δεν έχω ξαναδεί τόσο κτηνώδη και απάνθρωπη συμπεριφορά απέναντι σε πόνι. Αν παρασύρεσαι σε τέτοιες υπερβολές, κάνεις κακό και στον εαυτό σου και στο άλογό σου. Ξεχνάς ότι όλοι μας θα κριθούμε για τις πράξεις μας απέναντι στους ανθρώπους και στα ζώα;»

Επιστρέψαμε στο σπίτι με αργό βήμα κι από τον τόνο της φωνής του ένιωσα ότι το επεισόδιο είχε συγκινήσει τον αφέντη μου. Μιλούσε το ίδιο ελεύθερα με τους ανθρώπους της κοινωνικής του τάξης όπως και με τους κατώτερους του. Μια άλλη μέρα συναντήσαμε τον λοχαγό Λάνγκλι, έναν φίλο του αφέντη μας, που οδηγούσε δυο καταπληκτικά γκρίζα άλογα, ζεμένα σ' ένα αμάξι με τέσσερις τροχούς. Μετά τους τυπικούς χαιρετισμούς, ο λοχαγός ρώτησε:

«Τι γνώμη έχετε για το ζέψιμό μου, κύριε Γκόρντον; Είσαστε ο καλύτερος κριτής στην περιοχή σε ό,τι έχει σχέση με τα άλογα και θα ήθελα να ξέρω τη γνώμη σας».

Ο αφέντης μου με έκανε να οπισθοχωρήσω λίγο για να τα δει καλύτερα.

«Είναι ένα ζευγάρι σπάνιας ομορφιάς και, αν είναι τόσο υγιή όσο δείχνουν, είναι δύσκολο να επιθυμήσεις κάτι καλύτερο. Αλλά διαπιστώνω ότι έχετε πάντα την ιδιοτροπία σας και επιμένετε να ταλαιπωρείτε τα άλογά σας, περιορίζοντας τη δύναμή τους».

«Τι θέλετε να πείτε; Τα σταθερά χαλινάρια; Α! ξέρω ότι σας εκνευρίζει, αλλά μου αρέσει να βλέπω τα άλογά μου να κρατάνε το κεφάλι τους αρκετά ψηλά».

«Κι εγώ το ίδιο», είπε ο αφέντης μου, «όπως όλος ο κόσμος. Αλλά δεν μου αρέσει να βλέπω τα άλογά μου σκλαβωμένα με τέτοιο τρόπο. Αφαιρεί από το υποζύγιο όλη του τη λάμψη. Είσαστε στρατιωτικός, Λάνγκλι, και δεν αμφιβάλλω ότι νιώθετε ευχαρίστηση όταν το τάγμα σας έχει περήφανη περπατησιά, με το κεφάλι ψηλά, όπως συνηθίζεται να λένε. Αλλά πώς θα φαίνονταν οι άντρες σας αν είχαν δεμένο το κεφάλι σε ένα υποστήριγμα; Ίσως κάτι τέτοιο να μην επηρέαζε την παρέλαση, οι στρατιώτες σας όμως θα ήταν πιο κουρασμένοι και δυσκίνητοι. Επιπλέον, τι θα συνέβαινε σε μια έφοδο με ξιφολόγη εναντίον του εχθρού, όταν χρειάζονται ελευθερία στις κινήσεις και όλη τους η ενέργεια πρέπει να στραφεί προς τα εμπρός; Δεν θα ήμουν καθόλου βέβαιος για τη νίκη. Ε, λοιπόν, το ίδιο συμβαίνει και με τα άλογα. Τα βασανίζετε και ερεθίζετε τον χαρακτήρα τους, περιορίζετε τη δύναμή τους; χάνουν την ικανότητα να ρίχνουν όλο τους το βάρος στη δουλειά τους και είναι υποχρεωμένα να καλύπτουν το κενό με τις αρθρώσεις και τους μυς τους. Αυτό τα εξαντλεί πολύ γρήγορα. Πρέπει να με πιστέψετε, τα άλογα είναι φτιαγμένα για να έχουν το κεφάλι ελεύθερο, ακριβώς όπως και οι άνθρωποι, και όταν ενεργούμε περισσότερο με τη λογική και λιγότερο με τις μώδες, κάνουμε τα πράγματα πιο απλά και καλύτερα. Κι έπειτα, γνωρίζετε το ίδιο καλά όσο κι εγώ ότι όταν παραπατήσει ένα άλογο, θα δυσκολευτεί να ξαναβρεί την ισορροπία του

αν το κεφάλι και ο σβέρκος του κρατιούνται προς τα πίσω. Και τώρα που τα είπα και ξεθύμανα», είπε ο αφέντης μου γελώντας, «δεν αποφασίζετε να αγωνιστείτε κι εσείς για την κατάργηση του σταθερού χαλινარიού; Το παράδειγμά σας θα είχε μεγάλο αντίκτυπο».

«Είμαι βέβαιος ότι θεωρητικά έχετε δίκιο», είπε ο λοχαγός, «και με την ιστορία των στρατιωτών αγγίξατε ένα ευαίσθητο σημείο μου, αλλά... ε, λοιπόν, θα το σκεφτώ».

Και με αυτά τα λόγια πήρε ο καθένας τον δρόμο του.

Μια μέρα με καταιγίδα

Μια μέρα, στο τέλος του Δεκέμβρη, ο αφέντης μου έπρεπε να φύγει ταξίδι για δουλειές. Τον συνόδευσε ο Τζον. Με έξεψαν στην άμαξα που τη λένε ντογκ-καρτ. Μου άρεσε πάντα να τραβάω αυτό το αμάξι, γιατί είναι ελαφρύ και οι δυο μεγάλοι του τροχοί γυρνούν εύκολα. Είχε βρέξει πολύ και ο αέρας φυσούσε δυνατά, σαρώνοντας τα μαραμένα φύλλα σε όλο το πλάτος του δρόμου. Παρ' όλα αυτά, προχωρήσαμε γρήγορα ως τη διάβαση και το ξύλινο γεφύρι. Οι όχθες του ποταμού ήταν αρκετά ψηλές και είχαν αμελήσει να υψώσουν και τη γέφυρα, έτσι την εποχή που τα νερά φούσκωναν έφταναν κυριολεκτικά στα σανίδια. Αλλά καθώς μια αρκετά γερή ράμπα απλωνόταν από κάθε πλευρά, οι άνθρωποι δεν ανησυχούσαν γι' αυτό.

Ο άντρας στα διόδια μας ειδοποίησε ότι το νερό ανέβαινε γρήγορα και φοβόταν πως η νύχτα θα ήταν πολύ άσχημη. Πολλά χωράφια είχαν πλημμυρίσει και στα χαμηλά σημεία το νερό έφτανε σχεδόν ως τα γόνατα. Αλλά εγώ δεν ενοχλήθηκα καθόλου, γιατί το έδαφος από κάτω ήταν σταθερό και ο αφέντης μου οδηγούσε μαλακά.

Όταν φτάσαμε στην πόλη, με άφησαν να ξεκουραστώ και, επειδή ο αφέντης μου έκανε αρκετή ώρα να τελειώσει τις δουλειές του, ξεκινήσαμε για την επιστροφή αργά το απόγευμα. Ο αέρας φύσαγε πολύ πιο δυνατά και άκουσα τον αφέντη μου να λέει στον Τζον ότι δεν είχε βγει ποτέ έξω με τέτοια θύελλα. Ούτε κι εγώ άλλωστε. Προχωρούσαμε στην άκρη ενός δάσους. Ακόμη και τα πιο χοντρά κλαδιά των δέντρων τινάζονταν σαν κλαράκια, ενώ ο θόρυβος ήταν εκκωφαντικός.

«Δεν βλέπω την ώρα να βγούμε από αυτό το δάσος», είπε ο αφέντης μου.

«Πράγματι, κύριε», είπε ο Τζον, «αλίμονο αν κανένα από αυτά τα κλαδιά πέσει πάνω μας!»

Δεν είχε προφτάσει να τελειώσει τη φράση του, όταν ακούστηκε ένας υπόκωφος κρότος, που τον ακολούθησε ένα διαπεραστικό τρίξιμο: μια βελανιδιά ξεριζώθηκε, παρέσυρε κι άλλα δέντρα στο πέρασμά της κι έπεσε καταμεσής στον δρόμο, ακριβώς μπροστά μας. Θα ήταν ψέματα αν σας έλεγα ότι δεν φοβήθηκα. Σταμάτησα μονομιιάς κι άρχισα να τρέμω ολόκληρος, αλλά χωρίς να κάνω μεταβολή για να το σκάσω – δεν είχα πάρει τέτοια ανατροφή. Ο Τζον πήδησε στο έδαφος και ήρθε αμέσως κοντά μου.

«Ο κεραυνός δεν έπεσε μακριά», είπε ο αφέντης μου. «Τι θα κάνουμε τώρα;»

«Δεν μπορούμε να περάσουμε πάνω από αυτό το δέντρο, κύριε, ούτε και να το παρακάμψουμε. Υπάρχει μόνο μία λύση: να γυρίσουμε αποκεί που ήρθαμε ως το σημείο που διασταυρώνονται οι δυο δρόμοι. Είναι έξι ολόκληρα μίλια παραπάνω και θα μας καθυστερήσει πολύ, αλλά το άλογο είναι ακόμα ξεκούραστο».

Γυρίσαμε λοιπόν πίσω και πήραμε τους μικρότερους δρόμους.

Όταν φτάσαμε τελικά στη γέφυρα, είχε σχεδόν νυχτώσει. Κατορθώσαμε παρ' όλα αυτά να δούμε ότι το νερό είχε φτάσει ως την ξυλωσιά αλλά, καθώς αυτό συνέβαινε μερικές φορές όταν είχαμε πλημμύρες, ο αφέντης μου δεν σταμάτησε και συνεχίσαμε να προχωράμε με γοργό ρυθμό. Τη στιγμή που οι οπλές μου άγγιξαν τα πρώτα σανίδια, είχα ξαφνικά το προαίσθημα ότι κάτι δεν

πήγαινε καλά. Σταμάτησα απότομα, γιατί δεν ήθελα να διακινδυνεύσω προχωρώντας προς τα εμπρός.

«Εμπρός, Καλλονή», είπε ο αφέντης μου και με άγγιξε με το μαστίγιό του.

Καθώς δεν κουνιόμουν, μου έδωσε μια καμουτσιά που με έκανε να αναπηδήσω, αλλά αρνήθηκα να προχωρήσω.

«Δεν είναι φυσιολογικό, κύριε», είπε ο Τζον πηδώντας κάτω από το αμάξι.

Με πλησίασε και με κοίταξε προσεχτικά. Δεν είδε τίποτε και προσπάθησε να με τραβήξει προς τα εμπρός.

«Εμπρός, Καλλονή, τι σου συμβαίνει;»

Προφανώς δεν μπορούσα να του εξηγήσω αυτό που αισθανόμουν, δηλαδή ότι το γεφύρι δεν ήταν σταθερό. Ακριβώς εκείνη τη στιγμή, από την άλλη όχθη, ο φύλακας των διοδίων βγήκε με φούρια από το σπίτι του, κουνώντας σαν τρελός το φανάρι του προς όλες τις κατευθύνσεις.

«Ε, ε, ε! Σταματήστε!» φώναξε.

«Τι συμβαίνει;» ούρλιαξε ο αφέντης μου.

«Το γεφύρι έσπασε στη μέση και ένα κομμάτι ξεκόλλησε! Αν ακουμπήσετε το πόδι σας, θα βρεθείτε στο ποτάμι!»

«Θεέ μου!» αναφώνησε ο αφέντης μου.

«Μπράβο, Καλλονή», είπε ο Τζον.

Με πήρε από το χαλινάρι και με έστριψε μαλακά προς τον δρόμο κατά μήκος του ποταμού από τη δεξιά του πλευρά. Ο ήλιος είχε βασιλέψει κι ο αέρας άρχισε να πέφτει μετά το δυνατό μπουρίνι που ξερίζωσε το δέντρο. Η νύχτα γινόταν όλο και πιο σκοτεινή, όλο και πιο ήρεμη. Τρόχαζα με ηρεμία και μόλις που ακουγόταν ο ήχος των τροχών πάνω στον βρεγμένο δρόμο.

Για αρκετή ώρα, ο αφέντης και ο Τζον δεν πρόφεραν λέξη, έπειτα η σοβαρή φωνή του κυρίου Γκόρντον ακούστηκε επιτέλους. Δεν κατάφερα να ακούσω και πολλά πράγματα από αυτά που έλεγαν. Τελικά όμως κατάλαβα ότι συζητούσαν τι θα είχε συμβεί αν είχα προχωρήσει, όπως με είχε διατάξει ο αφέντης μου: ήταν ολοφάνερο ότι το γεφύρι θα είχε καταρρεύσει κάτω από το βάρος μας. Άλογο, αμάξι και άνθρωποι θα είχαμε πέσει στο νερό.

Με το ρεύμα τόσο δυνατό και καθώς δεν υπήρχε κανένα φως και καμιά βοήθεια εκεί γύρω, αυτή τη στιγμή θα ήμασταν ασφαλώς πνιγμένοι. Ο αφέντης μου πρόσθεσε:

«Ο Θεός έδωσε στον άνθρωπο τη λογική, για να ανακαλύπτει την αιτία των πραγμάτων, αλλά έδωσε στα ζώα μια γνώση που δεν εξαρτάται από τη λογική, που είναι πιο διαισθητική, και σ' αυτήν οι άνθρωποι πολύ συχνά οφείλουν τη ζωή τους».

Ο Τζον βρήκε την ευκαιρία να πει πολλές ιστορίες για άλογα και σκύλους που είχαν πραγματοποιήσει καταπληκτικούς άθλους. Έπειτα πρόσθεσε ότι, κατά τη γνώμη του, οι άνθρωποι πολύ συχνά αγνοούν την αξία των ζώων τους και δεν ξέρουν να τα κάνουν φίλους, ενώ είναι χρέος τους. Αυτός, αντιθέτως, ήταν φίλος των ζώων.

Όταν φτάσαμε επιτέλους στην πύλη του αρχοντικού, συναντήσαμε τον κηπουρό, που μας έψαχνε. Μας πληροφόρησε ότι η κυρία μας είχε τρελαθεί από την αγωνία και ότι είχε στείλει τον Τζέιμς με τον Δικαίο, το άλογο, για να μάθει τι μας συνέβη.

Το ισόγειο του αρχοντικού και όλα τα παράθυρα του πρώτου ορόφου ήταν φωτισμένα. Τη στιγμή που φτάναμε, η κυρία μας βγήκε ορμητικά από την πόρτα.

«Είσαι πράγματι σώος και αβλαβής, αγαπητέ μου;» φώναξε. «Ήμουν τόσο ανήσυχη που φαντάστηκα το χειρότερο. Είχατε κάποιο ατύχημα;»

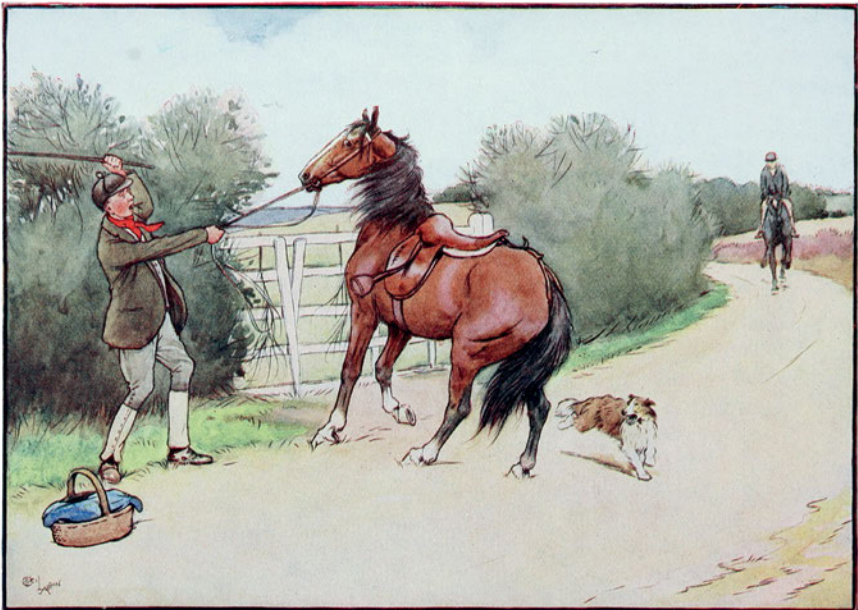
«Ευτυχώς όχι, αγαπητή μου, αλλά αν η Μαύρη Καλλονή σας δεν ήταν πιο συνετή από εμάς, θα μας είχε παρασύρει το ξύλινο γεφύρι μέσα στο ποτάμι».

Δεν άκουσα τα υπόλοιπα γιατί μπήκαν στο σπίτι, ενώ ο Τζον με οδηγούσε στον στάβλο. Τι εξάισιο δείπνο απόλαυσα εκείνο το βράδυ! Έναν καλό χυλό και αλεσμένα κουκιά μαζί με τη βρόμη μου κι έπειτα ένα στρώμα άχυρου τόσο παχύ που με ενθουσίασε, γιατί ήμουν πράγματι πολύ εξαντλημένος.

XIII

Το σημάδι του διαβόλου

Μια μέρα που ο Τζον κι εγώ είχαμε βγει να κάνουμε κάτι ψώνια για τον αφέντη μας και επιστρέφαμε με την ησυχία μας από έναν μεγάλο ίσιο δρόμο, είδαμε από μακριά ένα αγόρι που πίεζε ένα νεαρό πόνι να πηδήξει πάνω από τον φράχτη. Καθώς το πόνι αρνιόταν να πηδήξει, το αγόρι το χτύπησε με το μαστίγιό του. Το πουλάρι αρκέστηκε να γυρίσει από τη μια πλευρά. Το αγόρι το ξαναμαστίγωσε, αλλά το ζώο γύρισε από την άλλη πλευρά. Το αγόρι κατέβηκε στο έδαφος, του τις έβρεξε για τα καλά και το χτύπησε στο κεφάλι. Στη συνέχεια ξανα ανέβηκε στη σέλα και προσπάθησε ακόμη μια φορά να το υποχρεώσει να πηδήξει

το εμπόδιο, χτυπώντας το λυσσασμένα με τα πόδια. Το πόνι αντιστεκόταν επίμονα. Τη στιγμή που φτάσαμε κοντά τους, το ζώο έσκυψε ξαφνικά το κεφάλι και, σηκώνοντας τις οπλές, έστειλε το αγόρι μέσα σε κάτι πυκνούς θάμνους. Έπειτα το 'βαλε στα πόδια με τα χαλινάρια να ανεμίζουν γύρω από τον τράχηλό του. Ο Τζον άρχισε να γελά δυνατά:

«Να κάτι πολύ ωραίο!»

«Αχ, αχ, αχ!» φώναζε το αγόρι προσπαθώντας να βγάλει τα αγκάθια. Ελάτε λοιπόν, ελάτε να με βοηθήσετε να βγω αποδώ!»

«Ασφαλώς όχι», είπε ο Τζον, «είσαι πολύ καλά εκεί που βρίσκεσαι. Ίσως ένα δυο γδαρσίματα σε μάθουν να μην αναγκάζεις το πόνι να πηδήξει πάνω από εμπόδια πολύ ψηλά γι' αυτό. Και με αυτά τα λόγια, ο Τζον απομακρύνθηκε. «Είναι πολύ πιθανό», μονολόγησε, «αυτός ο νεαρός, εκτός από σκληρόκαρδος, να είναι και ψεύτης. Ας κάνουμε μια βόλτα στον κτηματία Μπάσλι, Καλλονή, για να του διηγηθούμε αυτό που συνέβη, κατάλαβες;»

Στρίψαμε, λοιπόν, προς τα δεξιά και σε λίγο φτάσαμε στην αυλή του κτήματος. Ο κτηματίας ήταν έξω στον δρόμο, ενώ η γυναίκα του στεκόταν στην πόρτα, με ύφος τρομαγμένο.

«Μήπως είδατε τον γιο μου;» ρώτησε ο κύριος Μπάσλι μόλις φτάσαμε κοντά του. «Βγήκε εδώ και μία ώρα με το μαύρο μου πόνι και το ζώο μόλις γύρισε χωρίς καβαλάρη».

«Κατά τη γνώμη μου», είπε ο Τζον, «είναι καλύτερα γι' αυτό το άλογο να μην έχει καβαλάρη, αν πρόκειται να το ιππεύουν τόσο κακά».

«Τι θέλετε να πείτε;»

«Κύριε, είδα αυτό το γενναίο μικρό πόνι να μαστιγώνεται με τρόπο επαίσχυντο, να δέχεται κλοτσιές και γροθιές από τον γιο σας, γιατί αρνιόταν να πηδήξει ένα εμπόδιο που ήταν πολύ ψηλό γι' αυτό. Το πόνι συμπεριφέρθηκε φυσιολογικά, κύριε, χωρίς παρξενιές, αλλά έφτασε στο σημείο να σηκώσει τις οπλές του και να ξαποστείλει τον νεαρό μέσα στους θάμνους με τα αγκάθια. Ο γιος σας μου ζήτησε βοήθεια. Ελπίζω να με συγχωρήσετε, κύριε, αλλά δεν είχα καμιά διάθεση να τον βοηθήσω. Δεν έχει σπάσει τίποτε και με μερικές γρατσουνιές απλώς θα πατσίσει

με το καημένο το πόνι. Αγαπώ τα άλογα και δεν ανέχομαι να τα κακοποιούν. Είναι πολύ κακό πράγμα να φέρνεις σε απόγνωση ένα άλογο και ν' αναγκάζεται να χρησιμοποιήσει τις οπλές του, και η πρώτη φορά σπάνια είναι και η τελευταία!»

Ακούγοντας αυτή την αφήγηση, η μητέρα άρχισε να κλαίει:

«Αχ, καημένε μου Μπιλ! Θα πάω να τον βρω, είναι σίγουρα τραυματισμένος».

«Καλά θα κάνεις να μπεις στο σπίτι», είπε ο κτηματίας. «Ο Μπιλ χρειάζεται ένα μάθημα και θα το πάρει στα σίγουρα. Δεν είναι η πρώτη φορά που κακομεταχειρίζεται αυτό το πόνι, αλλά θα βάλω ένα τέλος σ' αυτή την κατάσταση. Σας είμαι ευγνώμων, κύριε, καλησπέρα σας».

Συνεχίσαμε τον δρόμο μας και ο Τζον, σε όλη τη διαδρομή της επιστροφής, γελούσε μέσα από τα δόντια του. Διηγήθηκε την περιπέτεια στον Τζέιμς, που γέλασε κι αυτός με τη σειρά του:

«Καλά να πάθει. Το γνώριζα αυτό το αγόρι απ' το σχολείο. Έκανε τον σπουδαίο γιατί ήταν γιος κτηματία. Είχε τη συνήθεια να καυχιέται στους μικρότερους και προσπαθούσε πάντα να τους εντυπωσιάσει. Εμείς οι μεγαλύτεροι δεν πιστεύαμε ούτε λέξη από αυτά που μας διηγιόταν και του δίναμε να καταλάβει ότι στο σχολείο τα παιδιά των κτηματιών και των αγροτών ήταν όλα ίσα. Θυμάμαι μια μέρα, ακριβώς πριν από το απογευματινό μάθημα, τον ανακάλυψα κοντά σ' ένα μεγάλο παράθυρο να αρπάζει μύγες και να τους ξεριζώνει τα φτερά. Τον πλησίασα χωρίς να με δει και του έδωσα ένα χαστούκι που τον έριξε κάτω. Ε, λοιπόν, παρόλο τον θυμό μου, σχεδόν τρομοκρατήθηκα έτσι όπως άρχισε να ουρλιάζει. Τα αγόρια έφτασαν τρέχοντας από το γήπεδο όπου έπαιζαν και ο δάσκαλος όρμησε μέσα για να μάθει ποιος από εμάς είχε δολοφονηθεί. Φυσικά, ομολόγησα αμέσως αυτό που είχα κάνει και για να δικαιολογήσω την πράξη μου, έδειξα στον δάσκαλο τις κακόμοιρες τις μύγες, άλλες πατημένες κι άλλες ανήμπορες, να σέρνονται προς όλες τις μεριές, έπειτα έδειξα τα φτερά που ήταν στην άκρη του παραθύρου. Ποτέ δεν είχα δει τον δάσκαλο τόσο εξοργισμένο. Ενώ ο Μπιλ ούρλιαζε και θρηνούσε συνεχώς, έτσι θρασύδειλος που ήταν, ο δάσκαλος τον έβαλε να καθίσει σ' ένα скаμνάκι όλο το απόγευμα και του στέρησε το διάλειμμα για μια ολόκληρη βδομάδα. Έπειτα, με πολύ σοβαρό ύφος, εξήγησε στους μαθητές ότι το να κάνεις κακό στους αδύνατους είναι απάνθρωπο, σημάδι σκληρής καρδιάς και μεγάλης δειλίας. Μου έκανε μάλιστα μεγάλη εντύπωση όταν είπε ότι η σκληρότητα ήταν το ίδιο το σημάδι του διαβόλου. Είπε ότι κάθε φορά που βλέπουμε κάποιον να

ευχαριστιέται όταν γίνεται σκληρός, πρέπει να καταλαβαίνουμε ότι είναι δημιουργημά του, γιατί ο Σατανάς ήταν δολοφόνος από την αρχή του κόσμου και θα είναι ως το τέλος. Αντιθέτως, όταν βλέπουμε ανθρώπους να αγαπούν τον πλησίον τους και να συμπεριφέρονται με καλοσύνη απέναντι στους συνανθρώπους τους αλλά και απέναντι στα ζώα, μπορούμε να αναγνωρίσουμε στο πρόσωπό τους το σημάδι του Θεού, γιατί “ο Θεός αγάπη εστί”, δηλαδή ο Θεός είναι αγάπη».

Ο Τζέιμς Χάουαρντ

Ενα πρωί, στις αρχές του Δεκέμβρη, ο αφέντης μπήκε στον στάβλο με ύφος πολύ σοβαρό, κρατώντας ένα ανοιγμένο γράμμα. Ο Τζον μόλις με είχε οδηγήσει στο χώρισμά μου μετά τις καθημερινές ασκήσεις και στερέωνε το σκέπασμά μου, ενώ ο Τζέιμς έβγαινε από την αποθήκη με τα δημητριακά φέρνοντας τη βρόμη. Ο Τζον αμπάρωσε την πόρτα του χωρίσματος, έφερε το χέρι με σεβασμό στην τραγιάσκα και περίμενε διαταγές.

«Καλημέρα, Τζον», είπε ο κύριος Γκόρντον. «Θα ήθελα να σε ρωτήσω κάτι: είχες ποτέ κανένα παράπονο από τον Τζέιμς;»

«Παράπονο; Όχι, κύριε!»

«Είναι εργατικός και υπάκουος;»

«Μάλιστα, κύριε, πάντοτε».

«Μήπως κάνει τη δουλειά του με προχειρότητα όταν δεν είσαι παρών;»

«Ποτέ, κύριε».

«Τόσο το καλύτερο. Θα ήθελα να σε ρωτήσω κάτι άλλο. Σου έδωσε ποτέ κάποια αφορμή να τον υποπτευτείς πως όταν βγάζει τα άλογα για γύμνασμα ή όταν μεταφέρει κάποιο μήνυμα, σταματά εδώ κι εκεί για να κουβεντιάσει με γνωστούς, ή μπαίνει σε σπίτια χωρίς να τον έχουμε στείλει για δουλειά, αφήνοντας έξω τα άλογα;»

«Όχι, κύριε, ασφαλώς όχι, κι αν ήρθε κανείς να σας πει κάτι τέτοιο για τον Τζέιμς, εγώ δεν το πιστεύω όσο δεν έχω αποδείξεις από μάρτυρες αξιόπιστους. Δεν μου πέφτει λόγος εμένα να μάθω ποιος τον κακολογεί, πάντως μπορώ να σας διαβεβαιώσω για ένα πράγμα, κύριε: δεν γνώρισα ποτέ μέσα σ' αυτόν τον στάβλο

αγόρι πιο σοβαρό, πιο υπομονετικό, πιο τίμιο και πιο έξυπνο από αυτόν. Τα λόγια του και η δουλειά του είναι αξιόπιστα, είναι γλυκός και συνετός με τα άλογα και θα του τα εμπιστευόμουν εκατό φορές περισσότερο από αυτούς τους νεαρούς που φορούν λιβρέα και καπέλο με σιρίτια. Κι αν κάποιος θέλει να ρωτήσει κάτι για τον Τζέιμς Χάουαρντ», είπε ο Τζον με μια αποφασιστική κίνηση του κεφαλιού, «ας έρθει λοιπόν να βρει τον Τζον Μάνλι».

Ο αφέντης ήταν πολύ συγκρατημένος όση ώρα κράτησε αυτή η κουβέντα, αλλά όταν ο Τζον σταμάτησε να μιλά, ένα πλατύ χαμόγελο χαράχτηκε στο πρόσωπό του και, κοιτάζοντας στοργικά τον Τζέιμς, που είχε σταθεί ακίνητος κοντά στην πόρτα, του είπε:

«Τζέιμς, παιδί μου, άφησε τη βρόμη κάτω κι έλα εδώ. Είμαι ευτυχής που διαπιστώνω ότι ο Τζον έχει την ίδια γνώμη με μένα. Ο Τζον είναι άνθρωπος επιφυλακτικός», είπε με ένα πονηρό χαμόγελο, «και δεν είναι πάντα εύκολο να μάθεις τη γνώμη του για τους ανθρώπους. Έτσι, σκέφτηκα πως αν ήθελα να βγάλω τον λαγό από την τρύπα, έπρεπε να χρησιμοποιήσω αυτό το κόλπο μέχρι να εμφανιστεί ο λαγός και να μάθω γρήγορα αυτό που θέλω. Και τώρα στο θέμα μας: έλαβα ένα γράμμα από τον κουνιάδο μου, τον σερ Κλίφορντ Ουίλιαμς, από το Κλίφορντ Χολ. Θέλει να του βρω έναν νέο, έμπιστο ιπποκόμο, περίπου είκοσι ετών, που να γνωρίζει καλά το επάγγελμά του. Ο παλιός του αμαξάς, που ζει μαζί του εδώ και είκοσι χρόνια, γερνάει και θα ήθελε να βρει κάποιον για να τον βοηθάει, να του μάθει τον τρόπο που δουλεύει, κι όταν θα πάρει ο γέρος τη σύνταξή του, να είναι έτοιμος να τον αντικαταστήσει. Προσφέρει δεκαοχτώ σελίνια την εβδομάδα, στολή για τον στάβλο, φορεσιά αμαξά, δωμάτιο πάνω από το αμαξοστάσιο και τα εξαρτήματα της ιπποσκευής. Δεν μου αρέσει η σκέψη ότι θα σε αποχωριστώ, αλλά ο σερ Κλίφορντ είναι καλός αφέντης και, αν πάρεις τη θέση, θα είναι μια καλή αρχή για σένα. Ο Τζον θα χάσει το δεξί του χέρι αν μας αφήσεις».

«Αυτό είναι αλήθεια, κύριε, «αλλά δεν θα πάω ποτέ κόντρα στην τύχη του».

«Τι ηλικία έχεις, Τζέιμς;» ρώτησε ο κύριος Γκόρντον.

«Γίνομαι δεκαεννιά ετών τον επόμενο Μάιο, κύριε».

«Είσαι ακόμα πολύ νέος. Ποια είναι η γνώμη σου, Τζον;»

«Πράγματι είναι νέος, κύριε, αλλά είναι ώριμος σαν άντρας και δυνατός και καλοφτιαγμένος. Δεν έχει πείρα ως αμαξάς, αλλά το χέρι του είναι σταθερό και ελαφρύ, το μάτι του κόβει κι έχει δείξει μεγάλη σύνεση. Κανένα άλογο δεν θα παραπονεθεί ότι το παραμελεί».

«Θα μεταφέρω τα λόγια σου στον σερ Κλίφορντ, Τζον», είπε ο αφέντης μας, «γιατί άκου τι γράφει στο υστερόγραφο: “Αν μπορούσατε να βρείτε κάποιον που να τον έχει εκπαιδεύσει ο Τζον σας, θα τον προτιμούσα από οποιονδήποτε άλλο”. Σκέψου αυτή την πρόταση, Τζέιμς, κουβέντιασέ το με τη μητέρα σου απόψε και ενημέρωσέ με για την απόφασή σου».

Μερικές μέρες ύστερα από αυτή τη συζήτηση, αποφασίστηκε οριστικά ότι ο Τζέιμς θα έφευγε για το Κλίφορντ Χολ σε έναν μήνα ή σε έξι βδομάδες περίπου, σύμφωνα με την επιθυμία του αφέντη μας. Στο μεταξύ έπρεπε να εκπαιδευτεί στην οδήγηση άμαξας. Ποτέ άλλοτε η άμαξα δεν χρησιμοποιήθηκε τόσο πολύ. Συνήθως, όταν η κυρία μας αποφάσιζε να μη βγει έξω, ο αφέντης οδηγούσε ο ίδιος το δίτροχο καμπριολέ, ενώ τώρα, είτε έβγαινε ο αφέντης είτε οι δεσποινίδες, ακόμη και για μια απλή διαδρομή, μας έζευαν, την Τζίντζερ και μένα, και ο Τζέιμς κρατούσε τα χαλινάρια. Στην αρχή ο Τζον καθόταν δίπλα του στο κάθισμα και του εξηγούσε μερικά πράγματα, πολύ γρήγορα όμως ο Τζέιμς άρχισε να μας οδηγεί ολομόναχος.

Ο αφέντης μας πέρασε το Σάββατο από ένα σωρό μέρη της πόλης και κάναμε πολλές δύσκολες διαδρομές. Ο κύριος Γκόρντον δεν παρέλειπε ποτέ να πάει στον σταθμό τη στιγμή ακριβώς που έφτανε το τρένο. Όταν οι αγοραίες, οι ιδιωτικές και οι ταχυδρομικές άμαξες, καθώς και τα μόνιππα, προσπαθούσαν, όλα μαζί, να διασχίσουν τη γέφυρα ταυτόχρονα, έπρεπε να έχεις καλά άλογα και καλό οδηγό για να την περάσεις τη στιγμή που η καμπάνα του σταθμού αντηχούσε, γιατί ήταν στενή και κατέληγε σε μια στροφή ακόμη πιο στενή. Αν δεν είχες τα μάτια σου ανοιχτά και το μυαλό σε ετοιμότητα, δεν αργούσες να φρακάρεις σε αυτό το σημείο.

Ένας παλιός ιπποκόμος

Λίγες μέρες μετά, οι αφέντες μου αποφάσισαν να επισκεφτούν κάποιους φίλους που κατοικούσαν περίπου σαράντα έξι μίλια μακριά από μας. Αποφάσισαν ότι θα οδηγήσει ο Τζέιμς. Καλύψαμε τριάντα έξι μίλια την πρώτη μέρα. Συναντήσαμε μερικές μεγάλες και δύσκολες ανηφόρες, αλλά ο Τζέιμς οδηγούσε τόσο προσεχτικά και συνετά που δεν νιώσαμε καθόλου εξαντλημένοι. Δεν ξεχνούσε ποτέ να βάλει το φρένο στις κατηφόρες, ούτε και να το βγάλει την κατάλληλη στιγμή. Καθοδηγούσε τα βήματά μας στο πιο εύκολο μέρος του δρόμου και, αν η πλαγιά ήταν πολύ μεγάλη, έβαζε τις ρόδες της άμαξας πλαγιαστά για να την εμποδίσει να οπισθοχωρήσει και να μας δώσει τον χρόνο να πάρουμε μια ανάσα. Όλες αυτές οι μικρές λεπτομέρειες βοηθούν πάρα πολύ ένα άλογο, ιδιαίτερα όταν συνοδεύονται με ενθαρρυντικά λόγια. Κάναμε μία ή δύο στάσεις στον δρόμο και τη στιγμή που έπεφτε ο ήλιος φτάσαμε στην πόλη όπου θα περνούσαμε τη νύχτα. Σταματήσαμε στο κεντρικό ξενοδοχείο, που βρισκόταν στην πλατεία της Αγοράς. Ήταν μεγάλο οικοδόμημα. Περάσαμε κάτω από μια αψίδα και μπήκαμε σε μια πλατιά αυλή, που στην άκρη της βρίσκονταν οι στάβλοι και τα αμαξοστάσια. Δυο σταβλίτες ήρθαν να μας ξεζέψουν. Ο ένας τους ήταν ένας μικρόσωμος, ευχάριστος ανθρωπάκος, ευκίνητος, παρόλο που δεν μπορούσε να λυγίσει το πόδι του, και φόραγε μια λιβρέα με κίτρινες ρίγες. Ποτέ δεν είχα δει άνθρωπο να λύνει τα λουριά της ιπποσκευής με τόση ταχύτητα. Μου πρόσφερε ένα χάδι και μια στοργική κουβέντα καθώς με οδηγούσε σ' έναν μεγάλο στάβλο με έξι οχτώ χωρίσματα και δυο τρία άλογα. Ο άλλος σταβλίτης οδήγησε την

Τζίντζερ. Ο Τζέιμς στάθηκε κοντά μας όση ώρα μας έτριβαν και μας ξύστριζαν.

Ποτέ κανείς δεν με είχε βουρτσίσει τόσο ελαφρά και τόσο γρήγορα όσο αυτός ο παράξενος γεροντάκος. Όταν τελείωσε, ο Τζέιμς πλησίασε για να με ψηλαφίσει, σίγουρος ότι τόσο γρήγορη δουλειά δεν μπορεί να είναι και σωστή. Έμεινε έκπληκτος όταν διαπίστωσε ότι το τρίχωμά μου ήταν μαλακό και λείο σαν μετάξι.

«Ε, λοιπόν!» αναφώνησε, «εγώ νόμιζα ότι ήμουν γρήγορος και ο Τζον ακόμη πιο γρήγορος! Αλλά εσείς σπάσατε όλα τα ρεκόρ! Όχι μόνο είσατε γρήγορος, αλλά κάνατε απίστευτα προσεγμένη δουλειά».

«Η εξάσκηση σε κάνει ειδικό», είπε ο ανθρωπάκος με τα στραβά πόδια, «και το αντίθετο θα ήταν καταστροφικό! Σαράντα χρόνια πρακτικής και να μη γίνω ειδικός; Χα! Χα! Θα ήταν τόσο αξιοθρήνητο. Η ταχύτητα είναι αποκλειστικά και μόνο θέμα συνήθειας. Όταν την αποκτήσεις, η δουλειά γίνεται το ίδιο εύκολα όσο κι όταν είσαι αργός, θα έλεγα μάλιστα ακόμη πιο εύκολα. Κατά βάθος, δεν κάνει καλό στην υγεία μου να αφιερώνω διπλάσιο χρόνο σε μια δουλειά. Θεέ μου, δεν θα είχα τη διάθεση ούτε να σφυρίξω αν χάζευα, όπως κάνουν μερικοί! Βλέπεις, δουλεύω από τότε που ήμουν δώδεκα χρονών σε στάβλους με άλογα για κυνήγι ή για ιππόδρομο. Επειδή είμαι μικρόσωμος, έκανα για μερικά χρόνια τον τζόκεϊ. Μια φορά στο Γκούντγουντ, το χορτάρι γλιστρούσε τόσο πολύ που ο καημένος μου ο Παιχνιδιάρης έπεσε κι εγώ έσπασα το γόνατό μου. Δεν ήταν πια για μένα αυτή η δουλειά, καταλαβαίνεις... Αλλά δεν μπορούσα να ζήσω χωρίς τα άλογα, όχι, κι έτσι άρχισα να δουλεύω σε διάφορα πανδοχεία. Μπορώ να σου πω μόνο ένα πράγμα: είναι πραγματική ευχαρίστηση να περιποιείσαι ένα όμορφο άλογο ράτσας όπως αυτό εδώ, καλοαναθρεμμένο και καλοφροντισμένο. Καταλαβαίνω αμέσως πώς το έχουν μεταχειριστεί. Μου το εμπιστεύονται για είκοσι λεπτά και αμέσως ξέρω τι είδους σταβλίτη είχε. Δες αυτό εδώ για παράδειγμα: είναι ήρεμο, γυρίζει όπως θέλεις, κρατάει τα πόδια του ψηλά όση ώρα του τα καθαρίζεις και μπορείς να του ζητήσεις οτιδήποτε. Υπάρχουν όμως άλλα, που είναι αναστατωμένα,

νευρικά, που δεν κινούνται όπως πρέπει, που πάνε στην άλλη άκρη του χωρίσματος, κουνάνε το κεφάλι μόλις τα πλησιάσεις και κατεβάζουν τα αυτιά σαν να φοβούνται ή, ακόμη χειρότερα, κλοτσάνε. Δυστυχημένα ζώα! Μαντεύει κανείς αμέσως τι είδους

μεταχείριση έχουν υποστεί! Αν είναι φοβισμένα, τότε είναι άλογα που ξεφεύγουν εύκολα από τα χαλινάρια ή αφηνιάζουν, αλλά αν είναι ορμητικά, τότε γίνονται νευρικά και επικίνδυνα. Ο χαρακτήρας τους διαμορφώνεται στη νεαρή τους ηλικία, όπως και στα παιδιά! Αν τα βάλετε στον σωστό δρόμο, όπως μας λέει η Βίβλος, δεν θα τον εγκαταλείψουν μεγαλώνοντας. Αν φυσικά δεν τα εγκαταλείψει η τύχη!»

«Μου αρέσει να σας ακούω να μιλάτε έτσι», είπε ο Τζέιμς. «Έτσι βλέπει και ο αφέντης μας τα πράγματα, το ίδιο κι εμείς».

«Και ποιος, λοιπόν, είναι ο αφέντης σας, νεαρέ, αν η ερώτησή μου δεν είναι αδιάκριτη; Απ' ό,τι καταλαβαίνω, είναι καλός αφέντης!»

«Είναι ο σερ Γκόρντον από το Μπέρτγουικ Παρκ, από την άλλη μεριά του λόφου Μπίκον», είπε ο Τζέιμς.

«Πράγματι, έχω ακούσει να μιλούν γι' αυτόν. Είναι καλός κριτής σε ό,τι αφορά τα άλογα, αν δεν γελιέμαι. Και είναι ο καλύτερος ιππέας της κομητείας».

«Έτσι νομίζω κι εγώ», είπε ο Τζέιμς, «αλλά ιππεύει πολύ λίγο μετά τον θάνατο του νεαρού μας αφέντη».

«Α! ναι, αυτός ο δύστυχος ο νεαρός! Διάβασα τότε την υπόθεση στις εφημερίδες. Σκοτώθηκε και το άλογό του, αν δεν γελιέμαι».

«Ναι», είπε ο Τζέιμς, «ένα εξαίσιο πλάσμα, ολόιδιο μ' αυτό εδώ. Ήταν αδέλφια».

«Τι θλιβερό! Το μέρος ήταν πολύ κακό για να πηδήξει, αν θυμάμαι καλά: ένα μικρό εμπόδιο ψηλά κι ένα ανάχωμα πολύ κατηφορικό που έφτανε μέχρι το ποτάμι, έτσι δεν είναι; Το άλογο δεν είχε καμιά δυνατότητα να δει πού πήγαινε. Ομολογώ ότι μου αρέσει να είμαι ριφοκίνδυνος όταν ιππεύω, όπως όλος ο κόσμος, αλλά υπάρχουν μερικά άλματα που μόνο ένας παλιός έμπειρος κυνηγός μπορεί να αποτολμήσει. Η ζωή ενός ανθρώπου και ενός αλόγου αξίζει περισσότερο από την ουρά μιας αλεπούς! Ή, τέλος πάντων, έτσι θα έπρεπε να είναι!»

Όλη αυτή την ώρα, ο άλλος σταβλίτης ολοκλήρωνε την περιποίηση της Τζίντζερ και μας έφερνε τη βρόμη μας. Έτσι, ο Τζέιμς και ο γεροντάκος έφυγαν μαζί από τον στάβλο».

Η φωτιά

Λίγο αργότερα, το βραδάκι, ο δεύτερος ιπποκόμος οδήγησε στον στάβλο το άλογο ενός άλλου ταξιδιώτη. Όσο το ξύστριζε, ένας νεαρός με μια πίπα στο στόμα ήρθε να χαζέψει μέσα στον στάβλο και να φλυαρήσει λιγάκι.

«Λοιπόν, Τόουλερ», είπε ο ιπποκόμος, «δεν ανεβαίνεις απ' αυτή τη σκάλα στο πατάρι για να κατεβάσεις άχυρο στο παχνί αυτού του αλόγου; Μόνο ακούμπησε κάπου την πίπα σου».

«Εντάξει», έκανε ο άλλος και εξαφανίστηκε μέσα από την καταπακτή.

Τον άκουσα που περπάταγε πάνω από το κεφάλι μου και που κατέβαζε το άχυρο. Έπειτα ο Τζέιμς ήρθε να μας δει μια τελευταία φορά και η πόρτα σφάλισε με τον σύρτη. Δεν μπορώ να πω πόση ώρα κοιμήθηκα, ούτε τι ώρα ήταν, αλλά ξύπνησα απότομα νιώθοντας, χωρίς να ξέρω γιατί, έντονη δυσφορία. Σηκώθηκα όρθιος. Ο αέρας μού φαινόταν βαρύς και αποπνικτικός. Άκουσα την Τζίντζερ να βήχει κι ένα από τα άλλα άλογα να κινείται νευρικά. Καθώς ήταν σκοτεινά, δεν κατάφερνα να δω καλά, αλλά παρατήρησα ότι ο στάβλος ήταν γεμάτος καπνό. Δυσκολεύομουν να αναπνεύσω.

Η καταπακτή είχε μείνει ανοιχτή και μου φάνηκε ότι ο καπνός ερχόταν αποκεί. Αφουγκράστηκα προσεχτικά. Ξεχώρισα τότε έναν υπόκωφο, συνεχή και βραχνό θόρυβο που τον διέκοπταν ελαφρά τριξίματα και κρότοι. Δεν καταλάβαινα ποια ήταν η αιτία αυτού του θορύβου αλλά είχε κάτι το ανησυχητικό που με έκανε να τρέμω ολόκληρος. Τώρα όλα τα άλογα είχαν ξυπνήσει, άλλα τραβούσαν το καπίστρι τους και άλλα χτυπούσαν το

πάτωμα με τις οπλές τους. Επιτέλους άκουσα βήματα έξω. Ο δεύτερος ιπποκόμος μπήκε ορμητικά στον στάβλο κρατώντας ένα φανάρι. Άρχισε να λύνει τα άλογα και προσπάθησε να τα βγάλει έξω, αλλά φαινόταν τόσο βιαστικός και τρομοκρατημένος που μεγάλωνε τον φόβο μου. Το πρώτο άλογο αρνήθηκε να τον ακολουθήσει· δοκίμασε με το δεύτερο και έπειτα με το τρίτο, αλλά μάταια. Όταν ήρθε η σειρά μου, προσπάθησε να με σύρει με το ζόρι έξω από το χώρισμά μου, αλλά δεν τα κατάφερε ούτε και με μένα. Αφού επιχείρησε με το καθένα μας, το ένα μετά το άλλο, τελικά βγήκε από τον στάβλο.

Η άρνησή μας να κουνηθούμε ήταν παράλογη, αλλά ο κίνδυνος φαινόταν να έρχεται από παντού και κανείς δεν μας ενέπνεε εμπιστοσύνη. Όλα έδειχναν παράξενα και αβέβαια. Ο καθαρός αέρας έμπαινε από την ανοιχτή πόρτα, κι έτσι αναπνέαμε με μεγαλύτερη ευκολία, αλλά ο υπόκωφος θόρυβος έγινε πιο δυνατός και, σηκώνοντας το κεφάλι πάνω από τα κάγκελα της άδειας μου ταϊστρας, διέκρινα μια κόκκινη αναλαμπή που τρεμόσβηνε πάνω στον τοίχο. Έπειτα άκουσα απέξω μια κραυγή:

«Φωτιά!»

Τότε μπήκε ο γερο-ιπποκόμος. Με ηρεμία αλλά και σβελτάδα, έβγαλε έξω ένα άλογο κι έπειτα ξαναγύρισε να πάρει άλλο ένα. Οι φλόγες χόρευαν γύρω από την καταπακτή και ο κρότος από πάνω μας είχε γίνει εκκωφαντικός. Εκείνη τη στιγμή άκουσα τη γνώριμη φωνή του Τζέιμς, το ίδιο ήρεμη και ζωηρή όπως συνήθως:

«Ελάτε, καμάρια μου, είναι ώρα να βγούμε! Ξυπνήστε κι ελάτε μαζί μου».

Ήμουν πιο κοντά στην πόρτα κι έτσι ήρθε να με πάρει πρώτο πρώτο. Μπαίνοντας με χάιδεψε μια δυο φορές φιλικά.

«Εμπρός, έλα, Καλλονή, βάζουμε τα χαλινάρια και φεύγουμε γρήγορα απ' αυτό το καμίνι, αγόρι μου!»

Ήμουν έτοιμος σε χρόνο μηδέν. Τότε έβγαλε το μαντίλι που φορούσε στον λαιμό, το έδωσε ελαφρά πάνω στα μάτια μου και, χαϊδεύοντας και καλοπιάνοντάς με, με βοήθησε να βγω από τον στάβλο. Όταν ήμουν πια ασφαλής στην αυλή, έβγαλε το φουλάρι από τα μάτια μου και φώναξε:

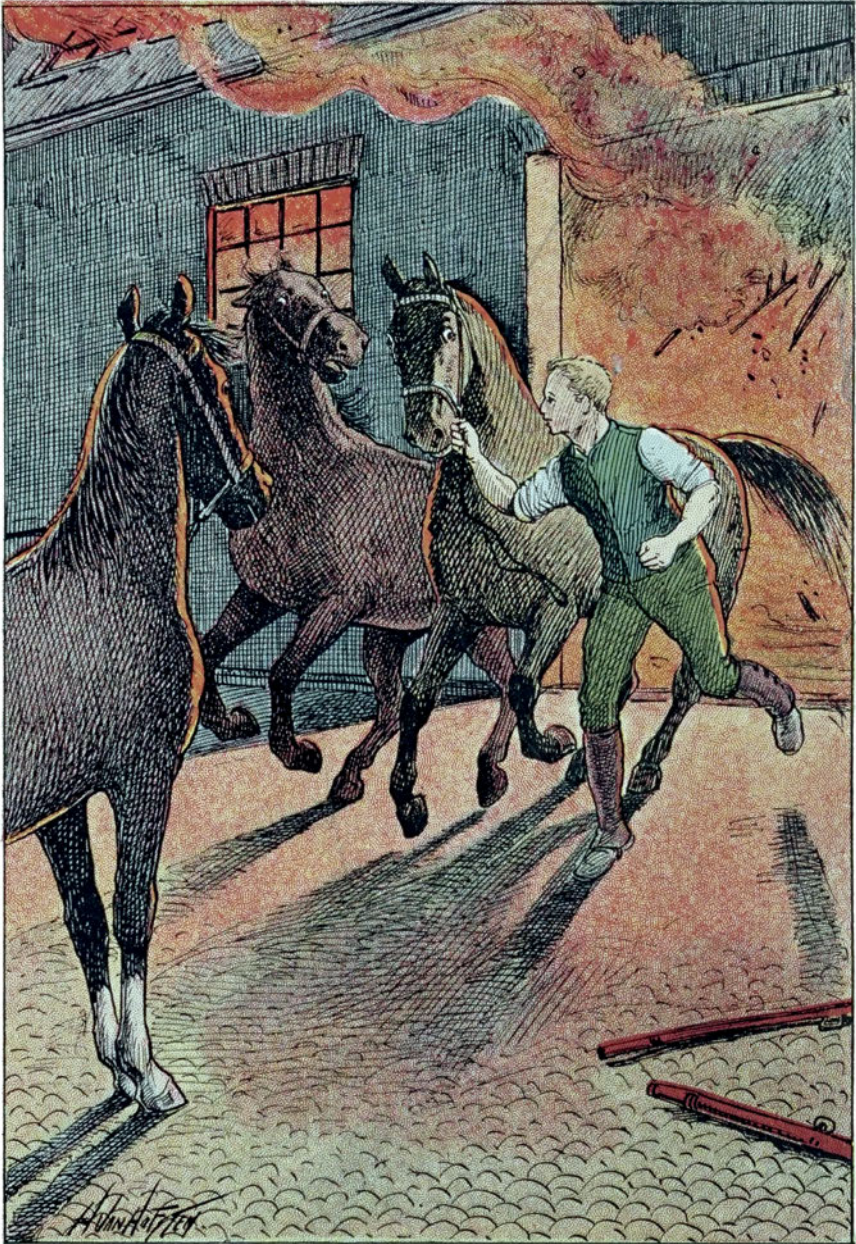
«Ε, αποδώ! Κάποιος να φροντίσει αυτό το άλογο μέχρι να φέρω και το άλλο!»

Ένας κοντόχοντρος άντρας προσφέρθηκε να με κρατήσει και ο Τζέιμς έτρεξε ξανά προς τους στάβλους. Όταν τον είδα να χάνεται έβγαλα ένα διαπεραστικό χλιμίντρισμα, αλλά η Τζίντζερ με διαβεβαίωσε αργότερα πως ήταν ότι καλύτερο μπορούσα να κάνω, γιατί, αν δεν με είχε ακούσει, δεν θα έβρισκε ποτέ το κουράγιο να βγει. Μεγάλη σύγχυση επικρατούσε στην αυλή ανάμεσα στα άλογα που είχαν βγάλει από τα άλλα χωρίσματα και τις άμαξες που είχαν τραβήξει έξω από τα αμαξοστάσια ενώ η φωτιά επεκτεινόταν. Απέναντι, στα παράθυρα, με τα παντζούρια ανοιγμένα διάπλατα, οι άνθρωποι ούρλιαζαν. Είχα καρφώσει τα μάτια μου στην πόρτα του στάβλου, απ' όπου έβγαινε πυκνός καπνός, και μπορούσα να διακρίνω αναλαμπές από κόκκινο φως. Κάποια στιγμή αναγνώρισα μες στην οχλοβοή μια φωνή καθαρή και δυνατή, τη φωνή του αφέντη μου:

«Τζέιμς Χάουαρντ! Τζέιμς Χάουαρντ! Πού είσαι;»

Δεν πήρε απάντηση, ένας φριχτός κρότος ακούστηκε μέσα από τον στάβλο. Την ίδια στιγμή εμφανίστηκε μέσα από τον καπνό ο

Τζέιμς, που τραβούσε την Τζίντζερ πίσω του, κι εγώ άφησα ένα χλιμίντρισμα χαράς. Η φοράδα έβηγε δυνατά και ο Τζέιμς δεν μπορούσε να μιλήσει.

«Γενναίο μου παιδί», είπε ο αφέντης μου ακουμπώντας το χέρι στον ώμο του, «έχεις τραυματιστεί;»

Ο Τζέιμς αρκέστηκε να κουνήσει το κεφάλι, γιατί δεν μπορούσε ακόμα να αρθρώσει ούτε λέξη.

«Α! όσο γι' αυτό...», είπε ο χοντρός που με κρατούσε, «είναι γενναίο αγόρι!»

«Τώρα», είπε ο αφέντης μου, «μόλις ξαναβρείς την ανάσα σου, θα βγούμε αποδώ όσο πιο γρήγορα μπορούμε».

Κατευθυνόμασταν προς την έξοδο όταν, από την πλατεία της Αγοράς, έφτασαν στα αυτιά μας θόρυβοι από καλπασμούς και σύρσιμο τροχών.

«Είναι η άμαξα των πυροσβεστών! Η άμαξα των πυροσβεστών!» ακούστηκαν πολλές φωνές μαζί. «Κάντε πίσω! Ανοίξτε δρόμο!»

Οι ρόδες τους έκαναν το πλακόστρωτο να τρέμει. Δυο άλογα μπήκαν με μεγάλη ταχύτητα στην αυλή, σέρνοντας τη βαριά αντλία που ήταν για τις πυρκαγιές. Οι πυροσβέστες πήδησαν στο έδαφος. Δεν χρειαζόταν να τους δείξεις πού βρισκόταν η πυρκαγιά: η σκεπή καιγόταν. Βγήκαμε όσο πιο γρήγορα μπορούσαμε στην ήσυχη και μεγάλη πλατεία της Αγοράς. Τα αστέρια έλαμπαν και, εκτός από την οχλοβοή που ακουγόταν πίσω μας, όλα ήταν ήρεμα. Ο κύριος Γκόρντον μάς πήγε σ' ένα μεγάλο ξενοδοχείο στην άλλη μεριά της πλατείας και, μόλις έφτασε ένας υπηρέτης, είπε:

«Τζέιμς, σου αφήνω τη φύλαξη των αλόγων, ζήτησε ό,τι νομίζεις αναγκαίο».

Και με αυτά τα λόγια έφυγε. Ποτέ δεν είχα ξαναδεί άνθρωπο να περπατάει τόσο γρήγορα όσο αυτός εκείνη τη νύχτα.

Πριν καλά καλά μπούμε στα χωρίσματά μας, ένας φριχτός θόρυβος έφτασε στα αυτιά μας: ήταν το ουρλιαχτό των δύστυχων των αλόγων που καίγονταν ζωντανά μέσα στους στάβλους. Ήταν τρομερό, η Τζίντζερ κι εγώ συγκινηθήκαμε πολύ, αλλά μας έβαλαν μέσα και μας περιποιήθηκαν καλά. Την άλλη μέρα το πρωί, ο αφέντης ήρθε να μάθει τα νέα μας και να μιλήσει με τον Τζέιμς. Δεν άκουσα τη συζήτησή τους, γιατί ο ιπποκόμος με βούρτσιζε,

αλλά ο Τζέιμς έμοιαζε πανευτυχής και νομίζω ότι ο αφέντης του έλεγε πόσο περήφανος ήταν γι' αυτόν. Η κυρία μας είχε ταραχτεί τόσο με τα γεγονότα της νύχτας, που το ταξίδι αναβλήθηκε για το απόγευμα. Ο Τζέιμς είχε λοιπόν δικό του όλο το πρωινό, έτσι πήγε πρώτα στο πανδοχείο για να πάρει την ιπποσκευή μας και την άμαξα. Εκεί έμαθε περισσότερα για την πυρκαγιά. Όταν επέστρεψε, τον ακούσαμε να μιλά στον ιπποκόμο. Στην αρχή κανείς δεν μπορούσε να καταλάβει πώς άναψε η φωτιά, αλλά στο τέλος ένας άντρας είπε ότι είδε τον Ντικ Τόουλερ να μπαίνει στον στάβλο με μια πίπα στο στόμα, ότι ο Τόουλερ δεν είχε πια την πίπα όταν βγήκε και ότι πήγε να πάρει μια άλλη. Έπειτα ο δεύτερος ιπποκόμος ανέφερε πως είπε του Ντικ να ανεβεί στο πατάρι, αλλά να αφήσει πρώτα την πίπα του. Ο Ντικ αρνήθηκε ότι την είχε πάρει μαζί του, κανείς όμως δεν τον πίστεψε. Μια από τις αρχές του Τζον Μάνλι μού ξαναήρθε στη μνήμη: Να μην μπαίνεις ποτέ με πίπα στον στάβλο. Αυτός ο κανόνας θα έπρεπε να εφαρμόζεται συστηματικά. Ο Τζέιμς διηγήθηκε επίσης ότι η σκεπή και το πάτωμα είχαν καταρρεύσει και μόνο οι μαυρισμένοι τοίχοι έμειναν όρθιοι. Τα δυο κακόμοιρα άλογα που δεν είχαν καταφέρει να τα βγάλουν έξω, σκοτώθηκαν από τα δοκάρια και τα πυρακτωμένα κεραμίδια.

Η ιστορία του Τζον Μάνλι

Το τέλος του ταξιδιού ήταν χωρίς απρόοπτα και φτάσαμε στο σπίτι των φίλων του κυρίου Γκόρντον λίγο μετά τη δύση του ηλίου. Μας οδήγησαν σε έναν στάβλο καθαρό και άνετο. Εκεί βρισκόταν ένας αμαξάς πολύ περιποιητικός, που μας τακτοποίησε άνετα και έδειξε μεγάλη συμπάθεια στον Τζέιμς όταν έμαθε τα γεγονότα της πυρκαγιάς.

«Ένα πράγμα είναι ολοφάνερο, νεαρέ», είπε, «τα άλογά σου ξέρουν ότι μπορούν να σε εμπιστεύονται. Είναι πολύ δύσκολο να βγάλεις τα άλογα από τον στάβλο σε περίπτωση πυρκαγιάς ή πλημμύρας. Δεν ξέρω γιατί, αλλά δεν υπάρχει ούτε ένα στα χίλια που να δέχεται να αφήσει το χωρίσμά του».

Μείναμε εκεί δυο τρεις μέρες κι έπειτα ξαναπήραμε τον δρόμο για το σπίτι. Το ταξίδι της επιστροφής έγινε χωρίς δυσκολίες. Ήμασταν ευτυχισμένα που ξαναβρήκαμε τα χωρίσματά μας και που ξανασυναντήσαμε τον Τζον.

Πριν ο Τζον και ο Τζέιμς μάς αφήσουν μόνα για τη νύχτα, ο Τζέιμς είπε:

«Με τρώει η περιέργεια να μάθω ποιος θα πάρει τη θέση μου».

«Ο μικρός Τζο Γκριν, από το αγρόκτημα», απάντησε ο Τζον.

«Ο μικρός Τζο Γκριν; Μα είναι ακόμα παιδί!»

«Είναι δεκατεσσεράμισι ετών», είπε ο Τζον.

«Είναι τόσο δα ανθρωπάκι!»

«Πράγματι είναι μικρός, αλλά γρήγορος, γεμάτος καλή θέληση και έχει καλή καρδιά. Επιπλέον, θέλει πραγματικά να έρθει να δουλέψει εδώ και ο πατέρας του δίνει τη συγκατάθεσή του. Ο αφέντης θέλει να τον αφήσει να δοκιμάσει την τύχη του. Με

διαβεβαίωσε ότι αν δεν μου κάνει ο μικρός, θα βρει ένα αγόρι πιο μεγάλο. Του απάντησα ότι ήμουν σύμφωνος να τον πάρω για δοκιμή. Για έξι βδομάδες».

«Έξι βδομάδες! Μα του χρειάζονται έξι μήνες για να γίνει κάπως χρήσιμος. Θα σου πέσει πολλή δουλειά, Τζον».

«Και τι πειράζει;» είπε ο Τζον γελώντας. «Η δουλειά κι εγώ είμαστε πολύ καλοί φίλοι, δεν μ' έχει κάνει ακόμα να φοβηθώ».

«Είσαι άνθρωπος γενναιόδωρος», είπε ο Τζέιμς, «ελπίζω κάποια μέρα να σου μοιάσω».

«Δεν μιλάω συχνά για μένα», είπε ο Τζον, «αλλά μια και μας αφήνεις για να γίνεις ανεξάρτητος, θα σου εξηγήσω την άποψή μου. Είχα ακριβώς την ίδια ηλικία με τον Τζο Γκριν όταν, μέσα σε δέκα μέρες, έχασα τον πατέρα μου και τη μάνα μου από ελονοσία και έμεινα μόνος στον κόσμο με την ανάπηρη αδελφή μου, τη Νέλι. Δεν είχαμε κανέναν συγγενή για να ζητήσουμε βοήθεια. Ήμουν το παιδί του αγροκτήματος και δεν έβγαζα αρκετά για να ζήσουμε και οι δυο. Χωρίς την καλοσύνη της κυρίας μας, η Νέλι θα αναγκαζόταν να δουλέψει στο υφαντουργείο. Η Νέλι λέει πάντα ότι ήταν ο φύλακας άγγελός της, κι έχει δίκιο. Η κυρία μας της νοίκιασε δωμάτιο σε μια γριά χήρα, την κυρία Μάλετ, και μόλις ήταν σε θέση να δουλέψει, της έδωσε να ράβει και να πλέκει. Όταν η Νέλι ήταν άρρωστη, η κυρία μας της έστελνε φαγητό κι ένα σωρό γλυκά. Φερόταν στην αδελφή μου σαν να ήταν μάνα της. Έπειτα ο αφέντης με πήρε στον στάβλο, κάτω από την εποπτεία του γερο-Νόρμαν, του αμαξά που δούλευε εδώ εκείνη την εποχή. Έτρωγα στο σπίτι, κοιμόμουνα στο πατάρι, είχα μια φορεσιά και τρία σελίνια τη βδομάδα για να βοηθάω τη Νέλι. Ο Νόρμαν θα μπορούσε να μου γυρίσει την πλάτη και να πει ότι στην ηλικία του δεν του χρειαζόταν ένα παιδί που μόλις είχε φύγει από την ποδιά της μάνας του. Αντίθετα, μου συμπεριφέρθηκε σαν πατέρα και δεν λυπήθηκε για τον κόπο του. Όταν ο γέροντας πέθανε λίγα χρόνια αργότερα, πήρα τη θέση του. Τώρα, βρέξει χιονίσει, έχω έναν καλό μισθό και μπορώ να ξεκουράζομαι πού και πού, και η Νέλι είναι πάρα πολύ χαρούμενη. Έτσι, όπως καταλαβαίνεις, Τζέιμς, δεν είμαι άνθρωπος που μουτρώνει με τον

ερχομό ενός μικρού αγοριού, ούτε θα εναντιωθώ σ' έναν αφέντη τόσο καλό και γενναιόδωρο. Θα μου λείψεις πολύ, Τζέιμς, αλλά θα τα βγάλουμε πέρα. Δεν πρέπει ποτέ να αρνείσαι να κάνεις μια καλή πράξη όταν παρουσιάζεται στον δρόμο σου και είμαι ευτυχής που μπορώ να την κάνω».

«Τότε, λοιπόν», είπε ο Τζέιμς, «δεν εγκρίνεις το ρητό “Ο καθένας για τον εαυτό του και ο Θεός για όλους”;»

«Ασφαλώς όχι», απάντησε ο Τζον. «Πού θα ήμασταν τώρα η Νέλι κι εγώ αν ο αφέντης, η κυρία και ο γερο-Νόρμαν ενδιαφέρονταν μόνο για τον εαυτό τους; Η Νέλι θα ήταν στη φάμπρικα κι εγώ θα έβγαζα γογγύλια. Τι θα συνέβαινε στη Μαύρη Καλλονή και στην Τζίντζερ αν τις προάλλες δεν είχες σκεφτεί παρά μόνο τον εαυτό σου; Θα είχαν καεί ζωντανά. Όχι, Τζέιμς, όχι. Αυτό το ρητό είναι εγωιστικό και βάρβαρο κι ας το επικαλείται όποιος θέλει. Όποιος νομίζει ότι πρέπει να ασχολείται μόνο με τον εαυτό του χρειάζεται, αν και είναι θλιβερό να το λέω, πνίξιμο σαν κουτάβι ή γατάκι πριν καν ανοίξει τα μάτια του. Αυτή είναι η γνώμη μου», κατέληξε ο Τζον κουνώντας αποφασιστικά το κεφάλι.

Ο Τζέιμς άρχισε να γελά, αλλά η φωνή του ήταν βραχνή όταν είπε:

«Ήσουν ο καλύτερος φίλος μου, εκτός από τη μητέρα μου, κι ελπίζω ότι δεν θα με ξεχάσεις».

«Όχι, παιδί μου, όχι», είπε ο Τζον, «και ελπίζω ότι, αν μια μέρα με χρειαστείς, δεν θα με ξεχάσεις ούτε κι εσύ».

Την άλλη μέρα ο Τζο ήρθε στο στάβλο για να αρχίσει να μαθαίνει τη δουλειά του πριν από την αναχώρηση του Τζέιμς. Έπρεπε να σκουπίσει το πάτωμα και να φέρει το άχυρο και τον σανό. Άρχισε να γυαλίζει τα εξαρτήματα της ιπποσκευής και βοήθησε στο καθάρισμα της άμαξας. Καθώς ήταν πολύ κοντός για να μπορεί να ξυστρίσει την Τζίντζερ κι εμένα, ο Τζέιμς τού ανέθεσε τον Πηδηχτούλη, με τον οποίο θα έπρεπε να ασχολείται αποκλειστικά, ακολουθώντας τις εντολές του Τζον. Ο Τζο αποδείχτηκε ευγενικός και δραστήριος, ερχόταν πάντα να δουλέψει σφυρίζοντας.

Ο Πηδηχτούλης θύμωσε στην αρχή που τον κακομεταχειριζόταν, όπως έλεγε, ένα αγόρι που δεν ήξερε τίποτε, αλλά προς

το τέλος της δεύτερης βδομάδας μου ομολόγησε στα κρυφά ότι, κατά τη γνώμη του, το αγόρι έμπαινε σε σωστό δρόμο.

Έφτασε τελικά η μέρα που ο Τζέιμς θα έπρεπε να μας αφήσει. Αυτός, που συνήθως ήταν τόσο χαρούμενος, εκείνο το πρωινό είχε ύφος πολύ δυστυχισμένο.

«Καταλαβαίνεις», είπε στον Τζον, «αφήνω πίσω μου πολλούς αγαπημένους ανθρώπους: τη μητέρα μου και την Μπέτσι, εσένα, έπειτα τα άλογα και τον γερο-Πηδηχτούλη μου. Εκεί κάτω δεν θα γνωρίζω κανέναν. Αν η θέση δεν ήταν λίγο καλύτερη για να μπορώ να βοηθάω περισσότερο τη μητέρα μου, δεν θα είχα ποτέ αποφασίσει να φύγω. Είναι πράγματι μεγάλη η στενοχώρια μου, Τζον».

«Και βέβαια, αγόρι μου, είναι πολύ σκληρό. Δεν θα σ' αγαπούσα τόσο αν δεν ένιωθες ένα τσίμπημα στην καρδιά την πρώτη φορά που φεύγεις από το σπίτι σου. Κουράγιο! Θα κάνεις φίλους εκεί πέρα! Κι αν όλα πάνε καλά, όπως πιστεύω, τι τύχη για τη μητέρα σου και πόσο περήφανη θα νιώθει που βρήκες μια καλή θέση!»

Ο Τζον κατάφερε έτσι να του αναπτρώσει λίγο το ηθικό αλλά όλοι μας λυπόμασταν που τον χάναμε. Ο Πηδηχτούλης αναστέναζε για πολύ καιρό μετά την αναχώρηση του Τζέιμς, έχασε ακόμη και την όρεξή του. Ο Τζον τον έβγαλε πολλές φορές δεμένο στην άκρη ενός μεγάλου σχοινιού που ήταν για εξάσκηση όταν με οδηγούσε για γύμνασμα. Έτσι, τροχάζοντας και καλπάζοντας δίπλα μου, αυτή η μικρή ύπαρξη ξαναβρήκε όλη της τη ζωντάνια και σε λίγο ήταν τελείως καλά. Ο πατέρας του Τζο ερχόταν συχνά να βοηθήσει γιατί γνώριζε τη δουλειά. Και όπως ο Τζο έκανε μεγάλη προσπάθεια για να μάθει, ο Τζον ένιωθε πολύ αισιόδοξος γι' αυτόν.

Σε αναζήτηση γιατρού

Μια νύχτα, λίγες μέρες μετά την αναχώρηση του Τζέιμς, είχα τελειώσει το βραδινό φαγητό μου και αποκοιμήθηκα βαθιά πάνω στο αχυρένιο μου στρώμα, όταν ξαφνικά ξύπνησα από το καμπανάκι του στάβλου που χτυπούσε επίμονα. Άκουσα την πόρτα του σπιτιού του Τζον να ανοίγει, έπειτα τον ήχο από τα βήματά του που κατευθύνονταν βιαστικά προς το αρχοντικό. Επέστρεψε σε ελάχιστο χρόνο, έβγαλε τον σύρτη από την πόρτα του χωρίσματός μου και μπαίνοντας μου φώναξε:

«Εμπρός! Ξύπνα, Καλλονή, τώρα θα δείξεις τι μπορείς να κάνεις!»

Προτού καλά καλά καταλάβω τι συνέβαινε, είχε στερεώσει τη σέλα στην πλάτη μου και το χαλινάρι γύρω από το κεφάλι μου. Έτρεξε να πάρει το πανωφόρι του και με οδήγησε βιαστικά μπροστά στην πόρτα του αρχοντικού. Ο αφέντης μάς περίμενε μ' ένα φανάρι στο χέρι.

«Τώρα, Τζον», είπε, «κάντε γρήγορα. Η ζωή της κυρίας σας βρίσκεται σε κίνδυνο, δεν πρέπει να χάνουμε ούτε στιγμή. Δώσε αυτό το γράμμα στον γιατρό Γουάιτ, βάλε το άλογο να ξεκουραστεί και γύρισε όσο πιο γρήγορα μπορείς!»

«Μάλιστα, κύριε», είπε ο Τζον.

Μέσα σ' ένα δευτερόλεπτο ήταν πάνω στην πλάτη μου. Ο κηπουρός, που ζούσε στο σπιτάκι, είχε ακούσει το καμπανάκι να χτυπά και κρατούσε την πόρτα ανοιχτή. Διασχίσαμε το κτήμα και το χωριό και κατεβήκαμε τον λόφο ως τα διόδια. Ο Τζον φώναξε δυνατά κι άρχισε να χτυπά την πόρτα, ο φύλακας βγήκε κι έτρεξε ν' ανοίξει το φράγμα.

«Κρατήστε το ανοιχτό για τον γιατρό», είπε ο Τζον, «να τα χρήματα!»

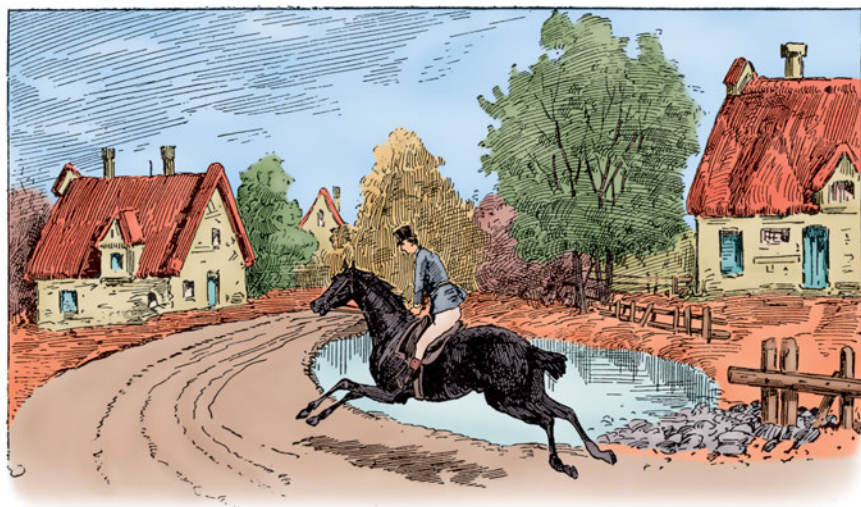
Είχαμε κιόλας φύγει. Μπροστά μας, κατά μήκος του ποταμού, απλωνόταν μια μακριά λωρίδα ολόισιου δρόμου. Ο Τζον μού είπε τότε:

«Τώρα, Καλλονή, είναι η σειρά σου!»

Έβαλα όλα μου τα δυνατά. Μαστίγια και σπιρούνια ήταν άχρηστα: για δύο μίλια, κάλπαζα όσο γρήγορα μου επέτρεπαν οι οπλές μου. Είμαι σίγουρος ότι ακόμη και ο παππούς μου, που κέρδισε την κούρσα του Νιουμάρκετ, δεν θα είχε τρέξει πιο γρήγορα. Όταν φτάσαμε στη γέφυρα, ο Τζον με σταμάτησε λίγο και μου χάιδεψε τον λαιμό.

«Μπράβο, Καλλονή, είσαι γενναίο ζώο», είπε.

Ήταν έτοιμος να συγκρατήσει την ορμή μου, αλλά το πάθος μου ήταν τόσο ζωηρό που ξανάφυγα με την ίδια γρηγοράδα όπως και πριν. Ο αέρας ήταν παγωμένος, το φεγγάρι έλαμπε – αυτός ο περίπατος μου άρεσε. Διασχίσαμε ένα χωριό κι ένα σκοτεινό δάσος. Περάσαμε έναν λόφο κι έπειτα από μια κούρσα οχτώ μιλίων, μπήκαμε στην πόλη και φτάσαμε στην αγορά. Τίποτε δεν τάραζε τη σιωπή, εκτός από το σφυροκόπημα που έκαναν οι οπλές μου στο πλακόστρωτο. Όλοι κοιμούνταν. Το ρολόι της εκκλησίας χτυπούσε τρεις όταν σταθήκαμε στην πόρτα του γιατρού Γουάιτ. Ο

Τζον χτύπησε δυο φορές το κουδούνι και μετά χτύπησε την πόρτα σαν τρελός. Ένα παράθυρο άνοιξε ξαφνικά κι ο γιατρός, μ' ένα σκουφί στο κεφάλι, έκανε την εμφάνισή του:

«Τι θέλετε;»

«Η κυρία Γκόρντον είναι πολύ άρρωστη, κύριε, και ο αφέντης μου σας ζητά να έρθετε αμέσως. Νομίζει ότι θα πεθάνει αν δεν έρθετε. Ορίστε και το γράμμα».

«Περιμένετε», είπε ο γιατρός, «κατεβαίνω».

Έκλεισε το παράθυρο και ξαναφάνηκε σε λίγο στην πόρτα.

«Δυστυχώς», είπε, «το άλογό μου ήταν όλη μέρα στον δρόμο και είναι πολύ κουρασμένο. Και ο γιος μου, που τον κάλεσαν πριν από λίγο, έχει πάρει το άλλο. Τι θα κάνουμε; Μπορώ να χρησιμοποιήσω το άλογό σας;»

«Κάλπαζε σχεδόν όλο τον δρόμο για να έρθει εδώ, κύριε, και έλπιζα να το αφήσω λίγο να ξεκουραστεί. Αλλά αν δεν υπάρχει άλλη λύση, φαντάζομαι ότι ο αφέντης μου δεν θα πει τίποτε».

«Πολύ καλά», είπε ο γιατρός, «θα είμαι έτοιμος σ' ένα λεπτό».

Ο Τζον με πλησίασε και μου χάιδεψε τον λαιμό. Ζεσταινόμουν πολύ. Ο γιατρός βγήκε κρατώντας ένα μαστίγιο.

«Δεν θα το χρειαστείτε», κύριε, είπε ο Τζον. «Η Μαύρη Καλλονή θα καλπάζει όσο είναι ανάγκη! Αλλά προσέξτε το, κύριε, δεν θα ήθελα να του συμβεί τίποτα!»

«Όχι, Τζον», είπε ο γιατρός, «ας ελπίσουμε ότι δεν θα συμβεί τίποτα».

Ένα λεπτό αργότερα ο Τζον ήταν κιόλας πολύ πίσω μας. Δεν χρειάζεται να σας διηγηθώ την επιστροφή μας, εκτός από το ότι ο γιατρός ήταν πιο βαρύς από τον Τζον και όχι τόσο καλός καβαλάρης. Παρ' όλα αυτά έβαλα τα δυνατά μου. Ο φύλακας στα διόδια κρατούσε το φράγμα ανοιχτό. Όταν φτάσαμε στον λόφο, ο γιατρός με συγκράτησε.

«Τώρα, γενναίε μου φίλε, πάρε μια ανάσα», μου είπε.

Αισθάνθηκα ευγνωμοσύνη που μου το πρότεινε, γιατί δεν άντεχα άλλο. Αυτή η στιγμή ανάπαυλας με βοήθησε να συνεχίσω τον δρόμο μου και σε λίγο φτάσαμε στο κτήμα. Ο Τζο βρισκόταν στην πύλη και ο αφέντης μου στην πόρτα του αρχοντικού, γιατί μας

είχε ακούσει που φτάναμε. Δεν είπε ούτε λέξη. Ο γιατρός τον ακολούθησε στο εσωτερικό του σπιτιού, ενώ ο Τζο με οδήγησε στον στάβλο. Ήμουν ευχαριστημένος που επέστρεψα – τα πόδια μου έτρεμαν και δεν είχα πια δύναμη παρά μόνο για να σταθώ όρθιος και να ανασάνω. Το σώμα μου ήταν καταϊδρωμένο και άχνιζε σαν χύτρα στη φωτιά, όπως έλεγε ο Τζο. Ήταν ακόμα νέος και δεν είχε μεγάλη πείρα. Ο πατέρας του, που θα μπορούσε να τον βοηθήσει, είχε σταλεί στο γειτονικό χωριό. Είμαι όμως βέβαιος πως έκανε ό,τι καλύτερο μπορούσε. Μου έτριψε καλά τα πόδια και το στήθος αλλά, νομίζοντας ότι ζεσταινόμουν ήδη πάρα πολύ και ότι αυτό δεν θα μου άρεσε, ξέχασε να με σκεπάσει με μια χοντρή ζεστή κουβέρτα. Στη συνέχεια μου έδωσε να πιω έναν κουβά γεμάτο νερό: το νερό ήταν παγωμένο και μου φάνηκε υπέροχο, έτσι άδειασα όλο τον κουβά. Έπειτα μου έφερε σανό και

βρόμη. Τέλος, πιστεύοντας ότι με τακτοποίησε καλά, έφυγε. Σύμφωνα άρχισα να έχω ρίγη και να τρέμω, ένιωσα να με πλημμυρίζει θανάσιμο κρύο. Τα πόδια μου άρχισαν να πονάνε, το ίδιο τα νεφρά και το στήθος μου. Πόσο μου έλειπε η χοντρή μου κουβέρτα, καθώς στεκόμουν εκεί τρέμοντας ολόκληρος. Ήλπιζα να δω τον Τζον να φτάνει, αλλά εκείνος είχε να καλύψει οχτώ μίλια με τα πόδια. Ξάπλωσα στο άχυρο και προσπάθησα να αποκοιμηθώ. Μόνο πολύ πιο αργά μέσα στη νύχτα άκουσα την πόρτα να ανοίγει. Άφησα έναν βαθύ, πονεμένο αναστεναγμό. Σ' ένα δευτερόλεπτο ο Τζον είχε γονατίσει πλάι μου. Δεν μπορούσα να του πω πώς αισθανόμουν, αλλά έδειξε να καταλαβαίνει αμέσως. Με σκέπασε με δυο τρεις κουβέρτες κι έπειτα έτρεξε να φέρει ζεστό νερό, με το οποίο ετοίμασε λίγο κριθάλευρο και μου έδωσε να το πιω. Ύστερα αποκοιμήθηκα. Ο Τζον φαινόταν πολύ θυμωμένος. Δεν σταμάτησε να επαναλαμβάνει:

«Ηλίθιο παιδί! Ηλίθιο παιδί! Ούτε καν μια κουβέρτα! Κι είμαι βέβαιος ότι το νερό ήταν κρύο. Αυτά τα παιδιά δεν αξίζουν τίποτα».

Ήμουν πολύ άρρωστος. Μια δυνατή φλεγμονή είχε προσβάλει τα πνευμόνια μου και δεν μπορούσα να ανασάνω χωρίς να πονάω. Ο Τζον με φρόντιζε μέρα νύχτα. Σηκωνόταν δυο τρεις φορές τη νύχτα για να έρθει να με δει. Ο αφέντης μου με επισκεπτόταν κι αυτός συχνά.

«Φτωχή μου Καλλονή», είπε μια μέρα, «καλό μου άλογο, έσωσες τη ζωή της κυρίας σου. Ναι, της έσωσες τη ζωή, Καλλονή!»

Ένιωσα πολύ ευτυχισμένος όταν έμαθα αυτό το νέο. Θυμήθηκα τότε μερικές κουβέντες του γιατρού: είχε δηλώσει κατηγορηματικά ότι αν είχαμε αργήσει λίγο, θα ήταν πολύ αργά. Ο Τζον διηγήθηκε στον αφέντη μου ότι δεν είχε ξαναδεί ποτέ του άλογο να καλπάζει έτσι, σαν να ήξερε ότι από αυτό εξαρτιόταν μια ζωή. Ασφαλώς και το ήξερα, και ίσως ο Τζον να το είχε καταλάβει.

Ήταν ζήτημα άγνοιας

Δεν ξέρω πόσον καιρό κράτησε η αρρώστια μου. Ο κύριος Μποντ, ο κτηνίατρος, ερχόταν και μ' έβλεπε κάθε μέρα. Έπρεπε να μου κάνει αφαίμαξη. Ο Τζον έμεινε κοντά του για να κρατά τον κουβά. Μετά, ένιωθα μεγάλη αδυναμία και αισθανόμουν ότι θα πέθαινα. Νομίζω ότι δεν ήμουν ο μόνος που το σκεφτόταν.

Η Τζίντζερ και ο Πηδηχτούλης είχαν μεταφερθεί στον άλλο στάβλο για να είμαι ήρεμος, γιατί ο πυρετός με είχε κάνει πολύ ευαίσθητο. Και το παραμικρότερο τριξίμο μου φαινόταν εκκωφαντικό. Άκουγα κάθε διαδρομή που γινόταν ανάμεσα στο σπίτι και στον στάβλο, και ήξερα όλα όσα συνέβαιναν. Μια νύχτα, ο Τζον πρέπει να μου έδωσε ένα φάρμακο. Ο Τόμας Γκριν ήρθε να τον βοηθήσει. Αφού με έβαλαν να καθίσω άνετα, ο Τζον δήλωσε ότι θα έμενε κοντά μου μισή ώρα για να βεβαιωθεί ότι αντιδρούσα καλά στο φάρμακο. Ο Τόμας πρότεινε να του κρατήσει συντροφιά και πήγαν να καθίσουν σε έναν πάγκο που είχαν τοποθετήσει στο χώρισμα του Πηδηχτούλη. Ακούμπησαν τα φανάρια μπροστά στα πόδια τους, έτσι ώστε να μη με ενοχλεί το φως. Οι δυο άντρες έμειναν σιωπηλοί κάμποση ώρα κι έπειτα ο Τόμας Γκριν είπε με χαμηλή φωνή:

«Τζον, δεν μπορείς να πεις μια καλή κουβέντα στον Τζο; Το παιδί έχει γίνει λιώμα. Δεν αγγίζει πια το φαγητό του κι έχει χάσει το χαμόγελό του. Συνέχεια λέει πως ξέρει ότι όλο το φταίξιμο είναι δικό του, ακόμη και αν πίστευε ότι είχε κάνει το καλύτερο. Σκέφτεται ότι αν πεθάνει η Καλλονή, κανείς πια

δεν θα του ξαναμιλήσει. Στενοχωριέμαι να τον ακούω να μιλάει έτσι. Πες του κάτι, δεν είναι κακό παιδί».

Υστερα από μια σύντομη σιωπή, ο Τζον είπε αργά:

«Μην είσαι τόσο αυστηρός μαζί μου, Τομ. Ξέρω πολύ καλά ότι ήθελε να κάνει το σωστό, και ποτέ δεν είπα το αντίθετο, αλλά, βλέπεις, υποφέρω. Αυτό το άλογο είναι το καμάρι της ψυχής μου, άσε για τους αφέντες μου, που είναι το πιο αγαπημένο τους. Μου είναι ανυπόφορο να σκέφτομαι ότι μπορεί να πάει έτσι χαμένο. Αλλά αν νομίζεις ότι είμαι πολύ σκληρός με το αγόρι, θα προσπαθήσω να του πω κάτι αύριο. Δηλαδή, αν η Καλλονή είναι καλύτερα».

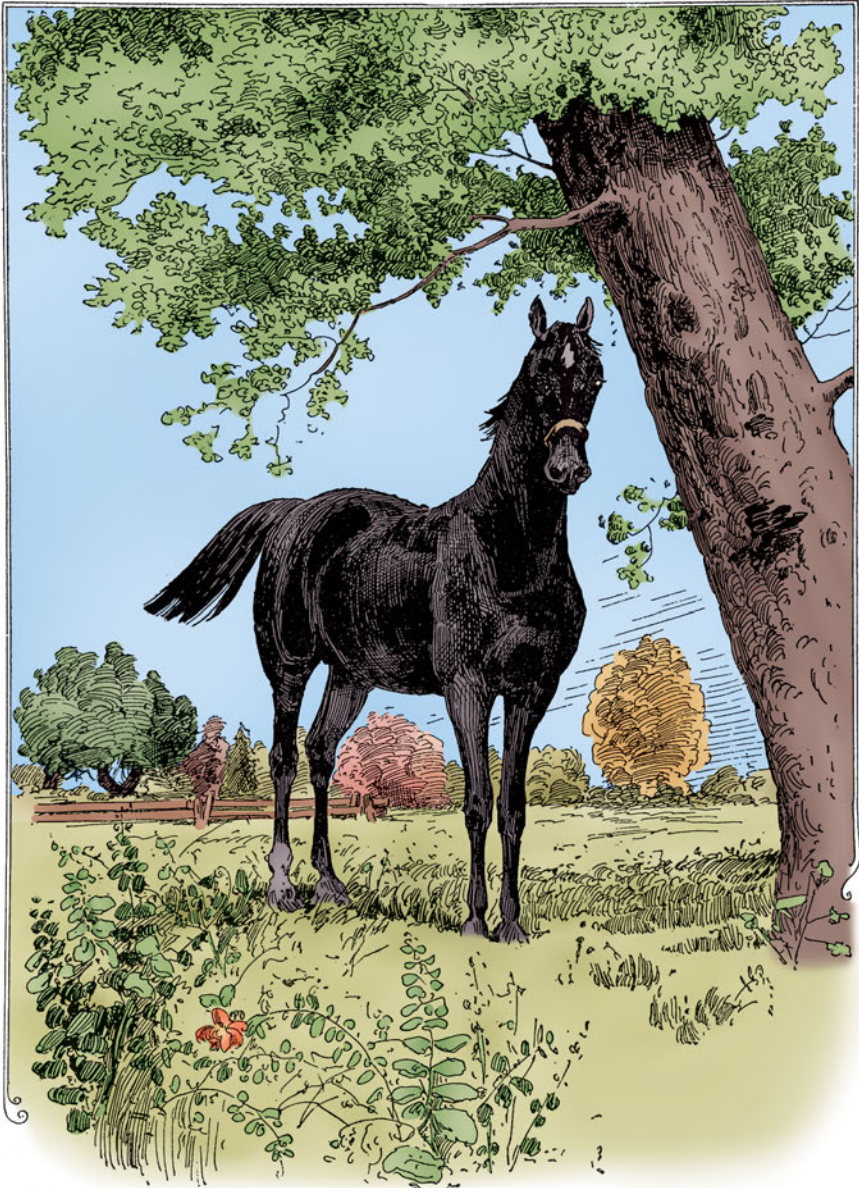
«Ευχαριστώ, Τζον, ήμουν βέβαιος ότι δεν ήσουν κακός από πρόθεση και με ανακουφίζει που καταλαβαίνεις ότι το 'κανε μόνο από άγνοια».

Η φωνή του Τζον με έκανε σχεδόν να αναπηδήσω όταν απάντησε:

«Μόνο από άγνοια! Πώς μπορείς να λες ότι ήταν μόνο από άγνοια; Δεν ξέρεις λοιπόν ότι αυτό είναι το χειρότερο πράγμα μετά την κακία; Και μόνο ο Θεός ξέρει ποιο από τα δυο προκαλεί τη μεγαλύτερη ζημιά. Οι άνθρωποι νομίζουν ότι φτάνει να πουν: “Δεν ήξερα, δεν ήθελα να κάνω κακό!” Είμαι βέβαιος ότι η Μάρθα Μάλγουος δεν ήθελε να σκοτώσει το μωρό της, όταν το πότισε με το σιρόπι για τον βήχα, αλλά το μωρό πέθανε κι εκείνη δικάστηκε για φόνο».

«Καλά να πάθει», είπε ο Τομ. «Μια γυναίκα δεν πρέπει ποτέ ν' αρχίζει τη θεραπεία ενός μωρού χωρίς να γνωρίζει τι του κάνει καλό και τι κακό».

«Ο Μπιλ Στάρκι», συνέχισε ο Τζον, «σίγουρα δεν ήθελε να προκαλέσει νευρικό κλονισμό στον αδελφό του όταν ντύθηκε φάντασμα για να τον τρομάξει κι έτρεχε από πίσω του μέσα στη νύχτα. Όμως το 'κανε, και κείνο το έξυπνο μικρό αγόρι, που ήταν το καμάρι της μάνας του, χάζεψε και θα μείνει έτσι ακόμη κι όταν φτάσει τα ογδόντα. Κι εσύ ο ίδιος, πριν από δυο βδομάδες, δεν πλήρωσες την άγνοια των κοριτσιών, που άφησαν ανοιχτή την πόρτα του θερμοκηπίου σου μ' αυτόν τον παγωμένο αέρα που

φύσαγε απ' τα ανατολικά; Δεν καταστράφηκαν τα περισσότερα φυτά σου;»

«Τα περισσότερα;» είπε ο Τομ. «Δεν έχει μείνει ούτε βλασταράκι που να μην κάηκε. Θα πρέπει να ξαναρχίσω απ' το μηδέν.

Το χειρότερο είναι που δεν ξέρω πού θα βρω καινούρια. Τρελάθηκα όταν μπήκα και είδα τι μου κάνανε».

«Πάντως είμαι σίγουρος ότι τα κορίτσια δεν το έκαναν επίτηδες, ήταν μόνο από άγνοια».

Δεν άκουσα ούτε λέξη παραπάνω, γιατί το φάρμακο άρχισε να επιδρά και αποκοιμήθηκα. Την άλλη μέρα το πρωί ένιωθα πολύ καλύτερα. Από τότε ξανασκέφτηκα πολλές φορές τα λόγια του Τζον, κυρίως όταν άρχισα να γνωρίζω κάπως καλύτερα τον κόσμο.

Ο Τζο Γκριν

Ο Τζο Γκριν μάθαινε γρήγορα και ήταν τόσο επιμελής και προσεκτικός που ο Τζον άρχισε να του έχει εμπιστοσύνη σε πολλά πράγματα. Όμως, όπως έχω κιόλας πει, ήταν κοντούλης για την ηλικία του και πολύ σπάνια του έδιναν την άδεια να μας βγάλει έξω, την Τζίντζερ κι εμένα.

Ένα πρωί που ο Τζον είχε ζέψει τον Δικαίο στην άμαξα για τις αποσκευές, ο αφέντης ζήτησε να του μεταφέρουμε αμέσως ένα μήνυμα σε κάποιον ευπατρίδη φίλο του, που κατοικούσε περίπου τρία μίλια μακριά. Διέταξε τον Τζο να με σελώσει και να πάει να μεταφέρει το μήνυμα. Τον συμβούλεψε όμως να ιππεύσει με σύνεση.

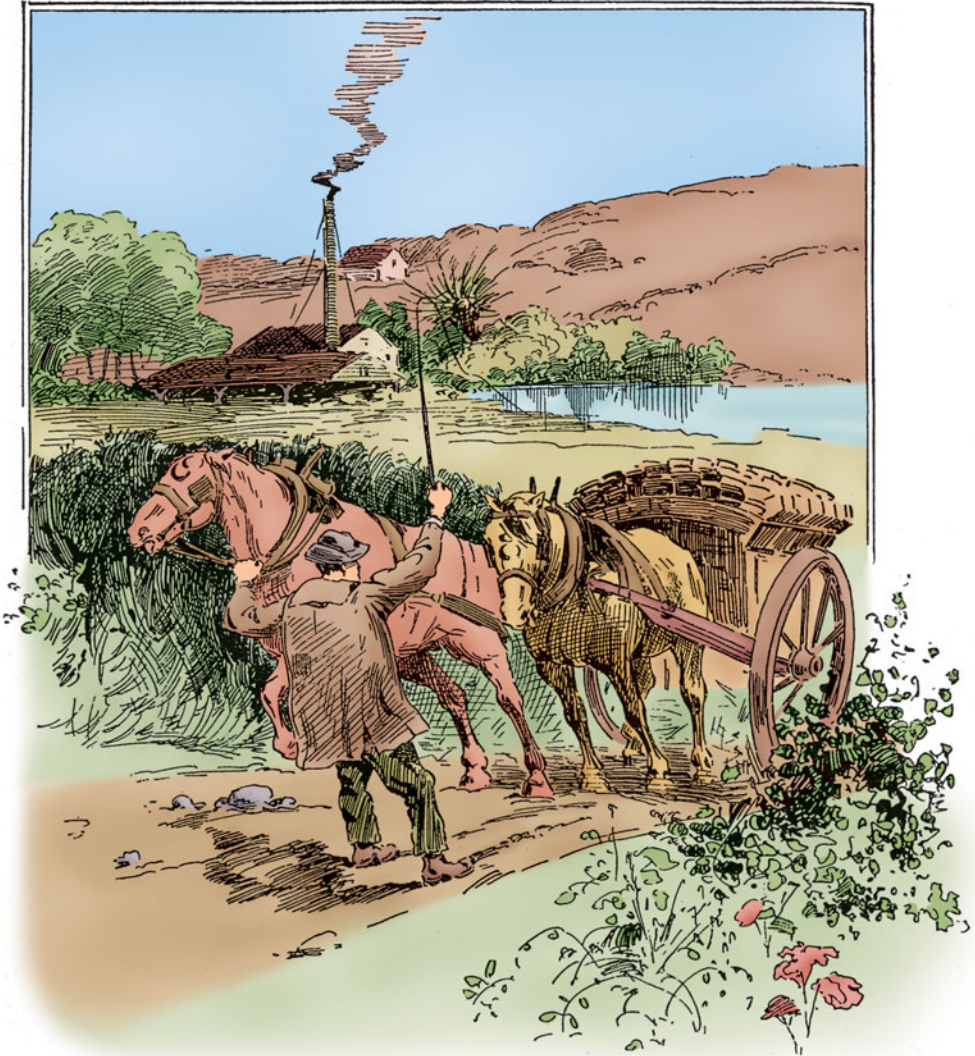
Αφού δώσαμε το μήνυμα, επιστρέψαμε με την ησυχία μας και, συνεχίζοντας τον δρόμο μας, φτάσαμε στο πλινθοποιείο που θέλαμε. Είδαμε τότε ένα κάρο βαριά φορτωμένο με τούβλα, που οι ρόδες του είχαν χωθεί βαθιά μέσα στη λάσπη, στο αυλάκι που είχαν ανοίξει οι τροχοί. Ο καροτσέρης ούρλιαζε και μαστίγωνε αλύπητα τα άλογα. Το θέαμα δεν ήταν καθόλου ευχάριστο. Τα δυο ζώα μοχλούσαν, προσπαθούσαν με όλες τους τις δυνάμεις να βγάλουν το κάρο από το χαντάκι, αλλά δεν κατάφεραν ούτε να το κουνήσουν. Ο ιδρώτας κυλούσε στα πόδια και στο στέρνο τους, ξεφυσούσαν και οι μύες τους ήταν τεντωμένοι σαν τόξα. Παρ' όλ' αυτά ο άντρας, τραβώντας άγρια τον τράχηλο του μπροστινού αλόγου, τα έβριζε και τα μαστίγωνε με μεγάλη βαρβαρότητα.

«Μια στιγμή», φώναξε ο Τζο. «Σταμάτα να μαστιγώνεις τα άλογα με τέτοιο τρόπο. Δεν βλέπεις ότι οι ρόδες είναι βυθισμένες στη λάσπη και δεν μπορεί να κουνηθεί το αμάξι;»

Ο άντρας τον αγνόησε και συνέχισε να χτυπά με το μαστίγιο.
«Σταμάτα! Σταμάτα! Σε παρακαλώ!» είπε ο Τζο. «Θα σε βοηθήσω να ελαφρύνεις το κάρο, είναι αδύνατο να κουνηθεί αυτή τη στιγμή».

«Κοίτα τη δουλειά σου, ξιπασμένο σκουλήκι, και άσε με να κάνω τη δική μου».

Ο άνθρωπος ήταν μεθυσμένος και κακοδιάθετος και δεν στάματησε να χτυπάει με το μαστίγιό του. Ο Τζο με έβαλε να κάνω

μεταβολή και, λίγες στιγμές αργότερα, καλπάζαμε προς το σπίτι του αρχιτεχνίτη πλινθοποιού. Δεν είμαι βέβαιος ότι ο Τζον θα ενέκρινε τη συμπεριφορά μας, αλλά ο Τζο κι εγώ είχαμε την ίδια ψυχική διάθεση και η οργή μάς έκανε ασυγκράτητους. Το σπίτι βρισκόταν στην άκρη του δρόμου. Ο Τζο χτύπησε την πόρτα και φώναξε:

«Ε, ε! Ο κύριος Κλέι είναι εδώ;»

Η πόρτα άνοιξε και εμφανίστηκε ο κύριος Κλέι.

«Καλημέρα, νεαρέ! Φαίνεσαι πολύ βιαστικός. Ο αφέντης σου σε στέλνει πρωί πρωί;»

«Όχι, κύριε, αλλά υπάρχει ένας άντρας στην αυλή του πλινθοποιείου που μαστιγώνει αλύπητα δυο άλογα. Του ζήτησα να σταματήσει, αλλά δεν το 'κανε. Του είπα να τον βοηθήσω να ελαφρώσει το αμάξι, αλλά δεν ήθελε. Έτσι ήρθα να σας το πω. Σας παρακαλώ, κύριε, πρέπει να 'ρθετε».

Η φωνή του Τζο έτρεμε από τη συγκίνηση.

«Ευχαριστώ, παλικάρι μου», είπε ο άντρας τρέχοντας να πάρει το καπέλο του.

Σταμάτησε για να ρωτήσει:

«Είσαι έτοιμος να έρθεις ως μάρτυρας αν τον πάω στον δικαστή;»

«Μετά χαράς», απάντησε ο Τζο.

Όταν χάθηκε ο άντρας, γυρίσαμε στο σπίτι.

«Λοιπόν, τι σου συμβαίνει, Τζο; Φαίνεσαι θυμωμένος», είπε ο Τζον στο αγόρι καθώς κατέβαινε από την πλάτη μου.

«Αυτό είμαι, πολύ θυμωμένος», απάντησε το αγόρι.

Και με απότομη φωνή διηγήθηκε αυτό που είχε συμβεί. Ο Τζο ήταν συνήθως πολύ ήρεμος και προκαλούσε κατάπληξη να τον βλέπεις τόσο ξαναμμένο.

«Μπράβο, Τζο, έκανες πολύ καλά, αγόρι μου. Είτε τον πάει στον δικαστή είτε όχι. Υπάρχουν πολλοί άνθρωποι που θα είχαν συνεχίσει τον δρόμο τους, λέγοντας πως δεν είναι δική τους υπόθεση. Εγώ, όμως, το λέω καθαρά, είναι υπόθεση όλων μας ν' αντιμετωπίσουμε τη σκληρότητα και την καταπίεση. Έκανες πολύ καλά, αγόρι μου».

Ο Τζο τελικά ξαναβρήκε την ηρεμία του. Ήταν περήφανος για τα παινέματα του Τζον. Καθάρισε τις οπλές μου και με ξύστρισε με χέρι πιο σταθερό απ' ό,τι συνήθως. Καθώς ο Τζο και ο Τζον πήγαιναν να δειπνήσουν, ο υπηρέτης του αφέντη μπήκε και είπε στον Τζο ότι ο αφέντης τον περίμενε αμέσως στο ιδιαίτερο γραφείο του. Εκεί βρισκόταν ένας άντρας που είχε κατηγορηθεί ότι κακομεταχειριζόταν τα άλογα, και ήθελαν ν' ακούσουν τη μαρτυρία του Τζο. Το αγόρι κοκκίνισε ως τη ρίζα των μαλλιών και τα μάτια του έλαμψαν.

«Θα την ακούσουν τη μαρτυρία μου».

«Σουλουπώσου λίγο», του είπε ο Τζον.

Ο Τζο έφτιαξε τη γραβάτα του, ίσιωσε το σακάκι του κι εξαφανίστηκε. Καθώς ο αφέντης μας ήταν ένας από τους δικαστές της περιοχής, έρχονταν συχνά σε αυτόν για να τακτοποιήσει μερικές υποθέσεις ή για να ζητήσουν τη γνώμη του. Στον στάβλο έπρεπε να κάνουμε υπομονή κάμποση ώρα μέχρι να μάθουμε τι ακριβώς συνέβη, γιατί ήταν η ώρα του δείπνου, αλλά όταν ο Τζο ξαναφάνηκε, το ύφος του έδειχνε ότι ήταν κατευχαριστημένος. Μου έδωσε ένα φιλικό χτυπηματάκι και είπε:

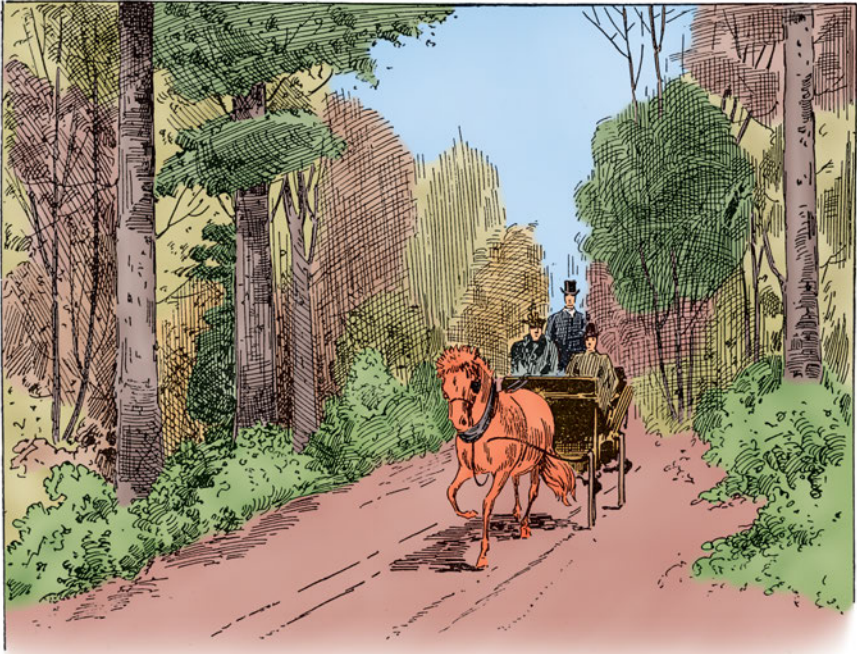
«Τέτοια επεισόδια δεν θα ξαναγίνουν πια, κατάλαβες, παλιόφιλε;»

Στη συνέχεια μάθαμε ότι η μαρτυρία του ήταν πολύ πειστική. Άλλωστε τα άλογα ήταν κατάκοπα και φαινόταν ότι τα είχαν κακομεταχειριστεί τόσο βάνουσα, που ο καροτσιέρης οδηγήθηκε στο δικαστήριο και μάλλον θα καταδικαζόταν σε δυο τρεις μήνες φυλακή. Η αλλαγή στον Τζο ήταν κάτι το καταπληκτικό. Ο Τζον γελούσε κι έλεγε ότι το αγόρι είχε ψηλώσει ένα δάχτυλο εκείνη τη βδομάδα. Δεν μου φαινόταν απίθανο να είχε δίκιο. Ο Τζο ήταν πάντα το ίδιο γλυκός κι ευγενικός όπως πριν, αλλά οι πράξεις του έδειχναν καινούρια θέληση και αποφασιστικότητα, σαν να πέρασε ξαφνικά από την παιδική ηλικία στην ωριμότητα.

Ο αποχωρισμός

Ήταν τώρα τρία χρόνια που ζούσα ευτυχισμένος στο Μπέρτγουικ και δεν υποψιαζόμουν τις αλλαγές που σε λίγο θα αναστάτωναν τη ζωή μου. Πού και πού ακούγαμε να μιλάνε για την ασθένεια της κυρίας μας, ο γιατρός ερχόταν συχνά στο αρχοντικό και το πρόσωπο του αφέντη μας ήταν σοβαρό και ανήσυχο. Έπειτα, μια μέρα, μάθαμε ότι η μόνη θεραπεία για την αρρώστια της θα ήταν να μείνει δυο τρία χρόνια σε κάποια ζεστή χώρα και ότι έπρεπε να φύγει χωρίς άλλη καθυστέρηση. Αυτή η είδηση ήταν για όλους τους ανθρώπους του σπιτιού η αρχή του τέλους. Όλοι ένιωθαν μεγάλη θλίψη και ο αφέντης άρχισε αμέσως τις προετοιμασίες για να τακτοποιήσει την περιουσία του και να φύγει από την Αγγλία. Στον στάβλο δεν μιλούσαμε πια παρά μόνο γι' αυτό. Ο Τζον έκανε τη δουλειά του σιωπηρά και λυπημένα. Όσο για τον Τζο, σχεδόν δεν τον άκουγαν πια να σφυρίζει. Τα πολλά πηγαινέλα κρατούσαν διαρκώς απασχολημένους την Τζίντζερ κι εμένα. Οι δεσποινίδες Τζέσι και Φλόρα, συνοδευόμενες από τις γκουβερνάντες τους, ήταν οι πρώτες που έφυγαν. Ήρθαν να μας αποχαιρετήσουν και αγκάλιασαν τον φτωχό Πηδηχτούλη, σαν να αγκάλιαζαν έναν παλιό φίλο.

Έπειτα μάθαμε τι μας περίμενε. Ο αφέντης είχε πουλήσει την Τζίντζερ κι εμένα στον φίλο του, τον κόμη του Γ., πιστεύοντας ότι θα περνούσαμε καλά. Τον Πηδηχτούλη τον έδωσε στον εφημέριο, που ήθελε ένα πόνι για την κυρία Μπλούμφιλντ, και έθεσε τον όρο ότι δεν θα τον πουλούσαν ποτέ και όταν πια δεν θα μπορούσε να δουλέψει, θα έβαζαν τέλος στη ζωή του και θα τον έθαβαν. Προσέλαβαν και τον Τζο για να ασχολείται μαζί του

και να βοηθάει στις δουλειές του σπιτιού. Ο Πηδηχτούλης, κατά τη γνώμη μου, θα ήταν ευτυχισμένος. Ο Τζον δέχτηκε πολλές προτάσεις για καλές θέσεις, αλλά δήλωσε ότι προτιμούσε να περιμένει ακόμη λίγο και να ψάξει κι άλλο. Το τελευταίο βράδυ πριν από την αναχώρησή του, ο αφέντης ήρθε στον στάβλο για να δώσει μερικές οδηγίες και να χαϊδέψει τελευταία φορά τα άλογά του. Φαινόταν πολύ καταβεβλημένος, το ένιωθα από τη φωνή του. Νομίζω ότι τα άλογα είναι πολύ πιο ευαίσθητα από τους ανθρώπους στον ήχο της φωνής.

«Αποφάσισες τι θα κάνεις, Τζον; Έμαθα ότι απέρριψες όλες τις προτάσεις που σου έγιναν».

«Μάλιστα, κύριε, αποφάσισα να ψάξω για μια θέση κοντά σε έναν εκπαιδευτή αλόγων υψηλού επιπέδου. Είναι η δουλειά που μου ταιριάζει περισσότερο. Πολλά νεαρά ζώα τα κακομεταχειρίζονται κατά την εκπαίδευσή τους, κι έτσι γίνονται φοβισμένα και νευρικά. Γι' αυτό πρέπει να τα εκπαιδεύει το κατάλληλο άτομο. Πάντα τα πήγαινα πολύ καλά με τα άλογα και νομίζω ότι μάλλον

θα γλιτώσω μερικά από ένα κακό ξεκίνημα. Θα νιώθω ότι κάνω και κάτι χρήσιμο. Τι γνώμη έχετε, κύριε;»

«Δεν ξέρω», είπε ο αφέντης, «κανέναν άλλο άνθρωπο πιο κατάλληλο από σένα για μια τέτοια δουλειά. Καταλαβαίνεις τα αλογα και με κάποιον τρόπο σε καταλαβαίνουν κι αυτά. Ποιος ξέρει, με τον καιρό ίσως τα καταφέρεις να γίνεις ανεξάρτητος. Κατά τη γνώμη μου, δεν μπορούσες να κάνεις καλύτερη επιλογή. Αν μπορώ να σε βοηθήσω με οποιονδήποτε τρόπο, γράψε μου. Θα μιλήσω στον πράκτορά μου στο Λονδίνο και θα του αφήσω τα στοιχεία σου».

Ο αφέντης έδωσε ένα όνομα και μια διεύθυνση στον Τζον κι έπειτα τον ευχαρίστησε για τη μακρόχρονη και πιστή του υπηρεσία. Αλλά ο Τζον συγκινήθηκε πολύ:

«Σας παρακαλώ, κύριε, μη με ευχαριστείτε, εσείς και η αγαπητή μου κυρία κάνατε τόσα πολλά για μένα που δεν θα μπορέσω ποτέ να σας τα ανταποδώσω. Δεν θα σας ξεχάσουμε, κύριε, και με τη θέληση του Θεού εύχομαι να ξαναδούμε μια μέρα την αγαπημένη μας κυρία να επιστρέφει. Διατηρώ την ελπίδα, κύριε».

Ο αφέντης έσφιξε το χέρι του Τζον χωρίς να πει λέξη κι έφυγαν και οι δυο τους από τον στάβλο.

Η τελευταία μέρα έφτασε. Ο υπηρέτης είχε φύγει την παραμονή με το μεγαλύτερο μέρος των αποσκευών – δεν έμενε παρά ο αφέντης, η κυρία και η καμαριέρα της. Η Τζίντζερ κι εγώ οδηγήσαμε για τελευταία φορά το αμάξι μπροστά στην πόρτα του αρχοντικού. Οι υπηρέτες έφεραν πολλά μαξιλαράκια και κουβέρτες, τα έβαλαν στο αμάξι και όταν όλα ήταν έτοιμα, ο αφέντης κατέβηκε τη σκάλα, κρατώντας τη γυναίκα του στα χέρια του. Με είχαν βάλει από την πλευρά του σπιτιού κι έτσι μπόρεσα να τους δω. Τακτοποίησε τη γυναίκα του με μεγάλη προσοχή στο αμάξι, περιστοιχιζόμενος από τους δακρυσμένους υπηρέτες.

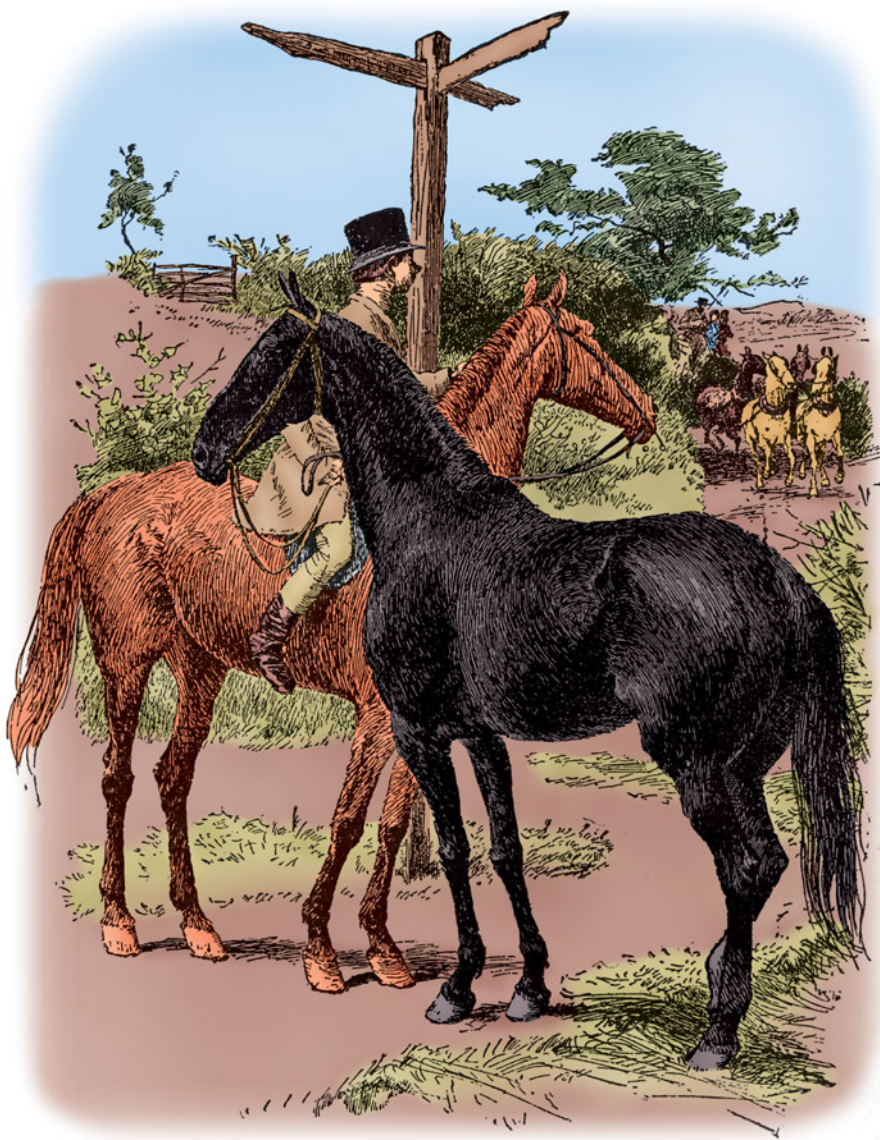
«Για τελευταία φορά, αντίο», είπε. «Δεν θα ξεχάσουμε κανέναν σας. Ξεκινάμε, Τζον».

Ο Τζο μπήκε στο αμάξι. Διασχίσαμε αργά το κτήμα με μικρό τροχασμό και φτάσαμε στο χωριό. Οι άνθρωποι ήταν στο κα-

τώφλι του σπιτιού τους, ήθελαν να δουν τελευταία φορά τους Γκόρντον.

«Ο Θεός να σας ευλογεί», έλεγαν.

Φτάσαμε επιτέλους στον σταθμό και, απ' ό,τι θυμάμαι, η κυρία μας περπάτησε ως την αίθουσα αναμονής. Άκουσα τη σιγανή, γλυκιά φωνή της να λέει:

«Αντίο, Τζον, ο Θεός να σε προστατεύει».

Ένιωσα τα χαλινάρια να τρέμουν μέσα στα χέρια του Τζον, ο οποίος δεν απάντησε τίποτε. Θα πρέπει να ήταν πολύ συγκινημένος για να μην μπορεί να μιλήσει. Μόλις ο Τζο έβγαλε τις αποσκευές, ο Τζον του εμπιστεύτηκε το φύλαγμα των αλόγων και πήγε στην αποβάθρα. Δυστυχισμένε Τζο! Χώθηκε ανάμεσα στα δυο μας κεφάλια για να κρύψει τα δάκρυά του. Σε λίγο το τρένο μπήκε στον σταθμό. Πέρασαν δυο τρία λεπτά κι έπειτα οι πόρτες των βαγονιών έκλεισαν με δύναμη. Ο σταθμάρχης σφύριξε και το τρένο γλίστρησε ελαφρά, αφήνοντας πίσω του σύννεφα από λευκό καπνό και μερικές πολύ θλιμμένες καρδιές. Το τρένο είχε χαθεί στο βάθος του ορίζοντα, όταν ο Τζον επέστρεψε.

«Δεν θα τους ξαναδούμε ποτέ», είπε, «ποτέ!»

Πήρε τα χαλινάρια και ανέβηκε στο κάθισμα κοντά στον Τζο. Οδήγησε αργά ως το σπίτι, που τώρα πια δεν ήταν δικό μας.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

XXII

Το Ίαρσχολ

Την άλλη μέρα το πρωί, μετά το πρόγευμα, ο Τζο έξεψε τον Πηδηχτούλη στο μικρό αμαξάκι της κυρίας μας για να τον οδηγήσει στο πρεσβυτέριο. Πριν φύγει, ήρθε να μας αποχαιρετήσει και ο Πηδηχτούλης χλιμίντριζε από την αυλή για να τον ακούσουμε. Έπειτα ο Τζον σέλωσε την Τζίντζερ, μου έβαλε τα χαλινάρια και προχωρήσαμε δεκαπέντε μίλια πριν φτάσουμε στον πύργο του Ίαρσχολ, εκεί που έμενε ο κόμης του Γ. Το σπίτι ήταν πολυτελέστατο και οι στάβλοι πολυάριθμοι. Μπήκαμε μέσα στην αυλή από μια πέτρινη πύλη και ο Τζον ζήτησε τον κύριο Γιορκ. Μετά από αρκετή ώρα ήρθε ένας ωραίος άντρας, σαράντα ετών περίπου, που η φωνή του έδειχνε αμέσως ότι ήθελε να τον υπακούουν. Φέρθηκε πολύ ευγενικά στον Τζον και, αφού μας έριξε μια γρήγορη ματιά, κάλεσε έναν υπηρέτη να μας οδηγήσει στα χωρίσματά μας. Στη συνέχεια κάλεσε τον Τζον να πιει ένα αναψυκτικό. Μας οδήγησαν σε έναν στάβλο φωτεινό και με καλό εξαερισμό και μας έβαλαν σε γειτονικά χωρίσματα, όπου μας ξύστρισαν και μας τάισαν. Μισή ώρα αργότερα, ο Τζον και ο κύριος Γιορκ, που θα γινόταν ο νέος μας σταβλίτης, μπήκαν για να μας δουν.

«Λοιπόν, κύριε Μάνλι», είπε ο Γιορκ αφού μας παρατήρησε και τους δυο αρκετή ώρα, «δεν βλέπω κανένα ελάττωμα σε αυτά τα άλογα, αλλά ξέρουμε καλά και οι δυο μας ότι τα άλογα, όπως και οι άνθρωποι, έχουν τις ιδιαιτερότητές τους και μερικές

φορές χρειάζεται να τα μεταχειριζόμαστε διαφορετικά. Υπάρχει κάποια λεπτομέρεια που θα θέλατε να αναφέρετε γι' αυτά τα άλογα;»

«Κατά τη γνώμη μου», είπε ο Τζον, «είναι το καλύτερο ζευγάρι αλόγων που υπάρχει σε ολόκληρη τη χώρα και με θλίβει πραγματικά που πρέπει να τα αποχωριστώ. Αλλά δεν μοιάζουν μεταξύ τους. Το μαύρο έχει τον πιο τέλειο χαρακτήρα που γίνεται. Πιστεύω πως δεν έχει ακούσει ποτέ λόγια σκληρά ούτε έχει δεχτεί έστω και ένα χτύπημα μετά τον απογαλακτισμό του. Η ευχαρίστησή του είναι να κάνει αυτό που επιθυμείτε. Η καστανόχρωμη φοράδα, αυτή πρέπει να δέχτηκε κάποια κακή μεταχείριση, αν πιστέψω στα λόγια του ανθρώπου που μας την πούλησε. Έφτασε σ' εμάς καχύποπτη και πάντα έτοιμη να δαγκώσει, αλλά όταν ανακάλυψε το πνεύμα που επικρατούσε στο Μπέρτγουικ, η συμπεριφορά της άλλαξε σιγά σιγά. Εδώ και τρία χρόνια δεν έδειξε ποτέ έστω και το παραμικρό σημάδι κακής διάθεσης. Αν τη μεταχειριστείς καλά, δεν γνωρίζω άλλο ζώο πιο θαρραλέο και πιο καλό από αυτή. Φυσικά, έχει ταμπεραμέντο πιο ευέξαπτο από το μαύρο, οι μύγες την ενοχλούν περισσότερο, αναστατώνεται πιο πολύ αν η ιπποσκευή την ενοχλεί και αν κακοποιηθεί ή τιμωρηθεί αδίκως, δεν θα διστάσει να το ανταποδώσει. Ξέρετε ότι πολλά ορμητικά άλογα αντιδρούν με τέτοιον τρόπο».

«Καταλαβαίνω», είπε ο Γιορκ, «αλλά είναι δύσκολο σ' έναν τόσο μεγάλο στάβλο να ελέγχεις αν όλοι οι υπηρέτες συμπεριφέρονται σωστά. Προσπαθώ να κάνω ό,τι είναι δυνατόν, αλλά αυτό είν' όλο. Πάντως δεν θα ξεχάσω όσα μου είπατε για τη φοράδα».

Ετοιμάζονταν να βγουν, όταν ο Τζον πρόσθεσε:

«Θα πρέπει να σας προειδοποιήσω ότι δεν τους βάλαμε ποτέ σταθερό χαλινάρι. Το μαύρο δεν ξέρει καν τι είναι. Όσο για τη φοράδα, ο έμπορος με διαβεβαίωσε ότι η διπλή στομίδα της είχε χαλάσει τον χαρακτήρα».

«Ε, λοιπόν», είπε ο Γιορκ, «εδώ θα πρέπει να τα φορέσουν. Εγώ προτιμώ τα κανονικά χαλινάρια και ο κύριος κόμης δίνει μεγάλη προσοχή στα άλογα. Αλλά η κυρία είναι άλλο πράγμα! Της αρέσει η μόδα κι αν τα άλογα στις άμαξες δεν έχουν σφιχτά

χαλινάρια, ούτε καν που τα βλέπει. Ήμουν πάντα αντίθετος στις διπλές στομίδες και θα συνεχίσω να είμαι, αλλά όταν βγαίνει η κυρία, τα χαλινάρια πρέπει να είναι σφιχτά».

«Λυπάμαι πολύ γι' αυτό. Πρέπει να φύγω τώρα, διαφορετικά θα χάσω το τρένο μου. Μας πλησίασε τον καθένα χωριστά για να μας χαϊδέψει και να μας μιλήσει τελευταία φορά. Η φωνή του ήταν βαριά από τη θλίψη. Έτριψα το κεφάλι μου πάνω στο δικό του. Ήταν το μόνο που μπορούσα να κάνω για να του πω αντίο. Έπειτα έφυγε. Από τότε δεν τον ξαναείδα ποτέ πια. Την επόμενη μέρα ο κόμης του Γ. ήρθε να μας δει και η εμφάνισή μας φάνηκε να τον ικανοποιεί».

«Έχω απόλυτη εμπιστοσύνη σε αυτά τα άλογα», είπε, «μετά την περιγραφή που μου έκανε ο φίλος μου, ο κύριος Γκόρντον. Βεβαίως δεν είναι ταιριαστά, αλλά όσο βρισκόμαστε στην εξοχή θα είναι τέλεια για την άμαξα. Πριν επιστρέψουμε στο Λονδίνο πρέπει να βρω κάποιον που να το ταιριάζω με τον Βαρόνο. Το μαύρο, αν δεν γελιέμαι, θα πρέπει να είναι εξαιρετικό άλογο για ιππασία».

Ο Γιορκ τού μετέφερε τότε τα λόγια που είχε πει ο Τζον για μας.

«Να προσέξετε τη φοράδα», είπε ο κόμης, «και να σφίγγετε τα χαλινάρια πολύ ελαφρά. Αν τα προσέξουμε στην αρχή, φαντάζομαι ότι όλα θα πάνε καλά. Θα ενημερώσω και την κυρία κόμισσα».

Το απόγευμα μας έβαλαν την ιπποσκευή και μας έζεψαν στην άμαξα. Στο τρίτο χτύπημα του ρολογιού που βρισκόταν στον στάβλο, μας οδήγησαν στο μπροστινό μέρος του πύργου. Ήταν ένα μεγάλοπρεπο οικοδόμημα, τρεις ή τέσσερις φορές μεγαλύτερο από το παλιό σπίτι στο Μπέρτγουικ, αλλά, αν θέλετε τη γνώμη μου, δεν είχε όλη εκείνη τη χάρη. Δυο ακόλουθοι με λιβρέα από μπεζ μάλλινο ύφασμα, με κόκκινες κιλότες και άσπρες κάλτσες, ήταν έτοιμοι. Σε λίγο ακούσαμε ένα θρόισμα από μετάξι και η κυρία κατέβηκε τη σκάλα. Έκανε τον γύρο της άμαξας για να έρθει να μας δει. Ήταν μια ψηλή γυναίκα με περήφανη περπατησιά. Δεν έδειξε πολύ ευχαριστημένη, αλλά δεν είπε λέξη και ανέβηκε στο αμάξι. Ήταν η πρώτη φορά που φορούσα σταθερό

χαλινάρι. Οφείλω να ομολογήσω ότι, αν και ήταν ενοχλητικό να μην μπορώ να σκύψω το κεφάλι πού και πού, με κρατούσε στο ίδιο ύψος με αυτό που είχα τη συνήθεια να κρατάω το κεφάλι μου. Ήμουν λίγο ανήσυχος για την Τζίντζερ, αλλά φάνηκε ήρεμη και ικανοποιημένη.

Την επόμενη μέρα, στις τρεις η ώρα, ξαναβρεθήκαμε όπως και την προηγούμενη μπροστά στην πόρτα, συνοδευόμενοι από τους ακολούθους. Ακούσαμε το θρόισμα από το μεταξένιο φόρεμα, η κυρία κατέβηκε τη σκάλα, αλλά αυτή τη φορά είπε με αυταρχική φωνή:

«Γιορκ, το κεφάλι των αλόγων πρέπει να σηκωθεί πιο ψηλά. Δεν είναι καθόλου ευπαρουσίαστα έτσι».

Ο Γιορκ κατέβηκε από το κάθισμά του και είπε με μεγάλο σεβασμό:

«Παρακαλώ να με συγχωρήσετε, κυρία κόμισσα, αλλά αυτά τα άλογα δεν έχουν φορέσει ποτέ τα χαλινάρια τους ψηλά εδώ και τρία χρόνια, και ο κύριος κόμης νομίζει ότι θα ήταν πιο συνετό να τα συνηθίσουμε προοδευτικά. Αλλά, αν η κυρία κόμισσα το επιθυμεί, μπορώ να τα σηκώσω λίγο».

«Κάν' το λοιπόν!» είπε.

Ο Γιορκ ήρθε ο ίδιος να σφίξει τα χαλινάρια, λίγο, απ' ό,τι μου φάνηκε. Αλλά η παραμικρή διαφορά είναι αισθητή, είτε όταν τα σφίγγεις είτε όταν τα χαλαρώνεις, κι εκείνη την ημέρα έπρεπε να ανεβούμε μια πολύ απότομη ανηφόρα. Άρχισα τότε να καταλαβαίνω αυτά που είχα ακούσει να λένε. Προσπαθούσα, όπως συνήθως, να σκύψω το κεφάλι για να τραβήξω την άμαξα με ενεργητικότητα, αλλά ήταν αδύνατο. Τώρα, είχα υψωμένο το κεφάλι και αυτό μου αφαιρούσε όλες μου τις δυνάμεις. Μόνο η πλάτη μου και τα πόδια μου έπρεπε να αντέξουν την πίεση. Όταν επιστρέψαμε, η Τζίντζερ μου είπε:

«Βλέπεις τώρα πώς είναι; Παρ' όλα αυτά, είναι υποφερτό και αν δεν χειροτερέψει, δεν θα πω τίποτε, γιατί εδώ έχουμε καλή μεταχείριση. Αλλά αν τολμήσουν να αγγίξουν τα χαλινάρια μου, αλίμονό τους. Δεν μπορώ να το υποφέρω και δεν θα το αφήσω να περάσει έτσι».

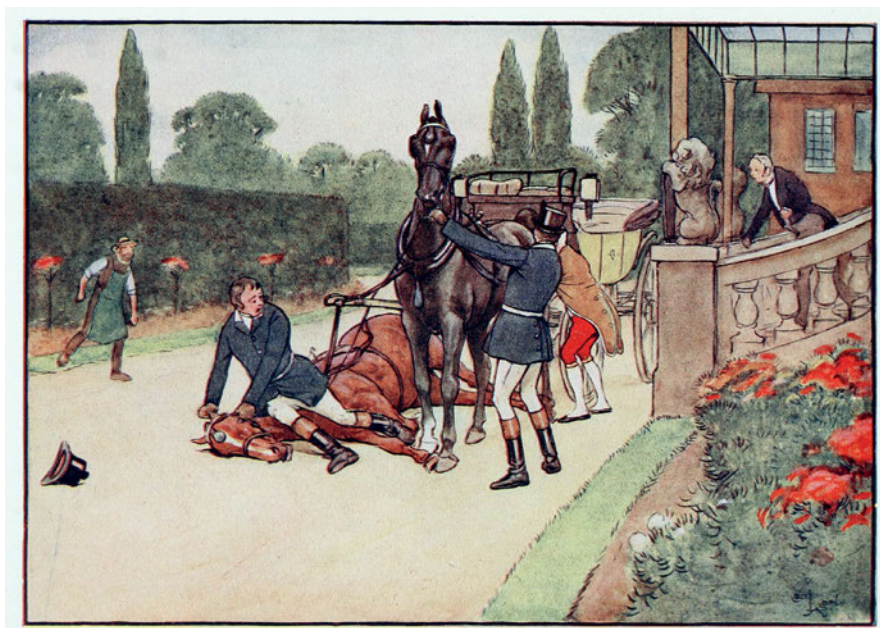
Τη μια μέρα μετά την άλλη, τη μια τρύπα μετά την άλλη, τα χαλινάρια μας στένεψαν και τώρα, αντί να περιμένω με ανυπομονησία όπως άλλοτε τη στιγμή που θα μου φορούσαν τα εξαρτήματα, άρχισα να την τρέμω. Και η Τζίντζερ έδειχνε σημάδια ανυπομονησίας, αλλά δεν έλεγε και πολλά πράγματα. Κάποια στιγμή πίστεψα ότι το χειρότερο είχε περάσει, γιατί η δοκιμασία σταμάτησε για αρκετές μέρες. Αποφάσισα λοιπόν να υπομένω καρτερικά και να κάνω ό,τι ήταν καλύτερο, ακόμη κι αν η ευχαρίστησή μου είχε γίνει καθημερινό μαρτύριο. Αλλά το χειρότερο δεν είχε συμβεί ακόμα.

Απόπειρα ελευθερίας

Μια μέρα, η κυρία κόμισσα κατέβηκε λίγο αργότερα απ' ό,τι συνήθως και το μετάξι του φορέματός της θρόισε πιο δυνατά από κάθε άλλη φορά.

«Οδήγησέ με στη δούκισσα του Μπ.», είπε. Έμεινε λίγο σιωπηλή και πρόσθεσε: «Δεν θα ανεβάσεις λοιπόν ποτέ το κεφάλι αυτών των αλόγων, Γιορκ; Σήκωσέ τα αμέσως και να μην ξανακούσω κουβέντα γι' αυτές τις δήμεν προφυλάξεις».

Ο Γιορκ με πλησίασε ενώ ο ιπποκόμος κρατούσε την Τζίντζερ. Μου τράβηξε το κεφάλι προς τα πίσω και στερέωσε το χαλινάρι τόσο σφιχτά που ήταν σχεδόν ανυπόφορο. Έπειτα κατευθύνθηκε προς την Τζίντζερ, που τίναζε με ανυπομονησία τη στομίδα της, όπως είχε συνηθίσει τελευταία να κάνει. Είχε κιόλας φανταστεί τη συνέχεια των γεγονότων και, εκμεταλλευόμενη τη στιγμή που ο Γιορκ έβγαζε το χαλινάρι από τον κρίκο για να το κοντύνει, άρχισε να κλοτσάει απότομα, δίνοντάς του ένα βάνουσο χτύπημα στη μύτη και στέλνοντάς το καπέλο του να κυλιστεί καταγής, ενώ ο υπηρέτης κόντεψε να χάσει την ισορροπία του. Όρμησαν αμέσως για να της κρατήσουν το κεφάλι, αλλά ήταν πιο ευκίνητη και άρχισε να σκύβει, να σηκώνει τα πισινά πόδια, να κλοτσάει με όλη τη δύναμη της απελπισίας της, φτάνοντας στο σημείο να εκτοξεύει τις οπλές της πάνω από τον ορθοστάτη. Στο τέλος έπεσε, όχι όμως πριν μου «φιλοδωρήσει» μια δυνατή κλοτσιά στο πόδι. Ένας Θεός ξέρει τι ζημιές θα προκαλούσε ακόμη, αν ο Γιορκ δεν καθόταν με γρηγοράδα πάνω στο κεφάλι της για να την εμποδίσει να χτυπιέται, φωνάζοντας:

«Λύστε το μαύρο άλογο! Φέρτε την τροχαλία και ξεφορτωθείτε τον ορθοστάτη! Κόψτε τα λουριά αν δεν ξεζεύεται!»

Ένας υπηρέτης έτρεξε να φέρει την τροχαλία, ένας άλλος έφερε ένα μαχαίρι. Με ελευθέρωσε γρήγορα από την Τζίντζερ και την άμαξα και με οδήγησε στο χώρισμά μου, με έκλεισε κι επέστρεψε τρέχοντας να βοηθήσει τον Γιορκ. Ήμουν πολύ εκνευρισμένος με αυτό που είχε συμβεί και αν οι κλοτσιές ήταν μέσα στις συνήθειές μου, θα τις είχα δώσει εκείνη ακριβώς τη στιγμή. Αλλά το μόνο που έκανα ήταν να καθίσω και να βλαστημάω τη μοίρα μου, με το πόδι πονεμένο και το κεφάλι πάντα τραβηγμένο προς τα πίσω με τον κρίκο που ήταν δεμένος στη σέλα μου και ανήμπορος να το χαμηλώσω. Ένιωθα πολύ δυστυχημένος και είχα έντονη την επιθυμία να δώσω μια κλοτσιά με τις οπλές μου στον πρώτο που θα με πλησίαζε. Πολύ αργότερα, δυο υπηρέτες έφεραν την Τζίντζερ, με το σώμα της γεμάτο μώλωπες και πρηξίματα. Ο Γιορκ μπήκε αμέσως μετά για να δώσει εντολές. Έπειτα ήρθε σε μένα και απελευθέρωσε αμέσως το κεφάλι μου.

«Ο διάβολος να πάρει αυτά τα σταθερά χαλινάρια», μουρμούρισε. «Ήμουν βέβαιος ότι θα είχαμε πρόβλημα μια απ' αυτές τις

μέρες. Ο αφέντης θα εξοργιστεί. Αν, όμως, ο σύζυγος δεν μπορεί να κουμαντάρει τη γυναίκα του, πώς θα το κάνουν οι υπηρέτες; Εγώ “νίπτω τας χείρας μου”. Αν η κυρία δεν μπορεί να πάει στη δεξίωση της δούκισσας, δεν είναι δικιά μου υπόθεση».

Βέβαια, ο Γιορκ δεν τα είπε όλα αυτά μπροστά στους άλλους, γιατί όταν ήταν παρόντες μίλαγε πάντα με μεγάλο σεβασμό για τους αφέντες του. Μου ψηλάφισε όλο το σώμα και σε λίγο ανακάλυψε το πρησμένο σημείο που πονούσε πάνω από το γόνατο, εκεί όπου είχα δεχτεί το χτύπημα. Έδωσε διαταγή να με σκουπίσουν με ένα σφουγγάρι βουτηγμένο σε χλιαρό νερό κι έπειτα να μου βάλουν μια αλοιφή. Ο κόμης του Γ. θύμωσε πολύ όταν έμαθε τι είχε συμβεί. Κατηγόρησε τον Γιορκ που υποχώρησε στις απαιτήσεις της κόμισσας και ο σταβλίτης απάντησε ότι στο μέλλον θα προτιμούσε να παίρνει διαταγές μόνο από τον κύριο κόμη. Επειδή όμως τίποτα δεν άλλαξε, είμαι σίγουρος ότι δεν έγινε τίποτα απ’ όλα αυτά. Κατά τη γνώμη μου, ο Γιορκ θα έπρεπε να παίρνει περισσότερο το μέρος των αλόγων του αλλά ίσως να είμαι κακός κριτής. Την Τζίντζερ δεν την έξεψαν πια ποτέ κι όταν συνήλθε τελείως από τα τραύματά της, ένας από τους νεαρούς γιους του κόμη είπε κατηγορηματικά ότι θα μπορούσε να γίνει ένα καλό άλογο για κυνήγι και ζήτησε να του επιτρέψουν να την ιππεύει. Όσο για μένα, συνέχισαν να με ζεύουν αλλά με καινούριο σύντροφο, τον Μαξ, που είχε συνηθίσει να φοράει σφιχτά τα χαλινάρια. Τον ρώτησα πώς μπορούσε να τα υποφέρει.

«Δεν έχω επιλογή», είπε, «αυτό είναι όλο. Αλλά αυτό συντομεύει τη ζωή μου και το ίδιο θα συμβεί και με σένα αν συνεχίσεις.

«Νομίζεις ότι ο αφέντης μας γνωρίζει τις συνέπειες που έχει αυτό για μας;» ρώτησα.

«Δεν ξέρω», απάντησε, «αλλά οι έμποροι αλόγων και οι κτηνίατροι το ξέρουν πολύ καλά. Θυμάμαι ότι ο άνθρωπος που μας εκπαίδευε, εμένα κι ένα άλλο άλογο, για να δουλεύουμε σε ζευγάρι, μας σήκωνε το κεφάλι κάθε μέρα λιγάκι πιο ψηλά. Ένα πρωί, ένας άντρας που παρακολουθούσε την εκπαίδευση τον ρώτησε γιατί το κάνει αυτό. “Αν δεν το κάνω”, απάντησε, “δεν θα τα αγοράσουν. Οι άνθρωποι του Λονδίνου θέλουν τα άλογά τους

να κρατούν ψηλά το κεφάλι και να σηκώνουν ψηλά τα πόδια. Αυτό είναι κακό για τα άλογα αλλά είναι καλό για το εμπόριο: τα άλογα γερνάνε γρήγορα ή αρρωσταίνουν και τότε οι άνθρωποι έρχονται να αγοράσουν καινούριο ζευγάρι”. Αυτό άκουσα. Κρίνε από μόνος σου!»

Το τι υπέφερα από αυτό το χαλινάρι τους τέσσερις ατελείωτους μήνες που με έζευαν στο αμάξι της κυρίας, είναι πολύ δύσκολο να το περιγράψω, αλλά είμαι βέβαιος ότι αν αυτό διαρκούσε περισσότερο, η υγεία και ο χαρακτήρας μου θα είχαν καταστραφεί. Ποτέ στο παρελθόν δεν είχα αφρό στο στόμα. Αλλά η στομίδα που μου τραυμάτιζε τη γλώσσα και τα ούλα, μαζί με την πίεση που ασκούσε αυτή η στάση στο κεφάλι και στον λαιμό μου, με έκαναν πάντα να βγάζω αφρούς, άλλοτε περισσότερο και άλλοτε λιγότερο. Μερικοί νομίζουν ότι αυτό είναι καλό σημάδι και, όταν το βλέπουν, φωνάζουν με θαυμασμό: «Τι όμορφα, ορμητικά ζώα!» Αλλά στην πραγματικότητα, το να βγάζεις αφρούς είναι το ίδιο αφύσικο για τα άλογα όσο και για τους ανθρώπους. Είναι σημάδι μεγάλης δυσχέρειας που πρέπει να διορθωθεί. Επιπλέον, η τραχεία μου δεχόταν τόση πίεση που δεν μπορούσα ν’ ανασάνω. Όταν γύριζα από τη δουλειά, ο σβέρκος και το στήθος μου είχαν πάθει αγκύλωση και πονούσαν, το στόμα και η γλώσσα μου ήταν πληγισμένα και αισθανόμουν εξαντλημένος και καταβεβλημένος.

Όταν ζούσαμε στο Μπέρτγουικ, ο Τζον και ο αφέντης ήταν φίλοι μου. Εδώ, παρά τις λεπτομέρειες που αποδεικνύουν ότι είχα καλή μεταχείριση, δεν είχα φίλους. Ο Γιορκ γνώριζε πολύ καλά, ή τουλάχιστον θα έπρεπε να γνωρίζει, ότι αυτό το χαλινάρι με βασάνιζε. Εντούτοις, θα πρέπει να θεωρούσε το βάσανό μου αυτονόητο και αναπόφευκτο, γιατί ποτέ κανείς δεν έκανε κάτι για να με ανακουφίσει.

Η λαίδη Άννα

Στην αρχή της άνοιξης, ο κόμης του Γ. και ένα μέρος της οικογένειάς του πήγαν στο Λονδίνο και ο Γιορκ τούς συνόδευσε. Την Τζίντζερ κι εμένα, καθώς και μερικά άλλα άλογα, μας άφησαν για να εξυπηρετούνται όσοι έμειναν στο σπίτι, ενώ η ευθύνη του στάβλου ανατέθηκε στον προϊστάμενο υπηρέτη.

Η λαίδη Χάριετ έμεινε στον πύργο, ήταν ανάπηρη και δεν έβγαινε ποτέ με το αμάξι. Όσο για τη λαίδη Άννα, προτιμούσε να ιππεύει μαζί με τον αδελφό της και τα ξαδέλφια της. Ήταν έμπειρη καβαλάρισσα, χαρούμενη, γλυκιά και όμορφη. Με διάλεξε για υποζύγιό της και μου έδωσε το όνομα Μαύρος Σίφουνας. Αγαπούσα πολύ τους περιπάτους μας στον κρύο και καθαρό αέρα, συντροφιά με την Τζίντζερ ή τη Λίζι. Η Λίζι ήταν μια όμορφη καστανόχρωμη φοράδα, μάλλον καθαρόαιμη. Ήταν η αγαπημένη των αντρών επειδή τρόχαζε και κάλπαζε με ωραία κίνηση και είχε ορμητικό ταμπεραμέντο. Αλλά η Τζίντζερ, που τη γνώριζε καλύτερα από μένα, μου είπε ότι ήταν μάλλον νευρική.

Ένας νεαρός με το όνομα Μπλαντάιρ έμενε τότε στον πύργο. Ίππευε πάντα τη Λίζι και έλεγε γι' αυτήν τόσο κολακευτικά λόγια, που μια μέρα η λαίδη Άννα διέταξε να βάλουν τη γυναικεία σέλα στη Λίζι και την άλλη σέλα σε μένα. Όταν φτάσαμε μπροστά στην πόρτα, ο Μπλαντάιρ φάνηκε πολύ ενοχλημένος.

«Τι σας συμβαίνει», είπε, «βαρεθήκατε τον Μαύρο Σίφουνά σας;»

«Καθόλου, αλλά θα σας τον παραχωρήσω αυτή τη φορά. Όσο για μένα, θα δοκιμάσω τη χαριτωμένη σας Λίζι. Πρέπει να παραδεχτείτε ότι το στιλ και η εμφάνισή της πάνε σε μια γυναίκα καλύτερα απ' όσο ο αγαπημένος μου Σίφουνας».

«Κάντε μου τη χάρη να ακούσετε τη συμβουλή μου και να μην την ιππεύσετε. Είναι πράγματι χαριτωμένο πλάσμα, αλλά πολύ νευρική για γυναίκα. Σας προειδοποιώ ότι δεν είναι απολύτως σίγουρη και σας ικετεύω να δώσετε εντολή ν' αλλάξουν τις σέλες».

«Αγαπητέ μου ξάδελφε, μην ανησυχείτε τόσο πολύ για μένα, σας παρακαλώ», απάντησε γελώντας η λαίδη Άννα. «Ιππεύω από τότε που ήμουν στην κούνια και πολύ συχνά ακολούθησα την αγέλη με τα κυνηγόσκυλα. Αν και γνωρίζω ότι δεν εγκρίνετε τις γυναίκες που κυνηγούν έφιππες, εγώ το κάνω και έχω την πρόθεση να δοκιμάσω τη Λίζι, που τόσο πολύ εκτιμάτε εσείς οι άντρες. Βοηθήστε με, λοιπόν, ν' ανέβω σαν καλός φίλος που είστε».

Ο Μπλαντάιρ δεν βρήκε τίποτα να προσθέσει. Με μεγάλη προσοχή τη βοήθησε να καθίσει πάνω στη σέλα της, έλεγξε τη στομίδα και το υποστόμιο, δηλαδή τη μικρή αλυσίδα που κρατάει τη στομίδα, της έβαλε απαλά μέσα στα χέρια τα χαλινάρια κι έπειτα με καβαλίκειψε. Τη στιγμή που ετοιμαζόμασταν να ξεκινήσουμε, ένας υπηρέτης βγήκε από το σπίτι, φέρνοντας ένα μήνυμα κι ένα γράμμα από τη λαίδη Χάριет. Το μήνυμα ήταν να δώσουμε το γράμμα στον γιατρό Άσλι και να επιστρέψουμε με την απάντησή του. Το χωριό ήταν ένα μίλι μακριά και το σπίτι του γιατρού ήταν το τελευταίο. Προχωρήσαμε έφιπποι με μεγάλο κέφι ως την πόρτα του. Μια μικρή αλέα με μεγάλα πεύκα οδηγούσε στο σπίτι. Ο Μπλαντάιρ κατέβηκε για να ανοίξει την κεντρική πύλη ώστε να μπορέσει η λαίδη Άννα να μπει, όταν αυτή του είπε:

«Σας περιμένω εδώ. Μπορείτε να στερεώσετε τα χαλινάρια του Σίφουνα στα κάγκελα».

Την κοίταξε διστάζοντας.

«Δεν θα αργήσω», είπε.

Πέρασε τα χαλινάρια μου σε μια από τις σιδερένιες μύτες του κιγκλιδώματος και εξαφανίστηκε ανάμεσα στα δέντρα. Η Λίζι στεκόταν ήρεμα στην άκρη του δρόμου μερικά βήματα πιο πέρα, με την πλάτη στραμμένη προς εμένα. Η νεαρή μου κυρία καθόταν ήσυχα. Είχε αφήσει τα χαλινάρια ελεύθερα στον τράχηλο του αλόγου και σιγοτραγουδούσε. Ο καβαλάρης μου περπάτησε ως το σπίτι κι έπειτα τον άκουσα να χτυπά την πόρτα. Ένα περιφραγ-

μένο λιβάδι με την πόρτα του ανοιχτή απλωνόταν από την άλλη μεριά του δρόμου. Εκείνη τη στιγμή, μια ομάδα από άλογα για άμαξες και μερικά πουλάρια βγήκαν από το χωράφι τροχάζοντας άτακτα, ενώ το αγόρι που τα συνόδευε χτυπούσε δυνατά στον αέρα ένα μεγάλο μαστίγιο. Τα πουλάρια ήταν άγρια και παιχνιδιάρικα. Ένα από αυτά ξέφυγε από τον δρόμο και σκόνταψε στα πισινά πόδια της Λίζι. Δεν ξέρω ποια ήταν η αιτία –ίσως το χαζό πουλάρι, ίσως ο ήχος του μαστιγίου, ίσως και τα δυο μαζί– πάντως η Λίζι έριξε μια δυνατή κλοτσιά κι άρχισε να καλπάζει ασυγκράτητα. Το φευγιό της ήταν τόσο ξαφνικό που η λαίδη Άννα κόντεψε να πέσει από τη σέλα, ξαναβρήκε όμως γρήγορα την ισορροπία της. Άφησα πολλά δυνατά χλιμιντρίσματα για να φωνάξω βοήθεια, σφυροκοπώντας νευρικά το έδαφος με τις οπλές μου και τινάζοντας το κεφάλι για να ελευθερώσω τα χαλινάρια μου. Ευτυχώς, δεν περίμενα πολύ. Ο Μπλαντάιρ έφτασε τρέχοντας έφαξε πυρετωδώς με το βλέμμα γύρω του. Διέκρινε μόνο μια σιλουέτα που έφευγε πέρα μακριά στο δρόμο. Σαν αστραπή, πήδησε στην πλάτη μου. Για μένα δεν χρειαζόταν ούτε μαστίγιο ούτε σπιρούνια. Ήμουν το ίδιο ανυπόμονος όσο και ο καβαλάρης μου και το κατάλαβε. Άφησε το χαλινάρι, έσκυψε προς τα εμπρός και ορμήσαμε για να κυνηγήσουμε τη Λίζι. Για ενάμισι μίλι ο δρόμος συνεχιζόταν ολόισια, έπειτα έκανε στροφή δεξιά και χωριζόταν στα δυο. Πολύ πριν φτάσουμε στη στροφή, είχαμε χάσει από τα μάτια μας τη λαίδη Άννα. Ποιον από τους δυο δρόμους είχε πάρει; Μια γυναίκα στεκόταν στην πόρτα του κήπου της και, με το ένα χέρι πάνω από τα μάτια, έψαχνε αγωνιωδώς τον δρόμο. Τραβώντας λίγο τα χαλινάρια, ο Μπλαντάιρ ρώτησε:

«Προς τα πού;»

«Στα δεξιά», του απάντησε η γυναίκα.

Φύγαμε προς τα δεξιά. Διακρίναμε για μια στιγμή το άλογο και την καβαλάρισσά του, αλλά μια άλλη στροφή μάς την έκρυψε και πάλι. Αρκετές φορές τη διακρίναμε για λίγο και την είδαμε να χάνεται, με την εντύπωση ότι δεν κερδίζαμε ούτε μια σπιθαμή έδαφος. Κοντά σ' έναν σωρό από πέτρες στεκόταν ένας γέρος εργάτης που, καθώς μας είδε, άφησε το φτυάρι του να πέσει και

σήκωσε τα χέρια ψηλά σαν να ήθελε να μας μιλήσει. Ο Μπλαντάιρ τράβηξε ελαφρά τα χαλινάρια.

«Προς τον δημόσιο δρόμο, κύριε, στη δημοσιά, έστριψε αποκεί».

Γνώριζα πολύ καλά αυτό το λιβάδι: το έδαφος ήταν σχεδόν παντού ανώμαλο, σκεπασμένο με ρείκια, θάμνους από σκίνα και αραιές συστάδες από μααραμένα γαιδουράγκαθα. Εξάλλου, το χαμηλό χορτάρι έκρυβε ένα πλήθος από τρύπες, μυρμηγκοφω-

λιές και φωλιές από τυφλοπόντικες. Κατά τη γνώμη μου, ήταν το χειρότερο μέρος για γρήγορο καλπασμό. Μόλις που είχαμε βγει στο λιβάδι όταν διακρίναμε μια σιλουέτα με πράσινο φόρεμα να περνάει γρήγορα από μπροστά μας. Το καπέλο της λαίδης Άννας είχε πέσει και τα μακριά μαύρα μαλλιά της ανέμιζαν πίσω της. Το κεφάλι και το σώμα της είχαν γείρει προς τα πίσω. Θα νόμιζε κανείς ότι προσπαθούσε απελπισμένα να συγκρατήσει το υποζύγιό της αλλά δεν είχε πια δυνάμεις. Το τραχύ έδαφος είχε προφανώς επιβραδύνει σημαντικά την πορεία της Λίζι. Τώρα είχαμε μια πιθανότητα να τους προφτάσουμε. Όσο ήμασταν στον δρόμο ο Μπλαντάιρ με είχε αφήσει ελεύθερο, αλλά από εκείνο το σημείο και μετά, με χέρι σταθερό και έμπειρο μάτι, με οδήγησε τόσο επιδέξια μέσα από το λιβάδι που η ταχύτητά μου ελάχιστα μετριάστηκε. Κερδίζαμε αποφασιστικά έδαφος. Στη μέση του χωραφιού είχαν σκάψει πρόσφατα έναν μεγάλο λάκκο και είχαν πετάξει το χώμα πρόχειρα από τη μια πλευρά. Να κάτι που ασφαλώς θα τους σταματούσε. Δυστυχώς όμως. Χωρίς να κόψει σχεδόν καθόλου την ταχύτητά της, η Λίζι πήδηξε πάνω από τον λάκκο αλλά σκόνταψε στους σβόλους από το χώμα και κατέρρευσε. Ο Μπλαντάιρ τότε μου μουρμούρισε:

«Η σειρά σου τώρα, Σίφουνα».

Έφτιαξε τα χαλινάρια, συσπειρώθηκα και μ' ένα αποφασιστικό άλμα πέρασα πάνω από τον λάκκο και το ανάχωμα. Η καημένη η κυρία μου κειτόταν ακίνητη μέσα στα ρείκια με το πρόσωπο στο έδαφος. Ο Μπλαντάιρ γονάτισε και τη φώναξε με τ' όνομά της. Δεν πήρε καμιά απάντηση. Έπιασε και της γύρισε απαλά το πρόσωπο. Ήταν ωχρή σαν πεθαμένη, τα μάτια της κλειστά.

«Άννα, αγαπητή μου Άννα, μίλησέ μου!» είπε χωρίς αποτέλεσμα.

Ξεκούμπωσε το σακάκι του νεαρού κοριτσιού, άνοιξε τον γιακά της, ψηλάφισε τα χέρια και τον καρπό της, έπειτα σηκώθηκε απότομα και κοίταξε πυρετωδώς γύρω του σε αναζήτηση βοήθειας. Όχι πολύ μακριά μας, δυο άντρες είχαν δει τη Λίζι να περνά χωρίς καβαλάρη, καλπάζοντας άγρια, και είχαν αφήσει τη δουλειά τους για να προσπαθήσουν να την πιάσουν. Οι φωνές του Μπλαντάιρ τούς έκαναν να τρέξουν γρήγορα στο μέρος του δυστυχήματος. Ο ένας από τους δύο φάνηκε πολύ συγκινημένος από το θέαμα που αντίκρισε. Ρώτησε τι μπορούσε να κάνει.

«Ξέρεις να ιππεύεις άλογο;» τον ρώτησε ο Μπλαντάιρ.

«Μα..., κύριε, δεν είμαι αυτό που λένε “καλός καβαλάρης”, αλλά για τη λαίδη Άννα είμαι έτοιμος να διακινδυνεύσω και τη ζωή μου. Στάθηκε πολύ καλή με τη γυναίκα μου τον περασμένο χειμώνα».

«Τότε πήδα σ' αυτό το άλογο, φίλε μου, και μη φοβάσαι για τη ζωή σου, θα είσαι ασφαλής. Κάλπασε ως το σπίτι του γιατρού και πες του να έρθει αμέσως, έπειτα τρέξε στον πύργο, πες τι έγινε και ζήτα να στείλουν το αμάξι με την καμαριέρα της λαίδης Άννας, καθώς και ενισχύσεις. Εγώ θα μείνω εδώ».

«Κατάλαβα, κύριε, θα βάλω όλα μου τα δυνατά και παρακαλώ τον Θεό ν' ανοίξει γρήγορα τα μάτια η νεαρή μας κυρία!»

Βλέποντας τον άλλο άντρα να φτάνει, του είπε:

«Τζο, τρέχα να φέρεις νερό και πες στη γυναίκα μου να 'ρθει όσο πιο γρήγορα μπορεί. Είναι για τη λαίδη Άννα!»

Έπειτα κατάφερε να σκαφαλώσει όπως όπως στην πλάτη μου και, με ένα ηχηρό «ο...ε» και δυο χτυπήματα με τα πόδια στα

πλευρά μου, ξεκινήσαμε κάνοντας μια μικρή παρέκκλιση για να αποφύγουμε τον λάκκο. Το γεγονός ότι δεν είχε μαστίγιο φάνηκε στην αρχή να τον ενοχλεί, αλλά γρήγορα κατάλαβε από την κίνησή μου ότι δεν ήταν απαραίτητο και ότι το μόνο που έπρεπε να κάνει ήταν να μείνει στη σέλα και να με συγκρατήσει, πράγμα που κατάφερε παλικάρισια. Προσπαθούσα να μην τον κουνάω πολύ, αλλά το έδαφος ήταν σκληρό και μια δυο φορές τον άκουσα να φωνάζει: «Ηρεμα! Ω! Μαλακά!»

Στον δρόμο όλα πήγαν καλά. Στον γιατρό Άσλι, καθώς και στον πύργο, ολοκλήρωσε την αποστολή του σαν τίμιος άνθρωπος και, όταν του πρότειναν να μπει και να πιει κάτι, απάντησε:

«Όχι, όχι, θα γυρίσω εκεί κάτω από έναν σύντομο δρόμο μέσα απ' τα χωράφια. Θα είμαι εκεί πριν από την άμαξα».

Μεγάλη αναταραχή ξέσπασε στον πύργο όταν έμαθαν τα νέα. Με έβαλαν απλώς στο χώρισμά μου, μου έβγαλαν τη σέλα και το χαλινάρι και μου έριξαν μια κουβέρτα στην πλάτη. Σέλωσαν γρήγορα γρήγορα την Τζίντζερ για τον λόρδο Τζορτζ και σε λίγο άκουσα την άμαξα που έβγαινε απ' την αυλή. Ο χρόνος μού φάνηκε ατελείωτος μέχρι να επιστρέψει η Τζίντζερ και να μας αφήσουν μόνους. Τότε μόνο μου διηγήθηκε όλα όσα είχε δει.

«Δεν ξέρω και πολλά πράγματα», είπε, «καλπάζαμε σχεδόν σ' όλη τη διαδρομή και φτάσαμε την ίδια στιγμή που έφτανε και ο γιατρός. Μια νέα γυναίκα καθόταν καταγής με το κεφάλι της νεαρής κοπέλας στα γόνατά της. Ο γιατρός τής έριξε κάτι στο στόμα και το μόνο που άκουσα ήταν: “Δεν είναι πεθαμένη”. Έπειτα κάποιος με τράβηξε παράμερα. Λίγη ώρα μετά, μετέφεραν το κορίτσι στην άμαξα και επιστρέψαμε όλοι μαζί. Έμαθα από τον αφέντη μου, που απαντούσε σε έναν άντρα που τον είχε σταματήσει για να μάθει τα νέα, ότι μάλλον δεν είχε σπάσει τίποτε αλλά ότι ακόμη δεν είχε μιλήσει».

Όταν ο λόρδος Τζορτζ οδήγησε την Τζίντζερ σε έφιππο κυνήγι, ο Γιορκ κούνησε το κεφάλι. Είπε κατηγορηματικά ότι έπρεπε ένα

χέρι πιο σταθερό να προπονήσει το άλογο τον πρώτο καιρό, και όχι απλώς ένας καβαλάρης όπως ο λόρδος Τζορτζ. Η Τζίντζερ αγαπούσε πολύ αυτό το σπορ αλλά μερικές φορές, όταν επέστρεφε στον στάβλο, ήταν ολοφάνερο ότι την είχε πιέσει πολύ και, από καιρό σε καιρό, άφηνε να της ξεφύγει ένας μικρός βήχας. Είχε πολύ δυνατό χαρακτήρα και δεν παραπονιόταν, αλλά εγώ ανησυχούσα γι' αυτή.

Δυο μέρες μετά το δυστύχημα ο Μπλαντάιρ ήρθε να με επισκεφτεί. Με χάριδεψε και μου έκανε ένα σωρό παινέματα. Στον λόρδο Τζορτζ είπε ότι ήταν βέβαιος πως το άλογο είχε καταλάβει τον κίνδυνο που διέτρεχε η Άννα τόσο καλά όσο και αυτός.

«Δεν θα κατόρθωνα να το συγκρατήσω ακόμη και αν το ήθελα!» είπε. «Έπειτα από αυτό, η Άννα δεν πρέπει ποτέ να προτιμήσει άλλο άλογο».

Έμαθα από τη συζήτησή τους ότι η νεαρή μου κυρία ήταν τώρα εκτός κινδύνου και ότι σε λίγο θα ήταν ικανή να ιππεύσει και πάλι. Αυτό το νέο μου έδωσε μεγάλη χαρά, γιατί επιθυμούσα με πάθος και μεγάλη ανυπομονησία την επιστροφή στην ευτυχισμένη ζωή.

Ο Ρούμπεν Σμιθ

Ηρθε η ώρα να σας μιλήσω για τον Ρούμπεν Σμιθ, που διορίστηκε υπεύθυνος των στάβλων όταν ο Γιορκ πήγε στο Λονδίνο. Κανείς δεν γνώριζε το επάγγελμά του τόσο τέλεια όσο ο ίδιος και, όταν ήταν καλά, δεν υπήρχε άνθρωπος πιο τίμιος και πιο ικανός. Ήταν άνθρωπος γλυκός και είχε μεγάλη εμπειρία στην περιποίηση των αλόγων. Ήταν ικανός όχι μόνο να μας πεταλώσει αλλά και να μας γιατρέψει, γιατί είχε δουλέψει δύο χρόνια σε έναν χειρουργό κτηνίατρο. Ήταν πολύ ικανός οδηγός. Μπορούσε να οδηγήσει το ίδιο καλά τέσσερα άλογα ζεμένα το ένα πίσω από το άλλο όσο και ζευγαρωτά. Επιπλέον ήταν και ωραίος άντρας, μορφωμένος, με καλή ανατροφή και, κατά τη γνώμη μου, τον εκτιμούσαν όλοι. Δηλαδή, τον εκτιμούσαν για τα άλογά του. Κατά συνέπεια, θα μπορούσε κανείς να αναρωτηθεί γιατί ήταν μόνο υφιστάμενος και όχι αρχιαμαξάς όπως ο Γιορκ. Ο Σμιθ είχε ένα ελάττωμα: το ποτό. Δεν ήταν από τους ανθρώπους που περνούν τον καιρό τους πίνοντας. Δεν δοκίμαζε ούτε σταγόνα για βδομάδες ή για μήνες ολόκληρους. Αλλά ξαφνικά κάτι συνέβαινε και υπέκυπτε στις «κρίσεις» του, σύμφωνα με την έκφραση που χρησιμοποιούσε ο Γιορκ. Έχανε τότε κάθε αίσθηση αξιοπρέπειας, τρομοκρατούσε τη γυναίκα του και δυσκόλευε τη ζωή όλων όσοι τον περιστοίχιζαν. Ο Γιορκ εκτιμούσε τόσο πολύ τη δουλειά του, που μια δυο φορές είχε πνίξει την υπόθεση, κρατώντας τη μακριά από τα αυτιά του κόμη. Μια νύχτα όμως που ο Ρούμπεν έπρεπε να οδηγήσει στα σπίτια τους μερικούς καλεσμένους έπειτα από έναν χορό, ήταν τόσο μεθυσμένος που ήταν ανίκανος να κρατήσει τα χαλινάρια. Ένας από τους κυρίους αναγκάστηκε να καθίσει

στη θέση του οδηγού και να συνοδεύσει αυτός ο ίδιος τις κυρίες στα σπίτια τους. Φυσικά δεν γινόταν να αποσιωπήσουν αυτή την υπόθεση και ο Ρούμπεν απολύθηκε αμέσως. Η δύστυχη η γυναίκα του και τα παιδιά του εγκατέλειψαν το χαριτωμένο τους σπιτάκι στην είσοδο της ιδιοκτησίας για να εγκατασταθούν αλλού. Ο γερο-Μαξ μού διηγήθηκε όλη την ιστορία όπως εκτυλίχτηκε πριν

από αρκετό καιρό. Αλλά λίγο πριν έρθουμε εδώ η Τζίντζερ κι εγώ, ο Σμιθ είχε προσληφθεί και πάλι. Ο Γιορκ είχε παρέμβει για χάρη του στον κόμη, που είχε καλή καρδιά, και ο Ρούμπεν ορκίστηκε επισήμως ότι δεν θα έπινε πια ούτε μια γουλιά οινόπνευμα όσο θα δούλευε στον κόμη.

Είχε κρατήσει την υπόσχεσή του κι έτσι ο Γιορκ δεν δίστασε να του εμπιστευτεί τη θέση του όσο θα απουσίαζε. Ήταν αλήθεια τόσο έμπειρος και τίμιος που κανείς άλλος δεν ήταν πιο κατάλληλος γι' αυτή τη δουλειά.

Ήμασταν τώρα στις αρχές Απριλίου. Η επιστροφή της οικογένειας προβλεπόταν τον Μάιο κι έπρεπε να πάμε στην πόλη την ελαφριά κλειστή άμαξα με τους τέσσερις τροχούς για να της κάνουμε διάφορες επισκευές. Ο συνταγματάρχης Μπλαντάιρ έπρεπε να πάει στο σύνταγμά του κι έτσι αποφασίστηκε να τον οδηγήσει ο Σμιθ με την άμαξα και να επιστρέψει έφιππος. Γι' αυτόν τον λόγο πήρε μαζί του και μια σέλα. Στον σταθμό, ο συνταγματάρχης έβαλε στο χέρι του Σμιθ μερικά χρήματα και, αφού τον αποχαιρέτησε, πριν φύγει, πρόσθεσε:

«Να προσέχεις τη νεαρή σου κυρία, Ρούμπεν, και να μην αφήσεις τον κάθε τυχάρπαστο νεαρό δανδή να καταστρέφει τον Μαύρο Σίφουνα, ακόμη και αν ισχυρίζεται ότι μπορεί να τον ιππεύσει. Φύλαξέ τον για την κυρία σου».

Αφήσαμε την άμαξα στο αμαξοστάσιο. Ο Σμιθ με οδήγησε στο πανδοχείο Άσπρο Λιοντάρι και ζήτησε από τον υπηρέτη του στάβλου να μου δώσει να φάω καλά και να με έχει έτοιμο στις τέσσερις. Στον πηγεμό ένα καρφί άρχισε να βγαίνει από το πέταλό μου, αλλά ο υπηρέτης δεν το πήρε χαμπάρι πριν από τις τέσσερις η ώρα. Ο Σμιθ φάνηκε στην αυλή στις πέντε αναγγέλλοντας ότι δεν θα έφευγε πριν από τις έξι, γιατί είχε συναντήσει κάτι παλιόφιλους. Ο υπηρέτης τού μίλησε τότε για το καρφί και τον ρώτησε αν έπρεπε να ασχοληθεί με το πέταλο.

«Όχι», είπε ο Σμιθ, «θα είναι εντάξει μέχρι να πάμε στο σπίτι!»

Μιλούσε πολύ δυνατά και κάπως απερίσκεπτα, και ήταν εντελώς ασυνήθιστο γι' αυτόν να παραμελεί ένα καρφί που δεν ήταν

καλά στερεωμένο στο πέταλο. Δεν ήρθε ούτε στις έξι, ούτε στις εφτά, ούτε στις οχτώ η ώρα. Είχε πάει πια εννέα όταν ήρθε και διέταξε με φωνή δυνατή και απότομη να με φέρουν. Φαινόταν να έχει πολύ κακή διάθεση και έβρισε τον υπηρέτη, χωρίς να καταλάβω για ποιον λόγο.

Ο πανδοχέας, που στεκόταν στο κεφαλόσκαλο, του είπε:

«Να προσέχετε, κύριε Σμιθ».

Σε αντάλλαγμα εισέπραξε μια βλαστήμια γεμάτη θυμό. Πριν ακόμα φτάσει στην έξοδο της πόλης, ο Σμιθ με ανάγκασε να καλπάζω μαστιγώνοντάς με κτηνωδώς, παρόλο που η ταχύτητά μου ήταν ήδη πολύ μεγάλη. Το φεγγάρι δεν είχε ακόμα βγει, ήταν λοιπόν πολύ σκοτεινά, και οι δρόμοι, που είχαν πρόσφατα επισκευαστεί, ήταν γεμάτοι χαλίκια. Καλπάζοντας με αυτή την ταχύτητα πάνω στις πέτρες, το πέταλό μου λασκάρισε και, καθώς πλησιάζαμε τα διόδια, ξεκόλλησε.

Αν ο Σμιθ ήταν στα λογικά του, θα είχε νιώσει ότι κάτι με ενοχλούσε, αλλά ήταν πάρα πολύ μεθυσμένος για να μπορέσει να παρατηρήσει οτιδήποτε.

Μετά τα διόδια άρχιζε ένας μακρύς δρόμος που μόλις τον είχαν σκεπάσει με καινούριες πέτρες, πλατιές και αιχμηρές, πάνω στις οποίες κανένα άλογο δεν μπορούσε να προχωρήσει γρήγορα χωρίς να κινδυνέψει. Σε αυτόν τον δρόμο και με ένα πέταλο να μου λείπει, ο καβαλάρης μου με ανάγκασε να καλπάζω με τη μεγαλύτερη ταχύτητα, ενώ μου έσκιζε τα πλευρά με το μαστίγιό του και με έλουζε με βρισιές για να πάω ακόμη πιο γρήγορα.

Φυσικά το πόδι μου πονούσε τρομερά χωρίς το πέταλο. Η οπλή έσπασε από πάνω μέχρι κάτω και το εσωτερικό της πετσοκόφτηκε βάνουσα από τις κοφτερές πέτρες. Αυτό το βασανιστήριο δεν μπορούσε να διαρκέσει. Κανένα άλογο δεν θα είχε αντέξει να ακουμπάει το πόδι του στο έδαφος τόση ώρα και κάτω από τέτοιες συνθήκες. Ο πόνος ήταν ανυπόφορος. Κάποια στιγμή τρίκλισα και έπεσα με δύναμη στα δυο μου γόνατα. Η πτώση μου εκτόξευσε τον Σμιθ μακριά από τη σέλα και επειδή έτρεχα με μεγάλη ταχύτητα θα πρέπει να χτύπησε δυνατά στο έδαφος. Σε λίγο στάθηκα στα πόδια μου και πήγα κουτσαίνοντας ελαφρά

ως την άκρη του δρόμου, εκεί που το έδαφος δεν είχε πέτρες. Το φεγγάρι μόλις είχε φανεί πάνω από τον φράχτη και στο φως του διέκρινα τον Σμιθ ξαπλωμένο μερικά βήματα πιο κάτω από μένα. Έκανε μια κίνηση να σηκωθεί αλλά άφησε ένα υπόκωφο μουγκρητό και δεν ξανακουνήθηκε.

Θα μπορούσα κι εγώ να βογκήξω, γιατί τα γόνατά μου και το πόδι μου μου προκαλούσαν φριχτό πόνο. Μόνο που τα άλογα έχουν συνηθίσει να υποφέρουν σιωπηρά. Δεν έβγαλα λοιπόν άχνα και περίμενα. Ο Σμιθ βόγκηξε άλλη μια φορά αλλά δεν διέκρινα ούτε την παραμικρή κίνηση, παρόλο που το φως πλημμύριζε τώρα το ξαπλωμένο του σώμα. Δεν μπορούσα να κάνω τίποτε ούτε γι' αυτόν ούτε και για τον εαυτό μου. Όμως, με τι ευχαρίστηση θα άκουγα τον ήχο ενός αλόγου ή τον θόρυβο από τροχούς ή ακόμη και βήματα! Ο δρόμος δεν ήταν πολυσύχναστος και αυτή την ώρα, μέσα στη νύχτα, μπορεί να μέναμε εκεί πολλές ώρες πριν έρθει κάποιος να μας βοηθήσει. Εντούτοις, περίμενα με τεντωμένο το αυτί.

Ήταν μια γλυκιά και ήρεμη απριλιάτικη νύχτα. Μόνο οι χαμηλές νότες ενός αηδονιού ακούγονταν. Τίποτε δεν κουνιόταν, εκτός από μερικά άσπρα σύννεφα δίπλα στο φεγγάρι και μια κουκουβάγια που τίναζε ανήσυχη τα φτερά της κοντά στον φράχτη. Στη μνήμη μου ήρθαν ξανά οι μακρινές καλοκαιρινές νύχτες που ήμουν ξαπλωμένος κοντά στη μητέρα μου, στο μεγάλο πράσινο λιβάδι του κτηματία Γκρέι.

Η κατάληξη της ιστορίας

Η α ήταν περίπου μεσάνυχτα όταν άκουσα από μακριά τον βηματισμό ενός αλόγου. Μερικές φορές ο ήχος χανόταν αλλά σιγά σιγά ακουγόταν πιο κοντά και πιο καθαρά. Ο δρόμος του Ίαρσχολ περνούσε μέσα από ιδιοκτησίες που ανήκαν στον κόμη και ο θόρυβος ερχόταν από αυτή την κατεύθυνση. Άρχιζα να ελπίζω ότι κάποιος μας αναζητούσε. Καθώς ο ήχος γινόταν όλο πιο κοντινός, μου φάνηκε ότι αναγνώρισα τον βηματισμό της Τζίντζερ. Σε λίγο μπόρεσα να πω με βεβαιότητα ότι ήταν πράγματι αυτή και ότι την είχαν ζέψει στο ντογκ-καρτ. Χλιμίντρισα με όλες μου τις δυνάμεις. Πόσο μεγάλη ήταν η χαρά μου όταν άκουσα την Τζίντζερ να μου απαντά, καθώς και μερικές ανθρώπινες φωνές! Οι πέτρες τούς εμπόδιζαν να προχωρήσουν πιο γρήγορα και σταμάτησαν όταν είδαν τη σκοτεινή σιλουέτα που ήταν ξαπλωμένη στο έδαφος.

Ένας άντρας πήδηξε από το αμάξι και έσκυψε πάνω από το σώμα.

«Είναι ο Ρούμπεν. Δεν κουνιέται».

Ο άλλος τον μιμήθηκε κι έσκυψε και αυτός με τη σειρά του.

«Είναι νεκρός», είπε. «Κοίτα πόσο παγωμένα είναι τα χέρια του».

Του σήκωσαν το κεφάλι. Τα μαλλιά του ήταν βουτηγμένα στο αίμα. Είχε χάσει τη ζωή του. Τον ακούμπησαν μαλακά κι έπειτα κατευθύνθηκαν προς εμένα. Αμέσως παρατήρησαν τα τραυματισμένα μου γόνατα.

«Το άλογο έπεσε και τον έριξε καταγής, να τι έγινε! Ποιος θα μπορούσε να φανταστεί ότι θα συνέβαινε κάτι τέτοιο με το μαύρο άλογο! Κανείς δεν φανταζόταν ότι θα 'πεφτε! Ο Ρούμπεν θα

πρέπει να βρίσκεται ώρες ξαπλωμένος εδώ! Είναι πολύ παράξενο που το ζώο δεν απομακρύνθηκε».

Ο Ρόμπερτ προσπάθησε τότε να με κάνει να προχωρήσω, αλλά από το πρώτο κιόλας βήμα κόντεψα να πέσω και πάλι.

«Για δεσ! Το πόδι του έχει τα ίδια χάλια με τα γόνατά του! Κοίτα: η οπλή του είναι τελείως ραγισμένη! Δεν είναι παράξενο που έπεσε το καχημένο το ζώο! Θα σου πω κάτι, Νεντ, φοβάμαι ότι κάτι δεν πήγε καλά με τον Ρούμπεν. Για σκέψου, να οδηγήσει ένα άλογο πάνω σ' αυτές τις πέτρες και χωρίς πέταλο στο ένα πόδι! Αν ήταν στα καλά του, θα είχε γρήγορα καταλάβει ότι είναι τόσο αδύνατο όσο και να κατεβάσεις το φεγγάρι. Φοβάμαι πως ο παλιός του πειρασμός ξαναγύρισε για να τον δοκιμάσει. Η καχημένη η Σούζαν! Έπρεπε να δεις πόσο ωχρή ήταν όταν ήρθε σπίτι μου να με ρωτήσει αν είχε επιστρέψει. Προσπαθούσε με κάθε τρόπο να κρύψει την ανησυχία της και μιλούσε για όλους τους καλούς λόγους που θα μπορούσαν να τον καθυστερήσουν. Αλλά τελικά με ικέτευσε να πάω να τον βρω. Τι θα κάνουμε; Πρέπει να πάμε το άλογο και τον νεκρό στο σπίτι. Δεν θα είναι και πολύ εύκολο!»

Στη συνέχεια κουβέντιασαν αρκετή ώρα μέχρι να συμφωνήσουν. Ο Ρόμπερτ, επειδή ήταν ιπποκόμος, θα οδηγούσε εμένα, ενώ ο Νεντ θα αναλάμβανε τον Ρούμπεν. Δεν ήταν εύκολο να μεταφέρουν το σώμα του ως το αμάξι. Δεν υπήρχε κανείς άλλος για να κρατάει την Τζίντζερ αλλά εκείνη, ακριβώς όπως κι εγώ, είχε καταλάβει την κατάσταση και στεκόταν ακίνητη σαν πέτρα. Αυτό ήταν αξιοσημείωτο, γιατί αν είχε πράγματι ένα ελάττωμα, ήταν ακριβώς η ανυπομονησία της στο σταμάτημα. Ο Νεντ ξεκίνησε σιγά σιγά με το θλιβερό του φορτίο και ο Ρόμπερτ με πλησίασε για να δει σε τι κατάσταση ήταν το πόδι μου. Πήρε τότε το μαντίλι του και το έδεσε σφιχτά γύρω γύρω κι έπειτα κατευθυνθήκαμε προς το σπίτι. Δεν θα ξεχάσω ποτέ τη μεγάλη πορεία μας εκείνη τη νύχτα. Η απόσταση ήταν πάνω από τρία μίλια. Ο Ρόμπερτ με οδηγούσε σιγά σιγά κι εγώ περπατούσα με δυσκολία και κούτσαινα όπως όπως, υποφέροντας πολύ. Φαινόταν να λυπάται για μένα, γιατί με χάιδεε συχνά και μου έδινε κουράγιο με στοργικά λόγια.

Έφτασα επιτέλους στο χώρισμά μου. Μου έδωσαν λίγη βρόμη κι έπειτα, αφού έβαλαν γύρω από τα γόνατά μου υγρά πανιά, ο Ρόμπερτ τύλιξε το πόδι μου με ένα κατάπλασμα από σανό για να ελαττώσει τη θερμοκρασία και το καθάρισε πριν από τον ερχομό του κτηνίατρου, που προβλεπόταν την άλλη μέρα το πρωί. Κατάφερα να ξαπλώσω στο άχυρο και παρά τους πόνους μου, αποκοιμήθηκα.

Την επομένη, αφού εξέτασε τα τραύματά μου, ο πεταλωτής είπε ότι η άρθρωση μάλλον δεν είχε πειραχτεί. Αν πράγματι συνέβαινε αυτό, θα ήμουν ικανός για δουλειά, αλλά θα είχα πάντα ένα ελάττωμα στο γόνατο. Νομίζω ότι με περιποιήθηκαν όσο καλύτερα μπορούσαν, αλλά ο πόνος κράτησε πολύ και ήταν ανυπόφορος. Ένα είδος κάλου, όπως τον έλεγαν, βγήκε στα γόνατά μου. Τον έκασαν με μια καυστική ουσία και όταν η πληγή μου επουλώθηκε, έβαλαν μια αλοιφή στο μπροστινό μέρος των γονάτων για να βγάλουν όλες τις τρίχες: είχαν τους λόγους τους και υποθέτω ότι ήταν καλοί.

Επειδή ο θάνατος του Σμιθ ήταν πολύ ξαφνικός και χωρίς μάρτυρες, διέταξαν να γίνει έρευνα. Ο ιδιοκτήτης του Άσπρου Λιονταριού και ο σταβλίτης, καθώς και αρκετοί άλλοι, βεβαίωσαν ότι ο Ρούμπεν ήταν μεθυσμένος όταν έφυγε από το πανδοχείο. Ο φύλακας των διοδίων είπε κατηγορηματικά ότι είχε περάσει το φράγμα καλπάζοντας σαν τρελός και επιπλέον βρήκαν και το πέταλό μου ανάμεσα στις πέτρες. Η υπόθεση λοιπόν ξεκαθαρίστηκε και απαλλάχτηκα από κάθε υποψία.

Όλος ο κόσμος λυπήθηκε τη Σούζαν, που σχεδόν τρελάθηκε από τον πόνο και δεν σταματούσε να επαναλαμβάνει:

«Ω! Ήταν τόσο καλός! Τόσο καλός! Φταίει το καταραμένο το ποτό! Γιατί λοιπόν το πουλάνε; Ω, Ρούμπεν, Ρούμπεν!»

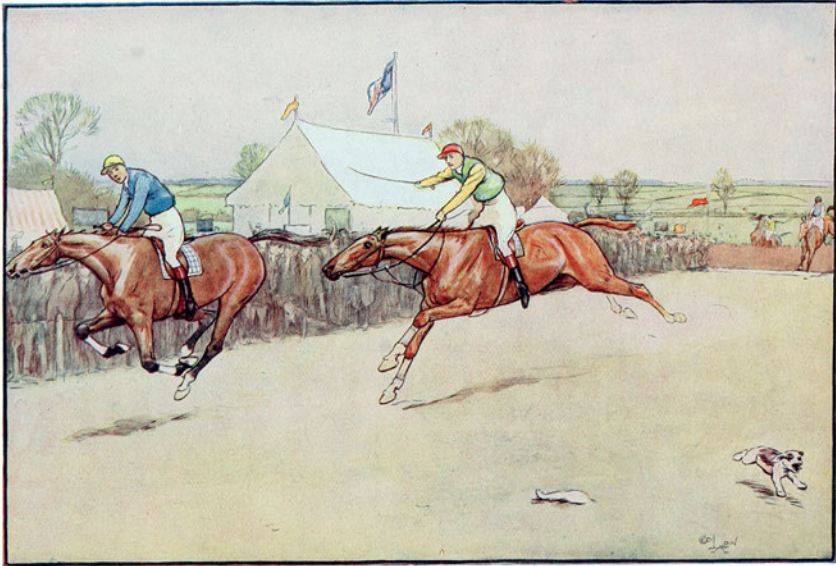
Και συνέχισε έτσι μέχρι την κηδεία. Έπειτα, καθώς δεν είχε πια στέγη ούτε και στενούς συγγενείς, αναγκάστηκε και πάλι, μαζί με τα έξι παιδιά της, να αφήσει το ευχάριστο σπιτάκι της κοντά στις μεγάλες βελανδιές και να πάει να εγκατασταθεί στο θλιβερό οικοδόμημα του ασύλου.

Ταξίδι με το τρένο

Μόλις τα γόνατά μου επουλώθηκαν αρκετά, με έβαλαν κάνα δυο μήνες σε ένα μικρό λιβάδι, όπου δεν υπήρχε κανείς άλλος εκτός από εμένα. Αν και χαιρόμουν αυτή την καινούρια ελευθερία και το τρυφερό χορτάρι, ένιωσα πολύ μόνος, γιατί ήμουν συνηθισμένος να ζω μαζί με άλλους. Η Τζίντζερ κι εγώ είχαμε γίνει τελικά πολύ καλοί φίλοι και η συντροφιά της μου έλειπε πολύ. Όταν άκουγα τα βήματα ενός αλόγου στον δρόμο άρχιζα να χλιμιντρίζω, αλλά σπάνια έπαιρνα απάντηση. Ένα πρωινό, όμως, η πόρτα άνοιξε και με έκπληξη είδα να μπαίνει ένα άλογο, και μάλιστα η παλιά καλή μου φίλη, η Τζίντζερ. Ο άνθρωπος που την έφερε της έβγαλε το καπίστρι κι έφυγε. Έτρεξα να την προϋπαντήσω αφήνοντας ένα χλιμίντρισμα χαράς. Ήμασταν και οι δυο πολύ ευτυχισμένοι που ξαναβρεθήκαμε. Ανακάλυψα όμως πολύ γρήγορα ότι δεν ήταν για καλό που μας είχαν βάλει και τους δυο εδώ μέσα. Η ιστορία είναι πολύ μεγάλη για να την πω αναλυτικά, αλλά φαίνεται ότι είχαν ιππεύσει την Τζίντζερ πολύ σκληρά και ότι προς το παρόν την αφήναν να ξεκουραστεί στο ύπαιθρο για να δουν αν θα συνερχόταν με λίγη ανάπαυση.

Ο λόρδος Τζορτζ ήταν ένα νεαρό αγόρι που δεν άκουγε καμιά συμβουλή κι επιπλέον ήταν αδυσώπητος καβαλάρης που πήγαινε για κυνήγι με κάθε ευκαιρία, χωρίς να νοιάζεται για το άλογό του. Λίγο μετά την αναχώρησή μου από τον στάβλο αποφάσισε να τρέξει σε έναν έφιππο αγώνα με εμπόδια. Αν και ο υπηρέτης τον είχε προειδοποιήσει ότι η Τζίντζερ ήταν πολύ κουρασμένη και δεν είχε προπονηθεί για την κούρσα, εκείνος δεν άκουγε τίποτε. Όταν ήρθε η μέρα, ζόρισε την Τζίντζερ να κρατηθεί στο ύψος των

καβαλάρηδων που προηγούνταν κι εκείνη, με τη συνηθισμένη της ορμητικότητα, έδωσε όλο της το είναι. Έφτασε μέσα στους τρεις πρώτους, αλλά το αναπνευστικό της είχε προσβληθεί. Άσε που ο λόρδος Τζορτζ ήταν πολύ βαρύς για την πλάτη της.

«Και να πού φτάσαμε», είπε. «Εξάντλησαν όλη την ορμητικότητα της νεανικής μας ηλικίας και τη δύναμή μας, εσένα ένας αλκοολικός κι εμένα ένας τρελός. Η ζωή είναι τρομερό πράγμα».

Και οι δυο μας γνωρίζαμε πολύ καλά ότι τα χρόνια της δόξας μας μόλις είχαν τελειώσει.

Αυτό όμως δεν μείωνε την ευχαρίστηση που νιώθαμε, επειδή κάναμε και πάλι συντροφιά. Φυσικά δεν καλπάζαμε πια αποδώ κι αποκεί όπως στο παρελθόν, αλλά ξαπλώναμε ο ένας δίπλα στον άλλο μετά τη βοσκή μας και μέναμε ώρες ολόκληρες κάτω από τη σκιά της φλαμουριάς, με τα κεφάλια μας κοντά το ένα με το άλλο, νιώθοντας μεγάλη τρυφερότητα. Έτσι κύλησε ο καιρός μέχρι που γύρισε η οικογένεια. Μια μέρα είδαμε να μπαίνει στο λιβάδι ο κόμης συνοδευόμενος από τον Γιορκ. Βλέποντας για ποιους πρόκειται, μείναμε ακίνητοι κάτω από τη φλαμουριά και τους αφήσαμε να πλησιάσουν. Μας εξέτασαν προσεχτικά και ο κόμης φάνηκε πολύ ενοχλημένος.

«Ορίστε, τριακόσιες λίρες πεταμένες από το παράθυρο», είπε. «Δεν είναι όμως αυτό που με στενοχωρεί περισσότερο. Αυτά τα άλογα μου τα εμπιστεύτηκε ο παλιός μου φίλος, γιατί πίστευε ότι θα έβρισκαν σε μένα μια καλή εστία. Και να που τώρα είναι κατεστραμμένα. Θα αφήσουμε τη φοράδα να ξεκουραστεί δώδεκα μήνες και θα δούμε ποιο θα είναι το αποτέλεσμα. Όσο για το μαύρο, δεν μπορώ να κάνω τίποτε άλλο παρά να το πουλήσω. Είναι κρίμα, αλλά δεν μπορώ να κρατήσω στον στάβλο μου άλογο με τέτοια γόνατα».

«Ασφαλώς όχι, κύριε κόμη», είπε ο Γιορκ, «αλλά ίσως να μπορούσαμε να του βρούμε μια θέση όπου η εμφάνιση δεν μετράει σχεδόν καθόλου και όπου θα ήμασταν σίγουροι ότι θα είχε καλή μεταχείριση. Γνωρίζω έναν άνθρωπο στο Μπαθ που είναι ιδιοκτήτης ενός στάβλου και νοικιάζει άλογα και άμαξες. Αυτός συχνά ψάχνει καλά άλογα σε χαμηλή τιμή. Ξέρω ότι τα φροντίζει καλά. Καθώς η έρευνα απέδειξε ότι το άλογο δεν φταίει για τον θάνατο του Ρούμπεν, ένα συστημένο γράμμα, προερχόμενο από τον κύριο κόμη ή και από μένα τον ίδιο, θα ήταν επαρκής εγγύηση».

«Να του γράψεις, Γιορκ. Με απασχολεί πολύ περισσότερο το μέρος που θα του βρούμε παρά τα χρήματα που θα κερδίσω πουλώντας το».

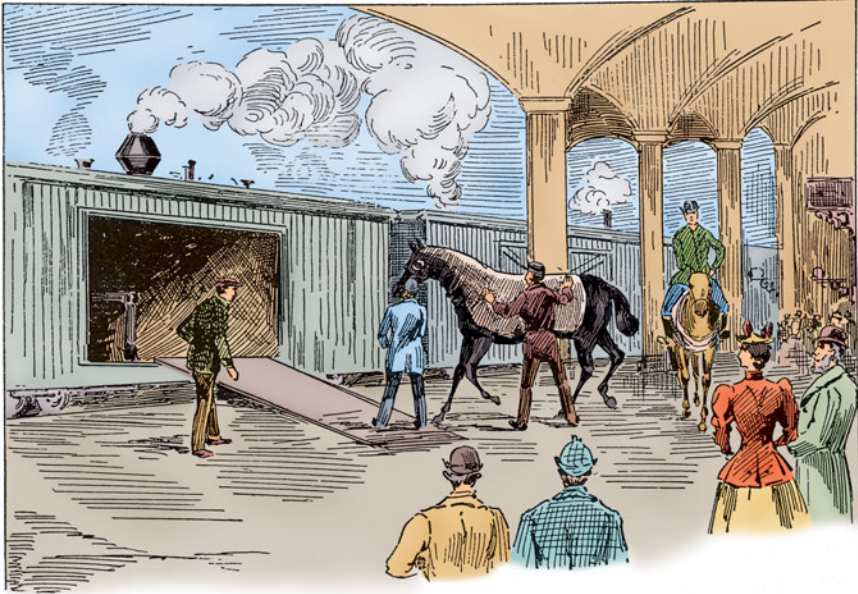
Όταν τελείωσε αυτή η συζήτηση, μας άφησαν.

«Θα έρθουν σε λίγο να σε πάρουν και να σε οδηγήσουν μακριά αποδώ», είπε η Τζίντζερ. «Όταν φύγεις και συ, θα χάσω τον μοναδικό μου φίλο και μάλλον δεν θα ξαναϊδωθούμε ποτέ πια. Η ζωή είναι πολύ σκληρή».

Μια βδομάδα ύστερα από αυτό το επεισόδιο, είδα τον Ρόμπερτ να φτάνει στο λιβάδι μας. Μου πέρασε ένα καπίστρι γύρω από το κεφάλι και με πήρε μαζί του. Δεν υπήρξε σκηνή αποχωρισμού ανάμεσα στην Τζίντζερ κι εμένα. Χλιμιντρίζαμε καθώς με απομάκρυναν από κοντά της, κι εκείνη έτρεχε αγωνιωδώς κατά μήκος του φράχτη, φωνάζοντάς με για όση ώρα ακόμα άκουγε τον ήχο των βημάτων μου.

Με τις συστάσεις του Γιορκ, με είχε αγοράσει ο ιδιοκτήτης του στάβλου που νοίκιαζε άλογα. Έπρεπε να πάω με το τρένο, μια

εμπειρία εντελώς πρωτόγνωρη για μένα, που απαιτούσε μεγάλο θάρρος την πρώτη φορά. Αλλά, όπως κατάλαβα πολύ γρήγορα, ούτε το μουγκρητό ούτε η ταχύτητα ούτε το σφύριγμα ούτε το ταρακούνημα του χωρίσματος στο οποίο στεκόμουν δεν μου έκαναν πράγματι κακό. Έτσι, τελικά ηρέμησα.

Όταν έφτασα επιτέλους στο τέρμα του ταξιδιού μου, βρέθηκα σε ένα χωρίσμα σχετικά άνετο και με περιποιήθηκαν καλά. Αυτοί οι στάβλοι δεν ήταν όμως τόσο ευχάριστοι κι ευάεροι όπως αυτοί που είχα γνωρίσει μέχρι τώρα. Το έδαφος ήταν κατηφορικό αντί να είναι επίπεδο και, καθώς ήμουν πάντα δεμένος στο παχνί, έπρεπε να αγωνίζομαι συνεχώς για να ισορροπήσω. Ήταν πολύ κουραστικό. Οι άνθρωποι δεν φαίνεται να έχουν καταλάβει ακόμα ότι τα άλογα δουλεύουν πολύ καλύτερα όταν νιώθουν άνετα μέσα στα χωρίσματά τους και μπορούν να κινούνται ελεύθερα. Πάντως με έτρεφαν και με ξύστριζαν καλά και νομίζω ότι ο αφέντης μας έκανε ό,τι ήταν καλύτερο για μας. Νοίκιαζε πολλά άλογα και άμαξες όλων των ειδών, που τα οδηγούσαν οι υπάλληλοί του. Αλλά πολλές φορές το άλογο και την άμαξα τα έδιναν σε άντρες ή γυναίκες που προτιμούσαν να τα οδηγούν αυτοί οι ίδιοι.

Το μισθωμένο άλογο και οι οδηγοί του

Μέχρι χτες με οδηγούσαν πάντοτε άνθρωποι που γνώριζαν από άλογα. Τώρα θα αποκτούσα εμπειρίες και από άλλους τρόπους οδήγησης, που συνήθως ταλαιπωρούν τα άλογα, είτε γιατί είναι κακοί είτε γιατί δείχνουν άγνοια. Είχα πια γίνει μισθωμένο άλογο κι έπεφτα στα χέρια οποιουδήποτε. Επιπλέον, καθώς ήμουν υπάκουος και είχα καλό χαρακτήρα, έδιναν στους άπειρους οδηγούς πιο εύκολα εμένα παρά τα άλλα άλογα, γιατί μπορούσαν να μου έχουν εμπιστοσύνη. Θα έπαιρνε πολύ χρόνο να σας πω όλους τους τρόπους με τους οποίους με οδήγησαν, έτσι θα σας αναφέρω μόνο μερικούς.

Η πρώτη κατηγορία είναι οι καβαλάρηδες που κρατούν κοντά τα χαλινάρια. Νομίζουν πως πρέπει να τα κρατούν όσο γίνεται πιο σφιχτά, χωρίς να λασκάρουν την πίεση στο στόμα του αλόγου, χωρίς να του αφήνουν την παραμικρή ελευθερία κίνησης. Αυτοί οι άνθρωποι περνούν τον καιρό τους επαναλαμβάνοντας ότι «πρέπει να είσαι κύριος του αλόγου» ή ακόμη ότι «πρέπει να κρατάς το άλογο», λες και τα άλογα δεν είναι ικανά να κρατηθούν από μόνα τους!

Για μερικά γέρικα και κουρασμένα άλογα, που το στόμα τους σκλήρυνε και καταστράφηκε από τέτοια μεταχείριση, αυτό ίσως βοηθάει, αλλά για ένα άλογο με σταθερά πόδια και καλό στόμα, που μπορούν να το οδηγήσουν με ευκολία, είναι όχι μόνο βασανιστήριο αλλά και εντελώς παράλογο.

Έπειτα έρχεται η κατηγορία των οδηγών που αφήνουν τα χαλινάρια να ανεμίζουν, να σέρνονται πάνω στην πλάτη μας ενώ το χέρι τους αναπαύεται τεμπέλικα στα γόνατά τους. Προφανώς,

αν κάτι συμβεί ξαφνικά, δεν έχουν κανέναν έλεγχο στο υποζύγιό τους. Αν το άλογο αρχίσει να τσινάει ή αφηνιάσει ή ακόμη και αν παραπατήσει, δεν ελέγχουν απολύτως τίποτε και είναι ανίκανοι να αποφύγουν το δυστύχημα. Ασφαλώς, εγώ προσωπικά δεν είχα καμιά αντίρρηση, γιατί δεν ήταν μέσα στις συνήθειές μου να αφηνιάζω ή να τρικλίζω και από τον οδηγό μου περίμενα μόνο να μου δείξει τον δρόμο και να με παϊνέψει. Παρ' όλα αυτά, είναι πάντα ευχάριστο να νιώθεις τα χαλινάρια κάπως σταθερά, μόνο και μόνο για να είσαι βέβαιος ότι ο οδηγός δεν έχει αποκοιμηθεί. Άλλωστε η απρόσεκτη οδήγηση δημιουργεί στο άλογο κακές συνήθειες και, όταν αλλάξει χέρια, μόνο το μαστίγιο μπορεί να τις διώξει. Αυτή η μέθοδος είναι λίγο πολύ επώδυνη. Ο κύριος Γκόρντον απαιτούσε από μας πάντα το καλύτερο, και στο βάδισμα και στους τρόπους. Συνήθιζε να λέει ότι το να αφήνεις ένα άλογο να αποκτά κακές συνήθειες είναι το ίδιο σκληρό με το να κακομαθαίνεις ένα παιδί, γιατί και οι δυο θα υποφέρουν από αυτό αργότερα.

Τέλος, αυτού του είδους οι οδηγοί είναι συχνά τελείως απρόσεκτοι και ασχολούνται με όλα τα άλλα εκτός από τα αλογά τους. Μια μέρα βγήκα με το παετόνι, το μικρό τετραθέσιο ανοιχτό αμάξι, που το οδηγούσε ένας από αυτούς. Μια γυναίκα και δυο παιδιά βρίσκονταν στο πίσω μέρος. Από την αρχή κιόλας, ο οδηγός μου άφησε τα χαλινάρια να ανεμίζουν προς όλες τις κατευθύνσεις αλλά δεν ξέχασε να με χτυπήσει με το μαστίγιο εντελώς αδικαιολόγητα, μια που είχα ήδη αρχίσει το γρήγορο βάδισμα. Στον δρόμο είχαν γίνει πολλά έργα, αλλά ακόμη και στα σημεία του παλιού δρόμου οι πέτρες είχαν ξεκολλήσει. Ο οδηγός μου γέλαγε και αστειευόταν με τη γυναίκα του και τα παιδιά του, μιλούσε για το τοπίο δεξιά κι αριστερά, χωρίς όμως να θεωρεί απαραίτητο να ρίχνει και καμιά ματιά στο αλογό του για να το οδηγήσει στα λιγότερο δύσκολα σημεία του δρόμου. Και φυσικά συνέβη αυτό που ήταν αναμενόμενο να συμβεί: ένα χαλίκι σφηνώθηκε σε μια από τις μπροστινές οπλές μου. Αν ο κύριος Γκόρντον ή ο Τζον ή οποιοσδήποτε καλός οδηγός ήταν στη θέση του, θα είχε καταλάβει ύστερα από τρία βήματα ότι κάτι πήγαινε στραβά.

Ακόμη και μέσα στη νύχτα, ένας έμπειρος οδηγός θα είχε αισθανθεί ότι το περπάτημά μου άλλαξε και θα σταματούσε αμέσως για να βγάλει την πέτρα. Αυτός ο άνθρωπος, όμως, συνέχισε να γελά και να αστειεύεται ενώ σε κάθε βήμα η πέτρα χωνόταν βαθύτερα ανάμεσα στο πέταλο και το πόδι μου. Ήταν μυτερή προς τα μέσα και στρογγυλή προς τα έξω, δηλαδή, όπως ξέρουν όλοι, ότι χειρότερο για ένα άλογο. Του κόβει το πόδι ενώ ταυτόχρονα υπάρχει κίνδυνος να παραπατήσει και να πέσει. Δεν μπορώ να πω αν ο άνθρωπος ήταν στραβός ή απλώς ανέμελος, πάντως πέρασε μισό μίλι προτού παρατηρήσει κάτι. Τελικά ο πόνος με έκανε να κουτσαίνω τόσο που το κατάλαβε και φώναξε:

«Ορίστε μας! Μας έδωσαν κουτσό άλογο!»

Τι αισχρός! Άρχισε τότε να κουνάει τα χαλινάρια και να μου δίνει μικρά χτυπήματα με το μαστίγιο λέγοντας:

«Εμπρός τώρα! Μην κάνεις τον εξυπνάκια μαζί μου! Το ταξίδι δεν τελείωσε, δεν είναι ώρα να κουτσαίνεις και να τεμπελιάζεις».

Εκείνη τη στιγμή, ένας κτηματίας που ίππευε ένα κοκκινωπό άλογο πλησίασε. Τράβηξε τα χαλινάρια και σήκωσε το καπέλο του.

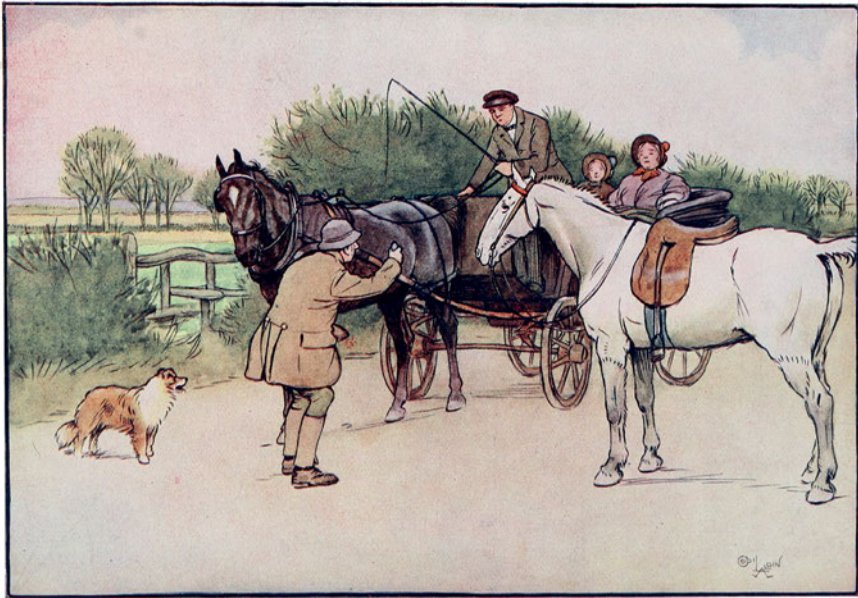
«Σας ζητώ συγγνώμη, κύριε», είπε, «αλλά νομίζω ότι το άλογό σας υποφέρει. Προχωράει σαν να έχει σφηνωθεί πέτρα μέσα στην οπλή του. Αν μου επιτρέπετε, θα ρίξω μια ματιά. Αυτές οι πέτρες στον δρόμο είναι τρομερά επικίνδυνες για τα άλογα».

«Το έχω νοικιάσει αυτό το άλογο», είπε ο οδηγός μου. «Δεν ξέρω τι έχει, αλλά νομίζω ότι είναι ντροπή να σου μισθώνουν ένα άλογο που κουτσαίνει έτσι».

Ο κτηματίας κατέβηκε από το άλογό του, πέρασε τα χαλινάρια κάτω από το μπράτσο του και άρπαξε χωρίς δισταγμό το τραυματισμένο μου πόδι.

«Θεέ μου! Υπάρχει πράγματι πέτρα! Γι' αυτό κουτσαίνει το καχημένο το άλογο! Δεν με εκπλήσσει!»

Προσπάθησε πρώτα να τη βγάλει με το χέρι, αλλά επειδή ήταν σφηνωμένη βαθιά, έβγαλε από την τσέπη του ένα μικρό διχαλωτό ραβδί και με χίλιες προφυλάξεις την τράβηξε, όχι χωρίς δυσκολία. Έπειτα τού έδειξε την πέτρα.

«Να τι είχε μαζέψει το άλογό σας! Είναι θαύμα που δεν έπεσε και δεν έσπασε τα γόνατά του!»

«Ε, λοιπόν, για δεσ, φίλε μου», έκανε ο οδηγός μου. «Τι παράξενο! Δεν είχα ξανακούσει ότι τα άλογα μαζεύουν πέτρες!»

«Α, έτσι;» έκανε ο κτηματίας με κάποια περιφρόνηση. «Αυτό όμως συμβαίνει συχνά ακόμη και στα καλύτερα άλογα, ιδίως σε δρόμους σαν αυτόν. Και αν δεν θέλετε να κουτσαθεί το άλογό σας, θα πρέπει να προσέχετε πολύ και να επεμβαίνετε γρήγορα. Αυτό το πόδι είναι πολύ ταλαιπωρημένο», είπε αφήνοντάς το μαλακά καταγής και χαϊδεύοντάς με φιλικά. «Αν μου επιτρέπετε να σας δώσω μια συμβουλή, θα σας έλεγα να οδηγείτε αργά για λίγη ώρα. Το πόδι του είναι σε κακό χάλι και δεν θα σταματήσει αμέσως να κουτσαίνει».

Ξανανέβηκε στο άλογό του, σήκωσε το καπέλο του για να χαιρετήσει την κυρία και απομακρύνθηκε τροχάζοντας. Όταν έφυγε, ο οδηγός μου άρχισε να τινάζει τα χαλινάρια και να κάνει όλη την ιπποσκευή να τρίζει. Κατάλαβα τότε ότι έπρεπε να ξεκινήσω, πράγμα που έκανα. Είχα ανακουφιστεί που βγήκε η πέτρα αλλά υπέφερα πολύ. Να τι εμπειρίες αποκτούν τα μισθωμένα άλογα.

XIX

Οι Κόκνις

Μετά υπάρχουν οι οδηγοί του τύπου «ατμομηχανή». Αυτοί είναι κυρίως οι Λονδρέζοι και μάλιστα οι Κόκνις, που δεν είχαν ποτέ δικό τους άλογο και γενικώς ταξιδεύουν με το τρένο.

Νομίζουν, φαίνεται, ότι το άλογο είναι σαν ατμομηχανή σε πιο μικρό μέγεθος. Και θεωρούν ότι, από τη στιγμή που πλήρωσαν ένα άλογο, πρέπει να πάει τόσο μακριά, τόσο γρήγορα και να είναι τόσο βαριά φορτωμένο όσο τους αρέσει. Δεν τους νοιάζει αν οι δρόμοι είναι λασπωμένοι ή στεγνοί και εύκολοι, αν είναι γεμάτοι πέτρες ή αν είναι ομαλοί, αν είναι ανηφορικοί ή κατηφορικοί. Πρέπει να προχωρείς, πάντα να προχωρείς, με την ίδια ταχύτητα, χωρίς να ελπίζεις στην παραμικρή ανακούφιση ή την παραμικρή φιλοφροσύνη.

Μήπως φανταστήκατε ότι αυτοί οι άνθρωποι θα σκεφτούν να κατέβουν από το αμάξι για να ανέβουν την πλαγιά; Α, όχι! Πλήρωσαν για περίπατο με αμάξι και με αμάξι θα τον κάνουν. Και το άλογο; Ω! Είναι συνηθισμένο! Για ποιον λόγο άλλωστε υπάρχουν τα άλογα, αν όχι για να τραβάνε τους ανθρώπους ψηλά στις πλαγιές; Αυτοί να περπατήσουν; Θα αστειεύεστε, υποθέτω.

Και δώσ' του το μαστίγιο και δώσ' του να τινάζουν τα χαλινάρια και δώσ' του να φωνάζουν με χυδαία φωνή: «Προχώρα λοιπόν, τεμπέλαρε!» Κραυγές που συνοδεύονται με χτυπήματα, ενώ πάντα βάζουμε όλα μας τα δυνατά για να προχωρήσουμε, χωρίς ούτε ένα παράπονο, με την πιο μεγάλη υποταγή και, πολύ συχνά, παρά τη μεγάλη κούραση και τη βαθιά μας λύπη.

Αυτός ο τρόπος οδήγησης μας εξαντλεί πολύ πιο γρήγορα από οποιονδήποτε άλλον. Προτιμώ εκατό φορές να κάνω είκοσι

μίλια με έναν καλό οδηγό, παρά να κάνω δέκα με ένα από αυτά τα κτήνη. Το πρώτο κουράζει λιγότερο. Κι έπειτα αυτοί εδώ οι άνθρωποι, σε όποια κατηφόρα και να βρεθούν, σπανίως χρησιμοποιούν το φρένο, προκαλώντας έτσι σοβαρά δυστυχήματα. Ή, ακόμη και αν το χρησιμοποιούν, ξεχνούν να το βγάλουν όταν θα φτάσουν κάτω. Αυτό μου συνέβαινε συχνά κι έπρεπε να τραβάω την άμαξα στο μεγαλύτερο μέρος της ανηφόρας με μια από τις ρόδες σφιγμένη μέσα στο φρένο, πριν ο οδηγός μου καταδεχτεί να το σκεφτεί. Σε αυτές τις περιπτώσεις η προσπάθεια που καταβάλλει το άλογο είναι τεράστια.

Επιπλέον, αντί να ξεκινούν με μέτρια ταχύτητα, όπως θα έκανε ένας πραγματικός κύριος, οι Κόκνις εκσφενδονίζουν το αμάξι με τη μεγαλύτερη ταχύτητα από την αυλή κιόλας του στάβλου. Κι όταν θέλουν να σταματήσουν, αρχίζουν να μας μαστιγώνουν, κι έπειτα τραβάνε τόσο δυνατά τα χαλινάρια που κινδυνεύουμε να ανατραπούμε. Άσε που πληγώνουν τα στόματά μας με τη στομίδα. Λένε τότε ότι μένουμε κόκαλο. Παίρνουν τις στροφές τόσο κλειστά λες και δεν υπάρχει αρκετός χώρος.

Θυμάμαι πολύ καλά ένα ανοιξιάτικο απόγευμα που ο Ρόρι κι εγώ είχαμε βγει όλη την ημέρα. Ο Ρόρι ήταν το άλογο με το οποίο με έζευαν τις περισσότερες φορές όταν ζητούσαν ζευγάρι αλόγων και ήταν γενναίος και τίμιος σύντροφος. Είχαμε τον δικό μας οδηγό και, επειδή ήταν άνθρωπος γλυκός που μας φρόντιζε πολύ, η ημέρα ήταν πολύ ευχάριστη. Η δύση του ήλιου μάς βρήκε όταν επιστρέφαμε με γοργό βήμα στον στάβλο. Ο δρόμος έκανε μια στροφή αρκετά απότομη προς τα δεξιά, αλλά επειδή ήμασταν από τη μεριά του φράχτη και καθώς υπήρχε αρκετός χώρος για να περάσει κανείς, ο οδηγός μας δεν ελάττωσε την ταχύτητά μας. Πλησιάζοντας στη στροφή, άκουσα ξαφνικά θόρυβο από άλογο και ρόδες. Έμοιαζε να έρχεται με μεγάλη ταχύτητα προς την κατεύθυνσή μας, αλλά ο φράχτης ήταν ψηλός και δεν μπορούσα να δω τίποτε. Ένα δευτερόλεπτο αργότερα έγινε φοβερή σύγκρουση. Ευτυχώς για μένα, ήμουν από τη μεριά του φράχτη, αλλά για τον Ρόρι, που ήταν στα δεξιά, δεν υπήρχε τίποτα να τον προστατεύσει. Ο οδηγός του άλλου αμαξιού είχε ήδη περάσει

τη στροφή όταν μας είδε και ήταν πολύ αργά για να τραβηχτεί προς τη μεριά του. Ο Ρόρι δέχτηκε όλο το χτύπημα. Το ξύλινο τιμόνι του καμπριολέ τον χτύπησε ίσια στο στήθος, κάνοντάς τον να κλονιστεί προς τα πίσω. Δεν θα ξεχάσω ποτέ την κραυγή που έβγαλε. Ένα από τα τιμόνια έσπασε και το άλλο άλογο βρέθηκε αναποδογυρισμένο με την πλάτη. Ανήκε και αυτό στον στάβλο μας και ήταν ζεμένο στο καμπριολέ με τις μεγάλες ρόδες, για το οποίο ξετρελαίνονταν όλοι οι νεαροί.

Ο οδηγός ήταν ένας από αυτούς τους αμαθείς που δεν ξέρουν καλά καλά σε ποια πλευρά του δρόμου πρέπει να τρέχουν ή που, ακόμη και αν το ξέρουν, αδιαφορούν. Από το ανοιγμένο στήθος του καημένου του Ρόρι ξεχυνόταν ποτάμι το αίμα. Είπαν ότι αν βρισκόταν στη μέση του δρόμου, θα είχε σκοτωθεί. Ο δύστυχος! Αυτό θα ήταν σίγουρα καλύτερο γι' αυτόν... Όταν επουλώθηκε το τραύμα του, πράγμα που πήρε πολύ καιρό, πουλήθηκε για να τραβάει κάρα φορτωμένα με κάρβουνο. Ν' ανεβαίνει και να κατεβαίνει ακούραστα αυτές τις απότομες ανηφόρες. Μόνο τα άλογα που έζησαν αυτόν τον Γολγοθά μπορούν να μιλήσουν. Είδα άλογα να τραβούν καρότσια πολύ βαριά σε αυτές τις αδυσώπητες ανηφόρες, χωρίς να υπάρχει ούτε ένα φρένο για να τα βοηθήσει, κι αυτές οι εικόνες με θλίβουν ακόμα όταν μου ξανάρχονται στη μνήμη.

Μετά την εξαφάνιση του Ρόρι, με έξευαν συχνά στην άμαξα με μια φοράδα που την έλεγαν Πέγκι και ζούσε στο διπλανό μου χώροισμα. Ήταν ένα ρωμαλέο ζώο, καλοκαμωμένο, με λαμπερό πιτσιλωτό τρίχωμα και σκουρόχρωμη ουρά και χαίτη. Δεν ήταν από σπουδαία ράτσα, αλλά ήταν πολύ ωραία και είχε χαρακτηρίσει υπάκουο και πρόθυμο. Όμως το βλέμμα της σκοτεινίαζε από μια μικρή σκιά αγωνίας, που έδειχνε ότι είχε περάσει στενοχώριες. Την πρώτη φορά που βγήκαμε μαζί, ανακάλυψα ότι είχε παράξενη περπατησιά. Πήγαινε τότε τροχάζοντας, τότε καλπάζοντας, και σε κάθε τρίτο ή τέταρτο βηματισμό έκανε ένα μικρό πήδημα προς τα εμπρός. Ήταν πολύ δυσάρεστο για το άλογο που ήταν ζεμένο μαζί της και μου προκαλούσε εκνευρισμό. Όταν επιστρέψαμε, τη ρώτησα ποιος ήταν ο λόγος που είχε αυτή την τόσο παράξενη περπατησιά.

«Αχ!» αναστέναξε. «Το βάδισμά μου είναι πολύ άσχημο, έτσι δεν είναι; Αλλά τι να κάνω; Δεν είναι δικό μου το φταίξιμο, έχω πολύ κοντά πόδια! Αν και έχουμε σχεδόν το ίδιο ύψος, τα πόδια σου είναι πιο μακριά από τα δικά μου από το γόνατο και κάτω, δύο ή τρία δάχτυλα. Ο βηματισμός σου είναι μεγαλύτερος και μπορείς να πας πιο γρήγορα από μένα. Βλέπεις, δεν έφτιαξα εγώ τον εαυτό μου, αλλιώς θα είχα μακριά πόδια σαν τα δικά σου. Όλο το κακό προέρχεται από το ύψος των ποδιών», είπε η Πέγκι με απογοητευμένο ύφος.

«Μα πώς γίνεται αυτό»; ρώτησα. «Είσαι τόσο ρωμαλέα, με τόσο καλό χαρακτήρα!»

«Ε λοιπόν, να», είπε. «Το δράμα είναι ότι οι άνθρωποι θέλουν πάντα να πηγαίνουν πιο γρήγορα. Αν ένα άλογο δεν μπορεί να ακολουθήσει, πέφτει μαστίγιο και ξανά μαστίγιο και πάντα μαστίγιο. Έτσι έπρεπε να κρατήσω τον ρυθμό με κάθε τρόπο και γι' αυτόν τον λόγο απέκτησα τούτη την ακανόνιστη περπατησιά. Όμως δεν ήμουν πάντα έτσι. Όταν ζούσα με τον πρώτο μου αφέντη στην εξοχή, τρόχαζα με καλή περπατησιά και με ρυθμό. Ήταν ένας νέος πάστορας, καλός αφέντης και καθόλου βιαστικός. Ήταν υπεύθυνος για δυο εκκλησίες, πολύ μακριά η μια από την άλλη, πράγμα που σήμαινε πολλή δουλειά, αλλά δεν με μάλωνε και δεν με μαστίγωνε ποτέ που δεν πήγαινα αρκετά γρήγορα. Με αγαπούσε πολύ. Αχ, μακάρι να ήμουν ακόμα μαζί του! Αλλά έπρεπε να μετακομίσει σε μια μεγάλη πόλη και πουλήθηκα σε έναν κτηματία.

»Όπως ξέρεις, μερικοί κτηματίες είναι θαυμάσιοι αφέντες, αλλά αυτός εδώ ήταν το χειρότερο είδος. Δεν τον απασχολούσε ούτε η ποιότητα των αλόγων ούτε και η ποιότητα της οδήγησής του. Το μόνο που τον ένοιαζε ήταν να πηγαίνει γρήγορα. Έβαζα όλα μου τα δυνατά, αλλά αυτό δεν του έφτανε ποτέ και δεν σταματούσε να με μαστιγώνει. Αποκεί απέκτησα τη συνήθεια να πηδάω προς τα εμπρός για να κρατάω τον βηματισμό. Τις μέρες που είχε παζάρι έμενε μέχρι αργά στο πανδοχείο κι έπειτα έπρεπε να επιστρέψουμε τρέχοντας του σκοτωμού.

»Μια θεοσκότεινη νύχτα που γυρνάγαμε στο σπίτι με γρήγορο

καλπασμό, μια ρόδα συγκρούστηκε με κάτι μπάζα πάνω στον δρόμο και το καμπριολέ αναποδογύρισε αμέσως. Ο αφέντης πετάχτηκε έξω από το αμάξι και έσπασε το μπράτσο του και τα πλευρά του. Αυτό το δυστύχημα σφράγισε το τέλος της ζωής μου μαζί του και δεν λυπάμαι καθόλου γι' αυτό. Πάντως, δεν άλλαξε τίποτε για μένα, αφού οι άνθρωποι συνεχίζουν να θέλουν την ταχύτητα. Αχ, ας ήταν τα πόδια μου λίγο πιο μακριά!»

Η καημένη η Πέγκι! Τη λυπόμουν ειλικρινά, αλλά δεν μπορούσα να την παρηγορήσω γιατί ήξερα πολύ καλά πόσο δύσκολο είναι να ζεύουν ένα αργό άλογο με γρήγορα άλογα. Αυτό τρώει όλο το μαστίγωμα, αλλά δεν μπορεί να κάνει τίποτε.

Την Πέγκι την έζευαν συχνά στο παετόνι και οι γυναίκες εκτιμούσαν πολύ τον ευγενικό της χαρακτήρα. Λίγο αργότερα πουλήθηκε σε δυο κυρίες που οδηγούσαν αυτές οι ίδιες και που ζητούσαν ένα άλογο εμπιστοσύνης.

Τη συναντούσα συχνά στους εξοχικούς δρόμους να βαδίζει με κανονικό βηματισμό. Φαινόταν χαρούμενη και ικανοποιημένη για την τύχη της και χάρηκα πολύ γι' αυτήν, γιατί άξιζε μια καλή θέση.

Όταν μας άφησε, ήρθε ένα άλλο άλογο για να την αντικαταστήσει. Ήταν νέο κι όμως είχε ήδη την κακή φήμη ότι ήταν φοβητσία-ρικο και ότι αναπηδούσε από φόβο με το παραμικρό, γι' αυτό είχε χάσει μια καλή θέση. Τον ρώτησα τι τον τρόμαζε τόσο πολύ.

«Μα την πίστη μου, πραγματικά δεν ξέρω», μου είπε. «Ήμουν φοβισμένος από μικρός κι έχω τρομάξει πολλές φορές. Από τη στιγμή που κάτι μου φαινόταν ύποπτο, γυρνούσα το κεφάλι για να δω τι ήταν. Ξέρεις πόσο δύσκολο είναι να καταλάβεις τι συμβαίνει όταν φοράς παρωπίδες. Ο αφέντης μου με χτυπούσε πάντα με το μαστίγιο, κι αυτό μ' έκανε να αναπηδώ από τον φόβο και να μην ησυχάζω καθόλου. Είμαι σίγουρος πως αν με άφηνε να βλέπω τα πράγματα με την ησυχία μου για να διαπιστώνω ότι δεν είχα τίποτα να φοβηθώ, όλα θα είχαν πάει καλά και τελικά θα συνήθιζα. Μια μέρα που ένας ηλίκιωμένος φίλος του τον συνόδευε, κάτι άσπρο, χαρτί ή ύφασμα, δεν ξέρω τι, πέ-
ρασε δίπλα μου. Έκανα μια παρέκκλιση. Ο αφέντης μου, όπως

συνήθως, βιάστηκε να με χτυπήσει με το μαστίγιό του, αλλά τότε ο ηλικιωμένος κύριος φώναξε: “Α, μεγάλο σφάλμα! Δεν πρέπει ποτέ να μαστιγώνεις ένα φοβισμένο άλογο. Τραβήχτηκε λιγάκι γιατί φοβήθηκε. Χτυπώντας το, το τρομάζεις ακόμη πιο πολύ και χειροτερεύεις το ελάττωμά του”. Φαίνεται λοιπόν ότι δεν αντιδρούν όλοι οι άνθρωποι με τον ίδιο τρόπο. Δεν το κάνω επίτηδες, αλλά πώς να ξέρω τι είναι επικίνδυνο και τι δεν είναι όταν δεν έχω τον χρόνο να κάνω τη διάκριση; Δεν φοβάμαι ποτέ αυτό που γνωρίζω. Για παράδειγμα, μεγάλωσα σ’ ένα πάρκο όπου ζούσαν ελάφια και τα είχα συνηθίσει, όπως τα πρόβατα και τις αγελάδες. Παρ’ όλα αυτά, είναι ζώα πολύ ασυνήθιστα και γνωρίζω άλογα πολύ ήρεμα που τρομάζουν στη θέα τους και που κάνουν διαολεμένο σαματά αν περάσουν μπροστά από έναν χώρο με ελάφια».

Ήξερα ότι αυτά που έλεγε ο σύντροφός μου ήταν αλήθεια και ευχόμουν σε όλα τα άλογα να είχαν αφέντες τόσο ικανούς όσο ήταν ο κτηματίας Γκρέι ή ο κύριος Γκόρντον.

Ασφαλώς μερικές φορές συναντάμε και καλούς οδηγούς. Θυμάμαι, για παράδειγμα, ότι ένα πρωί με έξεψαν στο καμπριολέ και με οδήγησαν μπροστά σε ένα σπίτι στην οδό Πάλντι. Δυο άντρες βγήκαν από το σπίτι. Ο πιο μεγάλος πλησίασε το κεφάλι μου, εξέτασε τη στομίδα και το χαλινάρι κι έπειτα κούνησε τη λαιμαριά για να ελέγξει αν ήταν άνετα τοποθετημένη.

«Πιστεύεις ότι αυτό το άλογο χρειάζεται την αλυσίδα της στομίδας;» ρώτησε τον ιπποκόμο.

«Κατά τη γνώμη μου», απάντησε εκείνος, «θα προχωρούσε το ίδιο καλά και χωρίς αυτήν, γιατί το στόμα του είναι πολύ καλό και, παρά την ορμητικότητά του, δεν έχει κανένα ελάττωμα, αλλά πολλοί άνθρωποι προτιμούν την αλυσίδα».

«Δεν ανήκω σ’ αυτούς», είπε ο άντρας. «Έτσι, σε παρακαλώ αν έχεις την καλοσύνη να τη βγάλεις και να δέσεις τα χαλινάρια απευθείας στη στομίδα. Είναι ευχάριστο να νιώθεις το στόμα σου άνετο σ’ ένα μεγάλο ταξίδι, έτσι δεν είναι, φιλαράκο;» είπε χαϊδεύοντάς μου τον τράχηλο.

Έπειτα πήρε τα χαλινάρια και οι δυο άντρες ανέβηκαν. Δεν θα

ξεχάσω ποτέ τον τρόπο με τον οποίο με έβαλε να κάνω μεταβολή και έπειτα πώς, με μια ανεπαίσθητη κίνηση των χαλιναριών, αγγίζοντας απαλά τη ράχη μου με το μαστίγιό του, με έκανε να ξεκινήσω. Σήκωσα τον σβέρκο μου και πήρα την καλύτερή μου περπατησιά. Ανακάλυψα γρήγορα ότι μετέφερα κάποιον που γνώριζε πώς πρέπει να οδηγείς ένα καλό άλογο. Ο παλιός καλός καιρός μου ήρθε στη μνήμη και αυτό με έκανε πολύ χαρούμενο. Αυτός ο άνθρωπος έδειξε μεγάλο ενδιαφέρον για μένα και, αφού με ίππευσε πολλές φορές με τη σέλα, έπεισε τον αφέντη μου να με πουλήσει σε έναν από τους φίλους του, ο οποίος επιθυμούσε να αγοράσει ένα άλογο σίγουρο και ευχάριστο για να κάνει λίγη ιππασία. Έτσι λοιπόν, στη διάρκεια του καλοκαιριού, πουλήθηκα στον κύριο Μπάρι.

Ένας κλέφτης

Ο καινούριος μου αφέντης ήταν εργένης. Ζούσε στο Μπαθ και η εργασία του τον απορροφούσε πολύ. Ο γιατρός του τον είχε

συμβουλεύσει να κάνει λίγη ιππασία. Με αγόρασε λοιπόν με αυτόν τον σκοπό. Νοίκιασε έναν στάβλο όχι πολύ μακριά από το σπίτι του και προσέλαβε για ιπποκόμο κάποιον που λεγόταν Φίλτσερ. Ο αφέντης μου ήξερε πολύ λίγα πράγματα για τα άλογα, αλλά με μεταχειριζόταν καλά. Θα είχα βρει εκεί μια θέση αρκετά ήσυχη, αν δεν συνέβαιναν κάποια γεγονότα τα οποία αγνοούσε για πολύ καιρό. Άρχισε να μου αγοράζει τον καλύτερο σανό καθώς και

πολλή βρόμη, φιλοκομμένα φασόλια, πίτουρα, αρακά και σίκαλη, και άφησε τον έμπορο ελεύθερο να κρίνει για την αναγκαία ποσότητα. Όταν άκουσα τον αφέντη μου να κάνει την παραγγελία, ήξερα ότι θα μου παρείχαν άφθονη και εξαιρετική τροφή και σκέφτηκα ότι ήμουν πολύ τυχερός. Για μερικές μέρες όλα πήγαν καλά και διαπίστωσα ότι ο ιπποκόμος μου γνώριζε τη δουλειά του. Διατηρούσε τον στάβλο καθαρό και δροσερό, με ξύστριζε

προσεχτικά και ήταν πάντα ευγενικός μαζί μου. Είχε δουλέψει σε ένα από τα μεγάλα ξενοδοχεία του Μπαθ, αλλά έπειτα άφησε τη θέση του για να καλλιεργήσει φρούτα και λαχανικά, που τα πουλούσε στην αγορά. Η γυναίκα του έτρεφε κουνέλια και πουλερικά για την αγορά επίσης. Ύστερα από κάποιο χρονικό διάστημα, μου φάνηκε ότι η μερίδα της βρόμης μου είχε ελαττωθεί πολύ, είχα αρκετά φασόλια αλλά ήταν ανακατεμένα με πίτουρο αντί για βρόμη, που δεν την έβλεπα πια παρά σε πολύ μικρές ποσότητες. Έπειτα από δυο τρεις βδομάδες, αυτή η διατροφή άρχισε να επιδρά στις σωματικές μου δυνάμεις και στην ψυχική μου διάθεση. Το χόρτο, αν και πολύ καλό, δεν ήταν αρκετό για να με διατηρήσει υγιή. Δεν μπορούσα δυστυχώς να παραπονεθώ ούτε και να πω τις επιθυμίες μου, κι έτσι αναγκάστηκα να περάσω με αυτή τη διατροφή για δύο μήνες. Με παραξένεψε όμως που ο αφέντης μου δεν αντιλήφθηκε τίποτε. Τέλος, ένα απόγευμα πήγαμε στην εξοχή για να επισκεφτούμε έναν φίλο του. Ήταν ένας γαιοκτήμονας που κατοικούσε κοντά στον δρόμο για το Γουέλς. Αυτός ο άνθρωπος γνώριζε από άλογα και, αφού χαιρέτησε τον φίλο του, του είπε ρίχνοντάς μου μια ματιά:

«Το άλογό σου δεν μου φαίνεται σε πολύ καλή φόρμα, όπως όταν το αγόρασες. Είναι καλά στην υγεία του;»

«Έτσι νομίζω», είπε ο αφέντης μου. «Αλλά είναι αλήθεια ότι δεν είναι τόσο ζωηρό όπως πριν. Ο ιπποκόμος μού λέει ότι τα άλογα είναι συχνά κουρασμένα και εξασθενημένα το φθινόπωρο και ότι δεν είναι καθόλου περίεργο».

«Το φθινόπωρο; Τι κουταμάρες είναι αυτές! Μα τώρα είμαστε ακόμα στον Αύγουστο! Πάντως, με τη λίγη δουλειά που κάνει και την καλή τροφή που του εξασφαλίζεις, δεν θα έπρεπε να είναι τόσο εξασθενημένο, ακόμη και αν είχαμε φθινόπωρο. Πώς το τρέφεις;»

Ο αφέντης μου του εξήγησε. Ο άλλος κούνησε αργά το κεφάλι και άρχισε να με ψηλαφίζει.

«Δεν ξέρω ποιος την τρώει τη βρόμη, αγαπητέ μου φίλε, αλλά θα ξαφνιαζόμουν πολύ αν ήταν το άλογό σου. Το έβαλες να καλπάσει καθώς ερχόσουν;»

«Όχι, περπατήσαμε ήσυχα».

«Τότε, ακούμπησε απλώς το χέρι σου εδώ», είπε περνώντας το δικό του πάνω στον σβέρκο και στους ώμους μου. «Είναι ζεστό και υγρό σαν άλογο που μόλις γύρισε από τα χωράφια. Σε συμβουλεύω να παρακολουθήσεις περισσότερο τον στάβλο σου. Δεν είμαι από τη φύση μου δύσπιστος και, ευλογημένος να είναι ο Θεός, δεν έχω λόγους να ελέγχω την κατάσταση γιατί έχω εμπιστοσύνη στους ανθρώπους μου. Αλλά υπάρχουν κάτι παλιοκατεργάρες τόσο άθλιοι που κλέβουν την τροφή από τα φτωχά ανυπεράσπιστα ζώα. Εγώ, αν ήμουν στη θέση σου, θα ανησυχούσα».

Και γυρίζοντας προς τον άντρα που είχε έρθει να με πάρει, του είπε:

«Δώσε σ' αυτό το άλογο μια γερή μερίδα βρόμης χωρίς τσιγκουνιές».

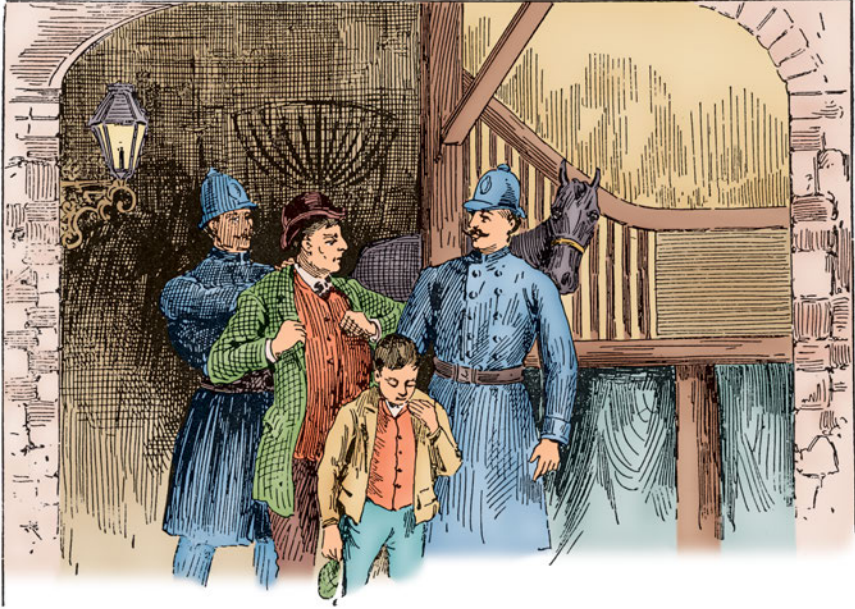
Είναι αλήθεια ότι είμαστε φτωχά ανυπεράσπιστα ζώα, αλλά αν μπορούσα να μιλήσω, θα είχα πληροφορήσει τον αφέντη μου πού πήγαινε η βρόμη του. Κάθε πρωί στις έξι η ώρα, ο ιπποκόμος μου έφτανε παρέα με ένα μικρό αγόρι που κρατούσε πάντα ένα μεγάλο σκεπασμένο πανέρι. Πήγαιναν και οι δυο τους στην αποθήκη που έβαζαν την ιπποσκευή, εκεί που φύλαγαν τη βρόμη, και τους έβλεπα καθαρά, όταν η πόρτα έμενε μισάνοιχτη, να γεμίζουν ένα μικρό σακί με βρόμη που έπαιρναν από το κιβώτιο. Έπειτα το παιδί ξανάφευγε.

Πέντε ή έξι πρωινά αργότερα, τη στιγμή που το αγόρι μόλις είχε φύγει από τον στάβλο, η πόρτα άνοιξε ξαφνικά κι ένας αστυνομικός μπήκε κρατώντας σφιχτά το παιδί από το μπράτσο. Ένας άλλος αστυνομικός τούς ακολουθούσε, έκλεισε την πόρτα από μέσα και είπε:

«Εμπρός, δείξε μου το μέρος όπου ο πατέρας σου φυλάει την τροφή για τα κουνέλια του».

Το αγόρι ήταν πολύ τρομαγμένο και άρχισε να κλαίει, αλλά δεν είχε άλλη επιλογή και τους οδήγησε μπροστά στο κιβώτιο. Εκεί, οι αστυνομικοί ανακάλυψαν έναν άλλο άδειο σάκο σαν κι αυτόν που είχαν βρει γεμάτο μέσα στο πανέρι του αγοριού.

Εκείνη τη στιγμή ο Φίλτσερ μού καθάριζε τις οπλές και οι αστυνομικοί δεν άργησαν να τον βρουν. Παρά τις έντονες διαμαρτυρίες του, τον οδήγησαν στη φυλακή και τον γιο του μαζί. Έμαθα στη συνέχεια ότι το αγόρι δεν θεωρήθηκε ένοχο, αλλά ο άντρας καταδικάστηκε σε δύο μήνες φυλάκιση.

Ένας απατεώνας

Ο αφέντης μου χρειάστηκε λίγο καιρό για να βρει αντικαταστάτη, αλλά μερικές μέρες αργότερα ο νέος ιπποκόμος έφτασε. Ήταν ψηλός και γοητευτικός. Αν ένας απατεώνας ντυνόταν κάποτε ιπποκόμος, θα ήταν φτυστός ο Άλφρεντ Σμερκ. Ήταν πολύ ευγενικός μαζί μου και δεν με κακομεταχειριζόταν ποτέ. Αντίθετα, ήταν πολύ γενναιόδωρος σε χάδια, ιδιαίτερα μπροστά στον αφέντη μου. Βούρτσιζε πάντα τη χαίτη μου και την ουρά μου με νερό και άλειφε με λάδι τις οπλές μου πριν με οδηγήσει στην πόρτα για να φαίνομαι πιο κομψός, αλλά δεν σκεφτόταν καθόλου να καθαρίσει τις οπλές μου, να κάνει έλεγχο στα πέταλά μου ή να με ξυστρίσει με ευσυνειδησία, λες και ήμουν αγελάδα. Άφηνε τη στομίδα μου να σκουριάζει, τη σέλα μου υγρή και την πιστιά τεντωμένη.

Ο Άλφρεντ Σμερκ πίστευε ότι ήταν πολύ ωραίος – έφτιαχνε με τις ώρες τα μαλλιά του, τις φαβορίτες του και τον κόμπο της γραβάτας του μπροστά στον καθρέφτη της αποθήκης με τις ιπποσκευές. Όταν ο αφέντης του απηύθυνε τον λόγο, απαντούσε πάντοτε: «Ναι κύριε, μάλιστα κύριε», ακουμπώντας με το χέρι την τραγιάσκα του σε κάθε του λέξη. Όλος ο κόσμος έβρισκε ότι ήταν χαριτωμένος και μακάριζε τον κύριο Μπάρι που τον συνάντησε. Μπορώ όμως να σας διαβεβαιώσω ότι ήταν ο πιο τεμπέλης και ο πιο φαντασμένος άνθρωπος που είχα συναντήσει στη ζωή μου. Ασφαλώς θεωρώ τον εαυτό μου ευτυχή που δεν με κακομεταχειριζόταν, αλλά ένα άλογο χρειάζεται περισσότερα από αυτό. Το χώρισμά μου θα ήταν πολύ άνετο αν ο Σμερκ δεν

ήταν τόσο τεμπέλης και το καθάριζε συχνά. Για παράδειγμα, δεν άλλαζε ποτέ όλο το άχυρο και η μυρουδιά που αναδινόταν από αυτό που λίμναζε από κάτω ήταν ανυπόφορη. Οι ατμοί που έβγαιναν μου ερέθιζαν και μου μόλυναν τα μάτια. Έχανα ακόμη και την όρεξή μου. Μια μέρα, ο αφέντης μου ήρθε στον στάβλο.

«Άλφρεντ», του είπε, «αυτό το μέρος μυρίζει πραγματικά πολύ άσχημα. Δεν θα έπρεπε να το καθαρίσεις καλά χύνοντας μερικούς κάδους με μπόλικο νερό;»

«Θα κάνω ό,τι θέλετε, κύριε», είπε ακουμπώντας την τραγιάσκα του, «αλλά είναι πολύ επικίνδυνο να ρίχνεις νερό στο χώρισμα ενός αλόγου. Τα άλογα, κύριε, είναι πολύ ευαίσθητα στο κρύο. Δεν θα ήθελα να αρρωστήσει. Αλλά, αν το επιθυμείτε, θα το κάνω, κύριε.

«Οπωσδήποτε», είπε ο αφέντης μου, «δεν θέλω να κρυώσει το άλογό μου, αλλά δεν μου αρέσει διόλου η μυρουδιά αυτού του στάβλου. Νομίζεις ότι λειτουργούν σωστά τα αυλάκια της αποχέτευσης;»

«Πράγματι, κύριε, τώρα που το λέτε, νομίζω ότι μερικές φορές βγάζουν μια μυρουδιά. Ίσως κάτι δεν πάει καλά, κύριε».

«Τότε κάλεσε τον χτίστη και ζήτησέ του να το διορθώσει».

«Μάλιστα, κύριε, αμέσως, κύριε».

Ο χτίστης ήρθε, σήκωσε αρκετά τούβλα και δεν βρήκε τίποτε. Έβαλε λίγο ασβέστη, πληρώθηκε από τον αφέντη μου πέντε σελίνια και η μυρουδιά συνεχίστηκε. Αλλά δεν ήταν μόνο αυτό. Έτσι όπως στεκόμουν πάνω στα μουλιασμένα άχυρα, τα πόδια μου μολύνθηκαν.

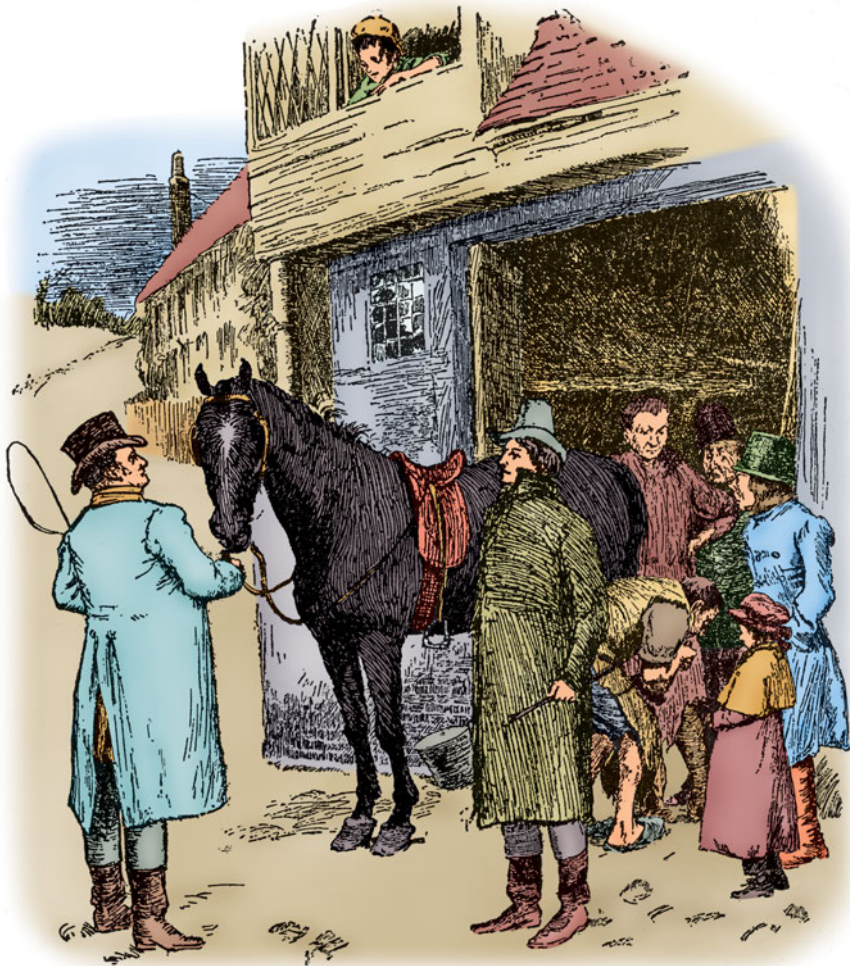
«Δεν καταλαβαίνω τι τρέχει μ' αυτό το άλογο», έλεγε ο αφέντης μου, «είναι πραγματικά αδέξιο. Πολύ συχνά φοβάμαι μήπως παραπατήσει».

«Μάλιστα, κύριε», υπερθεμάτιζε ο Άλφρεντ, «κι εγώ ο ίδιος το παρατήρησα όταν το έβγαλα».

Πρέπει να πω ότι στην πραγματικότητα σπάνια με έβγαζε και, όταν ο αφέντης μου ήταν απασχολημένος, έμενα συχνά μέρες ολόκληρες χωρίς να μπορώ να χαλαρώσω τα πόδια μου. Όμως τρεφόμενους τόσο όσο και αν είχα δουλέψει σκληρά, πράγμα που

στραπατσάριζε την υγεία μου. Μερικές φορές αισθανόμουν βαρύς και αδύναμος, αλλά γενικά ήμουν μάλλον αναστατωμένος και ανήσυχος. Δεν είχα ούτε ένα γεύμα με χορτάρι ή χυλό με σίκαλη, που θα με είχε καλμάρει. Αλλά ήταν τόσο αμαθής όσο και φαντασμένος και αντί να με βάλει να κάνω ασκήσεις ή να αλλάξει τη δίαιτά μου, με παραφούσκωνε με κροκέτες και καθαρτικά. Αυτό μου δημιουργούσε τη δυσάρεστη αίσθηση ότι μου ρίχνουν με το ζόρι τροφή μες στο λαρύγγι και με αρρώσταινε.

Τα πόδια μου είχαν γίνει τόσο ευαίσθητα που μια μέρα, καθώς περνούσα τροχάζοντας πάνω από πέτρες που είχαν πρόσφατα

τοποθετηθεί, με τον αφέντη στη ράχη μου, κόντεψα να τρικλίσω επικίνδυνα μια δυο φορές. Μόλις φτάσαμε στην πόλη, σταμάτησε στον πεταλωτή και του ζήτησε να κοιτάξει τι δεν πήγαινε καλά. Εκείνος σήκωσε τα πόδια μου ένα ένα για να τα εξετάσει, έπειτα ανασηκώθηκε και, τρίβοντας τα χέρια του το ένα με το άλλο, δήλωσε:

«Το άλογό σας πάσχει σοβαρά από στοματίτιδα και τα πόδια του έχουν υπερθερμανθεί. Είστε τυχερός που δεν έπεσε. Δεν καταλαβαίνω πώς ο ιπποκόμος σας δεν το έχει παρατηρήσει. Αυτά συμβαίνουν σε στάβλους που δεν καθαρίζονται σωστά και που το στρώμα του άχυρου δεν αλλάζεται όπως πρέπει. Αν μου το στείλετε αύριο, θα ασχοληθώ με την οπλή και θα δείξω στον άνθρωπό σας πώς να βάζει το βάλσαμο που θα του δώσω».

Την άλλη μέρα τα πόδια μου καθαρίστηκαν με μεγάλη προσοχή και τα τύλιξαν με ένα στουπί ποτισμένο σε δυνατό υγρό καθαρισμού. Ήταν πολύ ενοχλητικό.

Ο πεταλωτής διέταξε να αλλάζουν το στρώμα με το άχυρο κάθε μέρα και το δάπεδο του χωρίσματός μου να διατηρείται πολύ καθαρό. Έπειτα μου έδωσε μια δίαιτα με βάση το φιλοκομμένο πίτουρο και διέταξε να ανακατεύουν βρόμη μέσα στο χόρτο μου μέχρι να θεραπευτούν τελείως τα πόδια μου. Με αυτή τη θεραπεία ξαναβρήκα πολύ γρήγορα όλη μου τη ζωτικότητα. Ο κύριος Μπάρι, όμως, είχε απογοητευτεί τόσο πολύ από τους υπηρέτες του, που τον ξεγέλασαν δύο φορές, ώστε εγκατέλειψε την ιδέα να έχει δικό του άλογο και προτίμησε να νοικιάζει ένα κάθε φορά που θα το επιθυμούσε. Με κράτησαν λοιπόν μέχρι που γιατρεύτηκαν τελείως τα πόδια μου κι έπειτα με πούλησαν και πάλι.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

XXXII

Το παζάρι των αλόγων

Ενα παζάρι αλόγων είναι ασφαλώς πολύ διασκεδαστικό μέρος για όσους δεν έχουν τίποτε να χάσουν, γιατί υπάρχουν πολλά πράγματα να δεις. Πρώτα πρώτα μακριές σειρές από νεαρά άλογα που έρχονται κατευθείαν από την ύπαιθρο ή από τα βαλτοτόπια. Έπειτα ολόκληρα κοπάδια μικρά πόνι από την Ουαλία, όχι πιο ψηλά από τον Πηδηχτούλη, εκατοντάδες άλογα για άμαξες όλων των ειδών – μερικά έχουν τη μεγάλη τους ουρά σε πλεξούδα, δεμένη με μια κορδέλα σε φωτεινό κόκκινο χρώμα. Στη

συνέχεια έρχεται ένας μεγάλος αριθμός όμορφα άλογα ράτσας που έπεσαν, όπως κι εγώ, στα χέρια άξεστων εξαιτίας κάποιου δυστυχήματος, κάποιου μικρού ελαττώματος, ενός καπρίτσιου της τύχης ή ένας Θεός ξέρει τι άλλο! Σε αυτή την κατηγορία βρίσκει κανείς θαυμάσια ζώα, στην ακμή της νεανικής τους ηλικίας, ικανά για τα πάντα, που κουνάνε τα πόδια τους και τροχάζουν με τέλειο στίλ και με τον υπηρέτη που τα κρατάει με το σχοινί να τρέχει δίπλα τους. Τέλος, μακριά στο βάθος, βρίσκονται τα φτωχά πλάσματα που έχουν συντριβεί από τον σκληρό μόχθο. Άλλα έχουν κατεστραμμένα γόνατα, άλλα άθελά τους μπερδεύουν σε κάθε βήμα τα πισινά τους πόδια. Υπάρχουν γέρικά άλογα με ύφος πολύ κουρασμένο, με το κάτω χείλος να κρέμεται και τα αυτιά πεσμένα προς τα πίσω, σαν να ξέρουν ότι η ζωή δεν τους επιφυλάσσει πια καμιά ευχαρίστηση και καμιά ελπίδα. Μερικά είναι τόσο αδύνατα που μπορείς σχεδόν να μετρήσεις τα πλευρά τους και άλλα έχουν την πλάτη και τα πλευρά γεμάτα με ουλές από παλιά τραύματα. Αυτό το θέαμα είναι πολύ λυπηρό για ένα άλογο, γιατί ποιος μπορεί να είναι βέβαιος ότι δεν θα βρεθεί κάποια μέρα σε τέτοια κατάσταση.

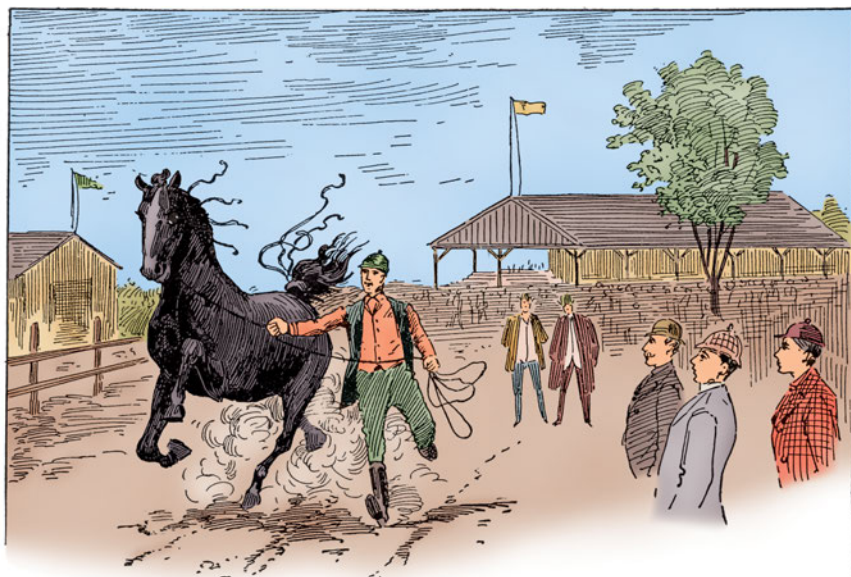
Τα παζαρέματα δίνουν και παίρνουν, οι τιμές ανεβαίνουν ή κατεβαίνουν, αλλά, αν μου επιτρέπετε να εκφράσω τη σκέψη μου μέσα στα όρια αυτών που καταλαβαίνω, θα έλεγα ότι σε αυτά τα παζάρια υπάρχει πολύ περισσότερο ψέμα και απάτη από όσο θα μπορούσε να αντέξει ένας λογικός άνθρωπος.

Με είχαν βάλει με δυο τρία άλλα άλογα με εύρωστη σωματική διάπλαση και είχαμε πολλές επισκέψεις. Αλλά αυτοί οι κύριοι απομακρύνονταν πάντα από μένα μόλις έβλεπαν τα χαλασμένα γόνατά μου, αν και ο άντρας που είχε αναλάβει να με πουλήσει διαβεβαίωνε ότι είχα γλιστρήσει μέσα στο χώρισμά μου.

Άρχιζαν πάντα να με εξετάζουν ανοίγοντας το στόμα μου, έπειτα έβλεπαν τα μάτια μου, άγγιζαν τα πόδια μου σε όλο τους το μήκος και μου έτριβαν σκληρά όλο το σώμα πριν ζητήσουν να δουν τις ικανότητές μου στο βάδισμα. Η διαφορά ανάμεσα στους ποικίλους τρόπους με τους οποίους γινόταν αυτή η εξέταση ήταν εκπληκτική. Μερικοί από αυτούς τους κυρίους ήταν βάνουσοι

και αναιδείς, λες κι είχαν να κάνουν με κομμάτια από ξύλο, ενώ άλλοι περνούσαν απαλά τα χέρια τους πάνω στο σώμα μου με ένα χάδι εδώ κι εκεί, σαν να ήθελαν να πουν: «Με την άδειά σου». Έτσι, από τον τρόπο που μου συμπεριφέρονταν, σχημάτιζα γνώμη για πολλούς αγοραστές.

Τέλος έφτασε ένας άντρας που με έκανε να σκεφτώ ότι θα ήμουν ευτυχισμένος αν με αγόραζε. Δεν ήταν κανένας «κύριος», ούτε κανένα από αυτά τα θορυβώδη άτομα που αυτοαποκαλούνται έτσι, αλλά ένας άντρας καλοφτιαγμένος, αν και λιγάκι κοντός. Ήταν ζωηρός, με κινήσεις γρήγορες και ακριβείς. Από τον τρόπο που μου συμπεριφέρθηκε, κατάλαβα αμέσως ότι ήξερε από άλογα. Μιλούσε απαλά και το γκρίζο του βλέμμα ήταν στοργικό και χαρούμενο. Αυτό ίσως να σας φανεί παράξενο, αλλά είναι αληθινό: η μυρωδιά φρεσκάδας και καθαριότητας που έβγαине από το σώμα του με έκανε να τον συμπαθήσω. Δεν ήταν αυτή η μυρουδιά της ξινισμένης μπίρας και του καπνού που απε-

χθανόμουν, αλλά ένα άρωμα σαν να έβγαине κατευθείαν από σιτοβολώνα. Πρόσφερε είκοσι τρεις λίρες για μένα αλλά η πρότασή του απορρίφθηκε και απομακρύνθηκε. Έφαξα να τον βρω

με τα μάτια αλλά είχε φύγει. Ξαφνικά, ένας άντρας με σκληρό πρόσωπο και δυνατή φωνή παρουσιάστηκε. Φοβήθηκα τρομερά μήπως με αγοράσει, αλλά απομακρύνθηκε κι αυτός με τη σειρά του. Δυο τρία άλλα άτομα πλησίασαν, χωρίς όμως να αποφασίσουν να κάνουν αγορά. Έπειτα ο άντρας με τη σκληρή έκφραση ξαναφάνηκε και πρόσφερε είκοσι τρεις λίρες. Τότε άρχισε ένα σκληρό παζάρεμα, γιατί ο πωλητής μου κατάλαβε ότι δεν θα έπαιρνε το ποσό που ζητούσε και ότι έπρεπε να κατεβάσει την τιμή του. Εκείνη τη στιγμή ξαναγύρισε ο άντρας με τα γκριζα μάτια. Δεν μπόρεσα να κρατηθώ – άπλωσα το κεφάλι μου προς το μέρος του κι εκείνος με χάιδεψε στοργικά.

«Ε, λοιπόν», μου είπε. «Έχω την εντύπωση ότι θα τα πάμε καλά οι δυο μας. Προτείνω είκοσι τέσσερις λίρες γι' αυτό το άλλογο».

«Είκοσι πέντε και είναι δικό σας».

«Είκοσι τέσσερις λίρες και δέκα σελίνια», έκανε ο καινούριος μου φίλος με αποφασιστική φωνή. «Ούτε πένα παραπάνω. Ή τα παίρνεις ή δεν τα παίρνεις».

«Η συμφωνία έκλεισε», είπε ο έμπορος. «Σας εγγυώμαι ότι αυτό το άλογο έχει θαυμαστά προσόντα. Κάνατε μια καλή αγορά, κυρίως αν θέλετε να το χρησιμοποιήσετε για αγοραία άμαξα».

Το ποσό πληρώθηκε επιτόπου. Ο νέος μου αφέντης με οδήγησε έξω από τη ζωοπανήγυρη, σε ένα πανδοχείο όπου μας περίμενε μια σέλα και ένα χαλινάρι. Μου έδωσε μια γερή μερίδα βρόμης κι έμεινε κοντά μου όση ώρα έτρωγα, μονολογώντας. Μισή ώρα αργότερα ξεκινήσαμε για το Λονδίνο. Περπατήσαμε σε δρόμους ευχάριστους και εξοχικούς χωματόδρομους, μέχρι που φτάσαμε στον μεγάλο δρόμο που πάει στο Λονδίνο, όπου ταξιδέψαμε με την ησυχία μας. Με τη δύση του ήλιου φτάσαμε στην πρωτεύουσα. Οι λάμπες του γκαζιού είχαν ήδη ανάψει, δρόμοι διασταυρώνονταν προς όλες τις κατευθύνσεις, πήγαιναν από τα αριστερά, από τα δεξιά και σε αποστάσεις πολλών μιλίων. Είχα την εντύπωση ότι δεν θα φτάναμε ποτέ στον προορισμό μας. Τέλος, περνώντας από έναν δρόμο, συναντήσαμε μια μεγάλη ουρά με αγοραίες άμαξες. Ο καθαλάρης μου φώναξε χαρούμενα:

«Καλησπέρα, Πρόεδρε!»

«Λοιπόν, ακούστηκε μια φωνή, βρήκαμε κάτι καλό;»

«Έτσι νομίζω», απάντησε ο ιδιοκτήτης μου.

«Σου εύχομαι καλή τύχη μ' αυτό εδώ».

«Ευχαριστώ, Πρόεδρε».

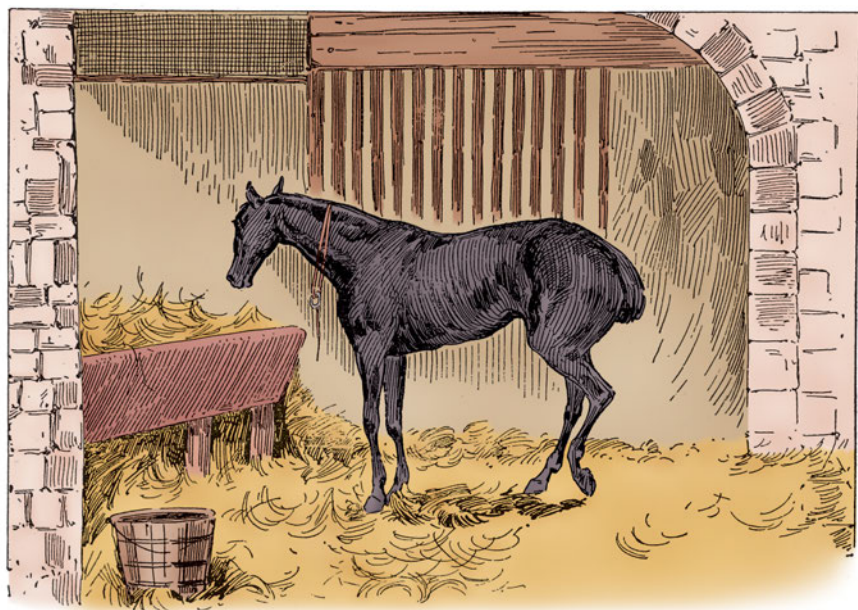
Συνεχίσαμε τον δρόμο μας. Σε λίγο πήραμε έναν πλάγιο δρόμο και μόλις φτάσαμε στη μέση του στρίψαμε σε ένα στενό δρομάκι με φτωχικά σπίτια από τη μια μεριά και κτίσματα σαν αμαξοστάσια και στάβλους από την άλλη.

Ο ιδιοκτήτης μου τράβηξε τα χαλινάρια μπροστά σε ένα από τα σπίτια και σφύριξε. Η πόρτα άνοιξε απότομα και μια νέα γυναίκα, που την ακολουθούσαν ένα κοριτσάκι και ένα αγοράκι, βγήκε τρέχοντας. Υποδέχτηκαν πολύ χαρούμενα τον καβαλάρη μου καθώς ακουμπούσε στο έδαφος.

«Εμπρός, Χάρι, αγόρι μου, άνοιξε τον φράχτη, η μητέρα σου θα μας φέρει το φανάρι».

Την επόμενη στιγμή βρίσκονταν όλοι γύρω μου μέσα στο μικρό προαύλιο του στάβλου.

«Είναι ήσυχο, πατέρα;»

«Ναι, Ντόλι, τόσο ήσυχο όσο και το μικρό σου γατάκι. Μπορείς να το χαϊδέψεις».

Αμέσως ένιωσα ένα μικρό χέρι να ακουμπάει χωρίς φόβο στον ώμο μου. Πόσο ευχάριστο ήταν!

«Θα του ετοιμάσω πουρέ με πίτουρα όσο θα το τρίβετε με ξερό χόρτο», είπε η μητέρα.

«Είναι ακριβώς ό,τι του χρειάζεται, Πόλι, και όλοι ξέρουν ότι εσύ φτιάχνεις τον καλύτερο».

Άλογο σε αγοραία άμαξα του Λονδίνου

Το όνομα του νέου μου αφέντη ήταν Τζέρεμι Μπάρκερ, αλλά μια και όλος ο κόσμος τον φώναζε Τζέρι, το ίδιο θα κάνω κι εγώ. Η Πόλι, η γυναίκα του, ήταν η ιδανική σύζυγος. Κοντή, στρουμπουλή, κοκέτα, νοικοκυρά, με μεταξένια μαύρα μαλλιά, μάτια σκούρα και μικρό γελαστό στόμα. Το αγόρι του ήταν σχεδόν δώδεκα ετών, ψηλό και τίμιο. Η Ντόροθι, που τη φώναζαν Ντόλι, ήταν οχτώ ετών, φτυστή η μάνα της. Ήταν πολύ δεμένοι μεταξύ τους και πραγματικά πρώτη φορά συναντούσα οικογένεια τόσο ευτυχισμένη και χαρούμενη. Ο Τζέρι οδηγούσε μια αγοραία άμαξα και είχε δυο άλογα που τα φρόντιζε ο ίδιος. Το άλλο άλογο είχε άσπρο τρίχωμα, ήταν ψηλό, καλοφτιαγμένο και ονομαζόταν Λοχαγός. Τώρα είχε γεράσει, αλλά στα νιάτα του θα πρέπει να ήταν θαυμάσιο. Είχε διατηρήσει το περήφανο παράστημά του και κρατούσε πολύ στητά το κεφάλι του. Ήταν άλογο με σπουδαία καταγωγή και όλα πάνω του φανέρωναν τους καλούς του τρόπους. Μου διηγήθηκε ότι είχε πάρει μέρος στον πόλεμο της Κριμαίας όταν ήταν νέος, την εποχή που είχε για αφέντη έναν αξιωματικό του ιππικού, ο οποίος ήταν επικεφαλής του τάγματος. Αλλά θα μιλήσω γι' αυτόν πιο λεπτομερώς στη συνέχεια.

Την άλλη μέρα το πρωί, αφού με ξύστρισαν με μεγάλη φροντίδα, η Πόλι και η Ντόλι ήρθαν στο προαύλιο για να γνωριστούμε. Ο Χάρι βοηθούσε από πολύ νωρίς τον πατέρα του εκείνο το πρωί και είχε πειστεί, όπως έλεγε, ότι ήμουν εντάξει τύπος. Η Πόλι μού έφερε ένα τέταρτο του μήλου και η Ντόλι ένα κομμάτι ψωμί. Με μεταχειρίστηκαν όλοι τους σαν να ήμουν η Μαύρη Καλλονή

του παλιού καιρού. Ήταν για μένα πραγματική ευτυχία να με περιποιούνται και πάλι και να ακούω γλυκές φωνές να μου μιλάνε, έτσι έβαλα όλα μου τα δυνατά για να τους δείξω πόσο θέλω να γίνω φίλος τους. Η Πόλι με έβρισκε πολύ ωραίο, και μάλιστα πάρα πολύ καλό για άλογο αγοραίας άμαξας, με μόνη εξαίρεση τα γόνατά μου.

«Βέβαια για τα γόνατα», είπε ο Τζέρι, «κανείς δεν μπορεί να μας πει ποιανού είναι το φταίξιμο. Αλλά όσο δεν γνωρίζω την αλήθεια, αμφιβάλλω αν το φταίξιμο ήταν του αλόγου. Δεν έχω ιππεύσει ζώο με τόσο κανονικό τροχασμό. Θα το ονομάσουμε Τζακ, όπως και το παλιό, τι λες, Πόλι;»

«Σύμφωνοι», είπε. «Δεν μου αρέσει να χάνεται ένα όνομα που τιμήθηκε τόσο καλά».

Ο Λοχαγός βγήκε όλο το πρωινό με την αγοραία άμαξα. Ο Χάρι ξαναήρθε μετά το σχολείο να με ταΐσει και να μου δώσει νερό. Το απόγευμα έξεψαν εμένα στο αμάξι. Η φροντίδα με την οποία ο Τζέρι βεβαιώθηκε ότι η λαιμαριά και το χαλινάρι ήταν άνετα μου έδωσε την εντύπωση ότι ο Τζον Μάνλι είχε ξαναγυρίσει. Όταν μεγάλωσε το μήκος της πιστιάς μια δυο τρύπες, το σύνολο της ιπποσκευής μου έκανε τέλεια. Ούτε σταθερά χαλινάρια, ούτε υποστόμιο. Τίποτε άλλο εκτός από μια απλή στομίδα. Τι ευτυχία!

Πήραμε κάτι μικρούς δρόμους κι έπειτα φτάσαμε στον σταθμό με τις αγοραίες άμαξες, εκεί όπου ο Τζέρι είχε πει καλησπέρα στον Πρόεδρο. Ο δρόμος ήταν πλατύς. Από τη μια πλευρά ορθώνονταν ψηλά σπίτια και θαυμάσιες βιτρίνες καταστημάτων και από την άλλη βρισκόταν μια παλιά εκκλησία και το πρεσβυτέριό της, περιτοιχισμένο με κάγκελα. Κατά μήκος αυτών των κιγκλιδωμάτων οι αγοραίες άμαξες περίμεναν τους επιβάτες. Μικρά κομματάκια από άχυρο βρίσκονταν στο πλακόστρωτο. Μερικοί άντρες ήταν συγκεντρωμένοι και μιλούσαν, άλλοι κάθονταν στα καθίσματά τους και διάβαζαν εφημερίδα, κανά δυο άλλοι τάζιζαν τα άλογά τους ή τους έδιναν να πιουν. Σταματήσαμε πίσω από την τελευταία άμαξα της ουράς. Τότε δυο τρεις άντρες πλησίασαν. Άρχισαν να με κοιτούν και να ανταλλάσσουν σκέψεις.

«Τέλειο για κηδεία», είπε ο ένας.

«Έχει ύφος πολύ έξυπνο», είπε ένας άλλος κουνώντας το κεφάλι με έμπειρο ύφος. «Βάζω στοίχημα ότι σύντομα θα ανακαλύψεις κάτι που δεν πάει καλά, αλλιώς να μη με λένε Τζόουνς».

«Άρα», είπε ο Τζέρι χαμογελώντας, «δεν είναι ανάγκη να φάξω αφού θα το βρω, ε; Έτσι θα κρατήσω ψηλά το ηθικό μου περισσότερο καιρό!»

Έπειτα έφτασε ένας άντρας. Είχε πλατύ πρόσωπο, φορούσε μια μεγάλη γκριζα μπέρτα με χοντρά άσπρα κουμπιά, ένα γκριζο καπέλο κι ένα μπλε κασκόλ δεμένο ανέμελα γύρω από τον λαιμό. Τα μαλλιά του ήταν επίσης γκριζα, αλλά είχε ύφος περήφανο και λεβέντικο και οι άντρες έκαναν τόπο να περάσει. Με εξέτασε από την κορυφή ως τα νύχια σαν να επρόκειτο να με αγοράσει. Έπειτα σηκώθηκε με ένα μουρμουρητό και είπε:

«Είναι ακριβώς ό,τι σου χρειαζόταν, Τζέρι. Δεν ξέρω πόσο το πλήρωσες, αλλά η αγορά άξιζε τον κόπο».

Η φήμη μου είχε αποκατασταθεί.

Το όνομα αυτού του άντρα ήταν Γκραντ, αλλά τον φώναζαν Γκριζο Γκραντ ή Πρόεδρο Γκραντ. Επειδή ήταν ο πιο παλιός απ' όλους τους αμαξάδες, είχε το δικαίωμα να κανονίζει τις διαφορές και να βάζει τέλος στους καβγάδες. Ήταν άνθρωπος λογικός με ήσυχο χαρακτήρα, αλλά όταν ήταν εκτός εαυτού, πράγμα που συνέβαινε μερικές φορές όταν είχε πιει πολύ, κανείς δεν ήθελε να βρίσκεται εκεί γύρω, γιατί ήξερε πολύ καλά να χρησιμοποιεί τις γροθιές του.

Η πρώτη βδομάδα της ζωής μου ως άλογο αγοραίας άμαξας ήταν αρκετά δύσκολη. Δεν είχα συνηθίσει το Λονδίνο και ο θόρυβος, η βιασύνη, το πλήθος των αλόγων, των αμαξιών, των οχημάτων μέσα από τα οποία έπρεπε να ανοίξω δρόμο για να προχωρήσω, με έκαναν νευρικό και με εξαντλούσαν, αλλά πολύ γρήγορα ανακάλυψα ότι μπορούσα να έχω εμπιστοσύνη στον οδηγό μου. Στο τέλος χαλάρωσα και συνήθισα αυτή την καινούρια ζωή.

Ο Τζέρι ήταν ο καλύτερος οδηγός που έχω συναντήσει. Επιπλέον, πράγμα που το εκτιμούσα ιδιαίτερα, φρόντιζε τα άλογά του όσο και τον ίδιο του τον εαυτό. Ανακάλυψε πολύ γρήγορα

ότι ήμουν αποφασισμένος να δουλέψω και να βάλω όλα μου τα δυνατά και δεν σήκωσε ποτέ μαστίγιο πάνω μου, παρά μόνο για να μου αγγίξει ελαφρά την πλάτη όταν έπρεπε να προχωρήσω. Γενικά καταλάβαινα τι έπρεπε να κάνω από τον τρόπο που κρατούσε τα χαλινάρια. Το μαστίγίο του ήταν πιο συχνά κάτω από το μπράτσο του παρά μέσα στο χέρι του.

Σε πολύ λίγο χρόνο, ο αφέντης μου κι εγώ καταλάβαμε ο ένας τον άλλο όσο καλά θα μπορούσαν ένα άλογο κι ένας άνθρωπος. Και στον στάβλο επίσης έκανε ό,τι του ήταν δυνατό για να εξασφαλίσει την άνεσή μας. Τα χωρίσματα ήταν παλιομοδίτικα, πολύ κατηφορικά, αλλά έκλειναν πολύ απλά με δυο ξύλινα δοκάρια. Έτσι, τη νύχτα ή όταν αναπαυόμασταν, έβγαζε απλώς το καπίστρι μας, έβαζε τα δοκάρια και τότε ήμασταν ελεύθερα να γυρνάμε ή να στεκόμαστε όπως μας βόλευε καλύτερα. Είχαμε μεγάλη άνεση.

Ήμασταν πάντα πολύ καθαροί και ο Τζέρι άλλαζε την τροφή μας συχνά, χωρίς ποτέ να παραμελεί την ποσότητα. Μας έδινε να πιούμε άφθονο δροσερό νερό και το άφηνε δίπλα μας μέρα νύχτα, εκτός βέβαια από τις φορές που επιστρέφαμε ιδρωμένοι. Μερικά άτομα δηλώνουν κατηγορηματικά ότι τα άλογα δεν πρέπει να πίνουν όσο θέλουν. Αντιθέτως. Όταν είμαστε ελεύθερα να διαλέξουμε τη στιγμή, καταπίνουμε μόνο μικρές ποσότητες κάθε φορά και είναι πολύ πιο ευχάριστο από το να αδειάζουμε μισό κουβά νερό μονομιás, γιατί απλούστατα περιμένουν να διψάσουμε πάρα πολύ και μετά να μας ποτίσουν. Μερικοί ιπποκόμοι επιστρέφουν στα σπίτια τους για να ξαναβρεθούν με την μπίρα τους και μας αφήνουν ώρες ολόκληρες συντροφιά με το άχυρο και τη βρόμη μας, που είναι τελείως ξερά, χωρίς σταγόνα νερό για να τα μουσκέψουν. Τότε φυσικά πίνουμε πολύ σε μία μόνο φορά, πράγμα που συνήθως βλάπτει την αναπνοή μας και παγώνει το στομάχι μας. Αλλά αυτό που εκτιμούσα πιο πολύ στη νέα μου δουλειά ήταν η αργία της Κυριακής. Πράγματι, δουλεύαμε τόσο πολύ κατά τη διάρκεια της εβδομάδας, που δεν θα μπορούσαμε να αντέξουμε αν δεν είχαμε αυτή την ημέρα ανάπαυσης. Έτσι έκανα και λίγη συντροφιά με τον Λοχαγό. Μια από κείνες τις μέρες έμαθα την ιστορία του συντρόφου μου.

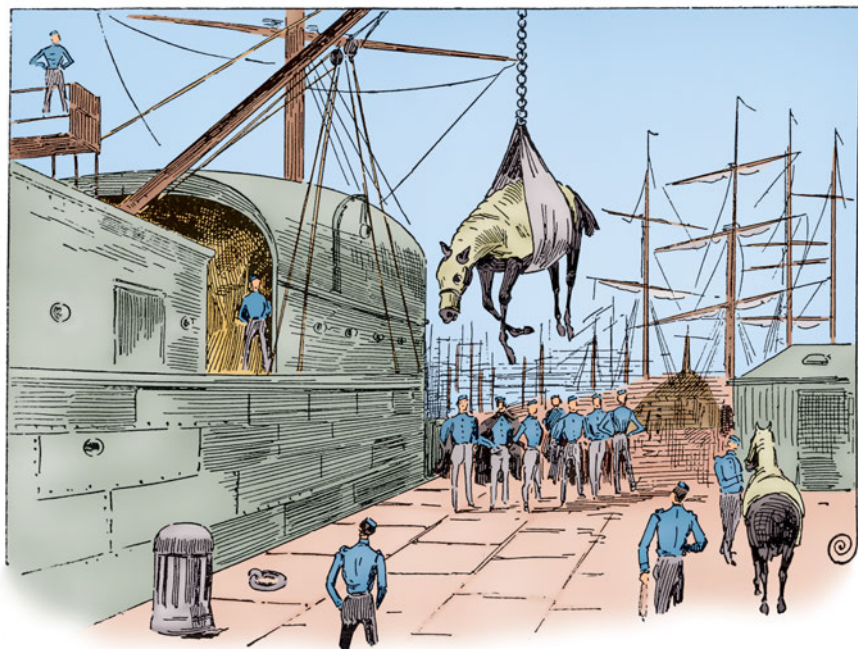
Ένας βετεράνος του πολέμου

Ο Λοχαγός είχε εκπαιδευτεί για πολεμικό άλογο, γιατί ο πρώτος του ιδιοκτήτης, ένας αξιωματικός του ιππικού, είχε φύγει να πολεμήσει στην Κριμαία. Μου εξομολογήθηκε ότι του άρεσε πολύ να εκπαιδεύεται μαζί με άλλα άλογα, να τροχάζει, να στρίβει μαζί τους δεξιά κι αριστερά, να σταματάει με το πρόσταγμα ή να επιτίθεται με τον ήχο της σάλπιγγας ή με το σινιάλο του αξιωματικού. Όταν ήταν νέος, το τρίχωμά του είχε σκούρα στίγματα και τον θεωρούσαν όμορφο άλογο. Ο αφέντης του, ένας ορμητικός νέος, ήταν πολύ δεμένος μαζί του και από την αρχή τού έδειξε μεγάλη φροντίδα και την πιο μεγάλη ευγένεια. Τότε, μου είπε, έβρισκε ακόμα τη ζωή του στρατιωτικού αλόγου πολύ ευχάριστη. Αλλά όταν έφτασε η στιγμή να φύγει για το μέτωπο πέρα από τις θάλασσες, πάνω σε ένα μεγάλο πλοίο, παραλίγο να αλλάξει γνώμη.

«Αυτό το επεισόδιο», είπε, «ήταν φριχτό! Δεν μπορούσαμε βεβαίως να πάμε κατευθείαν από την ξηρά στο πλοίο, έτσι μας πέρασαν φαρδιά λουριά γύρω από το σώμα για να μας σηκώσουν πάνω από το νερό ως το κατάστρωμα του μεγάλου πλοίου. Εκεί μας έβαλαν σε μικρά κλειστά χωρίσματα και για ένα χρονικό διάστημα, που μας φάνηκε ατελείωτο, δεν μπορούσαμε ούτε τον ουρανό να δούμε ούτε και να ξεμουδιάσουμε τα πόδια μας. Μερικές φορές το πλοίο σκαμπανέβαζε στη φουρτούνα και τότε κλυδωνιζόμασταν προς όλες τις κατευθύνσεις και δεν νιώθαμε καθόλου άνετα».

»Κάποτε το ταξίδι τελείωσε. Ύψωθήκαμε και αιωρηθήκαμε πάλι στον αέρα μέχρι που φτάσαμε στο έδαφος. Όταν επιτέλους

νιώσαμε τη γη κάτω από τις οπλές μας, αρχίσαμε να χλιμιντρίζουμε και να τινάζουμε το κεφάλι μας από χαρά.

»Η χώρα στην οποία φτάσαμε ήταν πολύ διαφορετική από τη δική μας και προαισθανόμασταν ότι, εκτός από τη μάχη, θα αντιμετωπίζαμε και πολλές άλλες δοκιμασίες. Αλλά οι περισσότεροι άντρες ήταν τόσο δεμένοι με τα άλογά τους, που έκαναν ό,τι περνούσε απ' το χέρι τους για να κάνουν τη ζωή μας πιο ευχάριστη, παρά το χιόνι, τη βροχή και όλες τις άλλες ταλαιπωρίες».

«Και η μάχη;» ρώτησα. «Δεν ήταν χειρότερη απ' όλα τα άλλα;»

«Στην πραγματικότητα», μου είπε, «δεν μπορώ να σου απαντήσω γι' αυτό. Μας ευχαριστούσε να ακούμε τη σάλπιγγα να μας καλεί σε συγκέντρωση και δεν βλέπαμε την ώρα να ορμήσουμε στη μάχη, αν και μερικές φορές έπρεπε να περιμένουμε το σύνθημα ώρες ολόκληρες. Όταν όμως δινόταν η διαταγή, ξεκινούσαμε για την έφοδο τόσο χαρούμενοι και με τόσο πάθος σαν να μην υπήρχαν τα βλήματα των κανονιών, οι ξιφολόγχες και οι σφαίρες. Όσο ο καβαλάρης μας καθόταν πάνω στη σέλα, κρατώντας σταθερά τα χαλινάρια, κανένας από εμάς δεν φοβόταν,

ούτε όταν οι τρομερές οβίδες έσκιζαν τον αέρα κι έσκαγαν σε χίλια κομμάτια.

»Ο γενναίος μου αφέντης κι εγώ πήραμε μέρος σε πολλές επιχειρήσεις χωρίς να τραυματιστούμε και, παρόλο που είδα άλογα να σκοτώνονται από σφαίρες, να τρυπιούνται από λόγχες ή να ξεκοιλιάζονται από τα φριχτά ξίφη, αν και αφήναμε νεκρούς κι ετοιμοθάνατους στο πεδίο της μάχης, δεν φοβήθηκα ποτέ για τη ζωή μου. Η χαρούμενη φωνή του αφέντη μου, που έδινε θάρρος στους άντρες του, μ' έκανε να πιστεύω ότι δεν θα χτυπούσαμε ποτέ και του είχα τυφλή εμπιστοσύνη, ήμουν έτοιμος να ορμήσω μέχρι την μπούκα των κανονιών. Είδα πολλούς γενναίους στρατιώτες να πέφτουν από τη σέλα τους θανάσιμα τραυματισμένοι, άκουσα τους φόβους και τα κλάματα των ετοιμοθάνατων, κάλπασα πάνω σε εδάφη ποτισμένα με αίμα και συχνά αναγκαζόμουν να στρίβω για να μην ποδοπατήσω κάποιον άντρα ή κανένα τραυματισμένο άλογο. Αλλά ποτέ δεν ένιωσα τον παραμικρό τρόμο – ως εκείνη την καταραμένη μέρα, που θα μείνει πάντα χαραγμένη στη μνήμη μου».

Ο γερο-Λοχαγός σταμάτησε μια στιγμή για να πάρει βαθιά ανάσα κι έπειτα συνέχισε:

«Ήταν ένα φθινοπωρινό πρωινό. Όπως συνήθως, μία ώρα πριν από την αυγή, το ιππικό μας, στολισμένο με όλα τα φάλαρα, είχε συγκεντρωθεί έτοιμο να πολεμήσει ή να περιμένει. Οι άντρες στέκονταν δίπλα στα υποζύγια τους περιμένοντας διαταγές. Όταν ξημέρωσε, μια αναστάτωση διαπέρασε τους αξιωματικούς και πριν ακόμα βγει τελείως ο ήλιος, οι πυροβολισμοί των εχθρικών τουφεκίων έφτασαν στα αυτιά μας. Ένας από τους αξιωματικούς έτρεξε και έδωσε διαταγή στους άντρες ν' ανέβουν αμέσως στα άλογά τους. Σαν αστραπή, κάθε στρατιώτης βρέθηκε στη σέλα του, κάθε άλογο ήταν σε ετοιμότητα για το σύνθημα των χαλιναριών ή την πίεση στον αναβολέα, άντρες και ζώα ενωμένοι με το ίδιο πάθος. Αλλά είχαμε τόσο καλά εκπαιδευτεί που μόνο τα ελαφρά δαγκώματα στις στομίδες μας και τα νευρικά κουνήματα του κεφαλιού πρόδιδαν τον ενθουσιασμό μας. Ο αγαπημένος μου αφέντης κι εγώ ήμασταν στην πρώτη γραμμή, κι ενώ

όλοι στέκονταν ακίνητοι και προσεχτικοί, εκείνος άρπαξε ένα μικρό ατίθασο τσουλούφι της χαίτης μου και άρχισε να το ισιώνει με την παλάμη του χεριού του. Έπειτα, χαϊδεύοντάς με πάντα, μουρμούρισε: “Σήμερα θα είναι μια μέρα δύσκολη. Μπάγιαρντ, καμάρι μου, αλλά θα κάνουμε το καθήκον μας, όπως πάντα”.

»Εκείνο το πρωί με χάιδεψε όσο ποτέ άλλοτε, μαλακά, ατελείωτα, σαν να σκεφτόταν κάτι άλλο. Μου άρεσε να νιώθω το χέρι του πάνω στον τράχηλό μου και όρθωνα περήφανα το κεφάλι μου. Αλλά έμενα ακίνητος, γιατί αναγνώριζα πολύ καλά τις διαθέσεις του και διέκρινα αν ήθελε να με βλέπει ήρεμο ή χαρούμενο.

»Θα έπαιρνε πολύ χρόνο να σου διηγηθώ όλα όσα συνέβησαν εκείνη την ημέρα, έτσι θα σου περιγράψω μόνο την τελευταία έφοδο που κάναμε μαζί. Ήταν σε μια κοιλάδα, ακριβώς μπροστά από το εχθρικό κανόνι. Εκείνη τη στιγμή ήμασταν όλοι μας συνηθισμένοι στο μουγκρητό του βαρέος πυροβολικού, στις ομοβροντίες των τουφεκιών και στις σφαίρες που έπεφταν γύρω μας, αλλά ποτέ δεν είχα διασχίσει τόσο πυκνά πυρά όσο εκείνη την ημέρα. Οι πυροβολισμοί και τα θραύσματα των οβίδων έπεφταν πάνω μας βροχή. Πολλοί γενναίοι στρατιώτες σκοτώνονταν, πολλά άλογα κατέρρεαν ρίχνοντας τους αναβάτες τους στο έδαφος. Άλλα, με τη σέλα άδεια, κάλπαζαν σαν τρελά έξω από τις γραμμές κι έπειτα, τρομαγμένα χωρίς το χέρι που τα οδηγούσε, ξαναγύριζαν ανάμεσα στους παλιούς τους συντρόφους για να επιτεθούν μαζί τους.

Παρόλη τη φρίκη, κανείς δεν σταμάτησε, κανείς δεν οπισθοχώρησε. Οι γραμμές εξασθενούσαν κάθε στιγμή αλλά όσο έπεφταν οι σύντροφοί μας, τόσο εμείς συσπειρωνόμασταν. Η ταχύτητά μας όχι μόνο δεν ελαττώθηκε, αλλά γινόταν όλο και πιο ορμητική καθώς πλησιάζαμε τα κανόνια, που ήταν τυλιγμένα με ένα σύννεφο από άσπρο καπνό και το διαπερνούσε μόνο η κόκκινη λάμψη των πυροβολισμών.

»Ο αγαπημένος μου αφέντης εμφύχωνε τους συντρόφους του σηκώνοντας ψηλά το δεξί του χέρι, όταν μια σφαίρα, που σφύριξε κοντά στα αυτιά μου, τον χτύπησε. Τον ένιωσα να κλονίζεται από το χτύπημα, αλλά δεν βγήκε από το στόμα του ούτε ένα παράπονο. Προσπαθούσα να επιβραδύνω, αλλά το σπαθί του του ξέφυγε,

το αριστερό του χέρι άφησε τα χαλινάρια και, βουλιάζοντας προς τα πίσω πάνω στη σέλα, έπεσε καταγής. Οι άλλοι καβαλάρηδες μας ξεπέρασαν με μεγάλη ταχύτητα και η δύναμη της επίθεσής τους με παρέσυρε μακριά από το σημείο όπου είχε πέσει ο αφέ-

ντης μου. Ήθελα να μείνω κοντά του και να μην τον εγκαταλείψω κάτω από αυτή την επέλαση των οπλών, αλλά οι προσπάθειές μου ήταν μάταιες.

»Βρέθηκα χωρίς τον αφέντη και φίλο μου, μόνος μέσα σ' αυτή τη σφαγή. Τότε με κυριεύσε ο φόβος. Άρχισα να τρέμω όπως ποτέ άλλοτε και, όπως τα άλλα άλογα, προσπάθησα κι εγώ να συναντήσω τις γραμμές μας και να καλπάσω μαζί τους. Με απώθησαν τα ξίφη των μαχητών. Ένας στρατιώτης, που το άλογό του είχε σκοτωθεί, άρπαξε το χαλινάρι μου και με καβαλίκεψε. Οδηγούμενος από τον νέο μου αφέντη, ξεχύθηκα και πάλι στη μάχη, αλλά ο γενναίος μας λόχος συντρίφτηκε ανελέητα και οι επιζώντες της αδυσώπητης μάχης, που είχε γίνει για την κατάληψη των κανονιών, γύρισαν πίσω καλπάζοντας. Ορισμένα άλογα είχαν χάσει τόσο αίμα που δεν είχαν πια δύναμη να κουνηθούν. Άλλα προσπαθούσαν να συρθούν στα τρία πόδια, άλλα πάλι χτυπιούνταν μάταια για να στυλωθούν στα μπροστινά τους, γιατί τα πεισινά τους πόδια είχαν χτυπηθεί από κάποιο βλήμα. Τα βογκητά τους ήταν αξιοθρήνητα. Δεν θα ξεχάσω ποτέ το ικετευτικό βλέμμα που έριχναν σε όσους περνούσαν από κοντά τους, εγκαταλείποντάς τα στη θλιβερή τους τύχη. Μετά τη μάχη, μετέφεραν τους τραυματίες κι έθαψαν τους νεκρούς».

«Και τα άλογα;» ρώτησα. «Τα άφησαν να χαροπαλεύουν;»

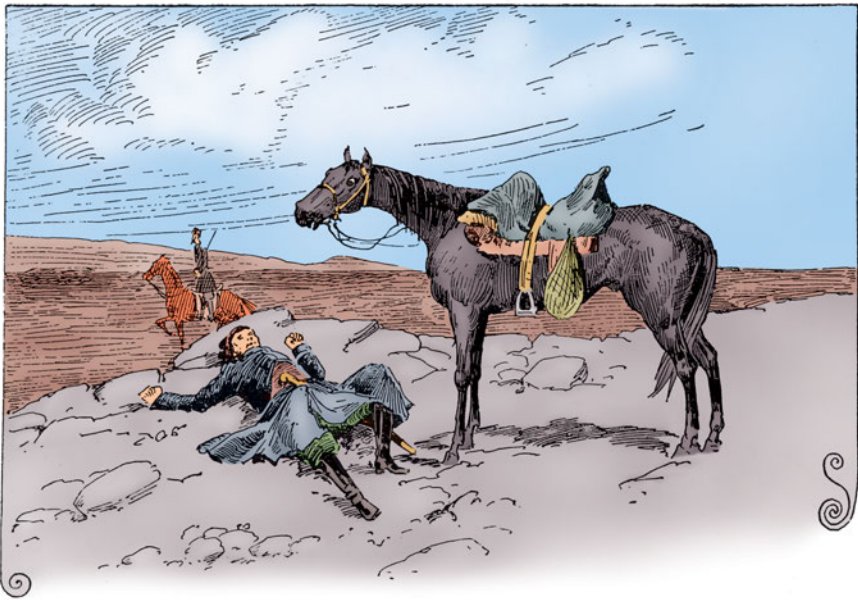
«Όχι, οι πεταλωτές του στρατού πέρασαν από το πεδίο της μάχης με τα περίστροφά τους και αποτελείωσαν όλα εκείνα για τα οποία δεν υπήρχε πια καμιά ελπίδα. Όσα είχαν μόνο επιφανειακά τραύματα τα μετέφεραν και τα φρόντισαν, αλλά τα πιο πολλά από τα θαρραλέα ζώα που είχαν βγει εκείνο το πρωινό δεν ξαναγύρισαν ποτέ. Από τον στάβλο μας ένα άλογο στα τέσσερα σώθηκε. Δεν ξαναείδα ποτέ τον αγαπημένο μου αφέντη. Νομίζω ότι ήταν κιόλας νεκρός όταν έπεσε από τη σέλα. Δεν αγάπησα άλλον αφέντη όσο αυτόν. Συμμετείχα σε πολλές άλλες μάχες και τραυματίστηκα μόνο μία φορά. Όταν ο πόλεμος τελείωσε, επέστρεψα στην Αγγλία τόσο δυνατός και υγιής όσο και όταν είχα φύγει».

«Άκουσα πολλούς ανθρώπους να λένε ότι ο πόλεμος ήταν καταπληκτικός», είπα.

«Κατά τη γνώμη μου», μου απάντησε, «το λένε γιατί δεν τον είδαν ποτέ. Οι ασκήσεις, η επίδειξη, οι εικονικές μάχες είναι πράγματι πολύ ωραίες, μια και δεν υπάρχουν εχθροί. Αλλά όταν χιλιάδες γενναίοι άντρες και καλά άλογα σκοτώνονται ή σακατεύονται για όλη τους τη ζωή, αυτό παραδόξως αλλάζει τα πράγματα».

«Μα γιατί πολεμούσαν;» ρώτησα.

«Δεν ξέρω. Αυτό ξεπερνά τη λογική ενός αλόγου, αλλά αν έπρεπε να πάμε τόσο μακριά πάνω από τις θάλασσες για να σκοτώσουμε αυτούς τους εχθρούς, πάει να πει ότι ήταν πράγματι κακοί».

Ο Τζέρι Μπάρκερ

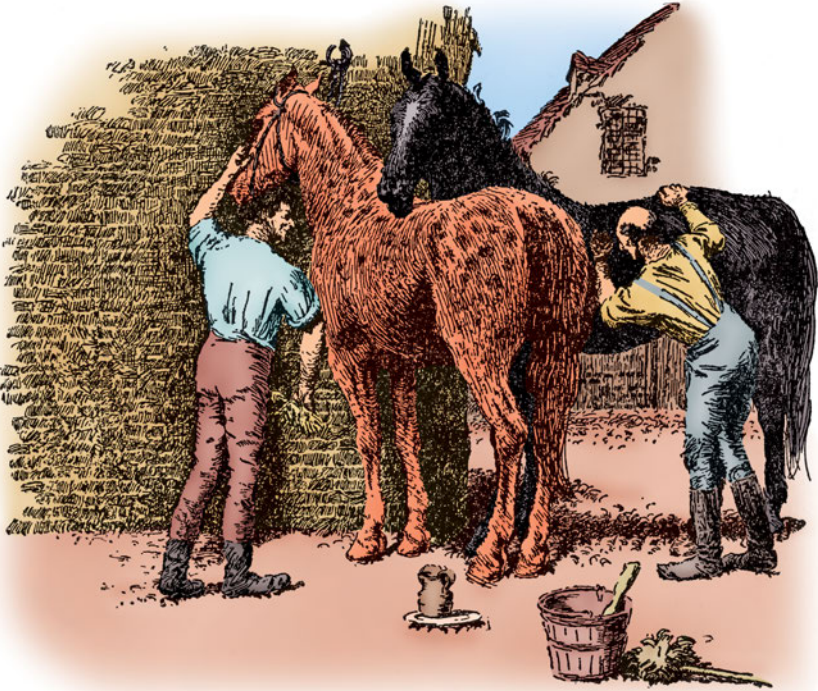
Δεν έχω γνωρίσει άνθρωπο καλύτερο από τον νέο μου αφέντη. Όχι μόνο ήταν καλός και στοργικός, αλλά υπερασπιζόταν το καλό με τόσο πάθος όσο και ο Τζον Μάνλι. Είχε ήπιο χαρακτήρα και ήταν πολύ εύθυμος, έτσι δύσκολα μπορούσες να τσακωθείς μαζί του. Αγαπημένη του συνήθεια ήταν να συνθέτει τραγουδάκια και να τα τραγουδάει μόνος του. Ένα από τα πιο αγαπημένα του ήταν το ακόλουθο:

*Πατεράδες και μητέρες
αδελφάκια και παιδιά
μην τα κέφια σας χαλάτε
είν' ωραίο ν' αγαπάτε.*

Στους Μπάρκερ έτσι είχαν τα πράγματα. Ο Χάρι έκανε τη δουλειά του στον στάβλο με σοβαρότητα, βάζοντας όλα του τα δυνατά. Η Πόλι και η Ντόλι έρχονταν το πρωί να βοηθήσουν στον καθαρισμό της αγοραίας άμαξας –να βουρτσίσουν και να τινάξουν τα μαξιλάρια, να πλύνουν τα τζάμια– την ώρα που ο Τζέρι μάς ξύστριζε και ο Χάρι γυάλιζε τα εξαρτήματα της ιπποσκευής. Αυτά τα πρωινά ήταν πάντα μια ευκαιρία για να γελάσουν και να φλυαρήσουν χαρούμενα, πράγμα που δημιουργούσε στον

Λοχαγό και σε μένα πολύ καλύτερη διάθεση από το να ακούμε κατσάδες ή λόγια σκληρά. Οι Μπάρκερ σηκώνονταν πάντα νωρίς το πρωί και ο Τζέρι είχε τη συνήθεια να απαγγέλλει:

Αν απ' το ξύπνημα το πρωινό
την ώρα σου άφησες έτσι να φύγει
ώσπου να έρθει το δειλινό
καθόλου χρόνος δεν θα 'χει μείνει.
Όσο να τρέξεις και να βιαστείς
ο χρόνος χάθηκε, μην προσπαθείς.

Δεν ανεχόταν κανένα χαζολόγημα, κανένα χάσιμο χρόνου και τίποτα δεν τον εκνεύριζε περισσότερο από τους ανθρώπους που έρχονταν πάντα καθυστερημένοι και υποχρέωναν τους οδηγούς να πιέσουν βάνανυσα τα άλογά τους για να προφτάσουν τις δουλειές τους και να επανορθώσουν για την αμέλειά τους.

Μια μέρα, κοντά στον σταθμό, δυο νέοι βγήκαν φουριόζικα από μια ταβέρνα και φώναξαν στον Τζέρι:

«Ει, αμαξά! Κάνε γρήγορα, έχουμε καθυστερήσει. Βάλε όλη την ταχύτητά σου να μας πας στη Βικτόρια. Πρέπει να προλάβουμε το τρένο που φεύγει στη μία. Θα κερδίσεις ένα σελίνι παραπάνω αν το κατορθώσουμε».

«Θέλω πολύ να σας πάω, κύριοι, αλλά με λογική ταχύτητα. Όλα τα σελίνια του κόσμου δεν θα με κάνουν ναβάλω όλη την ταχύτητα, όπως λέτε».

Ο Λάρι, που είχε σταθμεύσει την αγοραία του άμαξα δίπλα στη δική μας, άνοιξε την πόρτα απότομα και είπε:

«Είμαι ο άνθρωπός σας, κύριοι. Πάρτε το αμάξι μου και το άλογό μου θα σας οδηγήσει με σιγουριά και στην ώρα και στον προορισμό σας».

Ξανακλείνοντας την πόρτα, πρόσθεσε με ένα κούνημα του κεφαλιού προς τη μεριά του Τζέρι:

«Δεν του επιτρέπουν οι αρχές του να βγαίνει απ' τη ρουτίνα».

Και με αυτά τα λόγια, μαστίγωσε το κουρασμένο του άλογο κι έφυγε όσο πιο γρήγορα μπορούσε. Ο Τζέρι μου χάιδεψε στοργικά τον τράχηλο:

«Όχι, Τζακ, αυτά τα πράγματα δεν αξίζουν ένα σελίνι, έτσι δεν είναι, φιλαράκο μου;»

Ο Τζέρι ήταν αποφασιστικά αντίθετος σε κάθε γρήγορη οδηγηση για να ικανοποιήσει τους αμελείς, αλλά πήγαινε πάντα με κανονικό ρυθμό και δεν αρνιόταν να βάλει όλη την ταχύτητα, όπως έλεγε και ο ίδιος, αρκεί να του εξηγούσαν τον λόγο.

Θυμάμαι πολύ καλά ένα πρωινό που περιμέναμε στον σταθμό να εμφανιστεί κάποια κούρσα, όταν ένας νεαρός, φορτωμένος με μια βαριά βαλίτσα, γλίστρησε πάνω σε μια φλούδα πορτοκαλιού που ήταν πεταμένη στο πλακόστρωτο κι έπεσε φαρδύς πλατύς κάτω. Ο Τζέρι ήταν ο πρώτος που έτρεξε να τον σηκώσει. Ο άντρας φαινόταν πολύ ζαλισμένος από το πέσιμο και, καθώς τον οδηγούσαν σ' ένα κοντινό μαγαζί, το περπάτημά του έδειχνε ότι υπέφερε πολύ. Δέκα λεπτά μετά την επιστροφή του Τζέρι στον σταθμό, ένας από τους υπαλλήλους του μαγαζιού τού έκανε νόημα να πάει να παρκάρει κατά μήκος του πεζοδρομίου.

«Μπορείτε να με πάτε στον σταθμό του Σάουθ Ίστερν;» ρώ-

τησε ο νεαρός. «Αυτό το δυσάρεστο πέσιμο φοβάμαι ότι με καθυστέρησε, αλλά δεν πρέπει να χάσω το μεσημεριανό τρένο. Θα σας είμαι ευγνώμων αν κατορθώσετε να με πάτε έγκαιρα και ευχαρίστως θα σας δώσω κάτι παραπάνω».

«Θα βάλω όλα μου τα δυνατά», είπε με ενθουσιασμό ο Τζέρι. «Αλλά είσαστε βέβαιοι ότι αισθάνεστε καλύτερα, κύριε;»

«Πρέπει να φύγω», είπε ο νεαρός με πάθος. «Σας παρακαλώ, ανοίξτε μου την πόρτα και μη χάνουμε ούτε στιγμή».

Σε λιγότερο από ένα λεπτό, ο Τζέρι ανέβηκε στο κάθισμά του. Έδωσε ένα μικρό τίναγμα στα χαλινάρια βγάζοντας μια χαρούμενη κραυγή, που κατάλαβα πολύ καλά.

«Τρέχα, Τζακ, αγόρι μου. Θα τους δείξουμε με τι ταχύτητα μπορούμε να πάμε, όταν ξέρουμε για ποιον λόγο πρέπει να κάνουμε γρήγορα».

Είναι πάντα δύσκολο να προχωράς γρήγορα στην πόλη μέρα μεσημέρι, όταν οι δρόμοι είναι γεμάτοι κόσμο, αλλά κάναμε αυτό που έπρεπε. Όταν ένας καλός οδηγός κι ένα καλό άλογο καταλαβαίνουν ο ένας τον άλλο και συνεννοούνται καλά, είναι θαυμάσιο να βλέπεις τι καταφέρνουν να κάνουν. Είχα πολύ ευαίσθητο στόμα και το παραμικρό λύγισμα των χαλιναριών έφτανε για να με οδηγήσει, πράγμα πολύτιμο στο Λονδίνο, ανάμεσα στις αγοραίες άμαξες που γλιστράνε από τα πλάγια πηγαίνοντας με αργό ρυθμό. Άλλα πάνε στη μια κατεύθυνση, άλλα στην άλλη, μερικά προχωρούν αργά, άλλα προσπαθούν να προσπεράσουν, τα μόνιππα κάθε τόσο φρενάρουν απότομα για να πάρουν επιβάτη, υποχρεώνοντας το άλογο που είναι πίσω τους να σταματήσει κι αυτό ή να περάσει από μπροστά. Ακριβώς τη στιγμή που πας να περάσεις, ένα άλλο όχημα γλιστρά με μεγάλη ταχύτητα στο στενό πέραςμα και είσαι αναγκασμένος να μείνεις πίσω από το μόνιππο. Σε λίγο μια καινούρια ευκαιρία παρουσιάζεται και κατορθώνεις να προχωρήσεις, αλλά οι ρόδες σου περνούν ξυστά το εμπόδιο και από τόσο κοντά, μισό δάχτυλο παραπάνω και θα γρατσούνιζες το μόνιππο. Εντάξει, προχωράς καλά κάποιες στιγμές, αλλά σε λίγο ξαναβρίσκεσαι σε μια μεγάλη ουρά από καρότσια και άμαξες αναγκασμένες να προχωρούν σιγά, χωρίς να τρέχουν. Αυτό

το φρακάρισμα σε υποχρεώνει να μείνεις ακίνητος αρκετή ώρα μέχρι να ξεμπλοκαριστεί κάτι στον δρόμο που είναι δίπλα ή να επέμβει κάποιος αστυνομικός. Πρέπει τότε να είσαι έτοιμος για κάθε ενδεχόμενο, για παράδειγμα να ορμήσεις μπροστά αν ελευθερωθεί κάποιο άνοιγμα και να έχεις την ικανότητα να μαντέψεις με μια ματιά αν θα έχεις αρκετό χώρο και αν θα προλάβεις να περάσεις. Διαφορετικά οι ρόδες σου κινδυνεύουν να σπάσουν ή να σφηνωθούν ή ακόμη να σε χτυπήσει στο στήθος ή στον ώμο το τιμόνι ενός άλλου οχήματος. Για να διασχίσεις, λοιπόν, το Λονδίνο γρήγορα μέρα μεσημέρι, χρειάζεται πολλή εξάσκηση.

Ο Τζέρι κι εγώ ήμασταν συνηθισμένοι σε αυτά και κανείς δεν μας ξεπερνούσε στην τέχνη μας, έτσι όπως γλιστρούσαμε ανάμεσα στους άλλους. Ήμουν γρήγορος και τολμηρός και είχα πάντα εμπιστοσύνη στον οδηγό μου. Ο Τζέρι ήταν γρήγορος και υπομονετικός και εμπιστευόταν το αλόγο του. Αυτά ήταν μεγάλα πλεονεκτήματα. Ο Τζέρι σπάνια χρησιμοποιούσε το μαστίγιο. Ο ήχος της φωνής του και το πλατάγισμα της γλώσσας του ήταν αρκετά για να με κάνουν να καταλάβω ότι ήθελε να πάω γρήγορα. Τα χαλινάρια μού έδειχναν πού έπρεπε να πάω κι έτσι δεν χρειαζόταν καθόλου το μαστίγιο. Αλλά ας ξαναγυρίσουμε στην ιστορία μας.

Εκείνη την ημέρα οι δρόμοι ήταν κατάμεστοι, παρ' όλα αυτά κυκλοφορούσαμε σχετικά εύκολα ως το τέρμα του Τσιπσάιντ, όπου συναντήσαμε ένα φρακάρισμα που κράτησε τρία ή τέσσερα λεπτά. Ο επιβάτης μας έβγαλε το κεφάλι και είπε με πολύ άγχος:

«Νομίζω ότι είναι καλύτερα να κατέβω και να περπατήσω, διαφορετικά δεν πρόκειται να φτάσω έγκαιρα».

«Έχετε μου εμπιστοσύνη, κύριε», είπε ο Τζέρι. «Νομίζω ότι θα φτάσουμε στην ώρα μας. Αυτό το φρακάρισμα δεν θα κρατήσει πολύ – κι έπειτα οι αποσκευές σας είναι πολύ βαριές για να τις σηκώσετε».

Ακριβώς εκείνη τη στιγμή, το καρότσι που ήταν μπροστά μας άρχισε να κινείται και τα γεγονότα πήραν καλή τροπή. Ξεγλιστρήσαμε από όλες τις μεριές, προχωρήσαμε όσο γρήγορα μπορεί ένα άλογο και, ως εκ θαύματος, διασχίσαμε τη Γέφυρα του Λονδίνου χωρίς εμπόδια, γιατί η μακριά ουρά των αγοραίων

αμαξών και των αμαξιών που βρίσκονταν εκεί πήγαινε προς την ίδια κατεύθυνση με μας και με μεγάλη ταχύτητα, λες και όλος ο κόσμος προσπαθούσε να προλάβει το ίδιο τρένο. Τέλος πάντων, φτάσαμε μπροστά στον σταθμό μαζί με ένα κύμα αμαξιών ακριβώς τη στιγμή που ο μεγάλος δείκτης του ρολογιού έδειχνε οκτώ λεπτά πριν από τις δώδεκα το μεσημέρι.

«Ω, Θεέ μου, είμαστε στην ώρα μας!» είπε ο νεαρός. «Χάρη σε σας, φίλε μου, και στο καλό σας άλογο. Αυτό που κάνατε για μένα δεν έχει τιμή, παρ' όλα αυτά δεχτείτε αυτή τη μισή κορόνα επιπλέον, σας παρακαλώ».

«Όχι, ευχαριστώ, κύριε, μας φτάνει που είσατε στην ώρα σας. Αλλά μην αργείτε, η καμπάνα χτυπά. Αποδώ, αχθοφόρε. Πάρε τη βαλίτσα του κυρίου, η γραμμή για το Ντόβερ, το τρένο των δώδεκα. Ορίστε!»

Και χωρίς να περιμένει ούτε στιγμή παραπάνω, ο Τζέρι με έβαλε να κάνω μια μεγάλη στροφή για να κάνει τόπο στις αγοραίες άμαξες που έφταναν την τελευταία στιγμή, και μετά σταμάτησε λίγο δίπλα για να περάσει το πλήθος.

«Φαινόταν τόσο ευτυχισμένος», είπε. «Φτωχέ μου νεαρέ! Αναρωτιέμαι τι του προκαλούσε τόσο άγχος».

Όταν ο Τζέρι μίλαγε μόνος του και το αμάξι ήταν σταματημένο, συνήθως η φωνή του ήταν αρκετά δυνατή και μπορούσα να τον ακούω.

Όταν γυρίσαμε στην πιάτσα, τα γέλια και τα πειράγματα πήραν κι έδωσαν. Όλοι σχολίασαν το γεγονός, που δέχτηκε δηλαδή να οδηγήσει γρήγορα ως τον σταθμό για μερικές δεκάρες παραπάνω, κόντρα σε όλες του τις αρχές. Θέλησαν να μάθουν πόσα χρήματα είχε κερδίσει.

«Πολύ περισσότερα απ' όσα παίρνω συνήθως», είπε ο Τζέρι κουνώντας πονηρά το κεφάλι. «Αυτά που μου έδωσε θα μου επιτρέψουν να ζήσω καλύτερα για αρκετές μέρες».

«Σαχλαμάρες», είπε ο ένας.

«Τι παραμυθάς», είπε ένας άλλος. «Τη μια μέρα μας κάνει κήρυγμα και την άλλη μέρα κάνει ακριβώς το αντίθετο».

«Ακούστε, συνάδελφοι», είπε ο Τζέρι, «αυτός ο άνθρωπος μου

έδωσε μισή κορόνα παραπάνω, μα εγώ αρνήθηκα. Η χαρά που ένιωσε επειδή πρόλαβε το τρένο του ήταν ήδη μεγάλη ανταμοιβή. Αν ο Τζακ κι εγώ θέλουμε πού και πού να παραβούμε τις αρχές μας, αυτό είναι δική μας υπόθεση και όχι δική σας».

«Αν θες τη γνώμη μου», έκανε ο Λάρι, «δεν θα γίνεις ποτέ πλούσιος».

«Έτσι μου φαίνεται και μένα», είπε ο Τζέρι, «πάντως δεν θα είμαι λιγότερο ευτυχισμένος. Γνωρίζω απέξω τις Δέκα Εντολές και δεν θυμάμαι καμιά τους να λέει: “Γίνε πλούσιος”. Άσε που όσα λένε οι Γραφές για τους πλούσιους θα μ’ έκαναν λιώμα, αν ήμουν ένας απ’ αυτούς».

«Όπως και να ’χει, αν γίνεις πλούσιος», είπε τότε ο Πρόεδρος Γκραντ, γυρνώντας από το πάνω μέρος της άμαξάς του, «θα το αξίζεις, Τζέρι, και θα μπορέσεις να το απολαύσεις ειρηνικά. Όσο για σένα, Λάρι, θα πεθάνεις στην ψάθα, γιατί ξοδεύεις πολλά για τα σιδεράκια που βάζεις στο μαστίγιό σου».

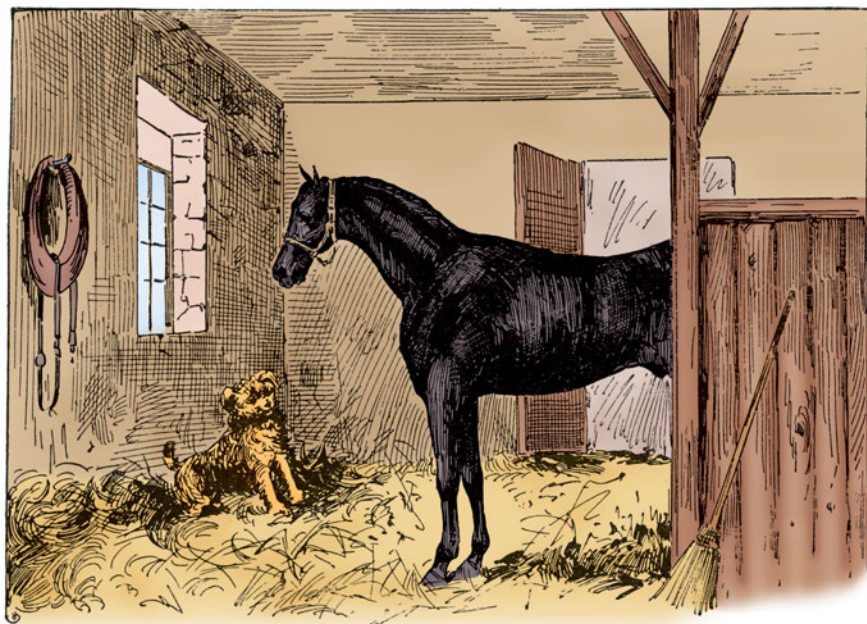
«Και λοιπόν;» απάντησε ο Λάρι. «Τι πρέπει να κάνει ένας άνθρωπος όταν το άλογό του δεν προχωράει;»

«Ούτε που περιμένεις να δεις αν θα προχωρήσει ή όχι. Το χέρι σου κουνιέται διαρκώς σαν να ’σαι νευρόσπαστο. Εσένα μπορεί να μη σε κουράζει, αλλά το άλογό σου το κάνει λιώμα. Ξέρεις πολύ καλά ότι περνάς τον καιρό σου αλλάζοντας άλογα. Και ποιος ο λόγος, αφού δεν τα αφήνεις ποτέ στην ησυχία τους και δεν λες ποτέ γι’ αυτά μια καλή κουβέντα;»

«Δεν έχω τύχη με τα άλογα», είπε ο Λάρι, «αυτό είναι όλο».

«Και δεν θα έχεις ποτέ», είπε ο Πρόεδρος. «Βλέπεις, η τύχη είναι πολύ δύσκολη στα διαλέγματά της. Προτιμά αυτούς που δείχνουν κάποια λογική και λίγη γενναιοδωρία. Εμένα, πάντως, αυτό μου δίδαξε η ζωή».

Ο Πρόεδρος Γκραντ ξαναγύρισε στην εφημερίδα του και οι άλλοι στις άμαξές τους.

XXXVI

Η άμαξα της Κυριακής

Ενα πρωί που ο Τζέρι μόλις με είχε ζέψει κι έσφιγγε τα λουριά, ένας άντρας μπήκε στον στάβλο.

«Καλημέρα, κύριε Μπριγκς. Τι μπορώ να κάνω για σας;» ρώτησε ο Τζέρι.

«Καλημέρα, Μπάρκερ», είπε ο επισκέπτης. «Θα ήθελα να κάνω μια συμφωνία μαζί σου για να πηγαίνεις την κυρία Μπριγκς στην εκκλησία κάθε Κυριακή πρωί. Τώρα πηγαίνουμε στην προτεστάντική εκκλησία και είναι πολύ μακριά για να πάμε με τα πόδια».

«Σας ευχαριστώ για την προσφορά σας», κύριε, είπε ο Τζέρι, «αλλά έχω επαγγελματική άδεια μόνο για έξι μέρες τη βδομάδα και δεν είναι νόμιμο να κάνω κούρσες την Κυριακή».

«Μπα», είπε ο άντρας, «δεν το ήξερα. Πάντως μου είναι πολύ εύκολο να ζητήσω να αλλάξουν την άδειά σου και θα φροντίσω

να μη βρεθείς ζημιωμένος. Βλέπεις, η κυρία Μπριγκς προτιμάει να τη μεταφέρεις εσύ».

«Θα ήθελα να εξυπηρετήσω την κυρία, κύριε, αλλά είχα πάρει παλιότερα άδεια εφτά ημερών και ήταν πολύ κουραστικό για μένα και τα άλογά μου. Ολόκληρη τη χρονιά, χωρίς μια μέρα ανάπαυσης, χωρίς μια Κυριακή μαζί με τη γυναίκα μου και τα παιδιά μου, χωρίς τον χρόνο να πάω στην εκκλησία και να προσευχηθώ με την καρδιά μου, όπως συνήθιζα πριν αρχίσω αυτή τη δουλειά. Έτσι, εδώ και πέντε χρόνια παίρνω άδεια για έξι μέρες τη βδομάδα και είμαι πολύ καλύτερα από πριν».

«Ναι, ασφαλώς», απάντησε ο κύριος Μπριγκς, «είναι απολύτως λογικό ο καθένας να έχει λίγη ανάπαυση και να πηγαίνει την Κυριακή στην εκκλησία, αλλά νομίζω ότι μια τόσο μικρή απόσταση δεν θα σε ενοχλούσε πολύ και, μια που είναι μόνο μία φορά την ημέρα, θα σου έμενε όλο το απόγευμα και το βράδυ. Όπως ξέρεις, είμαστε καλοί πελάτες σου».

«Ναι, κύριε, αυτό είναι αλήθεια και αισθάνομαι μεγάλη υποχρέωση για την προτίμηση που μου δείχνετε και είμαι πάντα ευτυχής και πολύ περήφανος που εξυπηρετώ εσάς και την κυρία, αλλά δεν μπορώ να καταργήσω τις Κυριακές μου, κύριε, πραγματικά δεν το μπορώ. Ο Θεός δημιούργησε τον άνθρωπο κι έπειτα έπλασε τα άλογα και όλα τα ζώα και μόλις τελείωσε, αναπαύτηκε και παρήγγειλε στον καθένα μας να κάνει το ίδιο μία μέρα στις εφτά. Κατά τη γνώμη μου, κύριε, θα πρέπει να ήξερε τι είναι καλό για τους ανθρώπους και γι' αυτό πιστεύω ότι είναι καλό και για μένα. Νιώθω πιο δυνατός και πιο υγιής από τότε που έχω μια μέρα ανάπαυσης και τα άλογα επίσης είναι πιο ευδιάθετα και δεν γερνάνε τόσο γρήγορα. Όσοι οδηγοί δουλεύουν έξι μέρες θα σας πουν το ίδιο πράγμα. Άλλωστε, ποτέ δεν είχα καταθέσει τόσα χρήματα στο Ταμιευτήριο όσα έβαλα από τότε που άρχισα αυτό το σύστημα. Τέλος, κύριε, είναι και η γυναίκα μου και τα παιδιά μου, που σας ορκίζομαι ότι δεν θα ξαναγύριζαν στην εποχή των εφτά ημερών εργασίας για όλο το χρυσάφι του κόσμου».

«Καλά, πολύ καλά», έκανε ο άντρας. «Μην κουράζεσαι άλλο, κύριε Μπάγκερ, θα ψάξω για κάποιον άλλο».

Απομακρύνθηκε.

«Δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτε, Τζακ, φιλαράκο μου», είπε ο Τζέρι. «Τις χρειαζόμαστε τις Κυριακές μας. Πόλι, έλα ν' ακούσεις κάτι».

Εκείνη έτρεξε αμέσως.

«Τι συμβαίνει, Τζέρι;»

«Να, αγαπητή μου, ο κύριος Μπριγκς μού ζήτησε να πηγαίνω την κυρία Μπριγκς κάθε Κυριακή πρωί στην εκκλησία. Του είπα ότι έχω άδεια μόνο για έξι μέρες. Πάρτε άδεια των επτά ημερών και θα φροντίσω να μην το μετανιώσετε, μου είπε. Ξέρεις, Πόλι, ότι είναι καλοί πελάτες. Η κυρία Μπριγκς βγαίνει μερικές φορές για ψώνια ή κάνει επισκέψεις για πολλές ώρες και πληρώνει πάντα αδιαμαρτύρητα την τιμή, σαν αληθινή κυρία. Δεν είναι από αυτούς που παζαρεύουν ή που αλλάζουν τις τρεις ώρες σε δυόμισι. Και αυτή η δουλειά είναι πιο εύκολη για τα άλογα, παρά να βγάζουν φωτιές τα πόδια τους στο πλακόστρωτο τρέχοντας του σκοτωμού για να προλάβουν κάποιο τρένο. Είναι μερικοί που πάνε πάντα με ένα τέταρτο καθυστέρηση. Μόνο που αν δεν την εξυπηρετήσω σε αυτή την υπόθεση, πολύ φοβάμαι ότι θα τη χάσω από πελάτισσα. Λοιπόν, τι σκέφτεσαι, καλή μου;»

«Σκέφτομαι, Τζέρι», είπε ζυγίζοντας τα λόγια της, «ότι ακόμη και αν η κυρία Μπριγκς σου έδινε ένα χρυσό νόμισμα κάθε Κυριακή πρωί, δεν θα μου άρεσε αν ξαναδούλευες επτά μέρες. Μάθαμε τι ήταν να μην έχουμε την Κυριακή μας, τώρα ξέρουμε τι σημαίνει να την έχουμε. Δόξα τω Θεώ, βγάζεις αρκετά για να μας ζήσεις, ακόμη και αν μερικές φορές μόλις που φτάνουν για να πληρώσουμε τη βρόμη και τον σανό, την άδεια και το νοίκι. Αλλά ο Χάρι σε λίγο θα φέρνει κι αυτός μερικά χρήματα στο σπίτι και προτιμώ να στερηθούμε κι άλλο παρά να ξαναγυρίσω σ' εκείνη τη φριχτή εποχή που δεν είχες χρόνο να δεις τα ίδια σου τα παιδιά, που δεν μπορούσαμε ποτέ να πάμε να προσευχηθούμε μαζί ή να περάσουμε μια ευτυχισμένη μέρα με ηρεμία. Ο Θεός να μας φυλάει, να μην ξαναγυρίσουμε ποτέ σε κείνη τη ζωή. Να τι σκέφτομαι, Τζέρι».

«Ακριβώς αυτά είπα στον κύριο Μπριγκς, αγαπητή μου. Και σκέφτομαι να τα τηρήσω. Μην αρχίσεις λοιπόν να βασανίζεσαι»,

της είπε γιατί είχε αρχίσει να κλαίει, «δεν θα άλλαζα την απόφασή μου ακόμη και αν κέρδιζα τα διπλά. Όλα λοιπόν έχουν τακτοποιηθεί, γυναικούλα μου. Τώρα μη χολοσκάς, για να γυρίσω κι εγώ στη δουλειά μου».

Τρεις βδομάδες πέρασαν χωρίς καμιά παραγγελία από την κυρία Μπριγκς. Δεν έμεναν πια στον Τζέρι παρά οι κούρσες στην πιάτσα. Πήρε κατάκαρδα αυτή την ιστορία. Ασφαλώς η δουλειά ήταν τώρα πιο σκληρή για το άλογο και γι' αυτόν. Αλλά η Πόλι τον ενθάρρυνε λέγοντάς του:

Κάνε καλύτερα ό,τι μπορείς κι όσο μπορείς.

Κάποτε θα 'ρθουν τ' άλλα.

*Εσύ να μην ανησυχείς
για τα μικρά και τα μεγάλα.*

Σε λίγο έμαθαν όλοι ότι ο Τζέρι είχε χάσει τον καλύτερο πελάτη του και έμαθαν και τον λόγο. Οι περισσότεροι δήλωσαν ότι ήταν τρελός. Μόνο δυο τρεις τον υποστήριξαν.

«Αν οι εργαζόμενοι δεν υποστηρίξουν με αποφασιστικότητα την Κυριακή τους», είπε ο Τρούμαν, «σε λίγο δεν θα την έχουν καθόλου. Είναι δικαίωμα κάθε ανθρώπου και κάθε ζώου να έχει μια μέρα ανάπαυσης, και με τον νόμο του Θεού και με τον νόμο της Αγγλίας. Είναι καθήκον όλων μας να διαφυλάξουμε τα δικαιώματα που δίνει ο νόμος σε μας και στα παιδιά μας».

«Είναι καλό για σας που πιστεύετε στον Θεό και μιλάτε έτσι», είπε ο Λάρι. «Όσο για μένα, θα τσεπώνω πάντα ένα σελίνι κάθε φορά που θα μπορώ. Πρώτον, δεν πιστεύω στη θρησκεία και δεύτερον, δεν βλέπω να 'ναι καλύτεροι από άλλους εκείνοι που πιστεύουν».

«Αν δεν είναι καλύτεροι», τον διέκοψε Τζέρι, «θα πει πως δεν πιστεύουν. Είναι σαν να λέμε ότι οι νόμοι δεν είναι καλοί, γιατί οι άνθρωποι τους παραβιάζουν. Αν ένας άνθρωπος παρασύρεται από τον θυμό του, αν συκοφαντεί τον γείτονά του, αν δεν πληρώνει τα χρέη του, αυτός δεν πιστεύει και δεν με νοιάζει πόσες φορές πάει στην εκκλησία. Επειδή μερικοί είναι απατεώνες και

λωποδύτες, δεν σημαίνει ότι η θρησκεία είναι ένα ψέμα. Η πραγματική θρησκεία είναι το πιο ωραίο και το πιο αληθινό πράγμα στον κόσμο. Μπορεί να κάνει έναν άνθρωπο πολύ ευτυχισμένο και τον κόσμο καλύτερο απ' ό,τι είναι».

«Αν η θρησκεία είχε κάποια δύναμη», είπε ο Τζόουνς, «θα 'πρεπε να μην επιτρέπει στους πιστούς να μας ζητάνε να δουλεύουμε την Κυριακή, όπως κάνουνε τώρα. Όλοι το ξέρετε αυτό. Γι' αυτό σας λέω ότι είναι απάτη. Αν δεν υπήρχαν αυτοί που πάνε την Κυριακή στην εκκλησία, δεν θα ήταν ανάγκη να βγούμε από τα σπίτια μας. Αλλά υπάρχουν μερικοί που έχουν προνόμια, όπως λένε. Εμένα δεν με νοιάζει, κι ας εγγυηθούν για την ψυχή μου τούτοι δω, αν δεν μπορέσω να τη σώσω εγώ ο ίδιος».

Αρκετοί τον χειροκρότησαν μέχρι που άρχισε να μιλά ο Τζέρι:

«Σας φαίνεται ότι είναι αρκετό, αλλά κάνετε λάθος. Κάθε άνθρωπος είναι υπεύθυνος για τη δική του ψυχή, και δεν μπορεί να την αφήνει στην εξώπορτα ενός ξένου σπιτιού σαν παρατημένο μωρό, με την ελπίδα κάποιος ν' ασχοληθεί μαζί της. Και δεν καταλαβαίνετε ότι, όταν καθόσαστε στη θέση σας περιμένοντας μια κούρσα, οι άνθρωποι σκέφτονται: "Αν δεν τον πάρουμε εμείς, κάποιος άλλος θα το κάνει, γιατί δεν φαίνεται να τις χρειάζεται τις Κυριακές του". Οι άνθρωποι δεν φιλοκοσκινίζουν κάτι τέτοια, αλλιώς θα καταλάβαιναν ότι, αν δεν έφαχναν αυτοί για αγοραία άμαξα, δεν θα καθόμασταν στημένοι εκεί να περιμένουμε. Δεν τους αρέσει να πολυψάχνουν τα πράγματα και να χαλάνε τη ζαχαρένια τους. Πάντως, αν όλοι οι οδηγοί της Κυριακής έκαναν απεργία για να έχουν μια μέρα ανάπαυσης, θα το πετύχαιναν».

«Και τι θα γίνονταν οι κυράδες που δεν θα μπορούσαν πια να πάνε ν' ακούσουν τον αγαπημένο τους κήρυκα;»

«Δεν μου επιτρέπεται να μιλάω για τους άλλους», είπε ο Τζέρι. «Αλλά αν αυτοί οι άνθρωποι δεν είναι ικανοί να περπατήσουν μέχρι εκεί, ας πάνε λίγο πιο κοντά, κι αν βρέχει, ας βάλουν ένα αδιάβροχο, όπως κάνουν την υπόλοιπη βδομάδα. Αν κάτι αξίζει τον κόπο, καταφέρνουμε πάντα να το κάνουμε, κι αν δεν αξίζει, ας ζήσουμε και χωρίς αυτό. Ο τίμιος άνθρωπος θα βρει τον τρόπο κι αυτό ισχύει και για τους αμαξάδες και για τους πιστούς».

Ο χρυσός κανόνας

Επειτα από δυο τρεις βδομάδες, την ώρα που γυρίζαμε κάπως αργά, η Πόλι διέσχισε τον δρόμο τρέχοντας, κρατώντας το φανάρι που είχε πάντα μαζί της όταν ο καιρός δεν ήταν πολύ υγρός.

«Όλα διορθώθηκαν, Τζέρι! Η κυρία Μπριγκς έστειλε το απόγευμα τον υπηρέτη της και είπε να πας να την πάρεις αύριο στις έντεκα η ώρα. Του είπα πως θα μπορούσες να πας, αλλά νομίζαμε ότι τώρα χρησιμοποιούσε κάποιον άλλο. Τότε ο υπηρέτης μου απάντησε: “Έτσι έγινε, επειδή ο αφέντης μας ήταν πολύ θυμωμένος που ο κύριος Μπάρκερ αρνήθηκε να έρθει την Κυριακή. Τότε δοκίμασε άλλες αγοραίες άμαξες, αλλά καμιά δεν του έκανε. Μερικές πήγαιναν πολύ γρήγορα, άλλες πολύ αργά και στο τέλος η κυρία μας είπε ότι καμιά δεν ήταν τόσο καθαρή και τόσο ευχάριστη όσο η δική σας. Έτσι, δεν θέλει πια να ακούει για άλλον αμαξά εκτός από τον κύριο Μπάρκερ”».

Της Πόλι της είχε κοπεί η ανάσα και ο Τζέρι ξέσπασε σ’ ένα χαρούμενο γέλιο.

«Όλα διορθώνονται κάποτε! Είχες δίκιο, Πόλι μου, όπως συνήθως. Τρέχα να ετοιμάσεις το δείπνο όσο θα βγάξω από τον Τζακ τα λουριά για να νιώσει πιο άνετα».

Από τότε η κυρία Μπριγκς ζητούσε το αμάξι του Τζέρι σχεδόν το ίδιο συχνά όπως και στο παρελθόν, αλλά ποτέ την Κυριακή. Ήρθε όμως μια μέρα που έπρεπε να δουλέψουμε και την Κυριακή, και να πώς συνέβη.

Είχαμε γυρίσει το Σάββατο, όλοι μας πολύ κουρασμένοι, αλλά χαρούμενοι από την αναμονή της επόμενης μέρας που ήταν

αργία. Η χαρά μας δεν κράτησε πολύ. Την Κυριακή το πρωί ο Τζέρι είχε αρχίσει να με καθαρίζει, όταν τον πλησίασε η Πόλι με ύφος πολύ ενοχλημένο.

«Τι συμβαίνει;» ρώτησε ο Τζέρι.

«Ε, να, αγαπητέ μου», είπε, «αυτή η καημένη η Ντάινα Μπράουν μόλις έλαβε γράμμα ότι η μητέρα της είναι βαριά άρρωστη και ότι πρέπει να πάει χωρίς καθυστέρηση, αν θέλει να τη βρει ζωντανή. Ζει σ' ένα μέρος δέκα μίλια μακριά, στην εξοχή. Αν πάρει το τρένο, θα πρέπει να κάνει άλλα τέσσερα μίλια με τα πόδια, κι έτσι όπως είναι εξασθενημένη, με το μωρό της μόλις τεσσάρων εβδομάδων, δεν θα τα καταφέρει. Ήθελε λοιπόν να ξέρει αν μπορείς να την πας εκεί με την άμαξα. Ορκίστηκε ότι θα σε πληρώσει μόλις μπορέσει να βρει τα χρήματα».

«Μα τι λες! Θα δούμε αργότερα γι' αυτό. Δεν είναι τα χρήματα που με βάζουν σε σκέψη, αλλά ότι θα χάσουμε την Κυριακή μας. Τα άλογα είναι κουρασμένα, το ίδιο κι εγώ. Κι αυτό με πονάει».

«Αυτό είναι στ' αλήθεια πρόβλημα», είπε η Πόλι, «γιατί δεν θα μας μείνει παρά μόνο μισή μέρα να περάσουμε μαζί, αλλά θυμήσου ότι πρέπει να κάνουμε στους άλλους αυτό που θα θέλαμε να κάνουνε για μας. Κι εγώ ξέρω τι θα 'θελα να κάνουν για μένα αν η μητέρα μου ήταν ετοιμοθάνατη. Τζέρι, αγάπη μου, είμαι βέβαιη ότι σ' αυτή την περίπτωση δεν είναι αμαρτία. Αν το να βγάλεις ένα γαίδαρο από το πηγάδι, όπως λέει η Αγία Γραφή, δεν παραβαίνει τον ιερό νόμο του Σαββάτου, είμαι σίγουρη ότι το να οδηγήσεις την καημένη την Ντάινα στη μητέρα της δεν θα τον παραβεί ούτε κι αυτό».

«Μα την πίστη μου, Πόλι, είσαι το ίδιο πειστική όσο και ο πάστορας. Κι έπειτα, θα ακούσω το κήρυγμά του νωρίς το πρωί. Λοιπόν, μπορείς να πας να ειδοποιήσεις την Ντάινα ότι θα είμαι στη διάθεσή της μόλις το ρολόι χτυπήσει δέκα. Αλλά στάσου... Πήγαινε πρώτα μια βόλτα στον Μπράιντον, τον χασάπη. Δώσ' του τα χαιρετίσματά μου και ρώτησέ τον αν θέλει να μου δανείσει το καμπριολέ του. Είναι πιο ελαφρύ και ξέρω ότι δεν το χρησιμοποιεί ποτέ την Κυριακή. Η διαφορά θα ήταν μεγάλη και το άλογο θα την εκτιμούσε».

Η Πόλι επέστρεψε και του είπε ότι θα του έδιναν το καμπριολέ.
«Πολύ καλά», είπε ο Τζέρι. «Τώρα ετοιμάσέ μου λίγο ψωμί και τυρί. Θα γυρίσω όσο πιο γρήγορα μπορώ».

«Και θα σε ρβίρω την κρεατόπιτα για το τσάι, χωρίς να περιμένουμε το δείπνο», είπε η Πόλι.

Έφυγε και ο Τζέρι τελείωσε τη δουλειά του τραγουδώντας το «Πόλι, είσαι η γυναίκα που θέλω...», ένα τραγουδάκι που αγαπούσε πολύ. Διάλεξαν εμένα για το ταξίδι. Στις δέκα η ώρα ξεκινήσαμε. Το ελαφρύ καμπριολέ με τις ψηλές ρόδες κυλούσε πολύ πιο εύκολα από την αγοραία άμαξα και μου έδινε την εντύπωση ότι δεν είχα τίποτε να κάνω. Ήταν μια ωραία μαγιάτικη μέρα και, μόλις βγήκαμε από την πόλη, ο καθαρός αέρας, η μυρωδιά του δροσερού χορταριού και η ηρεμία των επαρχιακών δρόμων μού έδωσαν την ίδια ευχαρίστηση όπως και στο παρελθόν. Γρήγορα ένωσα αναζωογονημένος. Η οικογένεια της Ντάινας ζούσε σε μια μικρή φάρμα, στο πάνω μέρος ενός δρόμου που χανόταν σε ένα μικρό δάσος. Κοντά σε ένα λιβάδι όπου φύτεωναν μερικά ωραία δέντρα, έβοσκαν δυο αγελάδες. Ένας νέος άντρας πρότεινε στον Τζέρι να οδηγήσει το καμπριολέ του μέσα στο λιβάδι και να με δέσει στον στάβλο με τις αγελάδες, εκφράζοντας ταυτοχρόνως τη λύπη του που δεν είχε να προσφέρει καλύτερο στάβλο.

«Αν δεν πειράζει τις αγελάδες σας», είπε ο Τζέρι, «το άλογό μου θα χαιρόταν να περάσει μια δυο ώρες στο όμορφο λιβάδι σας. Είναι ήρεμο και θα ήταν πραγματική απόλαυση γι' αυτό».

«Σας παρακαλώ! Είστε καλοδεχούμενοι», είπε ο νέος άντρας. «Δεν ξέρω πώς να σας ευχαριστήσω για την καλοσύνη που δείξατε στην αδελφή μου. Θα γευματίσουμε σε μια ώρα και ελπίζω ότι θα μείνετε μαζί μας, αν και με τη μητέρα μας άρρωστη, είμαστε λιγότερο χαρούμενοι στο σπίτι».

Ο Τζέρι τον ευχαρίστησε ευγενικά, αλλά του είπε ότι είχε φέρει φαγητό μαζί του και ότι τίποτε δεν θα του άρεσε περισσότερο από το να χαζέψει λίγο στο λιβάδι.

Όταν μου έβγαλε την ιπποσκευή μου, δεν ήξερα από τι να αρχίσω: να βοσκήσω, να κυλιστώ κάτω με την πλάτη, να ξαπλώσω για να ξεκουραστώ ή να καλπάσω μέσα από τα χωράφια, μόνο

και μόνο για την ευχαρίστηση να νιώσω ελεύθερος. Τα έκανα όλα το ένα μετά το άλλο. Ο Τζέρι φαινόταν το ίδιο ευτυχισμένος με μένα, κάθισε σ' ένα υψωματάκι κάτω από τη σκιά ενός δέντρου και άκουγε τα πουλιά να κελαηδούν. Έπειτα άρχισε κι αυτός να σιγοτραγουδάει και διάβασε δυνατά αποσπάσματα από ένα βιβλίο που αγαπούσε πολύ. Αργότερα περπάτησε στην άκρη του λιβαδιού και κατέβηκε μέχρι ένα μικρό ρυάκι, έκοψε αγριολούλουδα και τα έδωσε σε μπουκέτο με μεγάλα κλωνάρια κισσού. Τέλος, μου έδωσε μια μερίδα βρόμης που είχε φέρει μαζί του. Η ώρα πέρασε πολύ γρήγορα. Δεν είχα ξαναμπεί σε χωράφι από τότε που αποχαιρέτησα την αγαπημένη μου Τζίντζερ στο Ίαρο-σχολ. Επιστρέψαμε ήσυχα στο σπίτι. Τα πρώτα λόγια του Τζέρι στην Πόλι μπαίνοντας στο προαύλιο ήταν:

«Ξέρεις, παρ' όλα αυτά, δεν έχασα την Κυριακή μου. Σε όλους τους θάμνους τα πουλιά τραγουδούσαν εκκλησιαστικούς ύμνους και πήρα μέρος κι εγώ στη χαρά τους. Όσο για τον Τζακ, θα νόμιζε κανείς ότι ξανάγινε νεαρό πουλάρι».

Όταν έδωσε τα λουλούδια στην Πόλι, αυτή πήδησε από τη χαρά της.

Η Νιόλι συναντά έναν πραγματικό τζέντλεμαν

Ο χειμώνας έφτασε νωρίς με δυνατό κρύο και κακό καιρό. Κάθε μέρα έπεφτε χιόνι, χαλάζι ή βροχή, που τα διαδέχονταν τσουχτεροί άνεμοι και μεγάλες παγωνιές. Τα άλογα ήταν πολύ ευαίσθητα σε αυτόν τον καιρό. Όταν το κρύο είναι ξηρό, ένα στρώμα από καλές κουβέρτες αρκετά χοντρές φτάνει για να διατηρήσει τη ζέστη. Αλλά όταν βρέχει καταρρακτωδώς, η βροχή πολύ γρήγορα τις διαπερνά και δεν χρησιμεύουν σε τίποτε. Ορισμένοι αμαξάδες είχαν την ωραία ιδέα να σκεπάζουν το άλογό τους με πλαστικά αδιάβροχα καλύμματα, αλλά οι περισσότεροι ήταν τόσο φτωχοί που δεν είχαν τα μέσα να προστατεύσουν ούτε τον εαυτό τους ούτε τα ζώα τους. Πολλά άλογα υπέφεραν πολύ εκείνον τον χειμώνα. Εμάς, τουλάχιστον, όταν τελειώναμε τη δουλειά μας, που κράταγε μισή μέρα, μας οδηγούσαν σ' έναν στάβλο αρκετά στεγνό, όπου μπορούσαμε να αναπαυτούμε. Όλη αυτή την ώρα, οι αμαξάδες έπρεπε να μείνουν στη θέση τους, μερικές φορές ως τη μία ή τις δύο η ώρα μετά τα μεσάνυχτα, αν έπρεπε να περιμένουν να τελειώσει μια δεξίωση.

Οι πιο κουραστικές στιγμές ήταν όταν το χιόνι και ο πάγος έκαναν τους δρόμους πολύ γλιστερούς – αυτό μας κούραζε πολύ. Το να κάνουμε ένα μίλι με αυτές τις συνθήκες, τραβώντας φορτίο αλλά χωρίς να πατάμε σταθερά στο έδαφος, απαιτούσε προσπάθεια πολύ μεγαλύτερη από το να κάνουμε τέσσερα μίλια σε καλό δρόμο. Έπρεπε να σφίγγουμε δυνατά το σώμα μας για να κρατάμε ισορροπία, άσε που είχαμε και τον φόβο μην πέσουμε, που είναι ακόμη πιο εξαντλητικός απ' όλα τα υπόλοιπα. Βέβαια,

όταν πάγωναν όλοι οι δρόμοι, μας έβάζαν πέταλα για τον πάγο, αλλά τις πρώτες μέρες ήμασταν πολύ νευρικά.

Όταν ο καιρός ήταν άσχημος, οι περισσότεροι αμαξάδες πήγαιναν στην πιο κοντινή ταβέρνα, αφού πρώτα ζητούσαν από κάποιον να φυλάξει τα άλογα στη θέση τους. Πολύ συχνά όμως έχαναν καμιά κούρσα και, όπως έλεγε ο Τζέρι, είναι δύσκολο να βρεθείς σ' ένα τέτοιο μέρος χωρίς να ξοδέψεις χρήματα. Αυτός δεν πήγαινε ποτέ στην ταβέρνα του Ανατέλλοντος Ηλίου. Πού και πού πήγαινε σ' ένα φτωχικό πανδοχείο που βρισκόταν δίπλα ή αγόραζε κάτι να φάει από έναν πλανόδιο που πούλαγε ζεστό καφέ και γλυκά. Κατά τη γνώμη του Τζέρι, το αλκοόλ και η μπίρα κάνουν τους ανθρώπους ακόμη πιο ευαίσθητους στο κρύο, ενώ τα ζεστά ρούχα, το καλό φαγητό, η αισιοδοξία και μια χαριτωμένη γυναίκα να σε περιμένει στο σπίτι είναι οι καλύτεροι τρόποι για να προστατευτεί ένας αμαξάς από το κρύο. Όταν δεν μπορούσε να επιστρέψει, η Πόλι τού ετοίμαζε κάτι να φάει και μερικές φορές βλέπαμε τη μικρή Ντόλι να παραμονεύει στην άκρη του δρόμου για να δει αν ο πατέρας της ήταν στην πιάτσα. Αν ήταν, έφευγε βιαστικά για να ξαναγυρίσει πολύ γρήγορα και να του φέρει ζεστή σούπα ή πουτίγκα, που η Πόλι είχε πάντα έτοιμη. Ήταν θαύμα να βλέπεις πώς μια τόσο μικρούλα υπαρξη κατόρθωνε να περνάει τον δρόμο σώα και αβλαβής, παρά το πλήθος των αλόγων και των αμαξιών. Αλλά ήταν θαρραλέο κοριτσάκι και χαιρόταν να φέρνει στον πατέρα της το κολατσιό του, όπως το έλεγε. Στον σταθμό ήταν η αγαπημένη όλων και ούτε ένας αμαξάς δεν την άφηνε να περάσει τον δρόμο χωρίς να βεβαιωθεί για την ασφάλειά της, όταν ο Τζέρι δεν μπορούσε να το κάνει.

Μια μέρα που έκανε πολύ κρύο και είχε δυνατό αέρα, η Ντόλι έφερε στον Τζέρι ένα μπουλ με ένα υγρό αρκετά ζεστό και έμεινε κοντά του όση ώρα έτρωγε. Είχε μόλις αρχίσει το γεύμα του, όταν ένας άντρας τούς πλησίασε βιαστικά και σήκωσε την ομπρέλα του. Ο Τζέρι άγγιξε με το χέρι την τραγιάσκα του ως απάντηση στο νεύμα του άντρα και έδωσε το μπουλ στην Ντόλι. Άρχισε να βγάζει την κουβέρτα μου, όταν ο άντρας επιτάχυνε το βήμα του και φώναξε:

«Όχι, όχι, τέλειωσε τη σούπα σου, φίλε μου. Η αλήθεια είναι ότι δεν έχω πολύ χρόνο, μπορώ όμως να περιμένω μέχρι να τελειώσεις και να οδηγήσεις το κοριτσάκι σου σώο και αβλαβές ως το πεζοδρόμιο».

Αφού είπε αυτά, μπήκε μόνος του στην άμαξα. Ο Τζέρι τον ευχαρίστησε θερμά και είπε στην Ντόλι:

«Κοίταξε καλά αυτόν τον κύριο, Ντόλι, γιατί είναι ένας πραγματικός τζέντλεμαν. Βρίσκει χρόνο να σκεφτεί την άνεση ενός φτωχού αμαξά και της κόρης του».

Ο Τζέρι τελείωσε τη σούπα του, πέρασε από τον δρόμο το παιδί κι έπειτα πήρε την εντολή να πάει στο Κάλφαμ Ράιζ. Ξαναείδαμε αυτόν τον τζέντλεμαν αρκετές φορές και στο τέλος σκέφτηκα ότι αγαπούσε πολύ τα άλογα και τα σκυλιά. Πράγματι, κάθε φορά που τον πηγαίναμε σπίτι του, δυο τρία σκυλιά βγαίνανε χοροπηδώντας για να τον υποδεχτούν. Μερικές φορές έκανε τον γύρο της άμαξας για να μου χαϊδέψει το κεφάλι και έλεγε με την ευχάριστη και ήρεμη φωνή του:

«Αυτό το άλογο έχει καλό αφέντη και το αξίζει».

Δεν ήταν πολύ συνηθισμένο ένας πελάτης να παρατηρεί το άλογο που είχε δουλέψει γι' αυτόν. Μερικές γυναίκες το σκέφτονταν πού και πού αλλά, εκτός από αυτόν τον άνθρωπο, μόνο δυο τρεις άλλοι ήρθαν να με χαϊδέψουν ή να μου πουν μια ευγενική κουβέντα. Ίσως για τους περισσότερους να φαίνεται αστείο, σαν να πας να χαϊδέψεις την ατμομηχανή που τραβάει το τρένο.

Αυτός ο άντρας δεν ήταν νέος. Είχε ώμους κυρτούς σαν να έγερνε διαρκώς προς μια μεριά. Το χαμόγελό του ήταν πολύ φιλικό, παρά τα λεπτά και σφιχτά του χείλη, και το βλέμμα του ήταν διαπεραστικό. Το πιγούνι του και η κίνηση του κεφαλιού του σε έκαναν να πιστεύεις ότι ήταν σταθερός στις αποφάσεις του. Οποιοδήποτε άλογο θα εμπιστευόταν τη γλυκιά και ευχάριστη φωνή του, αν και ήταν τόσο αποφασιστική όσο και όλα τα άλλα που πήγαζαν από την προσωπικότητά του.

Μια μέρα μπήκε στο αμάξι μας μαζί με κάποιον άλλο. Σταμάτησαν μπροστά σε ένα κατάστημα στην οδό Ρ. και ενώ ο σύντροφός του μπήκε στο εσωτερικό του μαγαζιού, ο φίλος μας στάθηκε

στην πόρτα. Μπροστά μας, λίγο πιο μακριά, στην αντίθετη πλευρά του δρόμου, ένα καρότσι ζεμένο σε δυο πολύ ωραία άλογα ήταν σταματημένο έξω από μια κάβα κρασιού. Ο αμαξάς ήταν άφαντος. Δεν ξέρω πόση ώρα περίμεναν τα άλογα, αλλά μάλλον θα σκέφτηκαν ότι είχε κρατήσει πολύ και άρχισαν να προχωρούν. Πριν απομακρυνθούν αρκετά, ο οδηγός βγήκε σαν σίφουνας από την κάβα και τα έπιασε. Εξαγριωμένος όπως ήταν επειδή κινήθηκαν, άρχισε να τα χτυπά βάνουσα με το μαστίγιό του και τα χαλινάρια, φτάνοντας μέχρι το σημείο να στοχεύει και το κεφάλι τους. Ο δικός μας τζέντλεμαν, που είχε δει όλη τη σκηνή, διέσχισε γρήγορα το πλακόστρωτο και απευθύνθηκε με έντονη φωνή στον αμαξά:

«Αν δεν σταματήσεις αμέσως, θα ζητήσω τη σύλληψή σου για εγκατάλειψη και βάνουση συμπεριφορά».

Ο άντρας, που όπως ήταν ολοφάνερο είχε πιει, άρχισε να του λέει ένα σωρό βρισιές, αλλά τουλάχιστον σταμάτησε να χτυπά τα άλογα και ανέβηκε στο καρότσι. Στο μεταξύ ο φίλος μας είχε βγάλει από την τσέπη του ένα μικρό τετράδιο και, κοιτάζοντας το όνομα και τη διεύθυνση που ήταν ζωγραφισμένα πάνω στο αμάξι, άρχισε να γράφει κάτι.

«Και τι θα μου κάνεις μ' αυτό;» φώναξε ο αμαξάς χτυπώντας δυνατά το μαστίγιό του στον αέρα.

Ένα κούνημα του κεφαλιού κι ένα λεπτό χαμόγελο ήταν όλη η απάντηση που πήρε. Επιστρέφοντας προς την αγοραία άμαξα, ο φίλος μας συνάντησε τον σύντροφό του, που του είπε γελώντας:

«Νόμιζα, αγαπητέ Ράιτ, ότι ήσασταν αρκετά απασχολημένος με τις δικές σας υποθέσεις ώστε να μην ανησυχείτε για τα άλογα!»

Ο τζέντλεμαν έμεινε ακίνητος για μια στιγμή και, σηκώνοντας λίγο το κεφάλι, του είπε:

«Ξέρετε γιατί ο κόσμος που ζούμε πάει τόσο άσχημα;»

«Όχι», του απάντησε ο άλλος.

«Ε λοιπόν, θα σας πω εγώ. Γιατί οι άνθρωποι δεν σκέφτονται παρά μόνο τον εαυτό τους. Αποφεύγουν πάντα τους μπελάδες όταν πρέπει να πάρουν το μέρος των αδύνατων και των καταπιεσμένων ή όταν πρέπει να υποδείξουν τους ενόχους. Εγώ, όταν

γίνομαι μάρτυρας μιας κακής πράξης, δεν μπορώ να μην παρέμβω. Πολλοί ιδιοκτήτες με ευχαρίστησαν που τους γνωστοποίησα τι μεταχείριση είχαν τα άλογά τους».

«Μακάρι να υπήρχαν περισσότεροι τζέντλεμαν σαν κι εσάς, κύριε», είπε ο Τζέρι. «Αυτή η πόλη το έχει μεγάλη ανάγκη!»

Αφού τελείωσε το επεισόδιο συνεχίσαμε το ταξίδι μας και όταν οι δυο άντρες κατέβηκαν, ο φίλος μας είπε:

«Πιστεύω ότι αν τύχει να γίνουμε μάρτυρες ενός κακουργήματος ή μιας παλιανθρωπιάς και αν είναι στο χέρι μας να δώσουμε ένα τέλος και δεν το κάνουμε, τότε γινόμαστε συνυπεύθυνοι για το έγκλημα που διαπράχθηκε.

Ο Μπατιρο-Σαμ

Πρέπει να παραδεχτώ ότι για άλογο αγοραίας άμαξας είχα πολύ ευχάριστη ζωή. Ο οδηγός μου ήταν και το αφεντικό μου κι έτσι τον συνέφερε να μη με παραφορτώνει με δουλειά. Όμως, τα περισσότερα άλογα ανήκαν σε μεγάλες εταιρείες αγοραίων αμαξών που τα νοίκιαζαν κάθε μέρα στους οδηγούς για ένα ποσό. Οι αμαξάδες που δεν είχαν δικά τους άλογα, ενδιαφέρονταν μόνο πώς θα βγάλουν από τον μόχθο των αλόγων τα χρήματα που τους κόστιζαν τα ζώα, για να πληρώσουν πρώτα την εταιρεία αλλά και για να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες. Μερικά από αυτά τα άλογα περνούσαν, λοιπόν, πολύ δύσκολες στιγμές. Βέβαια, δεν καταλάβαινα και πολλά πράγματα από όλα αυτά, αλλά οι άντρες συζητούσαν συχνά στην πιάτσα και ο Πρόεδρος, που είχε καλή καρδιά και αγαπούσε τα άλογα, ύψωνε μερικές φορές τον τόνο της φωνής του όταν επέστρεφαν στην πιάτσα εξουθενωμένα ή κακοποιημένα.

Μια μέρα, ένας από αυτούς τους οδηγούς, που τον φώναζαν Μπατιρο-Σαμ και που είχε αρκετά αξιολύπητη εμφάνιση, επέστρεψε με ένα άλογο φριχτά δαρμένο. Ο Πρόεδρος του είπε:

«Εσύ και το άλογό σου καλά θα κάνετε να πάτε στο αστυνομικό τμήμα παρά να μείνετε εδώ πέρα».

Ο άντρας έριξε στην πλάτη του ζώου μια παλιά φθαρμένη κουβέρτα κι έπειτα γύρισε και κοίταξε τον Πρόεδρο καταπρόσωπο. Όταν μίλησε, φάνηκε όλο το βάθος της απελπισίας του.

«Αν η αστυνομία θέλει ν' ανακατευτεί μ' όλα αυτά, ας τα βάλει με τ' αφεντικά που μας ξεζουμίζουν ή μ' αυτούς που καθορίζουν την τιμή της κούρσας τόσο χαμηλά. Αν ένας αμαξάς πρέπει

να ξοδέφει δεκαοχτώ σελίνια τη μέρα για να νοικιάσει μια άμαξα και δυο άλογα, όπως κάνουμε πολλοί από μας την εποχή που έχει δουλειά, κι αν πρέπει να βγάλουμε πρώτα αυτά τα λεφτά πριν ακόμα βάλουμε μια πένα στη δική μας τσέπη, εγώ λέω πως δεν είναι πλέον δουλειά, είναι σκλαβιά! Εννέα σελίνια την ημέρα για κάθε άλογο, πριν ακόμα αρχίσεις να βγάζεις το ψωμί σου, το φαντάζεστε! Ξέρετε τι πάει να πει αυτό: αν το άλογο δεν δουλεύει, φοφάς της πείνας. Τα παιδιά μου κι εγώ το ξέρουμε καλά. Έχω έξι παιδιά και κανένα τους δεν είναι σε ηλικία να φέρει κάτι για το σπίτι. Κάθομαι στον σταθμό δεκατέσσερις με δεκαέξι ώρες τη μέρα και δεν είχα ούτε μία Κυριακή ελεύθερη εδώ και δέκα ή δώδεκα βδομάδες. Ξέρετε πώς είναι ο Σκίνερ, δεν αφήνει τους ανθρώπους του σε χλωρό κλαρί. Και δεν είναι αυτό σκληρή δουλειά; Θέλω χοντρό πανωφόρι κι αδιάβροχο, αλλά με τόσα στόματα να θρέψω, πώς να τα πάρω; Αναγκάστηκα να βάλω το ρολόι μου ενέχυρο –πάει τώρα μια βδομάδα– για να πληρώσω τον Σκίνερ, και ξέρω καλά ότι δεν θα το ξαναδώ ποτέ».

Μερικοί από τους άλλους οδηγούς έκαναν κύκλο γύρω του επιδοκιμάζοντας τα λόγια του. Ο άντρας συνέχισε:

«Εσείς που έχετε δικά σας άλογα κι αμάξια ή όσοι δουλεύετε για καλά αφεντικά, μπορεί να τα βγάζετε πέρα και να κάνετε το σωστό και το καλό. Εγώ όχι! Ας πούμε, δεν έχουμε το δικαίωμα να ζητήσουμε πάνω από έξι πένες για κάθε μίλι μετά το πρώτο και για μια ακτίνα τεσσάρων μιλίων. Σήμερα το πρωί, μάλιστα, έπρεπε να κάνω έξι μίλια και δεν έβγαλα παρά μόνο τρία σελίνια! Δεν βρήκα κούρσα στον γυρισμό, έκανα τη διαδρομή της επιστροφής με άδειο αμάξι. Αυτό μας κάνει δώδεκα μίλια για το άλογο και μονάχα τρία σελίνια για μένα. Ύστερα από αυτό, πήρα μια κούρσα για τρία μίλια με αρκετές βαλίτσες και κουτιά που γέμισαν το πάνω μέρος της άμαξας και κέρδισα λίγες πένες παραπάνω. Αλλά τους ξέρετε τους ανθρώπους. Τούτοι δω στοίβαξαν το ένα πάνω στ' άλλο όλα όσα μπόρεσαν στο μπροστινό κάθισμα μέσα στην άμαξα, κι έβαλαν μονάχα τρία χοντρά κουτιά πάνω στη σκεπή, κι έτσι δώσανε μόνο έξι πένες παραπάνω από το ένα σελίνι και τις έξι πένες της κούρσας. Ευτυχώς όμως βρήκα στην

επιστροφή κούρσα για ένα σελίνι. Μένουν ακόμα τρία σελίνια που πρέπει να βγάλω για το άλογο, συν τα εννέα σελίνια για το άλογο αυτού του απογεύματος, πριν ακόμα εισπράξω μια πένα για μένα τον ίδιο. Εντάξει, δεν είναι όλες οι μέρες άσχημες σαν αυτή εδώ, αλλά πολύ συχνά είναι έτσι, και το ξέρετε καλά. Άρα, λοιπόν, είναι αστείο να λες σε κάποιον να μην εξαντλεί το άλογό του, γιατί όταν ένα ζώο έχει φτάσει στο αμήν, μόνο με το μαστίγιο μπορείς να το κουνήσεις. Και δεν μπορώ να κάνω αλλιώς. Η γυναίκα και τα παιδιά έχουν μεγαλύτερη σημασία από το ζώο. Το αφεντικό είναι υπεύθυνο. Εγώ δεν μπορώ να κάνω τίποτα. Δεν κακομεταχειρίζομαι το άλογο γιατί μ' αρέσει, είσαστε όλοι σας μάρτυρες. Το κακό βρίσκεται αλλού: ποτέ μια μέρα ανάπαυσης, ποτέ μια στιγμή ηρεμίας με τη γυναίκα μου και τα παιδιά μου. Νιώθω σα να 'μαι εκατό χρονών κι ας είμαι μόνο σαράντα πέντε. Και ξέρετε τι φιλύποπτοι είναι οι άνθρωποι του καλού κόσμου, έτοιμοι να πιστέψουν ότι ανεβάζουμε την τιμή της κούρσας. Α! πρέπει να τους δείτε με το πορτοφόλι τους, να μετράνε και να ξαναμετράνε και την τελευταία δεκάρα και να μας βλέπουν σαν κλέφτες. Θα 'θελα πολύ να δω μερικούς απ' αυτούς να κάθονται δεκάξι ώρες στο κάθισμά μου και να προσπαθούν να ζήσουν με δεκαοχτώ σελίνια, και μ' οποιονδήποτε καιρό. Ίσως τότε να μην ήταν τόσο μίζεροι με την κάθε δεκάρα και ίσως να μη χώνανε τις αποσκευές τους μέσα στ' αμάξι. Ευτυχώς υπάρχουν πού και πού μερικοί που αφήνουν γενναιόδωρο πουρμπουάρ, γιατί χωρίς αυτό δεν θα μπορούσαμε να ζήσουμε, αλλά ποιος μπορεί να βασιστεί μόνο σ' αυτό;»

Όσοι στέκονταν γύρω του επιδοκίμασαν τα λεγόμενά του και μάλιστα ένας από αυτούς πρόσθεσε:

«Είναι αλήθεια ότι όλα αυτά σε αποκαρδιώνουν, κι αν μερικές φορές ένας από εμάς δεν κάνει αυτό που θα 'πρεπε ή πιει κάνα ποτήρι παραπάνω, ποιος μπορεί να τον κρίνει;»

Ο Τζέρι δεν είχε λάβει μέρος στη συζήτηση, αλλά ποτέ άλλοτε δεν είχα δει να καθρεφτίζεται στο πρόσωπό του τέτοιος οίκτος. Ο Πρόεδρος καθόταν κι άκουγε με τα δυο χέρια στις τσέπες. Έβγαλε το μαντίλι απ' το καπέλο του και σκούπισε το μέτωπό του.

«Με αποστόμωσες, Σαμ», είπε, «γιατί όλα όσα λες είναι αλήθεια. Δεν θα σου ξαναπετάξω στα μούτρα αυτές τις ιστορίες με την αστυνομία, αλλά το βλέμμα αυτού του αλόγου μου 'σκισε την καρδιά. Αν ο δρόμος είναι δύσκολος για τον άνθρωπο, είναι το ίδιο δύσκολος και για τα ζώα, και δεν βλέπω τι είναι αυτό που θα τον κάνει πιο εύκολο. Πάντως, μπορούμε πάντα να ζητήσουμε συγγνώμη από το φτωχό το ζώο που είμαστε αναγκασμένοι να το μεταχειριζόμαστε με τέτοιον τρόπο. Μερικές φορές, μια ευγενική κουβέντα είναι το μόνο που μπορούμε να δώσουμε σ' αυτά τα δύστυχα πλάσματα κι είναι θαύμα όταν βλέπεις ότι μπορούν να το καταλάβουν».

Μερικά πρωινά έπειτα από αυτή τη συζήτηση, η αγοραία άμαξα του Σαμ έφτασε στον σταθμό με κάποιον άλλο αμαξά.

«Ε!» είπε ένας. «Τι συνέβη στον Μπατιρο-Σαμ;»

«Είναι στο κρεβάτι άρρωστος», είπε ο αμαξάς. «Κάτι τον έπιασε ξαφνικά χτες το βράδυ και μόλις που μπόρεσε να συρθεί ως το σπίτι του. Η γυναίκα του έστειλε ένα παιδί σήμερα το πρωί για να μας ειδοποιήσει ότι ο άντρας της έχει πολύ πυρετό και δεν μπορεί να βγει. Έτσι, πήρα τη θέση του».

Την άλλη μέρα ο ίδιος αμαξάς ξαναφάνηκε.

«Πώς πάει ο Σαμ;» ζήτησε να μάθει ο Πρόεδρος.

«Πάει, τέλειωσε», είπε ο άντρας.

«Τι πάει να πει τέλειωσε; Μη μου πεις ότι πέθανε;»

«Ναι. Έσβησε έτσι γρήγορα», είπε ο άλλος, «στις τέσσερις τα χαράματα. Χτες, όλη την ημέρα παραμιλούσε. Παραμιλούσε για τον Σκίνερ και για τις Κυριακές που δεν είχε. “Δεν είχα ποτέ μια Κυριακή για να ξεκουραστώ”, αυτά ήταν τα τελευταία του λόγια».

Για μια στιγμή δεν μίλησε κανείς. Έπειτα ο Πρόεδρος είπε:

«Θα σας πω κάτι, συνάδελφοι. Αυτό που συνέβη είναι μια προειδοποίηση».

Η φτωχή μου η Τζίντζερ

Μια μέρα όπως πολλές άλλες, η άμαξά μας περίμενε στην έξοδο ενός πάρκου όπου έπαιζε μια ορχήστρα, όταν μια πανάθλια αγοραία άμαξα ήρθε και στάθηκε δίπλα μας. Την οδηγούσε ένα γέρικο καστανόχρωμο άλογο με απεριποίητο τρίχωμα και τόσο αδύνατο που φαινονταν τα κόκαλά του. Τα γόνατά του ήταν πληγιασμένα και τα μπροστινά του πόδια τρεμάμενα. Ο αέρας παρέσυρε προς τη μεριά του ένα από τα κλαδάκια που έτρωγα. Το δύστυχο πλάσμα τέντωσε τον μακρύ κι αδύνατο λαιμό του για να το αρπάξει κι έπειτα γύρισε, αναζητώντας άλλο ένα κλαδάκι, και δεν μπόρεσα να μην παρατηρήσω το απελπισμένο βλέμμα στα θαμπά μάτια του. Ενώ προσπαθούσα να θυμηθώ πού το είχα ξανασυναντήσει αυτό το ζώο, με κοίταξε καλά καταπρόσωπο και ρώτησε:

«Μαύρη Καλλονή, εσύ είσαι;»

Ήταν η Τζίντζερ! Αλλά τι αλλαγή! Ο τράχηλός της, που άλλοτε ήταν καμαρωτός και γυαλιστερός, ήταν τώρα άκαμπτος, σκελετωμένος και πεσμένος. Τα ωραία ολόισια πόδια της και οι λεπτοί της τένοντες ήταν πρησμένα. Ο σκληρός μόχθος είχε παραμορφώσει τις λεπτές αρθρώσεις της και το ζωηρό, έξυπνο κεφάλι της ήταν τώρα σημαδεμένο από τον πόνο. Κατάλαβα επίσης από το λαχάνιασμα και τον συνεχή βήχα της ότι είχε πρόβλημα με τα πνευμόνια της. Όταν οι οδηγοί μας απομακρύνθηκαν λίγο, την πλησίασα κάνα δυο βήματα για να συζητήσω μαζί της. Η ιστορία που διηγήθηκε ήταν πολύ θλιβερή. Ύστερα από ανάρρωση ενός έτους στο Ίαρσκολ, θεώρησαν ότι μπορούσε και πάλι να δουλέψει, έτσι την πούλησαν σε έναν τζέντλεμαν. Για λίγο καιρό όλα

πήγαιναν προς το καλύτερο, ως την ημέρα που, έπειτα από έναν δυνατό καλπασμό, η παλιά αδυναμία ξαναφάνηκε. Έτσι, αφού την περιποιήθηκαν και την άφησαν για λίγο να αναπαιστεί, την πούλησαν και πάλι. Άλλαξε χέρια αρκετές φορές, αλλά ξέπεφτε πάντα όλο και πιο κάτω.

«Και στο τέλος», είπε, «με αγόρασε ένας άνθρωπος που είχε μερικές αγοραίες άμαξες και άλογα που νοίκιαζε. Χαίρομαι που σε βλέπω ευτυχισμένο, αλλά δεν μπορώ να πω κι εγώ το ίδιο. Μόλις ανακάλυψαν την αδυναμία μου σκέφτηκαν ότι δεν άξιζα αυτά που είχαν πληρώσει και δεν τους έμενε πια παρά να με βάλουν να τραβάω την άμαξα. Και αυτό κάνουν, χτυπώντας με δυνατά με το μαστίγιο, χωρίς ποτέ να σκεφτούν πόσο υποφέρω, αλλά πλήρωσαν λένε ένα ποσό για μένα και θέλουν να βγάλουν τα έξοδά τους. Ο άνθρωπος που με νοικιάζει τώρα πληρώνει κάθε μέρα ένα μεγάλο ποσό στον ιδιοκτήτη και πρέπει να βγάλει αυτά τα χρήματα από μένα, κι έτσι δουλεύω όλη τη βδομάδα, χωρίς μια μέρα ανάπαυση».

«Όμως άλλοτε δεν δεχόσουν έτσι εύκολα να σε κακομεταχειρίζονται», είπα.

«Αχ!» έκανε. «Προσπάθησα να αντισταθώ αλλά αυτό δεν βγάζει πουθενά. Οι άνθρωποι είναι οι πιο δυνατοί. Με αυτούς που είναι σκληροί και δεν έχουν καρδιά δεν μπορείς να κάνεις τίποτ' άλλο παρά να υπομένεις, να υπομένεις χωρίς σταματημό ως το τέλος. Βιάζομαι τόσο πολύ να φτάσω εκεί, να πεθάνω! Έχω δει νεκρά άλογα και είμαι βέβαιη ότι δεν νιώθουν πια κανέναν πόνο. Η πιο μεγάλη μου ευχή είναι να πέσω νεκρή δουλεύοντας. Δεν θέλω να με στείλουν στον χασάπη».

Ήμουν πολύ συγκινημένος και πλησίασα το μουσούδι μου κοντά στο δικό της, αλλά δεν έβρισκα λόγια για να την παρηγορήσω. Νομίζω ότι χάρηκε που με είδε γιατί μου είπε:

«Είσαι ο μοναδικός μου φίλος!»

Εκείνη τη στιγμή έφτασε ο οδηγός της και μ' ένα βίαιο τράβηγμα των χαλιναριών την έβγαλε από την ουρά με τις άμαξες. Απομακρύνθηκαν αφήνοντάς με πραγματικά πολύ δυστυχισμένο.

Λίγο καιρό ύστερα από αυτή τη συνάντηση, ένα κάρο πέρασε

δίπλα από τον σταθμό των αγοραίων αμαξών, μεταφέροντας ένα νεκρό άλογο. Το κεφάλι του κρεμόταν από πίσω. Από το στόμα του, που δεν είχε πια ζωή, έτρεχε ένα μικρό ρυάκι αίμα και τα μάτια του ήταν γυάλινα. Ω! Τα μάτια του! Το θέαμα ήταν τρομερό, δεν μπορώ να σας το περιγράψω. Αλλά ήταν ένα καστανό-χρωμο άλογο με μακρύ λεπτό λαιμό και διέκρινα μια άσπρη λωρίδα στο μέτωπό του. Νομίζω ότι ήταν η Τζίντζερ. Για την ακρίβεια, ήλπιζα να ήταν αυτή, γιατί τα βάσανά της θα σταματούσαν. Αχ! Αν οι άνθρωποι ήταν πιο φιλεύσπλαχνοι, θα μας σκότωναν πριν φτάσουμε σε τέτοια αθλιότητα!

Ο χασάπης

Υπήρξα μάρτυρας πολλών κακοτυχιών που τις περισσότερες φορές δεν θα συνέβαιναν, αν υπήρχε κοινή λογική. Για μας τα άλογα, η σκληρή δουλειά είναι υποφερτή, όταν ασχολούνται μαζί μας με κατανόηση. Και είμαι βέβαιος ότι πολλά από μας, ακόμη κι αν και τα οδηγούσαν άνθρωποι που ήταν μάλλον φτωχοί, είχαν μια ζωή πολύ πιο ευτυχισμένη από τη δική μου την εποχή που έπρεπε να τραβάω την άμαξα της κόμισσας του Γ., παρ' όλα τα ασημένια χάμουρα και το πρώτης ποιότητας φαγητό που μου έδιναν.

Όταν έβλεπα πώς μεταχειρίζονταν τα μικρά πόνι, μου ράγιζε συχνά η καρδιά. Πόσο κόπιαζαν μεταφέροντας φορτία που ήταν πολύ βαριά γι' αυτά και πόσο υπέφεραν από τα χτυπήματα ενός σκληρού παιδιού. Μια μέρα παρατήρησα ένα γκριζό πόνι με πυκνή χαίτη και ωραίο κεφάλι. Έμοιαζε τόσο στον Πηδηχτούλη που παραλίγο να χλιμιντρίσω για να το χαιρετήσω. Έβαζε όλα του τα δυνατά για να σύρει ένα βαρύ άρο, ενώ ένα βάνουσο αγόρι τού χτυπούσε τα πλευρά με το μαστίγιο και του τραβούσε απάνθρωπα το στόμα με τα χαλινάρια. Μήπως ήταν πράγματι ο Πηδηχτούλης; Του έμοιαζε πολύ. Αλλά ο κύριος Μπλούμφιλντ είχε δεσμευτεί να μην τον πουλήσει ποτέ και δεν θα το έκανε. Κι όμως, αυτό το πόνι θα ήταν σίγουρα ένας χαρούμενος μικρός σύντροφος και ίσως να είχε ζήσει σε μέρη όπου είχε γνωρίσει την ευτυχία.

Με εντυπωσίαζε η δαιμονισμένη ταχύτητα με την οποία έτρεχαν τα άλογα του χασάπη. Δεν καταλάβαινα γιατί, μέχρι μια μέρα που χρειάστηκε να μείνουμε λίγη ώρα σταματημένοι στον δρόμο του Σεντ Τζόνγκουντ. Εκεί κοντά υπήρχε ένα χασάπικο και

το καροτσάκι του χασάπη, που έτρεχε με μεγάλη ταχύτητα, σταμάτησε τελικά μπροστά στο μαγαζί. Το άλογο ζεσταινόταν και φαινόταν πολύ κουρασμένο. Κρατούσε το κεφάλι χαμηλά και τα πλευρά του ανεβοκατέβαιναν σπασμωδικά από το λαχάνιασμα. Από τα τρεμάμενα πόδια του έβλεπε κανείς πόσο είχε ζοριστεί. Ένα αγόρι πήδηξε από το αμάξι κι ετοιμάστηκε να πάει να φέρει το πανέρι, όταν το αφεντικό βγήκε από το μαγαζί του με ύφος πολύ δυσανεστημένο. Όταν είδε το άλογο, στράφηκε προς το αγόρι εξοργισμένος:

«Πόσες φορές πρέπει να σου πω να μην οδηγείς μ' αυτόν τον τρόπο; Χάλασες τα πνευμόνια του προηγούμενου αλόγου και θα μου χαλάσεις κι αυτό εδώ. Αν δεν ήσουν γιος μου, θα σε έδιωχνα επιτόπου. Είναι σκανδαλώδες να φέρνεις το άλογο σ' αυτή την κατάσταση. Θα 'πρεπε να σε πάω στο τμήμα και αν γίνει κάτι τέτοιο, μην υπολογίζεις σε μένα για να πληρώσω την εγγύηση. Σε προειδοποίησα αρκετές φορές, αποδώ και πέρα βγάλ' τα πέρα μόνος σου».

Το αγόρι είχε ύφος σκυθρωπό και πεισματάρικο. Όταν ο πατέρας του σταμάτησε να μιλάει, ξέσπασε. Είπε ότι δεν ήταν δικό του το φταίξιμο, ότι οι κατηγορίες ήταν άδικες και ότι εκείνος υπάκουγε σε διαταγές.

«Μα δεν σταματάς να μου λες: “Κάνε γρήγορα! Βιάσου!” Κι όταν πηγαίνω από πόρτα σε πόρτα, κάποιος αποφασίζει ξαφνικά ότι θέλει για το δείπνο του αρνίσια ωμοπλάτη και πρέπει να τη φέρω σ' ένα τέταρτο. Κάπου αλλού ο μάγειρας ξέχασε να παραγγείλει μοσχάρι και πρέπει να πάω να το φέρω σαν αστραπή, αλλιώς η κυρία του θα θυμώσει. Έπειτα έρχεται η σειρά της γκουβερνάντας που μου λέει ότι οι αφέντες δέχονται ξαφνικά κόσμο και ότι χρειάζεται οπωσδήποτε μερικά παιδάκια. Λίγο πιο μακριά, η κυρία που μένει στο νούμερο τέσσερα της οδού Κρέσεντ δεν παραγγέλνει ποτέ το δείπνο της πριν φτάσει το κρέας για το μεσημεριανό φαγητό! “Πιο γρήγορα! Πιο γρήγορα!” Να τι ακούω συνεχώς. Αν αυτοί οι κύριοι κι αυτές οι κυρίες αποφάσιζαν τέλος πάντων τι θέλουν και παράγγελλαν το κρέας τους μια μέρα νωρίτερα, θα είχαμε αποφύγει αυτούς τους καβγάδες».

«Παρακαλώ τον Θεό να το κάνουν», είπε ο χασάπης. «Αυτό θα με γλίτωνε από πολλούς πελάδες και θα μπορούσα να ξεπληρετήσω καλύτερα τους πελάτες μου αν ήξερα από πριν τι θέλουν. Αλλά τι τα θέλουμε τα λόγια; Ποιος νοιάζεται για το τι βολεύει τον χασάπη και το άλογό του; Τώρα βάλ' το μέσα και φρόντισέ το καλά. Θυμήσου ότι σήμερα δεν ξαναβγαίνει και αν σου ζητήσουν τίποτ' άλλο, να το πας εσύ ο ίδιος με το πανέρι».

Και μ' αυτά τα λόγια ο άντρας μπήκε στο μαγαζί και το άλογο οδηγήθηκε αλλού.

Όμως δεν είναι όλα τα παιδιά σκληρά. Γνώρισα μερικά που ήταν τόσο δεμένα με το πόνι ή το γαϊδουράκι τους σαν να επρόκειτο για το σκυλί τους. Έπρεπε τότε να βλέπατε πώς δούλευαν αυτά τα ζώα χωρίς σταματημό για τον νεαρό τους αφέντη με την ίδια αγάπη που είχα εγώ για τον Τζέρι. Η δουλειά μερικές φορές είναι σκληρή, αλλά η φωνή και το χέρι ενός φίλου την κάνουν πιο εύκολη.

Υπήρχε ένας νεαρός μανάβης που περνούσε από τον δρόμο μας με λαχανικά και πατάτες. Οδηγούσε ένα γέρικο πόνι αρκετά άσχημο, αλλά ήταν το πιο χαρούμενο και το πιο θαρραλέο πλάσμα που συνάντησα στη ζωή μου. Ήταν πραγματική ευχαρίστηση να βλέπεις πώς συνεννοούνταν οι δυο τους. Το πόνι ακολουθούσε τον αφέντη του σαν σκυλί και μόλις αυτός ανέβαινε στο καροτσάκι του, το ζώο ξεκινούσε αμέσως, χωρίς να το χτυπήσει με το μαστίγιο ή να του δώσει διαταγή. Έκανε όλο το πεζοδρόμιο να κουδουνίζει σαν να έβγαινε από τους στάβλους της βασίλισσας. Ο Τζέρι αγαπούσε πολύ αυτό το παιδί και το αποκαλούσε «ο πρίγκιπας Τσάρλι», γιατί πίστευε πως αυτός ο νεαρός θα γινόταν μια μέρα ο βασιλιάς των αμαξάδων.

Υπήρχε επίσης ένας γέροντας που περνούσε από τον δρόμο μας με ένα κάρο κάρβουνα, φορούσε καπέλο καρβουνιάρη και είχε ύφος σκληρό και σκυθρωπό. Το γέρικο άλογό του και αυτός σέρνονταν βαριά κατά μήκος του δρόμου σαν δυο παλιοί σύντροφοι που καταλάβαιναν ο ένας τον άλλο. Το άλογο σταματούσε μόνο του στις πόρτες, όπου το ξεφόρτωναν από το φορτίο του. Είχε πάντα το ένα αυτί τεντωμένο προς την κατεύθυνση

του αφέντη του. Μπορούσε ν' ακούσει την κραυγή του γέροντα από το πάνω μέρος του δρόμου πολύ πριν φτάσει κοντά του. Δεν κατάλαβα ποτέ τι φώναζε, αλλά τα παιδιά τον έλεγαν «ο γέρο-Κά-ααα-βουνα», κι αυτό το όνομα έμοιαζε με την κραυγή που έβγαζε. Η Πόλι αγόραζε τα κάρβουνά του και ήταν πολύ ευγενική μαζί του. Ο Τζέρι παρηγοριόταν στη σκέψη ότι ένα γέρικο άλογο μπορούσε, παρά τη φτώχεια, να είναι ευτυχισμένο.

Οι εκλογές

Ενα απόγευμα, την ώρα που φτάναμε στον στάβλο, η Πόλι βγήκε να μας προϋπαντήσει:

«Τζέρι, ο κύριος Β. ήρθε να ρωτήσει ποιον θα ψηφίσεις και θέλει να νοικιάσει την άμαξα για τις εκλογές. Θα ξαναγυρίσει να πάρει την απάντησή σου».

«Ε, λοιπόν, Πόλι, να του πεις ότι το αμάξι μου είναι πιασμένο. Δεν θα μου άρεσε να το δω σκεπασμένο με τις μεγάλες τους αφίσες. Όσο για να βάλω τον Τζακ και τον Λοχαγό να τρέχουν από ταβέρνα σε ταβέρνα για να μαζεύουν μισομεθυσμένους αυτούς που θα ψηφίσουν, θα ήταν κατά τη γνώμη μου προσβολή γι' αυτά τα άλογα. Όχι, δεν θα το κάνω».

«Υποθέτω ότι θα τον ψηφίσεις, είπε ότι υπερασπίζεται τις απόψεις σου».

«Για μερικά πράγματα ίσως, αλλά δεν θα τον ψηφίσω, Πόλι. Ξέρεις τι δουλειά κάνει;»

«Ναι».

«Για μένα, ένας άνθρωπος που πλουτίζει με τέτοιο επάγγελμα ίσως να έχει θαυμάσιες ιδέες, αλλά δεν ξέρει τι θέλουν οι εργαζόμενοι. Δεν θα μπορέσω με ήσυχη την ψυχή μου και τη συνείδησή μου να τον στείλω εκεί κάτω να φτιάχνει νόμους. Μπορεί να δυσανεστηθεί με την απόφασή μου, αλλά δεν πρέπει κάθε άνθρωπος να διαλέγει αυτό που πιστεύει ότι είναι το καλύτερο για τη χώρα του;»

Την παραμονή των εκλογών ο Τζέρι είχε αρχίσει να με ζεύει στα τιμόνια, όταν η Ντόλι μπήκε στο προαύλιο κλαίγοντας με

δυνατούς λυγμούς και η μικρή μπλε της ρόμπα και η άσπρη της ποδιά ήταν καταλασπωμένες.

«Ε, λοιπόν, Ντόλι, τι σου συμβαίνει;»

«Τα παλιόπαιδα, είπε ανάμεσα σε δυο λυγμούς, «μου πέταξαν χρώματα και με είπαν “κουρέλα-κουρέλα...”».

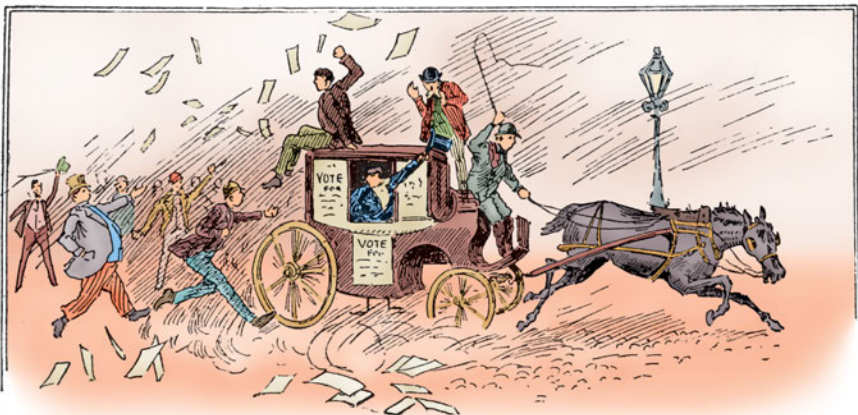
«Την είπαν “μικρή βρομιάρα, μπλε και κουρελιάρα”», είπε ο Χάρι, που ήρθε τρέχοντας, με ύφος πολύ θυμωμένο, «αλλά δεν θα ξανατολμήσουν να βρίσουν την αδελφή μου. Τους τις έβρεξα για τα καλά και θα το θυμούνται, οι παλιοτραμπούκοι οι πορτοκαλιοί, οι δειλοί και τιποτένιοι.*

Ο Τζέρι φίλησε τη μικρή και της είπε:

«Τρέχα στη μητέρα σου, θησαυρέ μου, και πες της πως είναι καλύτερα να μείνεις σήμερα στο σπίτι για να τη βοηθήσεις».

Έπειτα γύρισε με ύφος σοβαρό προς τον Χάρι και του είπε:

«Γιε μου, ελπίζω ότι θα υπερασπίζεσαι πάντα την αδελφή σου και ότι θα δίνεις ένα γερό ξυλοφόρτωμα σε όποιον τολμήσει να τη βρίσει. Αυτό είναι το χρέος σου. Αλλά να θυμάσαι ότι δεν θα ανεχτώ ποτέ μέσα στο σπίτι μου σχόλια γι' αυτή την εκλογική μασκαράτα. Υπάρχουν πολλά καθάρματα στους μπλε, όσα και στους πορτοκαλιούς, στους λευκούς και στους κόκκινους ή οποιουδήποτε άλλου χρώματος και δεν θέλω να δω κανένα μέλος της οικογένειάς μου ν' ανακατεύεται σε όλ' αυτά. Οι γυναίκες, και τα παιδιά ακόμη, είναι έτοιμες ν' αγωνιστούν στο όνομα ενός χρώματος, μα δεν υπάρχει ούτε ένας στους δέκα που να ξέρει τι σημαίνουν».

«Μα, πατέρα, νόμιζα ότι το μπλε σημαίνει ελευθερία».

«Αγόρι μου, η ελευθερία δεν εξαρτάται από ένα χρώμα. Τα χρώματα δηλώνουν μόνο τα πολιτικά κόμματα και η μόνη ελευθερία που σου δίνουν τα κόμματα είναι να μεθοκοπάς με έξοδα των άλλων, να πηγαίνεις να ψηφίσεις μ' ένα παλιό λιγδιασμένο αμάξι, να κακομεταχειρίζεσαι όποιον δεν φοράει τα χρώματά σου και να ουρλιάζεις μέχρι που να σου κοπεί η ανάσα συνθήματα που δεν καταλαβαίνεις. Να ποια είναι αυτή η ελευθερία!»

«Οχ πατέρα, υπερβάλλεις!»

«Όχι, Χάρι, μιλάω σοβαρά και ντρέπομαι όταν βλέπω ανθρώπους να συνεχίζουν τη δράση τους ενώ γνωρίζουν περί τίνος πρόκειται. Οι εκλογές είναι πολύ σοβαρό πράγμα ή, τέλος πάντων, θα έπρεπε να είναι, και ο κάθε άνθρωπος θα έπρεπε να ψηφίζει σύμφωνα με τη συνείδησή του και ν' αφήνει τον γείτονά του να κάνει το ίδιο».

Μια φίλη σε ώρα ανάγκης

Η ημέρα των εκλογών έφτασε επιτέλους και στον Τζέρι και σε μένα δεν έλειψε η δουλειά. Πρώτα πρώτα παρουσιάστηκε ένα γεροδεμένο παλικάρι λαχανιασμένο και φορτωμένο με έναν υφασμάτινο σάκο. Ήθελε να τον πάμε στο Μπίσοπσγκέιτ. Έπειτα μια παρέα, που ήθελε να την οδηγήσουμε στο Ρίτζεντς Παρκ, μας κάλεσε φωνάζοντας. Στη συνέχεια μας φώναξαν από ένα δρομάκι, όπου μια γηραιά κυρία, φοβισμένη και ανήσυχη, περίμενε να την πάνε στην τράπεζα. Εκεί έπρεπε να περιμένουμε για να τη φέρουμε πίσω και, τη στιγμή που την αφήναμε, ένας κύριος με κατακόκκινο πρόσωπο, που κρατούσε ένα πακέτο χαρτιά, έφτασε με κομμένη την ανάσα. Προτού προλάβει ο Τζέρι να κατεβεί, ο άντρας είχε ανοίξει την πόρτα, είχε μπει στο εσωτερικό και φώναξε:

«Στο αστυνομικό τμήμα της Μπού Στριτ και γρήγορα!»

Ξαναφύγαμε λοιπόν με αυτόν και όταν ύστερα από μια δυο κούρσες επιστρέψαμε στον σταθμό, δεν υπήρχε ούτε μία άμαξα. Ο Τζέρι κρέμασε στον λαιμό μου έναν ντορβά με τροφή, γιατί όπως μου είπε:

«Μέρες σαν κι αυτήν εδώ είναι καλύτερα να τρώμε όταν μας δίνεται η ευκαιρία. Έτσι, λάδωσε τα σαγόνια σου, παλιόφιλε Τζακ, και προσπάθησε να επωφεληθείς όσο καλύτερα μπορείς».

Κατάλαβα τότε ότι είχα στη διάθεσή μου μια καλή μερίδα φιλοκομμένης βρόμης ανακατεμένη με πίτουρα. Τέτοιο γεύμα ήταν απολαυστικό οποιαδήποτε μέρα της βδομάδας, αλλά ιδιαίτερα δροσιστικό μια μέρα σαν αυτή. Ο Τζέρι ήταν τόσο προνοητικός κι ευγενικός! Ποιο άλογο δεν θα 'κανε ό,τι καλύτερο για έναν

τέτοιον αφέντη; Έπειτα έβγαλε μια από τις κρεατόπιτες της Πόλι και άρχισε να την τρώει κοντά μου. Οι δρόμοι ήταν φρακαρισμένοι και οι αγοραίες άμαξες, στολισμένες με τα χρώματα των υποψηφίων, ορμούσαν μέσα από το πλήθος σαν να επρόκειτο για ζήτημα ζωής και θανάτου. Εκείνη την ημέρα είδαμε δυο άτομα να ανατρέπονται από άμαξες, το ένα ήταν γυναίκα. Τα άλογα δεν διασκέδαζαν καθόλου τα δύστυχα! Αλλά αυτή η σκέψη δεν φαινόταν να απασχολεί καθόλου το μυαλό των ψηφοφόρων που ήταν στο εσωτερικό των αμαξών. Οι περισσότεροι ήταν μισομεθυσμένοι και ζητωκραύγαζαν χαρούμενα από τις πόρτες των αμαξών, πιστεύοντας ότι το κόμμα τους θα κέρδιζε τις εκλογές. Ήταν η πρώτη εκλογική αναμέτρηση στην οποία παρευρέθηκα και δεν εύχομαι να βρεθώ σε άλλη, αν και άκουσα να λένε ότι τα πράγματα πάνε καλύτερα τώρα.

Ο Τζέρι κι εγώ μόλις που είχαμε προλάβει να καταπιούμε μερικές μπουκιές, όταν είδαμε μια δύστυχη νεαρή γυναίκα να κουβαλάει ένα παιδί που φαινόταν βαρύ και να προχωράει στον δρόμο. Έριχνε ανήσυχες ματιές και φαινόταν τελείως χαμένη. Στο τέλος κατευθύνθηκε προς τον Τζέρι και τον ρώτησε αν μπορούσε να της δείξει το δρόμο για το νοσοκομείο Άγιος Θωμάς και αν ήταν μακριά. Είχε έρθει εκείνο το πρωί από την εξοχή, είπε, με ένα από τα κάρα της αγοράς, χωρίς να ξέρει ότι γίνονται εκλογές. Ήρθε με σκοπό να βάλει στο νοσοκομείο το μικρό της αγόρι, που βογκούσε σιγανά, αλλά δεν ήταν εξοικειωμένη με το Λονδίνο και είχε χαθεί.

«Το καημενούλι», είπε, «υποφέρει. Είναι τεσσάρων χρονών, αλλά δεν μπορεί να περπατήσει. Ο γιατρός ήταν σίγουρος πως αν κατόρθωνα να το βάλω στο νοσοκομείο, θα γινόταν καλά. Γι' αυτό σας παρακαλώ, κύριε, πείτε μου αν είναι μακριά και ποιον δρόμο πρέπει να πάρω».

«Ελάτε, κυρία μου», είπε ο Τζέρι, «δεν μπορείτε να πάτε μέχρι εκεί κάτω με τα πόδια και μ' όλο αυτό το πλήθος. Είναι τρία μίλια αποδώ και το παιδί φαίνεται βαρύ».

«Ναι, είναι πολύ βαρύ το αγγελούδι μου αλλά, δόξα τω Θεώ, είμαι δυνατή και, αν είχατε την καλοσύνη να μου δείξετε τον δρόμο, θα κατάφερνα να φτάσω. Βοηθήστε με, σας παρακαλώ».

«Δεν θα τα καταφέρετε», είπε ο Τζέρι. «Μπορεί να σας παρασύρει κανένα αμάξι και να πατήσουν το παιδί σας, πιστέψτε με. Εμπρός, ανεβείτε στην άμαξα και θα σας οδηγήσω με ηρεμία. Δεν βλέπετε που άρχισε να βρέχει;»

«Όχι, κύριε, όχι, δεν μπορώ. Ευχαριστώ πολύ, αλλά τα χρήματα που έχω με φτάνουν ίσα ίσα για να γυρίσω σπίτι μου. Σας παρακαλώ, δείξτε μου μόνο τον δρόμο».

«Ακούστε με καλά, κυρία», είπε ο Τζέρι. «Έχω μια γυναίκα και δυο μικρά παιδιά στο σπίτι, γι' αυτό ξέρω τι νιώθει ένας γονιός. Ανεβείτε λοιπόν στην άμαξα και αφήστε με να σας πάω εκεί πέρα δωρεάν. Είναι ντροπή ν' αφήσω μια γυναίκα κι ένα άρρωστο παιδί να διατρέξουν τέτοιο κίνδυνο».

«Ο Θεός να σας ευλογεί!» έκανε η γυναίκα ξεσπώντας σε λυγμούς.

«Ελάτε, τώρα, ελάτε, ψυχραιμία, αγαπητή κυρία, σε λίγο θα έχετε φτάσει. Αφήστε με να σας βοηθήσω ν' ανεβείτε».

Καθώς ο Τζέρι πήγαινε ν' ανοίξει την πόρτα, δυο άντρες, με το καπέλο και την μπουτονιέρα στολισμένα με τα χρώματα ενός κόμματος, έφτασαν βιαστικοί και φώναξαν:

«Αμαξά!»

«Είναι κατειλημμένο», απάντησε ο Τζέρι.

Αλλά ο ένας άντρας, σπρώχνοντας στο πέρασμά του τη γυναίκα, πήδηξε μέσα στην άμαξα και ο σύντροφός του τον ακολούθησε. Ο Τζέρι τούς κοίταζε αυστηρά σαν αστυνομικός:

«Αυτή η αγοραία άμαξα είναι ήδη πιασμένη από την κυρία, κύριοι».

«Σιγά την κυρία!» είπε ένας από αυτούς. «Ας περιμένει! Η υπόθεσή μας είναι πολύ σημαντική και μπήκαμε εδώ πρώτοι, είναι δικαίωμά μας και θα μείνουμε εδώ».

Ένα παράξενο χαμόγελο σχηματίστηκε στο πρόσωπο του Τζέρι, καθώς ξανάκλεισε την πόρτα πίσω τους:

«Πολύ καλά, κύριοι. Παρακαλώ μείνετε εδώ όση ώρα επιθυμείτε. Μπορώ να περιμένω μέχρι να τελειώσετε την ανάπαυσή σας».

Γυρίζοντάς τους την πλάτη, πλησίασε τη νεαρή γυναίκα που στεκόταν πλάι μου.

«Σε λίγο θα φύγουν», της είπε γελώντας, «μην ανησυχείτε».

Πράγματι έφυγαν γρήγορα. Μόλις κατάλαβαν το κόλπο του Τζέρι, βγήκαν βρίζοντάς τον και απειλώντας να τον πάνε στα δικαστήρια. Έπειτα από αυτή τη μικρή αναποδιά, ξεκινήσαμε χωρίς καθυστέρηση για το νοσοκομείο, προσπαθώντας όσο ήταν δυνατόν να πάρουμε τους μικρούς δρόμους. Μόλις φτάσαμε, ο Τζέρι χτύπησε το καμπανάκι και βοήθησε τη γυναίκα να βγει.

«Χίλια ευχαριστώ», είπε, «δεν θα έφτανα ποτέ ως εδώ ολόμοναχη».

«Παρακαλώ! Εύχομαι με όλη μου την καρδιά να γίνει γρήγορα καλά αυτό το χαριτωμένο μικρό».

Την παρακολούθησε μέχρι που μπήκε μέσα, μουρμουρίζοντας: «Αφού τα κάνετε αυτά για έναν από τους άσημους αδελφούς μου, τα κάνετε για μένα...» Έπειτα μου χάιδεψε τον λαιμό, κίνηση που συνήθιζε να κάνει όταν κάτι τον ευχαριστούσε. Τώρα η βροχή έπεφτε πυκνή. Η πόρτα του νοσοκομείου άνοιξε ξανά και ο θυρωρός φώναξε:

«Αμαξά!»

Σταματήσαμε και μια κυρία κατέβηκε τη σκάλα. Ο Τζέρι φάνηκε να την αναγνωρίζει. Σήκωσε το μικρό της βέλο και φώναξε:

«Μπάρκερ! Είσαστε πράγματι εσείς; Είμαι τόσο ευτυχισμένη! Είσαστε ακριβώς ο φίλος που χρειαζόμουν, είναι τόσο δύσκολο να βρει κανείς άμαξα σ' αυτή τη γειτονιά του Λονδίνου σήμερα!»

«Θα ήταν τιμή μου να σας εξυπηρετήσω, κυρία, και είμαι πολύ ευτυχής που βρέθηκα εδώ. Πού μπορώ να σας οδηγήσω;»

«Στον σταθμό του Πάτινγκτον. Και αν φτάσουμε νωρίτερα, όπως πιστεύω, θα μου πείτε τα νέα της Πόλι και των παιδιών».

Φτάσαμε στον σταθμό εγκαίρως και η κυρία έμεινε λίγα λεπτά μέσα στην άμαξα για να μιλήσει με τον Τζέρι. Έτσι έμαθα ότι ήταν η δασκάλα της Πόλι. Αφού έκανε πολλές ερωτήσεις για τη γυναίκα του Τζέρι, η κυρία ρώτησε στο τέλος:

«Πώς καταφέρνετε να κάνετε αυτό το επάγγελμα τον χειμώνα; Θυμάμαι ότι πέρυσι η Πόλι είχε πολύ άγχος για σας».

«Ναι, κυρία. Είχα αρπάξει έναν άσχημο βήχα που κράτησε ως το καλοκαίρι κι όταν είμαι αναγκασμένος να μένω έξω αργά το

βράδυ, η Πόλι στενοχωριέται πολύ. Ξέρετε, κυρία, η δουλειά μου με απασχολεί κάθε ώρα και με κάθε καιρό. Αυτό επηρεάζει την υγεία μου, αλλά τα βγάζω πέρα και θα ένιωθα χαμένος αν δεν είχα να κάνω πια με άλογα. Μεγάλωσα με αυτή τη δουλειά και πολύ φοβάμαι ότι είναι η μόνη που μπορώ να κάνω».

«Όμως, Μπάρκερ», είπε, «είναι κρίμα να κινδυνεύει η υγεία σας εξαιτίας της δουλειάς, όχι μόνο για σας αλλά και για την Πόλι και τα παιδιά. Υπάρχουν πολλά μέρη που χρειάζονται καλούς αμαξάδες και καλούς σταβλίτες. Αν αποφασίσετε να εγκαταλείψετε αυτό το επάγγελμα, να μου το πείτε».

Έπειτα, αφού του ζήτησε να μεταφέρει την αγάπη της στην Πόλι, έβαλε κάτι μέσα στο χέρι του Τζέρι λέγοντάς του:

«Ορίστε, πέντε σελίνια για το καθένα από τα παιδιά σας. Η Πόλι θα ξέρει πώς να τα ξοδέψει».

Ο Τζέρι φάνηκε πολύ ευτυχισμένος και την ευχαρίστησε. Έστε-
ρα αφήσαμε τον σταθμό και φτάσαμε στο σπίτι. Όσο για μένα, ήμουν πολύ κουρασμένος στο τέλος μιας τέτοιας μέρας.

Ο γερο-λοχαγός και ο διάδοχός του

Ο Λοχαγός κι εγώ είχαμε γίνει πολύ καλοί φίλοι. Ήταν ένας γερο-λεβέντης γεμάτος ευγένεια και η συντροφιά του ήταν πολύ ευχάριστη. Ποτέ δεν μου είχε περάσει από το μυαλό η σκέψη ότι θα μπορούσε να ξεπέσει και να αναγκαστεί ν' αφήσει το σπίτι του, αλλά η σειρά του έφτασε. Αν και δεν ήμουν μπροστά στη σκηνή, έμαθα όλη την ιστορία. Να τι συνέβη:

Ο Τζέρι και αυτός είχαν πάει μια παρέα στον μεγάλο σταθμό, κοντά στη Γέφυρα του Λονδίνου. Βρίσκονταν στον δρόμο της επιστροφής, κάπου ανάμεσα στη Γέφυρα και το Μνημείο, όταν ο Τζέρι είδε το κάρο του ζυθοπώλη να πλησιάζει. Το τραβούσαν δυο δυνατά άλογα που ο οδηγός τους άρχισε να τα χτυπάει με το χοντρό του μαστίγιο. Καθώς το κάρο ήταν άδειο, τα δυο άλογα αφηνιάσαν και ο άντρας έχασε τον έλεγχο του καρού. Η κυκλοφορία ήταν πυκνή. Ένα νεαρό κορίτσι έπεσε και το κάρο το πάτησε. Μια στιγμή αργότερα, το κάρο του ζυθοπώλη συγκρούστηκε με μεγάλη ταχύτητα με την αγοραία άμαξά μας. Οι δυο ρόδες ξεκόλλησαν και η άμαξα ανατράπηκε. Ο Λοχαγός κυλίστηκε στο έδαφος, τα τιμόνια έσπασαν και το ένα διαπέρασε το πλευρό του. Ο Τζέρι πετάχτηκε κι αυτός καταγής αλλά τη γλίτωσε με μερικούς μώλωπες, πράγμα που κανείς δεν μπόρεσε να εξηγήσει και ο ίδιος δεν σταμάτησε να λέει ότι επρόκειτο για θαύμα. Όταν ο δύστυχος ο Λοχαγός σηκώθηκε, διαπίστωσαν ότι το τραύμα του ήταν βαθύ και ότι είχε πάθει σοκ. Ο Τζέρι τον οδήγησε σιγά σιγά στο σπίτι. Ήταν πολύ θλιβερό να βλέπεις το αίμα που κυλούσε από το πλευρό του κηλιδώνοντας το ωραίο του άσπρο τρίχωμα.

Διαπιστώθηκε ότι ο οδηγός του κάρου ήταν τύφλα στο μεθύσι και τον έβαλαν φυλακή. Ο ζυθοπώλης έπρεπε να πληρώσει στον αφέντη μας, σύμφωνα με τον νόμο, κάποια αποζημίωση. Αλλά κανείς δεν μπορούσε να ξεπληρώσει στον καημένο τον Λοχαγό το κακό που του είχαν κάνει. Ο πεταλωτής και ο Τζέρι έκαναν ό,τι ήταν δυνατό για να απαλύνουν τον πόνο του και να του δώσουν λίγη ανακούφιση. Επειδή το αμάξι χρειαζόταν επισκευές, δεν βγήκα για αρκετές μέρες και ο Τζέρι δεν κέρδισε καθόλου χρήματα. Την ημέρα που επιστρέψαμε πρώτη φορά στον σταθμό, ο Πρόεδρος ήρθε να μάθει νέα για τον Λοχαγό.

«Δεν θα γίνει ποτέ καλά», είπε ο Τζέρι. «Τουλάχιστον όχι για τέτοια δουλειά. Αυτό μου είπε ο πεταλωτής. Πρόσθεσε ότι δεν του μένει πια παρά το ζέψιμο σε κάρο ή κάποια παρόμοια δουλειά. Σε κάρο, δυστυχώς! Αυτό με στενοχώρησε πολύ. Έχω δει πολλές φορές στο Λονδίνο τι τραβάνε τα άλογα που κάνουν αυτή τη δουλειά. Ας έκλειναν όλους τους μεθύστακες στο άσυλο, αντί να τους αφήνουν να προκαλούν δυστυχήματα στους εγκρατείς ανθρώπους! Αν έσπαζαν τα ίδια τους τα κόκαλα, αν κοιμάτιζαν τα δικά τους αμάξια, αν ξεκοίλιαζαν τα ίδια τους τα άλογα, θα ήταν δική τους υπόθεση! Δεν θα τους ενοχλούσαμε. Αλλά όπως φαίνεται, πάντα οι αθώοι υποφέρουν. Και τολμάνε μετά να μιλάνε για αποζημίωση. Πώς να αποζημιώσετε τον πόνο, τη στενοχώρια, τον χαμένο χρόνο και την απώλεια ενός καλού αλόγου που είναι για μένα σαν αδέρφι; Είναι παράλογο να μιλούν για αποζημίωση. Κι αν υπάρχει ένα βίτσιο που θα 'θελα να το πετάξω στο πηγάδι, δεν είναι άλλο από τον δαίμονα του πιοτού».

«Για πρόσεξε, λίγο, Τζέρι», είπε ο Πρόεδρος. «Αυτή τη στιγμή βάζεις κι εμένα στο στόχαστρο, το ξέρεις. Δεν είμαι τόσο καλός όσο εσύ και ντρέπομαι για τον εαυτό μου, παρ' όλες μου τις προσπάθειες».

«Ε, λοιπόν», είπε ο Τζέρι, «γιατί δεν παρατάς κι εσύ το πιοτό, Πρόεδρε; Ένας άνθρωπος με τη δική σου αξία δεν πρέπει να 'ναι σκλάβος ενός τέτοιου κακού».

«Είμαι ένας τρελόγερος, Τζέρι. Προσπάθησα μια φορά για δυο μέρες, αλλά πίστεψα ότι θα πεθάνω. Εσύ πώς τα κατάφερες;»

«Τις πρώτες βδομάδες ήταν πάρα πολύ δύσκολο. Όμως δεν υπήρξα ποτέ πραγματικά μεθυσμένος. Μόνο που έχανα σιγά σιγά τον αυτοέλεγχό μου και κάθε φορά που με έπιανε η όρεξη να πιω, ήταν όλο και πιο δύσκολο να πω όχι. Κατάλαβα ότι ο ένας από τους δυο μας έπρεπε να υποχωρήσει: ή ο δαίμονας του πιστού ή ο Τζέρι Μπάρκερ. Με τη βοήθεια του Θεού, αποφάσισα ότι δεν θα ήμουν εγώ. Χρειάστηκα όλη τη βοήθεια του Θεού, γιατί η μάχη ήταν σκληρή. Μέχρι να αρχίσω την προσπάθεια να τσακίσω αυτή τη συνήθεια, δεν είχα καταλάβει πόσο δυνατή ήταν. Πρέπει επίσης να πω ότι η Πόλι τσακιζόταν να μου ετοιμάζει καλό φαί και όταν με βασάνιζε η επιθυμία, έπινα ένα φλιτζάνι καφέ ή ένα ποτήρι μέντα ή διάβαζα ένα κομμάτι απ' το βιβλίο μου. Αυτό με κράτησε. Μερικές φορές, έπρεπε να λέω ατέλειωτες φορές: “Ν’ αφήσω το πιστό ή να χάσω την ψυχή μου; Ν’ αφήσω το πιστό ή να ραγίσω την καρδιά της Πόλι;” Αλλά χάρη στον Θεό και στην αγαπημένη μου γυναίκα, οι αλυσίδες μου έσπασαν και πάνε δέκα χρόνια τώρα που δεν άγγιξα ούτε μια σταγόνα οινόπνευμα κι ούτε ένιωσα την επιθυμία να το κάνω».

«Θέλω στ’ αλήθεια να δοκιμάσω», είπε ο Γκράντ, «γιατί είναι πολύ λυπηρό να χάνεις τον έλεγχο του εαυτού σου».

«Προσπάθησε, Πρόεδρε, προσπάθησε λοιπόν, και δεν θα μετανιώσεις ποτέ. Φαντάσου τι παράδειγμα θα ήταν γι’ αυτούς τους δύστυχους που μας περιβάλλουν, αν έβλεπαν ότι μπορείς να κάνεις και χωρίς αυτό. Υπάρχουν σίγουρα δυο τρεις, το γνωρίζω, που θα ’θελαν να μην ξαναπατήσουν στην ταβέρνα, αν μπορούσαν».

Στην αρχή ο Λοχαγός φάνηκε να πηγαίνει καλύτερα, αλλά ήταν πολύ γέρικο άλογο και μόνο η θαυμασία σωματική του διάπλαση και οι φροντίδες του Τζέρι είχαν κατορθώσει να τον διατηρήσουν τόσο καιρό σαν άλογο αγοραίας άμαξας. Τώρα είχε εξασθενήσει πολύ. Ο πεταλωτής πρότεινε να τον συνεφέρει κάπως για να πουληθεί για μερικές λίρες, αλλά ο Τζέρι αρνήθηκε κατηγορηματικά. Οι λίγες λίρες που θα κέρδιζε, στέλνοντας τον παλιό του υπηρέτη

στα καταναγκαστικά έργα και στη μιζέρια, θα μόλυναν και τα υπόλοιπα χρήματά του. Κατά τη γνώμη του, η μόνη φιλεύσπλαχνη πράξη γι' αυτόν τον παλιό του σύντροφο θα ήταν να του φυτέψει μια σφαίρα στην καρδιά για να μην υποφέρει πια ποτέ. Πραγματικά, δεν ήξερε πού να του βρει έναν καλό αφέντη για τον χρόνο που είχε απομείνει.

Όταν πάρθηκε αυτή η απόφαση, ο Χάρι με οδήγησε στο σιδεράδικο για να μου βάλουν καινούρια πέταλα. Όταν γύρισα, ο Λοχαγός δεν ήταν πια εκεί. Η οικογένεια κι εγώ συγκινηθήκαμε πάρα πολύ. Τώρα, λοιπόν, ο Τζέρι έπρεπε να βρει καινούριο άλογο. Σε λίγο άκουσα να μιλάνε, με έναν γνωστό του που ήταν βοηθός σταβλίτη στον στάβλο ενός αριστοκράτη, για ένα νέο άλογο με πολλά προσόντα. Είχε αφηνιάσει, είχε συγκρουστεί με ένα άλλο αμάξι, είχε ρίξει καταγής την Αυτού Εξοχότητα και είχε και το ίδιο τραυματιστεί τόσο πολύ που δεν έκανε πια για τον στάβλο ενός ευπατρίδη. Ο αμαξάς είχε πάρει διαταγή να βρει κάποιον για να το πουλήσει σε καλή τιμή.

«Δεν με τρομάζουν τα άλογα με δυνατό ταμπεραμέντο», είπε ο Τζέρι, «αρκεί να μην έχει βίτσια και να δέχεται χαλινάρια».

«Αυτό το ζώο δεν έχει κανένα βίτσιο», είπε ο άντρας, «και το στόμα του είναι πολύ ευαίσθητο. Νομίζω μάλιστα πως αυτή ήταν η αιτία του δυστυχήματος. Βλέπεις, του είχαν μόλις καθαρίσει το τρίχωμα και επειδή ο καιρός ήταν άσχημος δεν είχε κάνει πολλές ασκήσεις. Όταν τελικά βγήκε, ήταν τσιτωμένο σαν ελατήριο. Το αφεντικό μας –θέλω να πω ο αρχιαμαξάς– είχε ζητήσει να του φορέσουν σφιχτά την ιπποσκευή, τα γερμανικά χαλινάρια, ένα ιπποστόμιο πολύ κοφτερό και τα χαλινάρια όσο πιο σφιχτά γινόταν. Κι έτσι που έχει τόσο ευαίσθητο στόμα και είναι τόσο ορμητικό, τρελάθηκε το δόλιο».

«Είναι πιθανό. Θα ξανάρθω να το δω», είπε ο Τζέρι.

Την επόμενη μέρα ο Αράθυμος –αυτό ήταν το όνομά του– έφτασε στο σπίτι. Ήταν όμορφο άλογο, χωρίς ούτε μία άσπρη τρίχα, με πολύ όμορφο κεφάλι, στητό όπως και του Λοχαγού, και ηλικίας μόνο πέντε ετών. Τον υποδέχτηκα φιλικά, όπως αρμοζε σε συναδέλφους, αλλά δεν του έκανα καμιά ερώτηση. Την πρώτη

νύχτα ήταν πολύ ανήσυχο: αντί να ξαπλώσει, τραβούσε συνεχώς το σχοινί από το καπίστρι του και χτυπούσε το ξύλο της ταϊστρας του, πράγμα που δεν με άφηνε να κοιμηθώ. Όμως την άλλη μέρα, πέντε έξι ώρες με την άμαξα τον ηρέμησαν και τον έκαναν να λογικευτεί. Ο Τζέρι τον χάιδεψε, του μίλησε πολύ και στο τέλος,

πολύ γρήγορα, κατάλαβαν ο ένας τον άλλο. Ο Τζέρι είπε κατηγορηματικά ότι με μια άνετη στομίδα και πολλή δουλειά θα γινόταν ήρεμος σαν αρνάκι.

«Ουδέν κακόν αμιγές καλού», είπε.

Γιατί η Αυτού Εξοχότητα έχασε ένα από τα καλύτερα ζώα του, που άξιζε εκατό γκινέες, αλλά αυτός κέρδισε ένα καλό άλογο στην ακμή της ηλικίας του.

Ο Αράθυμος θεωρούσε ότι ήταν μεγάλος ξεπεσμός γι' αυτόν να γίνει άλογο αγοραίας άμαξας και δύσκολα ανεχόταν να στέκεται στην ουρά. Αλλά στο τέλος της βδομάδας μού εξομολογήθηκε ότι ένα ελεύθερο στόμα κι ένα απαλό χέρι τον αποζημίωναν και με το παραπάνω για την απώλεια της «σειράς» του και ότι, σε τελευταία ανάλυση, το να δουλεύει ήταν λιγότερο υποτιμητικό από το να έχει το κεφάλι και την ουρά δεμένα το ένα με το άλλο στη σέλα. Έτσι, προσαρμόστηκε γρήγορα και ο Τζέρι το εκτίμησε πολύ.

Η πρωτοχρονιά του Τζέρι

Τα Χριστούγεννα και η Πρωτοχρονιά είναι πολύ χαρούμενες γιορτές για ορισμένους ανθρώπους, αλλά για τους αμαξάδες αγοραίων αμαξών και τα άλογά τους δεν είναι διακοπές, ακόμη και αν βγάζουν αρκετά. Υπάρχουν πολλοί χοροί, γιορτές, χώροι διασκέδασης που μένουν ανοιχτοί και η δουλειά είναι μερικές φορές σκληρή και συχνά νυχτερινή. Οι οδηγοί και τα άλογα πρέπει να περιμένουν ώρες ολόκληρες, τρέμοντας μέσα στο κρύο και τη βροχή, μέχρι που οι χαρούμενοι γλεντζέδες να σταματήσουν να χορεύουν στους ήχους της μουσικής. Όλες αυτές οι ωραίες κυρίες σκέφτονται άραγε καμιά φορά τον καημένο τον αμαξά, που τις περιμένει ώρες στο κάθισμά του, και το υπομονετικό του ζώο, που τα πόδια του ξυλιάζουν από το κρύο;

Συνήθως δούλευα εγώ το βράδυ, γιατί είχα εξασκηθεί καλά να περιμένω και ο Τζέρι φοβόταν πολύ μήπως ο Αράθυμος κρυώσει. Δουλεύαμε αργά όλη τη βδομάδα των Χριστουγέννων και ο Τζέρι είχε έναν άσχημο βήχα. Πάντως, όποια ώρα και αν γυρίζαμε, η Πόλι μάς περίμενε κι ερχόταν να μας συναντήσει, κρατώντας το φανάρι με ύφος ανήσυχο.

Τη νύχτα της Πρωτοχρονιάς πήγαμε δυο κυρίους σε ένα σπίτι που βρισκόταν σε μια από τις πλατείες του Γουέστ Εντ. Τους αφήσαμε εκεί στις εννέα η ώρα και μας είπαν να επιστρέψουμε στις έντεκα.

«Απόψε τη νύχτα παίζουμε χαρτιά», είπε ο ένας από αυτούς, «και ίσως να μας περιμένετε μερικά λεπτά, αλλά να μην αργήσετε!»

Το ρολόι χτυπούσε έντεκα η ώρα όταν σταματήσαμε μπροστά

στην πόρτα. Ο Τζέρι ήταν πάντα συνεπής στην ώρα του. Το ρολόι σήμαινε ένα ένα τα τέταρτα –ένα, δύο, τρία...– κι έπειτα χτύπησε μεσάνυχτα χωρίς να ανοίξει η πόρτα.

Ο αέρας, που στη διάρκεια της ημέρας ήταν άστατος κι έφερνε ραγδαίες βροχές, φυσούσε τώρα υγρός και παγωμένος και μας μαστίγωνε απ’ όλες τις μεριές. Έκανε πολύ κρύο και δεν υπήρχε κανένα καταφύγιο. Ο Τζέρι κατέβηκε από το κάθισμά του και ήρθε να τραβήξει μια από τις κουβέρτες μου στον σβέρκο μου. Έπειτα άρχισε να περπατάει πάνω κάτω χτυπώντας τα πόδια. Προσπάθησε να τρίψει δυνατά και τα μπράτσα του, αυτό όμως του ’φερε δυνατό βήχα. Άνοιξε τότε την πόρτα του αμαξιού και κάθισε στο σκαλί με τα πόδια στο πλακόστρωτο για να προστατευτεί κάπως. Το ρολόι συνέχισε να σημαίνει τα τέταρτα της ώρας, αλλά κανείς δεν ερχόταν. Στις δώδεκα και μισή, ο Τζέρι χτύπησε το κουδουνάκι και ρώτησε τον υπηρέτη αν θα τον χρειαστούν αυτή τη νύχτα.

«Α! Βέβαια! Θα σε χρειαστούμε, αυτό είναι σίγουρο!» είπε εκείνος. «Μη φύγεις, σε λίγο θα έχουν τελειώσει».

Ο Τζέρι γύρισε να καθίσει, αλλά η φωνή του ήταν τόσο βραχνιασμένη που με δυσκολία τον άκουγα.

Στη μία και τέταρτο, η πόρτα άνοιξε και οι δυο κύριοι βγήκαν. Ανέβηκαν στο αμάξι, χωρίς λέξη για την αργοπορία τους, και είπαν στον Τζέρι σε ποιο μέρος να τους πάμε, που ήταν τουλάχιστον δυο μίλια μακριά. Τα πόδια μου ήταν τόσο μουδιασμένα από το κρύο που φοβόμουν μην παραπατήσω. Όταν έφτασαν στον προορισμό τους, οι δυο άντρες όχι μόνο δεν ζήτησαν συγγνώμη που μας άφησαν να περιμένουμε τόση ώρα, αλλά παραπονέθηκαν κι από πάνω για την τιμή της κούρσας, παρόλο που ο Τζέρι δεν τους ζητούσε ούτε παραπάνω ούτε παρακάτω, μόνο το ποσό που του χρωστούσαν συν τις δύο ώρες και ένα τέταρτο αναμονής. Τα είχε πολύ σκληρά κερδίσει αυτά τα χρήματα!

Τέλος φτάσαμε στο σπίτι. Ο Τζέρι ίσα που μπορούσε να μιλήσει και ο βήχας του ήταν φριχτός. Η Πόλι δεν έκανε καμιά ερώτηση, του άνοιξε την πόρτα και κράτησε το φανάρι.

«Μπορώ να σε βοηθήσω;» ρώτησε.

«Ναι, φέρε κάτι ζεστό στον Τζακ και βάλε λίγο κουρκούτι να βράσει».

Πρόφερε αυτά τα λόγια με ένα βραχνό μουρμουρητό. Αν και μόλις που μπορούσε να αναπνεύσει, δεν παρέλειψε να με ξυστρίσει όπως συνήθως και ανέβηκε μάλιστα και στο πατάρι για να μου φέρει ένα δεμάτι άχυρο. Η Πόλι μού έφερε χυλό με ζεστό πίτουρο, που με συνέφερε, κι έπειτα έκλεισαν την πόρτα.

Την άλλη μέρα το πρωινό είχε προχωρήσει αρκετά, όταν κάποιος φάνηκε στον στάβλο. Ήταν ο Χάρι. Μας ξύστρισε, μας έδωσε να φάμε και καθάρισε τα χωρίσματα. Έπειτα άλλαξε το άχυρο, όπως έκανε τις Κυριακές. Ήταν πολύ σιωπηλός και δεν τραγουδούσε ούτε σφύριζε. Ξαναγύρισε το μεσημέρι για να μας δώσει νερό και φαγητό. Αυτή τη φορά τον συνόδευε η Ντόλι. Έκλαιγε και απ' αυτά που έλεγαν κατάλαβα ότι ο Τζέρι ήταν βαριά άρρωστος και ότι ο γιατρός έβρισκε την περίπτωση του πολύ σοβαρή. Δυο μέρες κύλισαν έτσι. Αγωνία πλημμύριζε το σπίτι. Δεν βλέπαμε παρά τον Χάρι και, μερικές φορές, την Ντόλι. Νομίζω ότι ερχόταν να βρει λίγη συντροφιά κοντά του, γιατί η Πόλι δεν άφηνε ούτε στιγμή τον Τζέρι, που χρειαζόταν απόλυτη ηρεμία.

Την τρίτη μέρα, την ώρα που ο Χάρι βρισκόταν στον στάβλο, χτύπησαν την πόρτα. Ο Πρόεδρος Γκραντ έκανε την εμφάνισή του.

«Δεν ήθελα να μπω στο σπίτι, αγόρι μου», είπε. «Αλλά θέλω να μάθω πώς είναι ο πατέρας σου».

«Είναι πολύ άσχημα», είπε ο Χάρι, «δεν θα μπορούσε να είναι χειρότερα. Έχει βρογχίτιδα και ο γιατρός λέει κατηγορηματικά ότι όλα θα κριθούν απόψε».

«Παλιόπραμα, παλιόπραμα», είπε ο Γκραντ κουνώντας το κεφάλι. «Δύο άνθρωποι πέθαναν απ' αυτό την περασμένη βδομάδα, έφυγαν σαν να μην ήταν τίποτα! Αλλά όσο υπάρχει ζωή, υπάρχει ελπίδα, και πρέπει να κάνεις κουράγιο!»

«Ναι», είπε ο Χάρι και πρόσθεσε βιαστικά: «Ο γιατρός νομίζει ότι ο πατέρας μου έχει πλεονέκτημα σε σχέση με τους περισσότερους ανθρώπους γιατί δεν πίνει. Χτες, ο πυρετός ήταν

τόσο ψηλός που είπε ότι, αν ο πατέρας ήταν αλκοολικός, θα τον είχε κάψει σαν χαρτί. Θα γίνει καλά, έτσι δεν είναι, κύριε Γκραντ;»

Ο Πρόεδρος φάνηκε αμήχανος.

«Αν υπάρχει νόμος που βοηθάει τους καλούς ανθρώπους σε μια τέτοια δοκιμασία, τότε θα γίνει καλά, αγόρι μου, πιστεφέ με, γιατί είναι ο καλύτερος άνθρωπος που έχω γνωρίσει! Θα περάσω νωρίς αύριο το πρωί».

Νωρίς την άλλη μέρα το πρωί ήταν εκεί.

«Λοιπόν;» είπε.

«Ο πατέρας πάει καλύτερα», είπε ο Χάρι. «Η μητέρα ελπίζει ότι θα γίνει καλά...»

«Ευλογημένος να είναι ο Θεός!» φώναξε ο Πρόεδρος. «Τώρα, πρέπει να τον κρατήσετε στα ζεστά, μακριά από κάθε σκοτούρα. Και τώρα πάμε στ' άλογα. Κοίτα, για τον Τζακ είναι καλύτερα να μένει μέσα στον στάβλο του, φτάνει να τον βγάζεις για καμιά βολτούλα να ξεμουδιάζουν τα πόδια του. Αλλά το νέο άλογο πρέπει να δουλεύει, αλλιώς θα νιώσει απελπισμένο κι όταν επιτέλους βγει, θα έχουμε κανένα ατύχημα!»

«Το νιώθει από τώρα», είπε ο Χάρι. «Του δίνω λιγότερη βρόμη αλλά είναι τόσο ενεργητικό που δεν ξέρω τι να κάνω με δαύτο.

«Ακριβώς», είπε ο Γκραντ. «Τώρα άκουσέ με καλά. Θα πας να ρωτήσεις τη μητέρα σου αν συμφωνεί να έρχομαι να τον παίρνω κάθε μέρα για να κάνει μια κανονική μέρα εργασίας μέχρι να τακτοποιηθούν τα πράγματα. Θα φέρνω στη μητέρα σου τα μισά απ' όσα κερδίζει και αυτό θα σας βοηθήσει να παίρνετε την τροφή των αλόγων. Ο πατέρας σου ανήκει σ' ένα καλό σωματείο, το ξέρω, αλλά δεν του λύνουν το πρόβλημα των αλόγων. Θα παχύνουν αν κάθονται όλο αυτόν τον καιρό. Θα γυρίσω το μεσημέρι για να μάθω τι είπε η μητέρα σου».

Και χωρίς να περιμένει τις ευχαριστίες του Χάρι, έφυγε. Θα πρέπει να μίλησε στην Πόλι το μεσημέρι, γιατί ο Χάρι κι αυτός γύρισαν μαζί στον στάβλο, φόρεσαν την ιπποσκευή στον Αράθυμο και τον πήραν μαζί τους.

Για μια βδομάδα, ο Πρόεδρος ερχόταν κάθε μέρα και τον έπαιρνε μαζί του κι όταν ο Χάρι τον ευχαριστούσε για τη γενναιοδωρία του, εκείνος γέλαγε και έλεγε ότι ήταν πολύ τυχερός, γιατί έτσι τα άλογά του θα μπορούσαν να ξεκουραστούν επιτέλους.

Η υγεία του Τζέρι αποκαταστάθηκε σιγά σιγά, αλλά ο γιαιρός τον προειδοποίησε ότι, αν ήθελε να φτάσει ως τα γεράματα, δεν έπρεπε πια να δουλεύει ως αμαξάς. Τα παιδιά μιλούσαν πολλές φορές μεταξύ τους για το τι θα έκαναν οι γονείς τους και με ποιον τρόπο θα μπορούσαν να τους βοηθήσουν να βγάζουν χρήματα.

Ένα απόγευμα, ο Αράθυμος γύρισε μουσκεμένος και καταλασπωμένος.

«Οι δρόμοι έχουν γίνει σαν σούπα», είπε ο Πρόεδρος στον Χάρι. «Αλλά εσύ μπορείς να ζεσταθείς, αγόρι μου, αν προσπαθήσεις να στεγνώσεις και να καθαρίσεις αυτό το άλογο!»

«Μην ανησυχείτε, Πρόεδρε», είπε ο Χάρι. «Δεν θα σταματήσω να δουλεύω μέχρι να γίνει καθαρίσει τελείως. Ξέρετε καλά ότι με εκπαιδευσε ο πατέρας μου».

«Ας ήταν όλα τα αγόρια σαν και σένα!» είπε ο Πρόεδρος.

Ο Χάρι σκούπιζε με το σφουγγάρι τη λάσπη που ήταν ολούθε στο σώμα και στα πόδια του Αράθυμου, όταν ξαφνικά μπήκε η Ντόλι, με το ύφος ανθρώπου που φέρνει νέα.

«Ποιος μένει στο Φερστόουι, Χάρι; Η μητέρα έλαβε ένα γράμμα αποκεί. Φαινόταν πολύ χαρούμενη κι ανέβηκε τις σκάλες τρέχοντας για να δείξει το γράμμα στον πατέρα...»

«Έλα, δεν το ξέρεις; Μα είναι η ιδιοκτησία της κυρίας Φόουλερ, της παλιάς δασκάλας της μητέρας. Για θυμήσου, η κυρία που συνάντησε ο πατέρας το περασμένο καλοκαίρι και που έστειλε πέντε σελίνια για τον καθένα μας».

«Α, η κυρία Φόουλερ! Και βέβαια ξέρω ποια είναι! Γιατί να στέλνει γράμμα στη μητέρα μας;»

«Η μητέρα τής έγραψε την περασμένη βδομάδα», είπε ο Χάρι. «Η κυρία Φόουλερ είχε πει στον πατέρα ότι αν αποφάσιζε να σταματήσει τη δουλειά στις αγοραίες άμαξες, θα ήθελε να

την ενημερώσει. Αναρωτιέμαι τι να λέει το γράμμα της. Τρέχα γρήγορα, Ντόλι, να μάθεις!»

Ο Χάρι ξανάρχισε να βουρτσίζει τον Αράθυμο με ένα «φρουτ! φρουτ!» αντάξιο παλιού σταβλίτη. Μερικές στιγμές αργότερα, η Ντόλι ξαναφάνηκε στον στάβλο χοροπηδώντας.

«Ω, Χάρι! Ποτέ δεν μας έχει ξανασυμβεί κάτι τόσο θαυμάσιο! Η κυρία Φόουλερ λέει να πάμε όλοι μας να ζήσουμε κοντά της. Μόλις ξενοικιάστηκε ένα σπιτάκι κι είναι τέλειο για μας, με κήπο, κοτέτσι, μηλιές και όλα τα άλλα! Επειδή ο αμαξάς της φεύγει την άνοιξη, θέλει να τον αντικαταστήσει ο πατέρας. Στα περίχωρα κατοικούν πολλές οικογένειες, όπου θα μπορούσες να βρεις θέση κηπουρού, ιπποκόμου ή υπηρέτη και υπάρχει ένα καλό σχολείο για μένα. Η μητέρα μια γελάει και μια κλαίει και ο πατέρας φαίνε»ται ο πιο ευτυχισμένος άνθρωπος του κόσμου!»

«Τι καταπληκτικά νέα!» είπε ο Χάρι. «Είναι ακριβώς ό,τι μας χρειάζεται, γιατί αυτό είναι καλό και για τη μητέρα και για τον πατέρα. Αλλά εγώ δεν θέλω να γίνω υπηρέτης και να φοράω τη στενή λιβρέα με τα πολλά κουμπιά! Θα γίνω ιπποκόμος ή κηπουρός».

Πολύ γρήγορα αποφάσισαν ότι μόλις ο Τζέρι ήταν καλύτερα, θα μετακόμιζαν στην εξοχή. Έτσι, η αγοραία άμαξα και τα άλογα θα έπρεπε να πουληθούν όσο γινόταν πιο γρήγορα. Για μένα, βέβαια, το νέο ήταν άσχημο: δεν ήμουν πια νέος και δεν μπορούσα να ελπίζω σε καμιά βελτίωση της κατάστασής μου. Ποτέ από τότε που άφησα το Μπέρτγουικ δεν ήμουν τόσο ευτυχισμένος όσο με τον αγαπημένο μου αφέντη, τον Τζέρι. Αλλά τρία χρόνια δουλειάς σε αγοραία άμαξα, ακόμη και με τις καλύτερες συνθήκες, είχαν τις επιπτώσεις τους και καταλάβαινα ότι η ζωτικότητά μου είχε μειωθεί.

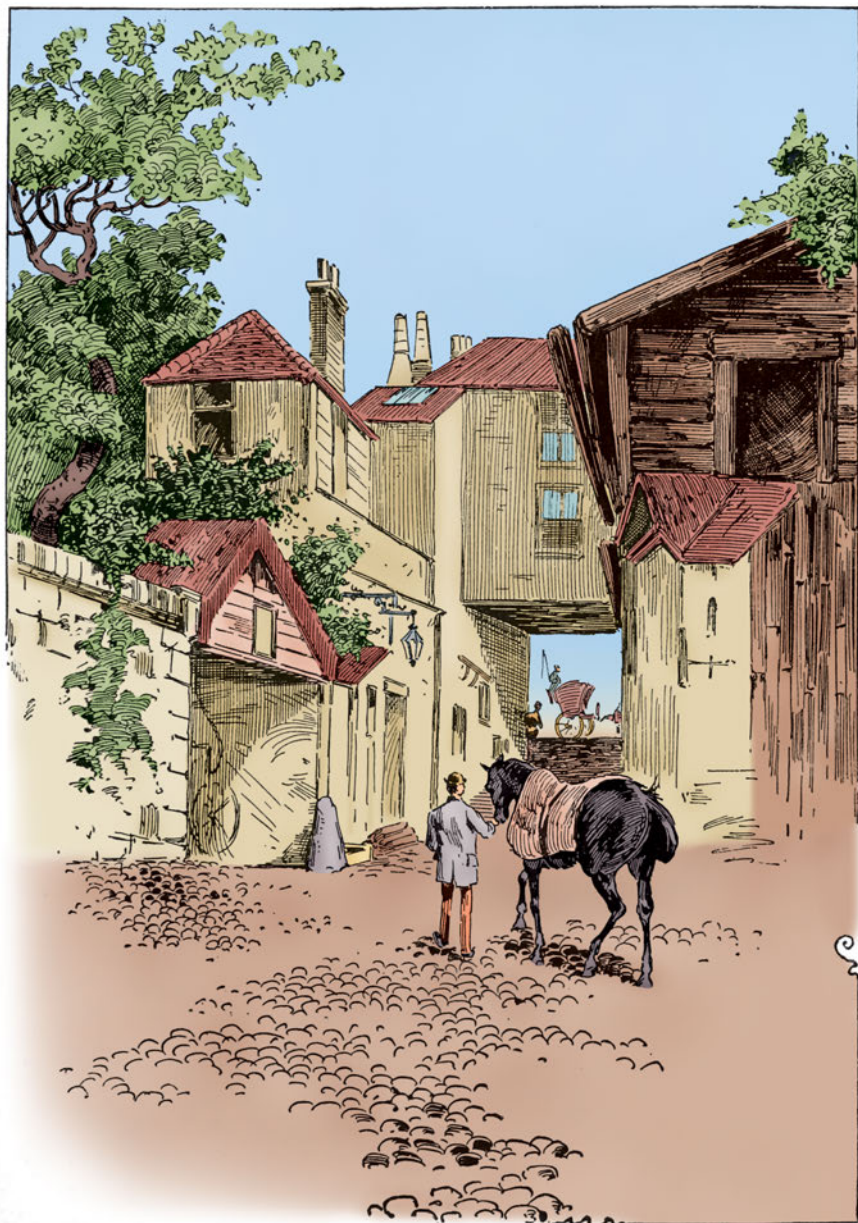
Ο Γκραντ πρότεινε αμέσως να πάρει τον Αράθυμο και μερικοί αμαξάδες ήταν έτοιμοι να με αγοράσουν. Αλλά ο Τζέρι δεν ήθελε να βρεθώ ζεμένος σε μια αγοραία άμαξα με τον πρώτο τυχόντα. Ο Πρόεδρος υποσχέθηκε να μου βρει μια δουλειά όπου δεν θα υπέφερα.

Η ημέρα της αναχώρησης έφτασε. Τον Τζέρι, που δεν του επέτρεπαν να βγαίνει, δεν τον ξαναείδα ποτέ πια έπειτα από αυτή την περίφημη νύχτα της Πρωτοχρονιάς. Η Πόλι και τα παιδιά ήρθαν να μου πουν αντίο.

«Φτωχέ μου γερο-Τζακ! Αγαπημένε μου γερο-Τζακ! Μακάρι να μπορούσα να σε πάρω μαζί μας!» είπε η Πόλι.

Έπειτα, βάζοντας το χέρι της πάνω στη χαίτη μου, πλησίασε το πρόσωπό της στον λαιμό μου και με φίλησε. Η Ντόλι έκλαιγε και με φίλησε κι αυτή. Ο Χάρι με χάιδεψε πολλή ώρα χωρίς να πει τίποτε, αλλά φαινόταν λυπημένος. Τέλος, με οδήγησαν στη νέα μου κατοικία.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

XLVI

Ο Τζέικς και η κυρία

Με πούλησαν σε έναν έμπορο βρόμης που γνώριζε ο Τζέρι. Πίστευε ότι σε αυτόν θα τρεφόμουν καλά και ότι η δουλειά μου θα ήταν σχετικά εύκολη. Στην αρχή φάνηκε ότι είχε δίκιο. Αν ο καινούριος μου αφέντης βρισκόταν πάντα στον χώρο της δουλειάς, δεν νομίζω ότι θα μου φόρτωναν πάρα πολλές δουλειές. Αλλά υπήρχε ένας επιστάτης που πέραναγε τον καιρό του πιέζοντας και διευθύνοντας όλο τον κόσμο. Παρόλο που με φόρτωναν βαριά, εκείνος έδινε διαταγή να προσθέσουν ακόμη κάτι. Ο καροτσιέρης μου, που λεγόταν Τζέικς, παραπονιόταν έντονα ότι ήταν πολύ βαρύ για μένα, αλλά ο άλλος δεν έδινε σημασία.

«Δεν υπάρχει λόγος να κάνει δύο φορές τη διαδρομή αντί για μία, και οι δουλειές πρέπει να προχωράνε!»

Ο Τζέικς, όπως και όλοι οι άλλοι καροτσιέρηδες, προσάρμοζε πάντα τα χαλινάρια πολύ ψηλά, και αυτό με ταλαιπωρούσε όταν έπρεπε να τραβήξω βαριά φορτία. Ύστερα από τρεις τέσσερις μήνες με τέτοια μεταχείριση, οι δυνάμεις μου άρχισαν να μειώνονται. Μια μέρα, μου έδωσαν να τραβήξω ένα φορτίο πολύ πιο βαρύ από ό,τι συνήθως. Έπρεπε να το ανεβάσω σε μια απότομη πλαγιά. Μάταια συγκέντρωσα όλες μου τις δυνάμεις – δεν μπορούσα να συνεχίσω και ήμουν υποχρεωμένος να σταματάω διαρκώς. Αυτό δεν άρεσε στον οδηγό μου, που με χτυπούσε με το μαστίγιο πολύ δυνατά:

«Προχώρα, τεμπέλαρε», έλεγε, «γιατί θα σε κάνω εγώ να προχωρήσεις!»

Και πάλι επιχειρούσα να τραβήξω το βαρύ φορτίο έστω και λίγα μέτρα, και πάλι το μαστίγιο έπεφτε στην πλάτη μου και προσπαθούσα να προχωρήσω. Ο πόνος που μου προκαλούσε το χοντρό μαστίγιο του καροτσιέρη ήταν δυνατός αλλά η καρδιά μου πληγωνόταν περισσότερο από τα φτωχά μου τα πλευρά. Η αδικία να με τιμωρούν και να με κακομεταχειρίζονται ενώ έβαζα όλα μου τα δυνατά, μου ράγιζε την καρδιά. Με μαστίγωνε απάνθρωπα, όταν μια κυρία πλησίασε και του είπε με φωνή γλυκιά και σοβαρή:

«Σας παρακαλώ, σταματήστε να μαστιγώνετε το καλό σας το άλογο! Είμαι βέβαιη πως κάνει ό,τι μπορεί, αλλά ο δρόμος είναι πραγματικά πολύ απότομος! Βάζει όλα του τα δυνατά, είμαι σίγουρη!»

«Αν “όλα του τα δυνατά” δεν καταφέρνουν ν’ ανεβάσουν το φορτίο εκεί ψηλά, τότε πρέπει να κάνει παραπάνω από “όλα του τα δυνατά”, εγώ αυτό ξέρω, κυρία μου!» απάντησε ο Τζέικς.

«Μα αυτό το φορτίο δεν είναι πολύ βαρύ;» ρώτησε.

«Ασφαλώς και είναι! Είναι πάρα πολύ βαρύ», της είπε, «αλλά δεν φταίω εγώ, ο επιστάτης φταίει! Ο επιστάτης έφτασε ακριβώς τη στιγμή που φεύγαμε κι έβαλε παραπάνω. Εγώ πρέπει να ξεμπερδέψω μ’ όλα αυτά όπως μπορώ!»

Σήκωνε και πάλι το μαστίγιό του όταν η κυρία είπε:

«Σας παρακαλώ, σταματήστε! Νομίζω ότι μπορώ να σας βοηθήσω, αν με αφήσετε».

Ο άντρας άρχισε να γελά.

«Βλέπετε», είπε, δεν του δίνετε την ευκαιρία, δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει όλη του τη δύναμη όταν έχει έτσι τραβηγμένο το κεφάλι προς τα πίσω με αυτά τα χαλινάρια. Αν έχετε την καλοσύνη να τα βγάλετε, είμαι βέβαιη ότι θα καταφέρει πολύ καλύτερα. Δοκιμάστε, σας παρακαλώ», είπε με πολύ πειστικό τρόπο. «Θα με κάνετε τόσο ευτυχή αν προσπαθήσατε!»

«Καλά, καλά», είπε ο Τζέικς με ένα σύντομο γέλιο, «πρέπει να κάνουμε τα πάντα για να ευχαριστήσουμε τις κυρίες, ασφαλώς! Μέχρι πού θέλετε να τα χαμηλώσω, κυρία;»

«Αρκετά. Αφήστε το κεφάλι του τελείως ελεύθερο».

Τα χαλινάρια χαλάρωσαν και κατέβασα αμέσως το κεφάλι στα γόνατά μου. Τι ανακούφιση! Το σήκωσα και το ξανακατέβασα αρκετές φορές τη μια μετά την άλλη για να απαλύνω τους πόνους του σβέρκου μου.

«Καημένο ζώο! Αυτό ήθελες, λοιπόν», είπε η κυρία χαϊδεύοντάς με με το απαλό της χέρι. «Και τώρα, αν του μιλήσετε ευγενικά και το βάλετε να προχωρήσει, είμαι σίγουρη ότι θα τα πάει καλύτερα».

Ο Τζέικς πήρε τα χαλινάρια.

«Εμπρός, Μαυρούλη, φύγαμε!»

Χαμήλωσα το κεφάλι και έριξα όλο μου το βάρος στη λαιμαριά, χωρίς να περιορίσω καμιά από τις δυνάμεις μου. Το κάρο τραντάχτηκε και το μετέφερα κανονικά ως το πάνω μέρος του λόφου. Έπειτα σταμάτησα για να πάρω ανάσα.

Η κυρία είχε πάρει τον πεζόδρομο και έφτανε τώρα στον δρόμο. Πέρασε το χέρι της στον τράχηλό μου, κάτι που είχε καιρό να μου συμβεί.

«Βλέπετε που φάνηκε μάλλον συνεργάσιμος όταν του δώσατε την ευκαιρία; Είμαι βέβαιη ότι είναι ζώο με εξαιρετικό χαρακτήρα, που έχει δει, κατά τη γνώμη μου, καλύτερες μέρες. Δεν θα του ξαναβάλετε αυτά τα χαλινάρια, έτσι δεν είναι;»

«Ε, λοιπόν, κυρία μου, δεν μπορώ να τ' αρνηθώ. Το ελεύθερο κεφάλι τον βοήθησε να ανέβει αυτόν τον λόφο. Θα το θυμάμαι την επόμενη φορά. Ευχαριστώ, κυρία. Αλλά αν το αφήσω έτσι, θα είμαι ο περίγελος όλων των καροτσιέρηδων. Βλέπετε, έτσι είναι η μόδα!»

«Δεν είναι προτιμότερο», του απάντησε, «να λανσάρετε εσείς μια μόδα καλή αντί να ακολουθείτε μια κακή; Πάρα πολλοί τζέντλεμαν δεν χρησιμοποιούν πια στις μέρες μας τα σταθερά χαλινάρια, όσο για τα άλογα που έχουμε για ζέψιμο, δεν τα φορούν εδώ και δεκαπέντε χρόνια, και κουράζονται πολύ λιγότερο από αυτά που τα φορούν ακόμα. Άλλωστε», πρόσθεσε με φωνή πιο σοβαρή, «δεν έχουμε δικαίωμα να κάνουμε τα πλάσματα του Θεού να υποφέρουν χωρίς σπουδαίο λόγο. Τα ονομάζουμε ζώα και είναι πράγματι ζώα, γιατί δεν μπορούν να μας πουν αυτό που αισθάνονται, αλλά δεν υποφέρουν λιγότερο από τα πλάσματα

που είναι προικισμένα με ομιλία. Δεν θα σας κρατήσω περισσότερο, σας ευχαριστώ που δοκιμάσατε τη μέθοδό μου με αυτό το καλό άλογο, και είμαι σίγουρη ότι θα τη βρείτε πολύ πιο αποτελεσματική από το μαστίγιο. Καλή σας μέρα».

Έπειτα από ένα τελευταίο απαλό χάδι στον λαιμό μου, απομακρύνθηκε ανάλαφρα στον δρόμο και χάθηκε από τα μάτια μου.

«Αυτή ήταν πράγματι σωστή κυρία», είπε ο Τζέικ μιλώντας μόνος του. «Μου μίλησε τόσο ευγενικά, σαν να ήμουν τζέντλεμαν. Θα κάνω όπως μου είπε, τουλάχιστον στις ανηφόρες».

Πρέπει να είμαι δίκαιος και να σας πω ότι ξέσφιξε τα χαλινάρια μερικές τρύπες και ότι σε κάθε ανηφόρα ελευθέρωνε το κεφάλι μου. Παρ' όλα αυτά, τα βαριά φορτία δεν έγιναν πιο ελαφριά. Η καλή τροφή και η ξεκούραση σου επιτρέπουν να διατηρήσεις τις δυνάμεις σου παρά την εντατική δουλειά, αλλά κανένα άλογο δεν μπορεί να αντιμετωπίσει το παραφόρτωμα. Στο τέλος εξασθένησα τόσο πολύ που αγόρασαν ένα πιο νέο άλογο για να με αντικαταστήσει.

Ήρθε η ώρα να σας περιγράψω κι ένα άλλο κακό που με έκανε να υποφέρω εκείνη την εποχή: ζούσα σε έναν στάβλο με πολύ κακό φωτισμό. Δεν υπήρχε παρά ένα μόνο μικρό παράθυρο στο βάθος και τα χωρίσματα ήταν πολύ σκοτεινά. Είχα ακούσει μερικά άλογα να μιλούν γι' αυτό το μειονέκτημα, αλλά δεν είχα ποτέ προσωπική εμπειρία.

Εκτός από την κατάθλιψη που μου προκαλούσε, η όρασή μου είχε αδυνατίσει πάρα πολύ και, όταν έβγαινα απότομα στο εκθαμβωτικό φως της μέρας, τα μάτια μου θάμπωναν. Μου συνέβη πολλές φορές να σκοντάψω στο κεφαλόσκαλο και με το ζόρι έβλεπα πού πήγαινα.

Νομίζω ότι αν έμενα περισσότερο σε αυτό το μέρος, θα είχα γίνει μύωπας, πράγμα καταστροφικό για μένα, γιατί έχω ακούσει ανθρώπους να λένε ότι είναι πιο ασφαλές να οδηγείς ένα άλογο τελείως τυφλό παρά ένα άλογο που έχει μειωμένη όραση, επειδή αυτό το κάνει πολύ φοβιτσάριο. Όμως κατάφερα να αποφύγω αυτό το ελάττωμα και πουλήθηκα σε έναν μεγαλοϊδιοκτήτη αγορών αμαξιών.

Οι δύσκολοι καιροί

Δεν θα ξεχάσω ποτέ τον καινούριο μου αφέντη: είχε μαύρα μάτια, γαμπή μύτη, δόντια σαν μπουλντόγκ και φωνή τόσο τραχιά όσο το τρίζιμο που κάνουν οι ρόδες της άμαξας σε χοντρή άμμο. Το όνομά του ήταν Νίκολας Σκίνερ και γι' αυτόν είχε δουλέψει ο καημένος ο Μπατιρο-Σαμ. Άκουσα ανθρώπους να λένε κατηγορηματικά ότι πρέπει να δεις κάτι με τα ίδια σου τα μάτια για να το πιστέψεις. Θα έλεγα μάλλον ότι πρέπει να το δοκιμάσεις στο πετσί σου για να το πιστέψεις, γιατί, αν και γνώρισα πολλά στο παρελθόν, δεν είχα ιδέα μέχρι τότε για την απόλυτη αθλιότητα της ζωής ενός αλόγου αγοραίας άμαξας.

Ο Σκίνερ είχε αρκετές αγοραίες άμαξες σε χαμηλή τιμή και αρκετούς αμαξάδες χαμηλής ποιότητας. Ήταν σκληρός με τους άντρες του, και οι άντρες ήταν σκληροί με τα άλογα. Σε αυτή την εταιρεία η ανάπαυση της Κυριακής ήταν άγνωστη.

Ήμασταν στην καρδιά του καλοκαιριού. Μερικές φορές, την Κυριακή το πρωί, μια παρέα καλοπερασάκηδων νοίκιαζε μια άμαξα για όλη την ημέρα: τέσσερις από αυτούς έμπαιναν στο εσωτερικό της άμαξας και ο πέμπτος καθόταν δίπλα στον αμαξά, κι έπρεπε να τους πάω δέκα μίλια μακριά, στην εξοχή, κι έπειτα να γυρίσω. Ποτέ κανένας από αυτούς δεν κατέβαινε όταν έπρεπε να σκαρφαλώσω σε κάποια ανηφόρα, όσο απότομη κι αν ήταν, ή όση ζέστη κι αν έκανε εκείνη τη μέρα, εκτός, βεβαίως, όταν ο οδηγός έβλεπε ότι δεν προχωρούσα πια!

Μερικές φορές ζεσταινόμουν τόσο πολύ που ένιωθα σαν να είχα πυρετό και μόλις που άγγιζα την τροφή μου. Πόσο λαχταρούσα τον χυλό με τα πίτουρα που μας έδινε ο Τζέρι τα σαββα-

τόβραδα όταν είχε ζέστη! Αυτό μας δρόσιζε και μας έδινε μια θαυμάσια αίσθηση ευτυχίας! Έπειτα είχαμε δυο νύχτες και μια ολόκληρη μέρα ανάπαυσης, χωρίς διακοπή, και τη Δευτέρα το πρωί νιώθαμε τόσο φρέσκοι όσο και τα νεαρά άλογα! Αλλά εδώ, ούτε συζήτηση για ανάπαυση. Ο οδηγός μου ήταν το ίδιο απάνθρωπος με το αφεντικό του. Η άκρη του μαστιγίου του ήταν τόσο σκληρή που μάτωνα από τα χτυπήματα. Αυτός ο αμαξάς έφτασε στο σημείο να με μαστιγώνει ακόμη και κάτω από την κοιλιά και να χτυπάει δυνατά στον αέρα το μαστίγιό του κοντά στο κεφάλι μου. Αυτή η ντροπή μου αφαιρούσε το κουράγιο, ωστόσο έκανα πάντα το καλύτερο και δεν ρουθουνίζα ποτέ με αγανάκτηση – όπως έλεγε η καημένη η Τζίντζερ, κάτι τέτοιο δεν χρησίμευε σε τίποτε, οι άνθρωποι ήταν οι πιο δυνατοί.

Η ζωή μου είχε γίνει τόσο άθλια που δεν ευχόμουν παρά ένα μόνο πράγμα, όπως και η Τζίντζερ: να πέσω ξερός την ώρα της δουλειάς για να απαλλαγώ από τη μιζέρια μου. Μια μέρα η ευχή μου παραλίγο να πραγματοποιηθεί. Είχα φτάσει στις οχτώ η ώρα το πρωί στην πιάτσα και είχα ήδη κάνει μεγάλο μέρος της δουλειάς, όταν πήραμε μια κούρσα για τον σταθμό. Ένα μεγάλο τρένο θα έφτανε από στιγμή σε στιγμή, έτσι ο οδηγός μου σταμάτησε στην ουρά των αγοραίων αμαξών που είχαν σταθμεύσει έξω με την ελπίδα να βρει κούρσα για την επιστροφή. Το τρένο ήρθε γεμάτο επιβάτες και, αφού όλες οι αγοραίες άμαξες σε λίγο ήταν πιασμένες, φώναξαν τη δική μας. Οι πελάτες μας ήταν τέσσερις: ένας άντρας με βροντερή φωνή, μια κυρία, ένα αγοράκι κι ένα κοριτσάκι, καθώς κι ένα πλήθος από αποσκευές. Η κυρία και το αγόρι μπήκαν στην άμαξα και, όσο ο άντρας έδινε διαταγές για να τοποθετήσουν τα μπαούλα, το νεαρό κορίτσι ήρθε να με δει.

«Μπαμπά», είπε, «είμαι σίγουρη ότι αυτό το καημένο το άλογο δεν θα μπορέσει να μας τραβήξει με όλες αυτές τις αποσκευές, φαίνεται πολύ αδύναμο και εξαντλημένο. Κοίταξέ το!»

«Ω, θα τα καταφέρει, δεσποινίς», είπε ο οδηγός μου, «είναι αρκετά δυνατό!»

Ο αχθοφόρος, που ξεφόρτωνε βαριά κιβώτια, πρότεινε στον

κύριο να πάρει ένα δεύτερο αμάξι, επειδή οι αποσκευές ήταν πάρα πολλές.

«Θα τα καταφέρει το αλόγό σου, ναι ή όχι;» ρώτησε ο άντρας με τη βροντερή φωνή.

«Θα τα καταφέρει πολύ καλά, κύριε, θα μπορούσε μάλιστα να πάρει και παραπάνω! Εμπρός, φόρτωσε τα μπαούλα, αχθοφόρε!»

Και βοήθησε τον άλλον να σηκώσει ένα μπαούλο τόσο βαρύ που ένιωσα την άμαξα να βουλιάζει.

«Μπαμπά, μπαμπά, πάρε μια άλλη άμαξα, σε εξορκίζω», ικέτευσε το κορίτσι. «Είμαι βέβαιη ότι αυτό που κάνουμε είναι απάνθρωπο!»

«Όλα αυτά είναι παράλογα, Γκρέις. Ανέβα αμέσως και μη δημιουργείς προβλήματα. Αν είναι δυνατόν να χάνει τον χρόνο του ένας επιχειρηματίας για να εξετάζει από πριν ένα αλόγο κάθε φορά που το νοικιάζει! Είναι φανερό ότι αυτός ο άνθρωπος ξέρει τη δουλειά του, εμπρός, ανέβα και μάζεψε τη γλώσσα σου!»

Η γλυκιά μου φίλη έπρεπε να υπακούσει. Τα μπαούλα σηκώθηκαν όπως όπως, το ένα μετά το άλλο, και τοποθετήθηκαν στο πάνω μέρος της άμαξας. Τελικά όλα ήταν έτοιμα και, με το συνηθισμένο τίναγμα των χαλιναριών και το χτύπημα με το μαστίγιο του, ο οδηγός μου βγήκε από τον σταθμό.

Το φορτίο ήταν πολύ βαρύ και από το πρωί δεν είχα φάει τίποτε ούτε είχα ξεκουραστεί καθόλου, αλλά έβαλα όλα μου τα δυνατά, όπως πάντα, παρά την απανθρωπιά και την αδικία.

Κατόρθωσα να προχωρήσω αρκετά μέχρι που φτάσαμε στο Λαντγκέιτ Χιλ. Αλλά εκεί, το βάρος του φορτίου και η εξάντληση με κυρίευσαν. Αγωνιζόμουν για να προχωρήσω, πιεζόμενος από τα συνεχή τινάγματα του χαλιναριού και από το μαστίγιο, όταν ξαφνικά, δεν ξέρω πώς, το πόδι μου γλίστρησε κι έπεσα φαρδύς πλατύς στο πλευρό. Η ανάσα μου είχε κοπεί εντελώς. Έμεινα ξαπλωμένος, τελείως ακίνητος. Δεν είχα πια καμιά δύναμη να κουνηθώ και τότε νόμισα ότι θα πεθάνω. Καταλάβαινα αμυδρά μια αναστάτωση γύρω μου, φωνές οργισμένες, αποσκευές που ξεφορτώνονταν, αλλά όλα μου φαίνονταν σαν μέσα σε όνειρο. Νόμισα ότι άκουσα μια γλυκιά, θλιμμένη φωνή να λέει:

«Ω, το καημένο το άλογο! Και να σκεφτεί κανείς ότι όλα αυτά έγιναν εξαιτίας μας!»

Κάποιος πλησίασε και ξέσφιξε το λουρί των χαλιναριών που έσφιγγε το λαρύγγι μου και έλυσε τα λουριά που κρατούσαν τη λαιμαριά. Μετά κάποιος είπε:

«Είναι νεκρό. Δεν θα ξανασηκωθεί ποτέ».

Έπειτα άκουσα έναν αστυφύλακα που έδινε διαταγές, αλλά δεν μπόρεσα να ανοίξω τα μάτια. Μπορούσα μόνο, πού και πού, να αφήνω ένα λαχανιασμένο μουγκρητό. Μου έχυσαν κρύο νερό στο κεφάλι, κάτι τονωτικό γλίστρησε μέσα στο στόμα μου κι έπειτα με σκέπασαν με κάτι. Δεν θυμάμαι πόση ώρα έμεινα ξαπλωμένος, αλλά σιγά σιγά άρχισα να ξαναβρίσκω τις αισθήσεις μου και αισθάνθηκα ότι ένας άντρας με γλυκιά φωνή με χάριδευε και με ενθάρρυνε να σηκωθώ. Αφού μου έδωσαν λίγο ακόμη φάρμακο για την καρδιά, έκανα μια δυο προσπάθειες και στο τέλος σηκώθηκα τρικλίζοντας. Με οδήγησαν με προσοχή στους στάβλους που ήταν εκεί κοντά. Με έβαλαν σε ένα χώρισμα όπου υπήρχε ένα καλό στρώμα με άχυρο και μου έφεραν ζεστό κριθάλευρο, που το ήπια με μεγάλη ευγνωμοσύνη.

Το βράδυ είχα συνέλθει αρκετά και με οδήγησαν στους στάβλους του Σκίνερ, όπου έκαναν για μένα ό,τι μπορούσαν. Το πρωί, ο Σκίνερ ήρθε να δει πώς πήγαινα. Τον συνόδευε ο πεταλωτής, που με εξέτασε προσεχτικά πριν δηλώσει:

«Είναι μάλλον υπερκόπωση παρά αρρώστια. Αν αναπαυτεί στην ύπαιθρο για έξι μήνες, θα είναι και πάλι ικανό να δουλέψει, αλλά για την ώρα δεν έχει στάλα δύναμη.

«Τότε, η ζωή του τελείωσε», είπε ο Σκίνερ. «Δεν έχω λιβάδια για κουρασμένα άλογα. Μπορεί να γίνει καλά, μπορεί και όχι. Τέτοια ζώα δεν κάνουν για την επιχείρησή μου. Εγώ τα βάζω να δουλεύουν όσο είναι ικανά, έπειτα τα πουλάω και παίρνω όσα αξίζουν, στο χασάπη ή σε όποιον άλλον τα θέλει».

«Αν είχε αναπνευστικό πρόβλημα», είπε ο πεταλωτής, «καλύτερα να το θανατώναμε επιτόπου. Αλλά δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο. Γίνεται μια αγοροπωλησία αλόγων σε δέκα μέρες. Αν το θρέψετε καλά και το αφήσετε να ξεκουραστεί αρκετά, μπορεί να συνέλθει. Ίσως να κερδίσετε κάτι παραπάνω από την τιμή του χασάπη. Κάτι είναι κι αυτό!»

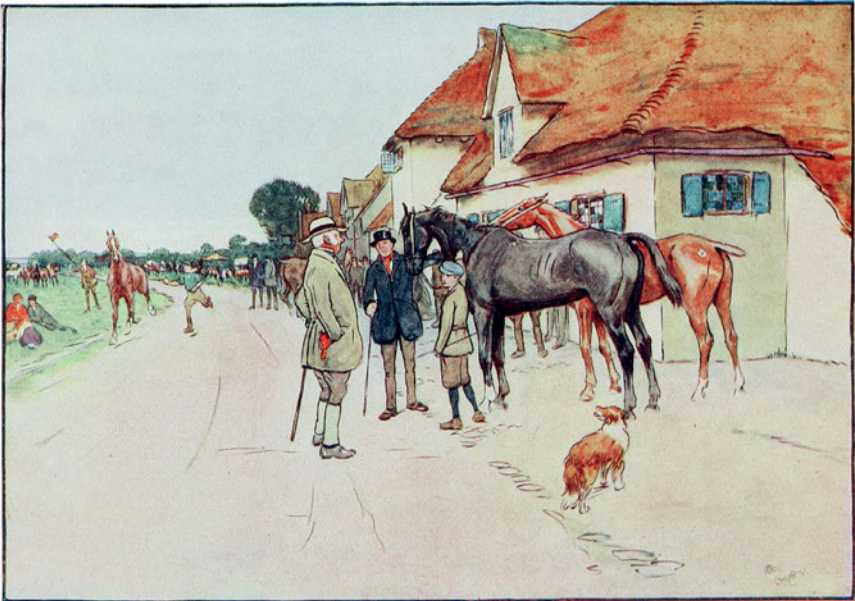
Ο Σκίνερ, κατά τη γνώμη μου μάλλον με κρύα καρδιά, έδωσε διαταγή να με ταΐσουν και να ασχοληθούν καλά μαζί μου. Ο ιπποκόμος, ευτυχώς, εφάρμοσε τις διαταγές με πολύ μεγαλύτερη όρεξη από αυτή που έδειξε ο αφέντης του όταν τις έδινε. Δέκα μέρες ξεκούρασης με βρόμη καλής ποιότητας, άχυρο και πίτουρο με βρασμένους κόκκους από λινάρι με βοήθησαν να συνέλθω περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη θεραπεία. Αυτή η τροφή ήταν τόσο απολαυστική που στο τέλος άρχισα να σκέφτομαι ότι, σε τελευταία ανάλυση, άξιζε τον κόπο να ζει κανείς τη ζωή του. Δώδεκα μέρες μετά το δυστύχημα με οδήγησαν στη ζωοπανήγυρη, λίγα μίλια έξω από το Λονδίνο.

Ήμουν σίγουρος ότι οποιαδήποτε αλλαγή θα ήταν πολύ καλύτερη από την τωρινή μου ζωή, έτσι σήκωσα το κεφάλι χωρίς να χάσω την ελπίδα.

Ο κτηματίας Θόροουγουντ και ο εγγονός του

Σε αυτή τη ζωοπανήγυρη είχα φυσικά για συντροφιά μου γέρικα κουρασμένα άλογα: μερικά κούτσαιναν ή είχαν άσθμα, άλλα ήταν απλώς γέρικα, και άλλα πάλι, θα ήταν, κατά τη γνώμη μου, πολύ πιο σπλαχνικό να τα σκοτώσουν.

Οι περισσότεροι αγοραστές, καθώς και οι πωλητές, δεν είχαν καλύτερη όψη από τα φτωχά ζώα για τα οποία παζάρευαν. Δυστυχισμένοι γέροντες προσπαθούσαν, με λίγες λίρες, να αποκτήσουν ένα άλογο ή ένα πόνι που θα το έβαζαν να τραβάει ένα μικρό καρότσι φορτωμένο με ξύλα ή κάρβουνα. Υπήρχαν άνθρωποι εξαθλιωμένοι, που επιχειρούσαν να πουλήσουν ένα ζώο εντελώς

εξαντλημένο για δυο τρεις λίρες, αντί να υποστούν μια απώλεια που θα ήταν ακόμη πιο μεγάλη αν έπρεπε να το σκοτώσουν. Μερικοί από αυτούς έμοιαζαν τελείως σκληραγωγημένοι από την αθλιότητα και τη φτώχεια. Αλλά υπήρχαν και άλλοι, που θα μου άρεσε να δουλέψω γι' αυτούς με όσες δυνάμεις μου είχαν απομείνει: φτωχοί και κουρελήδες, αλλά ήρεμοι και ανθρώπινοι, με φωνή που μ' έκανε να νιώθω εμπιστοσύνη. Ένας διστακτικός γέροντας εκδήλωσε μεγάλο ενδιαφέρον για μένα, κι εγώ γι' αυτόν, αλλά δεν ήμουν αρκετά δυνατός κατά τη γνώμη του.

Ξαφνικά παρατήρησα έναν άντρα που ερχόταν από την άλλη άκρη της ζωοπανήγυρης και έμοιαζε με κτηματία, με ένα αγόρι δίπλα του. Είχε φαρδιά πλάτη και δυνατούς ώμους, ζωηρό και καλοσυνάτο πρόσωπο και φορούσε ένα πλατύγυρο καπέλο. Όταν έφτασε κοντά στους συντρόφους μου και σε μένα, έμεινε ακίνητος και έριξε ένα κυκλικό βλέμμα, πλημμυρισμένο από οίκτο. Τα μάτια του σταμάτησαν επάνω μου. Η χαίτη μου και η ουρά μου, που ήταν ακόμη ωραίες, βελτίωναν την εξωτερική μου εμφάνιση. Όρθωσα τα αυτιά και τον κοίταξα.

«Να, Γουίλι, δες ένα άλογο που είχε ζήσει καλύτερες μέρες».

«Κακόμοιρο, γέρικο άλογο!» είπε το αγόρι. «Νομίζεις, παππού, ότι ήταν άλογο για άμαξες;»

«Ασφαλώς, παιδί μου», είπε ο κτηματίας πλησιάζοντας. Θα μπορούσε να είναι οτιδήποτε όταν ήταν νέο! Κοίταξε τα ρουθούνια του και τα αυτιά του, το σχήμα του τραχήλου και των ώμων του, αυτό το άλογο είναι από ράτσα!»

Άπλωσε το χέρι και μου έδωσε ένα στοργικό χάδι στον λαιμό. Έτεινα το μουσούδι μου σαν απάντηση στην ευγένειά του. Το αγόρι έβαλε το χέρι στο κεφάλι μου.

«Καημένο ζώο! Κοίταξε, παππού, πόσο ευαίσθητο είναι στη στοργή! Δεν θα μπορούσες να το αγοράσεις και να του ξαναδώσεις τα νιάτα του, όπως έκανες με τη Λέιντιμπαγκ;»

«Αγαπητό μου παιδί, δεν μπορώ να ξανανιώνω όλα τα γέρικα άλογα! Και η Λέιντιμπαγκ δεν ήταν τόσο γριά, ήταν μόνο εξαντλημένη και την είχαν κακομεταχειριστεί».

«Αλλά, παππού, ούτε κι αυτό είναι γέρικο. Κοίτα τη χαίτη και

την ουρά του. Θα ήθελα πολύ να 'βλεπες το στόμα του. Έτσι θα ξέραμε. Αν και είναι σκελετωμένο, τα μάτια του δεν είναι βαθουλωμένα όπως σε μερικά γέρικα άλογα».

Ο ηλικιωμένος άντρας άρχισε να γελάει.

«Ευλογημένο να 'ναι αυτό το παιδί! Έχει τα άλογα στο αίμα του, σαν τον παππού του!»

«Κοίτα λοιπόν το στόμα του και ρώτα την τιμή του. Είμαι βέβαιος ότι θα ξαναγίνει νέο μέσα στα λιβάδια μας».

Τότε ο άνθρωπος που με είχε φέρει για να με πουλήσει επενέβη.

«Ο νεαρός είναι γνώστης των αλόγων, κύριε. Αυτό το άλογο είναι απλώς εξαντλημένο από την κουραστική δουλειά στις αγοραίες άμαξες. Δεν είναι γέρικο και άκουσα, απ' ό,τι έλεγε ο κτηνίατρος, ότι με έξι μήνες ανάπαυσης στην εξοχή θα ξαναβρεί τον εαυτό του, αφού δεν έχει προβλήματα με την αναπνοή του. Το κράτησα αυτές τις τελευταίες δέκα μέρες και δεν συνάντησα ποτέ ζώο που να δείχνει τόσο ευγνωμοσύνη και να είναι τόσο βολικό όσο αυτό. Αξίζει τον κόπο να ξοδέψει ένας κύριος πέντε λίρες για να του δώσει μια ευκαιρία. Στοιχηματίζω ότι την προσέχνη άνοιξη θα αξίζει είκοσι λίρες».

Ο ηλικιωμένος κύριος άρχισε να γελά ενώ το μικρό αγόρι σήκωσε με αδημονία τα μάτια του.

«Έλα, παππού! Δεν μου είπες ότι πούλησες το πουλάρι πέντε λίρες παραπάνω απ' όσο ήλπιζες; Δεν θα γίνεις φτωχότερος αν αγοράσεις αυτό εδώ!»

Ο κτηματίας ψηλάφισε αργά τα πόδια μου, που ήταν σε καλή κατάσταση, φουσκωμένα και τεντωμένα, έπειτα κοίταξε το στόμα μου.

«Δέκα τριών ή δεκατεσσάρων ετών, κατά τη γνώμη μου. Βάλτε το να τροχάσει, παρακαλώ».

Σήκωσα τον καχημένο, αδύνατο λαιμό μου, σήκωσα λίγο την ουρά και προσπάθησα να σηκώνω τα πόδια όσο καλύτερα γινόταν, παρόλη τους την ακαμψία.

«Ποια είναι η πιο χαμηλή τιμή που θα δεχόσασταν γι' αυτόν;» ρώτησε ο κτηματίας όταν επέστρεψα.

«Πέντε λίρες, κύριε, είναι η πιο χαμηλή τιμή που έχει καθορίσει ο αφέντης μου».

«Αυτό είναι αισχροκέρδεια», είπε ο ηλικιωμένος τζέντλεμαν κουνώντας το κεφάλι, βγάζοντας ωστόσο το πορτοφόλι του. «Καθαρή κερδοσκοπία! Έχεις τίποτ' άλλο να κάνεις εδώ;» είπε μετρώντας τα νομίσματα μέσα στο χέρι του άντρα.

«Όχι, κύριε, μπορώ να το οδηγήσω στο πανδοχείο αν θέλετε».

«Θα ήταν ευγενικό εκ μέρους σου. Πηγαίνω κι εγώ τώρα εκεί».

Προχώρησαν και τους ακολούθησα. Το αγόρι με δυσκολία κρατούσε τη χαρά του, αλλά και ο κύριος φαινόταν ευχαριστημένος με την ευτυχία του μικρού. Στο πανδοχείο μού έδωσαν μια καλή μερίδα βρόμης κι έπειτα ένας υπηρέτης του καινούριου μου αφέντη με ίππευσε ήρεμα ως το νέο μου σπίτι, όπου με έβαλαν σε ένα μεγάλο λιβάδι, σε κάποια γωνιά του οποίου βρισκόταν μια μάντρα.

Ο κύριος Θόροουγουντ, αυτό ήταν το όνομα του ευεργέτη μου, έδωσε διαταγή να με τρέφουν με βρόμη και σανό πρωί και βράδυ και να με αφήσουν τελείως ελεύθερο μέσα στο λιβάδι. Πρόσθεσε:

«Εσύ τώρα, Γουίλι, θα αναλάβεις την επίβλεψή του, σου επιστεύομαι αυτό το καθήκον».

Το αγόρι ήταν περήφανο γι' αυτή την ευθύνη και την πήρε πολύ στα σοβαρά. Δεν περνούσε μέρα χωρίς να με επισκεφτεί. Μερικές φορές ερχόταν να με βρει ανάμεσα στα άλλα άλογα για να μου δώσει ένα καρότο ή άλλη λιχουδιά, άλλες φορές πάλι καθόταν κοντά μου όσο έτρωγα τη βρόμη μου. Είχε πάντα μια ευγενική κουβέντα στο στόμα, ή ένα χάδι για μένα, έτσι δέθηκα μαζί του. Με ονόμασε Μαύρη Σκιά, γιατί ερχόμουν πάντα να τον προϋπαντήσω στο λιβάδι και τον ακολουθούσα παντού. Μερικές φορές έφερνε και τον παππού του, που παρατηρούσε πάντα με μεγάλη προσοχή τα πόδια μου.

«Είναι το κυριότερο, Γουίλι», έλεγε, «αλλά βελτιώνεται με τόσο κανονικό ρυθμό που νομίζω ότι θα έχει συνέλθει μέχρι την άνοιξη».

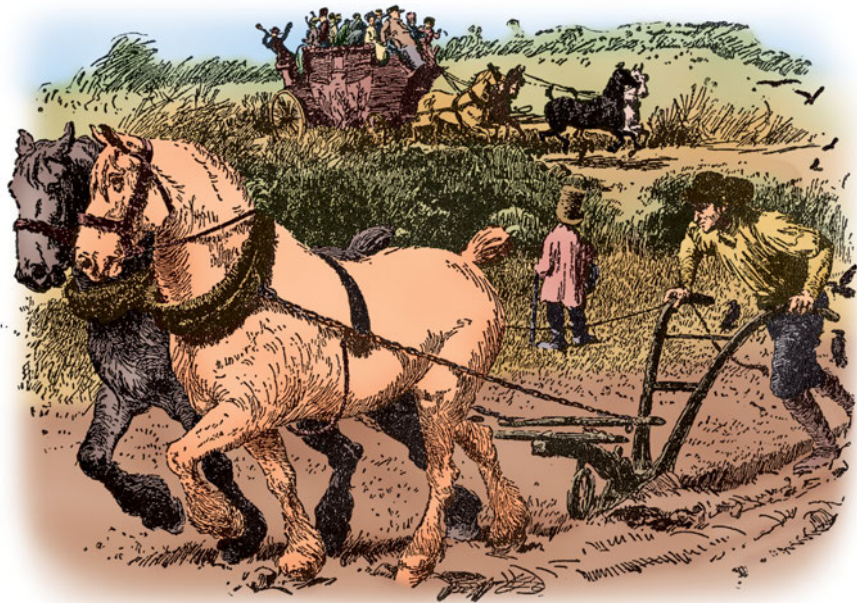
Η απόλυτη ανάπαυση, η καλή τροφή, το τρυφερό χορτάρι και οι λίγες ασκήσεις άρχισαν να βελτιώνουν τη φυσική μου κατά-

σταση και το ηθικό μου. Είχα πάρει από τη μητέρα μου ρωμαλέα ιδιοσυγκρασία. Ποτέ δεν καταπιέστηκα στα νεανικά μου χρόνια, έτσι είχα μεγαλύτερα πλεονεκτήματα από πολλά άλλα που είχαν αναγκαστεί να δουλέψουν πριν ακόμα φτάσουν στην πλήρη ωριμότητα. Στη διάρκεια του χειμώνα τα πόδια μου έγιναν τόσο καλά, που ένιωθα σαν να είχα ξανανιώσει. Η άνοιξη έφτασε και μια μέρα του Μαρτίου ο κύριος Θόροουγουρντ αποφάσισε να με ζέψει στο παετόνι. Ήμουν πολύ χαρούμενος. Ο Γουίλι κι αυτός με οδήγησαν πολλά μίλια. Τα πόδια μου δεν ήταν πια άκαμπτα, έτσι ολοκλήρωσα την εργασία μου με πολύ μεγάλη άνεση.

«Ξανανιώνει, Γουίλι! Θα του δώσουμε τώρα μια μικρή εύκολη δουλειά και στα μέσα του καλοκαιριού θα είναι τόσο καλός όσο και η Λέιντιμπαγκ. Έχει πολύ καλό στόμα, κι όσο για την περπατησιά του, δεν μπορείς να βρεις καλύτερη».

«Ω, παππού! Είμαι ευχαριστημένος που το αγόρασες!»

«Κι εγώ το ίδιο, παιδί μου. Αλλά το οφείλει πρώτα σ' εσένα και ύστερα σ' εμένα! Θα του βρούμε τώρα ένα καθωσπρέπει μέρος, όπου θα μπορούν να εκτιμήσουν την αξία του».

Το τελευταίο μου σπίτι

Ενα πρωί, εκείνο το καλοκαίρι, ο σταβλίτης με ξύστρισε και μου έβαλε την ιπποσκευή μου με τόσο ασυνήθιστη φροντίδα που μάντεψα ότι ετοιμαζόταν κάποια αλλαγή. Μου κούρεψε το τρίχωμα κάτω από το σαγόνι και τα πόδια, μου πέρασε τη βούρτσα με την πίσσα στις οπλές και μου χτένισε ακόμη και το τσουλούφι. Η ιπποσκευή μου καθαρίστηκε δύο φορές. Ο Γουίλι, ανεβαίνοντας στο κάθισμα με τον παππού του, φαινόταν ταυτόχρονα ανήσυχος και χαρούμενος.

«Αν αρέσει στις κυρίες, όλοι θα βγούμε κερδισμένοι. Ας κάνουμε μια προσπάθεια».

Σε απόσταση δύο μιλίων από το χωριό, φτάσαμε μπροστά σε ένα όμορφο χαμηλό σπίτι, με ωραίο πράσινο χορτάρι και δέντρα. Ο Γουίλι χτύπησε το κουδουνάκι και ρώτησε αν η δεσποινίς Μπλούμφιλντ ή η δεσποινίς Έλεν ήταν εκεί. Του απάντησαν καταφατικά. Έτσι, ενώ ο Γουίλι έμεινε μαζί μου, ο κύριος Θόροουγουντ μπήκε μέσα στο σπίτι. Δέκα λεπτά αργότερα ξαναβγήκε μαζί με τρεις κυρίες: η μια ψηλή και ωχρή, τυλιγμένη σε άσπρο σάλι, στηριζόταν πάνω στη δεύτερη, μια γυναίκα νεότερη, με μαύρα μάτια και εύθυμο πρόσωπο. Η τρίτη, πολύ μεγαλοπρεπής, ήταν η δεσποινίς Μπλούμφιλντ. Πλησίασαν και οι τρεις για να με δουν καλύτερα και έκαναν πολλές ερωτήσεις. Άρεσα πολύ στη νεότερη – ήταν η δεσποινίς Έλεν. Είπε κατηγορηματικά ότι θα με αγαπούσε στα σίγουρα γιατί είχα ωραίο κεφάλι. Η ψηλή και ωχρή κυρία είπε ότι θα ένιωθε πάντα κάποια νευρικήτητα με ένα άλογο που είχε ήδη πέσει μια φορά. Αν ξανασυνέβαινε, δεν θα συνερχόταν ποτέ από το σοκ.

«Κυρίες μου», είπε ο κύριος Θόροουγουντ, «πολλά καλά άλογα βρέθηκαν με σπασμένα γόνατα από αμέλεια των οδηγών τους, χωρίς να έχουν φταίξει αυτά τα ίδια. Απ' όσα ξέρω γι' αυτό το άλογο, είμαι βέβαιος ότι αυτό του συνέβη. Ασφαλώς δεν θέλω να σας επηρεάσω. Αν διστάζετε, σας προτείνω να το πάρετε δοκιμαστικά, έτσι ώστε ο αμαξάς σας να σχηματίσει κάποια γνώμη γι' αυτό».

«Ήσασταν πάντα πολύ καλός σύμβουλος για τα άλογά μας», είπε η μεγαλοπρεπής κυρία, «και έχουμε εμπιστοσύνη στις υποδείξεις σας. Αν η αδελφή μου, η Λαβίνια, δεν έχει αντίρρηση, δεχόμαστε την προσφορά σας για δοκιμή και σας ευχαριστούμε».

Αποφάσισαν, λοιπόν, να με στείλουν στις κυρίες την άλλη μέρα. Το επόμενο πρωί, ένας νεαρός με έξυπνο πρόσωπο ήρθε να με πάρει. Στην αρχή φάνηκε ικανοποιημένος αλλά, όταν ανακάλυψε τα γόνατά μου, είπε με απογοήτευση:

«Δεν φανταζόμουν, κύριε, ότι θα προτείνατε στις κυρίες μου ένα άλογο τόσο ελαττωματικό όσο αυτό εδώ».

«Το παίρνετε μόνο δοκιμαστικά και είμαι σίγουρος ότι θα είσαι δίκαιος μαζί του, νεαρέ. Αν δεν σου φαίνεται τόσο σίγουρο όσο και τα άλλα άλογα που έχεις οδηγήσει, να μου το επιστρέψεις».

Με πήγαν λοιπόν στο σπίτι με τις κυρίες, με έβαλαν σε ένα άνετο χώρισμα, μου έδωσαν να φάω κι έπειτα με άφησαν μόνο. Την επόμενη μέρα, καθώς μου καθάριζε το κεφάλι, ο ιπποκόμος αναφώνησε:

«Για δεσ! Έχει το ίδιο αστέρι με τη Μαύρη Καλλονή. Έχει και το ίδιο ύψος. Αναρωτιέμαι πού να βρίσκεται τώρα η Μαύρη Καλλονή».

Λίγο πιο κάτω, έφτασε στο σημείο του σβέρκου μου όπου είχα ματώσει και είχε μείνει ένα μικρό καρούμπαλο κάτω από το δέρμα. Σχεδόν αναπήδησε και άρχισε να με εξετάζει προσεχτικά, μιλώντας στον εαυτό του μεγαλόφωνα.

«Ένα αστέρι στο μέτωπο, ένα πόδι άσπρο από την έξω πλευρά, ένα μικρό καρούμπαλο ακριβώς σ' αυτό εδώ το σημείο...»

Έπειτα, κοιτώντας στη μέση της πλάτης μου, είπε:

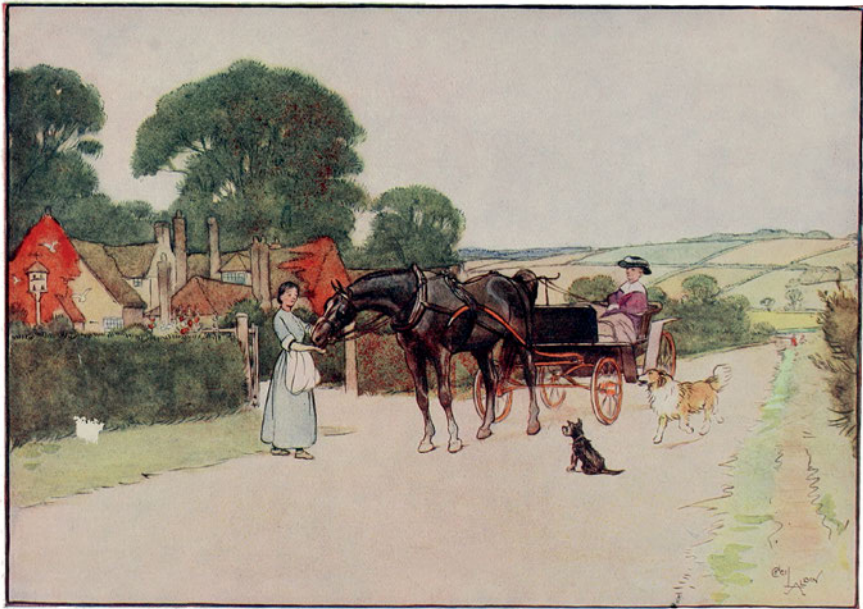
«Λοιπόν, ή εγώ ονειρεύομαι ή αυτή η μικρή τούφα με τις λευκές τρίχες είναι εκείνη που ο Τζον ονόμαζε: “Η δεκάρα της Μαύρης Καλλονής”! Είναι η Μαύρη Καλλονή, δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία! Λοιπόν, Μαύρη Καλλονή, δεν με αναγνωρίζεις; Είμαι ο μικρός Γκριν, που παραλίγο να σε σκοτώσει!»

Και άρχισε να με χαϊδεύει, ξανά και ξανά, σαν να είχε βυθιστεί σε έκσταση.

Δεν μπορώ να πω ότι τον αναγνώρισα εύκολα, γιατί είχε γίνει ένας όμορφος άντρας, με μαύρο μουστάκι και φωνή ενήλικα, αλλά ήμουν βέβαιος ότι αυτός με αναγνώρισε και ότι ήταν πράγματι ο Τζο Γκριν. Ένωσα ευτυχισμένος. Έτεινα το μουσούδι μου προς τη μεριά του για να του δώσω να καταλάβει ότι ήμασταν φίλοι. Ποτέ δεν είχα δει άνθρωπο να ακτινοβολεί τόσο πολύ από ευτυχία.

«Να είμαι δίκαιος μαζί σου! Και βέβαια, Θεέ μου! Αναρωτιέμαι ποιο κάθαρμα σου έσπασε τα γόνατα, παλιόφιλε! Θα πρέπει να σε μεταχειρίστηκαν πολύ άσχημα! Εντάξει λοιπόν, τώρα δεν θα φταίω εγώ αν δεν είσαι ευτυχισμένος. Ας μπορούσε να σε έβλεπε εδώ ο Τζον Μάνλι!»

Το απόγευμα με έζεψαν σε ένα χαμηλό αμάξι και με οδήγησαν στην πόρτα. Η δεσποινίς Έλεν θα έκανε μια δοκιμή και ο Γκριν

θα τη συνόδευε. Ανακάλυψα πολύ γρήγορα ότι ήταν πολύ καλή οδηγός και φάνηκε ικανοποιημένη από τον καλπασμό μου. Άκουσα τον Τζο να της μιλά για μένα και να της διηγείται ότι ήμουν η παλιά Μαύρη Καλλονή του άρχοντα Γκόρντον. Όταν γυρίσαμε, οι τρεις αδελφές βγήκαν για να μάθουν πώς τα είχα πάει. Η Έλεν τούς ανέφερε αυτά που μόλις είχε μάθει και πρόσθεσε:

«Δεν θα παραλείψω να γράψω στην κυρία Γκόρντον για να της πω ότι το αγαπημένο της άλογο βρίσκεται σ' εμάς. Πόσο θα ευχαριστηθεί!»

Την επόμενη βδομάδα με έξεψαν όλες τις μέρες και, καθώς τους απέδειξα ότι μπορούσαν να μου έχουν απόλυτη εμπιστοσύνη, η δεσποινίς Λαβίνια αποφάσισε να βγει επιτέλους με τη μικρή κλειστή άμαξα.

Υστερα κι από αυτό, οι κυρίες αποφάσισαν να με κρατήσουν και να μου δώσουν ξανά το παλιό μου όνομα: Μαύρη Καλλονή.

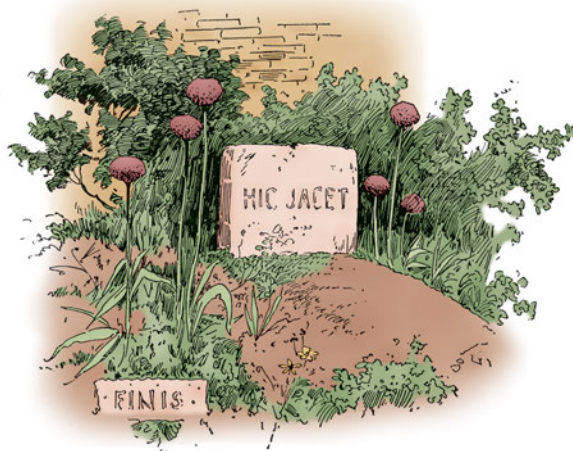
Τώρα ζω σε αυτό το ευτυχισμένο μέρος εδώ και έναν χρόνο.

Ο Τζο είναι ο καλύτερος και ο πιο ευγενικός απ' όλους τους σταβλίτες. Η δουλειά μου είναι εύκολη και ευχάριστη και νιώθω τις δυνάμεις μου και την ορμητικότητά μου να ξανάρχονται.

Ο κύριος Θόροουγουντ είπε τις προάλλες στον Τζο:

«Εδώ, σ' εσάς, θα ζήσει τουλάχιστον ως τα είκοσι, ίσως και παραπάνω!»

Ο Γουίλι έρχεται πάντα να μου μιλήσει όταν μπορεί και μου συμπεριφέρεται σαν να ήμουν ο πιο πιστός του φίλος. Οι κυρίες υποσχέθηκαν ότι δεν θα με πουλήσουν ποτέ, έτσι δεν έχω πια τίποτε να φοβάμαι. Τα βάσανά μου πήραν τέλος και βρήκα ένα σπίτι. Συχνά, πριν ακόμα ξυπνήσω τελείως, φαντάζομαι ότι είμαι μέσα στο περιβόλι του Μπέρτγουικ με τους φίλους μου, κάτω από τη γέρινη μηλιά.

Η Άννα Σιούελ και η Μαύρη Καλλονή

Όταν η Άννα Σιούελ (1820-1878) άρχισε το γράψιμο του πρώτου και μοναδικού της μυθιστορήματος, δεν μπορούσε να φανταστεί ότι θα γινόταν η πιο διάσημη ιστορία ζώων όλων των εποχών. Γεννήθηκε από γονείς που ανήκαν στο θρησκευτικό δόγμα των Κουάκερων, στο Γιάρμουθ, στην κομητεία του Νόρφολκ. Η οικογένειά της στη συνέχεια εγκαταστάθηκε στο Λονδίνο. Με-

Η Άννα Σιούελ έζησε πολύ λίγο στην ύπαιθρο, αλλά η μητέρα της, η Μαίρη, που ήταν επίσης μυθιστοριογράφος, της έλεγε συχνά ιστορίες από τα νεανικά της χρόνια στο αγρόκτημα των γονιών της, στο Νόρφολκ. Τα επεισόδια αυτού του μυθιστορήματος που εκτυλίσσονται στην ύπαιθρο είναι κατάμεστα από τη νοσταλγία ενός χαμένου ιδανικού παρελθόντος. Επάνω, ένα ειδυλλιακό στιγμιότυπο απεικονίζεται στον πίνακα του Τζον Φρέντερικ Χέρινγκ του Νεότερου, με τίτλο Διασχίζοντας το ρυάκι.

ταξύ 1836 και 1867, η Άννα Σιούελ έζησε σε πολλά μέρη στην Νότια Αγγλία και κυρίως στην πόλη Μπαθ, γνωστή για τα ιαματικά της λουτρά. Επέστρεψε το 1867 στη γενέτειρά της, το Νόρφοκ, και εγκαταστάθηκε στη μεγαλύτερη πόλη της περιοχής, το Νόργουιτς.

Ανάπηρη το μεγαλύτερο μέρος της ζωής της, έγραφε στο ημερολόγιό της το 1876: «Εδώ και έξι χρόνια που είμαι περιορισμένη μέσα στο σπίτι πάνω στον καναπέ μου, μόλις έχω τη δυνατότητα, γράφω πού και πού αυτό που ίσως γίνει ένα μικρό βιβλίο, ελπίζοντας ότι θα επιφέρει περισσότερη ευγένεια, συμπάθεια και κατανόηση στη μεταχείριση των αλόγων. Η μελέτη μου γύρω από τα άλογα αγοραίων αμαξιών με έκανε να σκεφτώ τους αμαξάδες και θα ήθελα πολύ, αν μπορώ, να μιλήσω με τρόπο ρεαλιστικό και ζωντανό για τις συνθήκες της ζωής τους και για τις μεγάλες δυσκολίες που συναντούν».

Το αποτέλεσμα ήταν η *Μαύρη Καλλονή*, η αυτοβιογραφία ενός αλόγου, που δημοσιεύτηκε το 1877. Την εποχή που γράφτηκε η ιστορία, οι σιδηροδρομικές γραμμές ήταν ακόμη στις αρχές τους και οι αγοραίες άμαξες ήταν το κυριότερο μεταφορικό μέσο ενώ τα άλογα έπεφταν συχνά θύματα μιας τρομερής και απάνθρωπης μεταχείρισης. Διάφοροι σύλλογοι, που είχαν ιδρυθεί από άτομα με ανθρωπιστικές και θρησκευτικές ανησυχίες, άρχισαν την εκστρατεία τους για τα δικαιώματα των ζώων και τελικά κατόρθωσαν να επηρεάσουν την κοινή γνώμη.

Εικόνα από το περιοδικό *The Animal World* (Ο κόσμος των ζώων), μια έκδοση υπέρ των δικαιωμάτων των ζώων. Αυτό το περιοδικό, που κυκλοφόρησε γύρω στο 1870, έθετε τα σοβαρά προβλήματα που προέκυπταν από τη βάρβαρη μεταχείριση των ζώων. Οι περισσότεροι προβληματισμοί του ξαναβρίσκονται στο βιβλίο της Άννας Σιούελ.

Το εξώφυλλο της πρώτης
έκδοσης του βιβλίου
το 1877

Το βιβλίο διηγείται την ιστορία της Μαύρης Καλλονής, ενός αλόγου ευτυχισμένου τα πρώτα χρόνια της ζωής του, που γνωρίζει στη συνέχεια δύσκολες στιγμές. Η συμπαθητική φωνή μιας μη προσποιητής απλότητας, με την οποία διηγείται την ιστορία του, γοητεύει αμέσως τον αναγνώστη. Είναι ελάχιστα τα μικρά παιδιά στην Αγγλία που δεν έκλαψαν για τη θλιβερή μοίρα της Μαύρης Καλλονής και της φίλης του, της Τζίντζερ. Το μυθιστόρημα αποδίδει θαυμάσια την ατμόσφαιρα της βικτοριανής Αγγλίας, τη δόξα και την αθλιότητά της, τόσο στην ύπαιθρο όσο και μέσα στη μεγαλούπολη του Λονδίνου. Μετά από ένα μέτριο ξεκίνημα, το βιβλίο έγινε μπεστ σέλερ. Μερικοί υποστηρίζουν ότι και από μόνο του αυτό το έργο συνέβαλε στη βελτίωση της μεταχείρισης των ζώων και επέφερε τροποποιήσεις στους αγγλικούς και αμερικάνικους νόμους.

Δυστυχώς, η Άννα Σιούελ πέθανε πέντε μήνες μετά τη δημοσίευση του βιβλίου και έτσι δεν γνώρισε όλη τη μεγάλη επιτυχία που επρόκειτο να έχει.

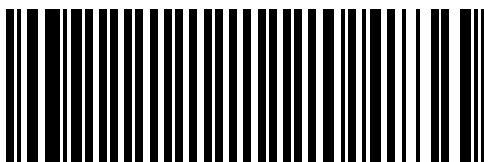
Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία.

Το παρόν βιβλίο σύμφωνα με τις Υπουργικές Αποφάσεις 142611/ΓΔ4 – 28/11/2024 και 145275/ΓΔ4 – 04/12/2024 θα διανεμηθεί δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία της χώρας.

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, άνευ γραπτής άδειας σύμφωνα με τη νομοθεσία περί προστασίας πνευματικών δικαιωμάτων.

Κωδικός Βιβλίου: 0-10-0251
ISBN 978-960-06-6492-8

(01) 000000 0 10 0251 5